श्रीराष्ट्रिय अभिलेखालय
नेपाल

विषय: शैवतन्त्र
पुस्तक नाम: स्वच्छन्द ललित भैरवतन्त्र
क्र. सं. पं ४२६४
वि. सं. १६७४
पत्र सं. १३५
आकार ३४ × १३ से. मि.

NATONAL ARCHIVES
NEPAL

Subject:
Mansceript-Name
C. No.
S. No.
Folio. No.
Size.

Short Title Svacchandalalitabhairavatantra

NEPAL-GERMAN MANUSCRIPT PRESERVATION PROJECT
National Archives, Kathmandu, Nepal.

Manuscript No. 5-4974 विषय सं. Śaivatantra 1674

Catalogue (बृहत् संक्षिप्त सूचिपत्रम्) vol. No.

TITLE

Svacchandalalitabhairavatantra

No. of leaves: 135 Size in cm: 34×13 Reel No. A 201/7

Date of filming: 10.11.71

Remarks: [illegible]

४५७१
१२x४३/४

प्रि.नं १६५७४

स्व·भं·तं ॐनमःशम्भवे कैलासशिखरासीनंभैरवंविगतामयं चराञनन्दिमहाकालगणेशाद्यैरभृङ्गिराट् कुमारेन्द्रयमादित्यब्रह्मविष्णुपुरस्सरं स्तु
१ यतिपरमशानंगणामातृनिषेवितं सृष्टिसंहारकर्त्तारंस्थितिविलयकारणं अनुग्रहकरंदेवंप्रणतार्त्तिविनाशनं मुदितंभैरवंदृष्ट्वादेवी
वचनमब्रवीत् यत्त्वयाकथितंमह्यंस्वच्छन्दंपरमेश्वरं शतकोटिप्रविस्तीर्णंभेदानन्तविसर्पितं चतुष्पीठमहातन्त्रचतुष्टयफलोदयं न
शक्यवक्तुमनुजाअल्पवीर्यपराक्रमात् अल्पायुसाल्पचिन्ताश्चअल्पसत्त्वाश्चशङ्कर अतोर्थसंग्रहंसम्यक्स्वल्पशास्त्रार्थविस्तरं भुक्ति
मुक्तिप्रदातारंकथयस्वप्रसादतः कीदृशोगुरवंतन्त्रेसाधकश्चमहेश्वरः भयाभयप्रदातारंशिष्यभूमितथैवच मन्त्राश्चैवसमासेनकाल्मंव
समासतः पूजनंहवनंचैवअधिवासनंतथा पञ्चगव्यचरुशैवदन्तकाष्ठञ्चमण्डलं दीक्षाज्ञानभिषेकाश्चसमासामाधनानिच कल्पित तंत्रं
गाद्यसिध्यन्तितथाश्रृणिमहेश्वर भैरवोवाच साधुसाधुमहाभागेयत्त्वयापरिपृच्छतं अनुग्रहार्थमर्त्यानांमाम्युतंकथयामितं आदौतावत्त १
क्षेणाःआचार्यलक्षणांशुभं आर्यदेशसमुत्पन्नंसर्वावयवसंयुतं शिवशास्त्रविधानज्ञंज्ञानज्ञेयविशारदं देवकर्म्मरतंशान्तंसत्यवादीदृढ
व्रतः सत्यवागैर्यसम्पन्नंदयादाक्षिण्यसंयुतं त्यागिनन्दम्भनिर्मुक्तंशिवशास्त्रेषुभावितं ईदृशन्तुगुरुंप्राप्यसिद्धिमुक्तिनदूरतः क्रोधि

नंचपलंक्षुद्रंदयादाक्षिण्यवर्ज्जितं केकरंन्दन्तुरंकाणंखल्वाटंवाखवर्ज्जितं अतिदीर्घन्तथाह्रस्वंकृशंस्थूलंक्षयान्वितं तार्किकंदम्भ
संयुक्तंसत्यशौचविवर्ज्जितं अन्यशास्त्ररतंयत्नुनासौमुक्तिफलप्रदः शिष्यन्दयान्वितंधीरंदम्भमायाविवर्ज्जितं देवाग्निगुरुभक्त
न्तुशास्त्रभक्तदृढव्रतं गुरुशुश्रूषणारतंसुशान्तेन्द्रियसंयुतं ईदृशंयज्ञवेद्विप्यन्तवान्वग्रहभाजनं मायान्वितंशठंक्रूरंनिस्सत्यंक
लहप्रियं कामिनंलोभसम्पन्नंशिवभक्तिविवर्ज्जितं दूषणांगुरुशास्त्राणांशिक्षितोपिनमुक्तिभाक् सतायंक्रोधिनेशिष्यमाचपले
चपलाभिया मन्त्रसिद्धिरुनेवैवदुर्भगंदन्तुपीडितं केकरेणभवेव्याधिंदन्तुरंकलिकारकं काणैविदेषमननंखल्वाटंस्वार्थनाशन
दीर्घरागभयंज्ञेयंह्रस्वेपुत्रविनाशनं कृशभयकारंज्ञेयंस्थूलंमृत्युकारकं क्षयान्वितेनमृत्युःस्यात्तार्किकेवध्वबन्धनं दम्भिकेपाप
जननंवेदितव्यंवरानने सर्वतेचाशुभान्देवि [illegible] विशोधनं विमलंलक्षणैर्युक्तांरु
वेशामार्थसाधिकां सुगन्धगन्धसंयुक्तांच [illegible] नीयांकोमिला [illegible] नावरु
नागरुवर्ज्जितं सुधूपधूपितांमातुरवि [illegible] रसमापित [illegible] दिना

लखमे
२

न्नमतुक्रमात् आदिषोडशभेदेनसाक्षाद्भैरवःस्मृतः कवर्गोञ्चचवर्गोञ्चतपयशमेवच संहारेणसमोपेतायोनिर्वैभैरवीस्वता मा
तृकाभैरवन्देविअवर्गेनप्रपूजयेत् भैरवीकादिनायुज्यमाद्यवर्गो प्रपूजयेत् सर्वकाममवाप्नोतिइतिभैरवमब्रवीत् तस्यान्ते
चोद्गरेत्मन्त्री यथाक्रमनियोगतः त्रयोदशांसविद्धश्चअनन्तासनमुत्तमं अनेनविन्यसेन्मर्त्यसूर्यसोमाग्निमध्यमं वकाविद्युम
हेशानं सर्वान्नम्परिकल्पयेत् मूर्त्तिहन्माक्षरेणैवविन्दुभिन्नन कल्पयेत् अर्द्धचन्द्रकलाटायांसुस्वरात्तुहिमप्रभां अतोर्द्धसकलस्यं
स्वछन्दम्परिकल्पयेत् तस्यमन्त्रम्प्रवक्षामियथावदनुपूर्वशः ॐकारमुच्चरेत्पूर्वंअघोरेभ्यस्त्वनन्तरं यथाभ्यसमालिख्यमतोप
नुसमालिखेत् घोरघोरतरेभ्यश्चसर्वतःसर्वमुच्चरेत् सर्वेभ्योपदमन्यश्चनमस्तेरुद्रमेवच रूपेभ्यश्चसमालिख्यनमस्कारावसान
कं मन्त्रराजसमाख्याताअघोरस्सुरपूजितः सकृदुच्चरितेन्देवनाशयेत्सर्वकिल्बिषं जन्मकोटिसहस्रैस्तुभ्रमद्भिसमुपार्ज्जितं स्मरणा
न्नाशयेद्देविनमःसूर्योदयेयथा यकारादिवकारान्तंसंहारेणसमन्वितं विन्दुमस्तकसम्भिन्नंभैरवस्यमुखास्मृता वलभंगमानियो
ज्यस्तुमूर्द्धादिचरणावधिः पुनश्चोर्द्धमुखंश्चैव पाग्दक्षिणास्तथोत्तरं अपरश्चप्रकल्पितावकलाभेदेनविन्यसेत् पूर्वश्चदक्षिणोवव

पश्चिमणोत्तरस्तथा उर्द्धमूर्द्धनसंयुक्तंक्षकारमीशरूपकं स्वन्नकंचतुर्मातुवक्त्रेतुविनियोजयेत् पञ्चसंयञ्चवक्त्रंक्षकारेणविनिर्म्मि
ते हृदिशीर्षान्नघोश्चैचनाभ्यांश्चजठरेतथा पृष्ठेवाससिविन्यस्यदघोरायथाक्रमं गुडायांचैवलिङ्गेचऊरुभ्यांजानुनिस्तथा जंघो
स्थिचौनथाकयोपार्श्वभ्यांनेत्रयोतथा पादोहस्तौवनाशाभ्यांशिरेचैवभुजावुभौ प्रक्षिप्रकल्पयेद्देविसर्वाङ्गेषुयथाक्रमं नामानिस
म्प्रवक्षामिकलानामनुपूर्वशः शशिनीअङ्गदाश्यामरीचीज्वालिनीतथा इशानस्यकलापञ्चनिलञ्जनपदानुगा निवृत्तिश्चप्रतिष्ठा
चविद्याशान्तिस्तथैवच पुरुषस्यकलाख्याताचत्वार्येवनसंशयः तमोमोहाक्षमानिशायाधिमृत्युक्षुधात्नथा अघोरस्यकलास्येताअ
ष्टौतुपरिकीर्त्तिता रजोरक्षारतिःपाल्याकामासंयमनीक्रिया वृद्धिकायावरात्रीवधामितीमोहिनीज्वरा वामदेवकलाह्येतेत्रयोदशा
प्रकीर्त्तिता सिद्धिरिद्धिधृतिर[illegible]तां सद्योजातकलाह्येताअष्टसंख्योपलक्षिता नवतत्वतुतत्वञ्चध्रुवेनैवप्रपू
जयेत् अघोरेभ्यामसमालि[illegible]भ्यश्चतृतीयम्परिक[illegible]सर्वेभ्योचतुर्थसघिलक्ष
येत नमस्तेरुद्ररूपेभ्य पञ्चमन्तुविधा[illegible]पूर्वन्तुसश्चतनन्त [illegible]मिनी विद्याक्रम्नु

तन
२

ल॰भै॰ त्रिजानीयान्नामानि च निबोध मे सर्वात्मा च प्रसविता ज्वालिनी पिङ्गला तथा दुर्भेद्या पाशुपत्या च ज्योतिरूपा तथैव च पूजाकालेऽपि यो
३ क्त्वा प्रणवादिनमस्कृताः क्रियाज्ञानी तथा वेद्मता साम्मन्त्र निबोधतः चतुर्थस्वरसंयुक्तं हान्तं विन्दुविभूषितं क्रियाशक्तिरमाख्याता
सर्वसृष्टिप्रकाशिता शाकारस्य तृतीयस्तु परसंयुक्तं सविन्दुकं ज्ञानशक्तिस्मृता ज्येष्ठा प्रबोधजननी शुभा क्षादि द्विस्वरसंभिन्नं तपश्चे
नत्सुधितं इच्छाशक्तिसमाख्याता भैरवस्यामिताग्निका हंसाक्षविन्दुसंयुक्तं वस्वरपरविभेदितं बालेन्दुनादशक्त्यन्तं खच्छन्दं मि
क्तलं स्मृतं सान्तं दीर्घस्वरैः षड्भिर्विभिन्नं जातिनेदिनं हृच्छारश्च शिखावर्म नीयकाम्यं प्रकल्पयेत् ॐकारस्थापितं तेषां भनेत्योनि
नियोजयेत् नमः स्वाहा तथा वौषट् हुम्वषट् फट् क्रमेण तु स्यु भैरवराजस्तु सर्वकामार्थसाधकः एरईमअकारखकारादिस्वरसंयुतं तत्र
यानामेकारसंयुक्तं षादिनान्तं विभेदितं नादित्य स्वरसम्भिन्नं हृत्सविन्दुमिमायुतं षष्ठस्वरसमोपेतस्फज्ञारान्तविकल्पितं अघो ३
रेश्वरि विख्यातास्वच्छन्दोत्सङ्गगामिनी भैरवाङ्कसमोपेतामवकुयश्चकसंयुतं हान्तं यादियकारान्तं षष्ठस्वरकलान्वितां विन्दुनाद
समायोगात् कपालीशः प्रकीर्तितः शान्तं विन्दुन्यधोऽग्निषष्ठस्तु ज्ञेनकीर्तितं सितिवाहनसंज्ञस्तु तानयन्तुवामने संहारयत्र

संयुक्तं षडानेनसमन्वितं क्रोधराजसमाख्याता अथात्यं कथयामि ते अदिष्टस्वरोपेतं तयदेनसमायुतं विन्दुमत्कलमभिन्नं विक
रालं विज्ञातं ततः सान्तं सायधसंयुक्तं परस्वरमधोयुतं चतुर्दशस्वरकान्तं विन्दुनादान्तभूषितं मन्मथकथिताज्येपसुरसिद्धेन
नस्कृतः हरएदिसमायुक्तं उकाराधःसविन्दुकं मेघनादीश्वरो ह्येपः भैरवः परिकीर्तितः क्षयान्तं विन्दुसंयुक्तं पञ्चमेन विभेदि
तं सोमेश्वरसमाख्यातं जन्ममृत्युविनाशकः क्षादियान्तं समोपेतं तहान्तेनाधोसयोजितं भान्तं वाद्विलकारान्तरापधोरूद्धवाभितं
विन्दोईन्दुसमायुक्तं नादशक्तिसमन्वितं विद्याराजसमाख्यातं महापातकनाशनं नमस्कार भैरवाष्टकमेन द्विपरिवारम्प्रकीर्ति
तं लोकपालान्ततो ह्यत्यस्वनामप्रणवादिकं नमस्कारावसानन्तु शास्त्वांस्त्वं परिकल्पयेत् इति ललितस्वच्छन्दभैरवे
महातन्त्रे मन्त्रपीठे मन्त्रोद्धारं प्रथमः पटलः [illegible] अथार्चनं प्रवक्ष्यामि यथावदनुपूर्वशः शौचं कृत्वा ततः स्नानं कर्तव्यं तु मृदा
म्भसा शुचिस्नानं मृदाङ्ग [illegible] स्थापयेन्नवरामते तत्रोकेशायर्णकारादीअस्त्रमन्त्रेणावोद्धरं
भागद्वयं ततःसंरा कर्तव्यं [illegible] योगात् अवशिष्टन्तु भा

ल.रव.भै.
४

गार्द्रकृष्णवास्त्राभिमन्त्रितं सप्तवारान्वरागेहं अर्कदीप्ततु कारयेत् शिरादिपादपर्यन्तं गुरुस्नानसमाचरेत् पुनस्तीर्थजलान्त
उपस्पृश्य यथाक्रमं सन्ध्यावंदनकर्त्तव्यवास्त्रहरेणा कर्मणा मलस्नानं भवेत्ये वैविधि स्नानं प्रवक्षते भागार्द्धं यत्पूर्वकृत्यभाग
त्रयंकुरु पूर्वेणा दक्षिणेनैव उत्तरेणा यथाक्रमं पूर्वभागस्तु मन्त्रेणा सप्तवाराभिमन्त्रयेत् दक्षिणान्यं तथावकुत्स्वभिमन्यवरानने उत्त
रस्याभिमन्त्रेणा भैरवाज्ञायतेनतु पूर्वभागं गृहीत्वानुदशादिक्षु विनिक्षिपेत् उत्तरेणातु भागेन जलस्यैवाभिमन्त्रयेत् वाहुमात्रप
मानेन भैरवेसमनुस्मरेत् आत्मानं गुणयित्वातु दक्षभागेन सुव्रते स्नायेदाम्योपचारेणा सुगन्धामलकादिभिः प्राणायामाभिधे
कर्त्तुकर्त्तव्यं भैरवेनतु उत्तीर्योदकमध्येतु सुवासं परिवर्त्तेतु उपस्पृश्य तथास्नानामूलमन्त्रमनुस्मरेत् तीर्थसङ्कल्पदेवेशभात्म तंत्र
येतु निधापयेत् तत्रस्यवन्द्ये सन्ध्यामार्जनादि यथाक्रमात् अर्घमर्घप्रकर्त्तव्यमुपस्थानं दिवाकरे जपं कृत्वा निवेदित्वा प्रणाम्य ५
च वरानने मन्त्राणां तर्पणं भूतादेवानां ऋषयस्तथा सर्वेषां भूतवर्गाणां ततस्तीर्थं संहरेत् मूलमन्त्रमनुस्मृत्य भस्मस्नानमन
न्तरात् अस्त्राभिमन्त्रितम्भस्म गृहीत्वा कंपृथावधिं मलस्नानं प्रकर्त्तव्यं भावितेनात्मरात्मना परिवर्त्य ततो वासं सन्ध्यापूर्वं च वन्द्ये

न विधिस्नानं प्रकर्त्तव्यं भैरवेसमनुस्मरेत् शिरोवक्त्राधामस्तु तुम्पादन्तिभविभागसः भैरवेनाङ्गयुक्तेन कर्त्तव्यस्तु यथाक्रमं अभि.
षेकप्रदानव्यम्परतत्वमनुस्मरेत् सन्ध्यावन्धनपूर्वेव कर्त्तव्यस्तु वरानने ततो यागगृहं गत्वा पादौ हस्तौ च क्षालयेत् शिखास्वधा
शिखास्पृष्टा उपस्पृश्य विधानतः सकलीकृतदेहस्तु पुष्पं संगृह्य सुव्रते दिग्मातरान्नमस्कृत्वा द्वारं संशोध्य सुव्रते शिवास्त्रेणातु दे
रवंशो विघ्नप्रोत्सारनं भवेत् द्वारे गणेशं देवं गणेशाद्यभियान्तथा संपूज्य गन्धपुष्पाद्यैर्धूपादिभिरनुक्रमात् अर्घपात्रोपहारे
श्वततो द्वारस्य वामे तु नन्दिगङ्गा समर्चिता महाकालश्च दक्षिणे कालिन्दी चैव संपूज्य यथानुक्रमयोगतः भैरवास्त्रं समुच्चार्य पुष्प
सगन्धभावितः सप्ताभिमन्त्रितं कृत्वा ज्वलत्क्षिप्रं शिखाकुलं नाराचास्त्रप्रयोगेन प्रक्षिपेद्गृहमध्यतः तेन निःसारितं सर्वं विघ्नजालम
नन्तकम् ततो वक्रास्त्रमन्त्रेणा दशादिक्षु निवेशयेत् मध्यसंस्थ उपव्रत्नाणां गन्धपुष्पैरनुक्रमात् दक्षिणायां ततो मूर्त्तौ प्रणवासन
संस्थितः उपविश्यासनं [illegible] भैरवेणापि शोधयेत् [illegible] वरांगुलिन्तुत [illegible] विन्यसे

न·च·भै दक्षपक्षकं भैरवाष्टकस्थित्वापरतत्त्वमनुस्मरेत् प्राणायामत्रयं कार्यं देहशुद्ध्यर्थकारणात् अशुद्धंसमरुदेभ्यशुद्धेनपुरस्येनतु कुम्भ
५. कंरेचकनकानायोमेवात्मानियोजयेत् स्वयोनकरिभंमध्यसंकरणोस्तुविवर्जितं करणोन्मविनिर्नोहमायापक्षस्तमोचरं शिवाकार्यंततो
न्नानंयथाभवतितद्वत् परमावत्तुसंगृह्यततःसोम्यंतनुस्थिये अघोरेणाभिमन्त्रेनरुद्रवीजयुतेनतु तेनैवदहनंकार्यमधोधोग्निर्दु
तेवत्तु अङ्गेविश्वसमाप्तवासुवर्णसविन्दकं उत्पूर्येनरकंस्यतन्त्रवनेनाहर्णामृतं विन्दुमत्तकसम्भिन्नंशाक्तिन्यासंततोन्यसेत्
आनयन्मायथानीतंआप्यायेदमृतेनतु मलप्रध्वंसचैतन्यंकनाविघासमाश्रितं रागोनरक्षिमात्मानंकान्तेनकलितंतथा नियामि
तंनियम्यातुसुमावेनोपवृंहितं प्रधानाभययमायन्ते गुणत्रयसमाश्रितं बुद्धितत्त्वसमासीनमहङ्कारसमाश्रितं मनसाबुद्धिकर्म्म तंत्र
क्षतत्मात्रैःस्थूलभूतनैः प्राणावेनतुसंघेतेशरीरोत्पत्तिकारणात् न्यसेत्क्रमेनदेवेशातंशकंपरिसंख्यया षट्तत्वात्मनिसम्बन्धा ५
ज्ञातव्यास्तुवरानने प्रधानावनिपर्यन्तंशरीरस्थविनिर्मितं चतुर्विंशतितत्त्वाणिचैतन्यंपरिवर्जितं इस्वयाशिवरारोहेस्तुरुषाधि
ष्ठितानितु सचेतनानिसर्वाणिज्ञातव्यानिवरानने पञ्चविंशकमेतस्तुप्राकृतंसमुदाहृतं ततोमूर्ध्निन्यसेद्देविपूर्वमन्त्रविलक्षितां

सकलंभैरवंन्यस्यषत्रिंशार्णंसुलोचनं मुखानिविन्यसेत्पश्चामूर्ध्नादिद्विवशावधिम् वक्त्राणिकल्पयेत्पश्चादनुपूर्वेश्वरानने उत्तरम्यथि
मश्चैवयथावत्प्रतिभागशः कलाभेदन्तुपूर्वैवशोध्याध्यानंप्रकल्पयेत् नवतत्त्वतत्त्वश्चविपाकं लोचनत्रयं वर्णातीतेनधारिकांअथो
र्ध्वंग्निप्रदीपितां षोडशान्तगतोमातुरक्षिकाविघ्ननायकां नवकरूस्यपूर्वेवमूर्ध्वेवक्त्रेकपाणयोः हृदयेनाभिगुह्येवउरूपांजानुमराण
ले अनन्तश्चैवविन्यस्यस्वध्यानगुणसंयुतं क्रियाज्ञानीतथावेशादक्षवामेनमध्यमः विद्याराजस्मृतंह्येवंभैरवंमन्त्रनायक निष्कल
न्तुततोवायुमवन्त्वैवयथाक्रमं गन्धपुष्पैस्तथाधूपैर्विविधैर्भक्षभोजनैः आत्मानंभैरवंध्यात्वाततोध्यागमारभेत् नाभौस्कन्दंस
मारोप्यतालोर्ध्वंद्वादशाङ्गुलं रुद्रनंकल्पयेन्नावत्तत्रपद्मंविचिन्तयेत् अष्टपत्रंसरादीप्तंकेशराणंसकर्णिकं कन्दशक्तिमयेन्तत्र
नालेवैकरणात्मकं भुवनस्तेरमास्थाय[illegible] मायामिकाभवेद्ग्रन्थिभद्राशुद्धाध्वव्यवस्थिताः विद्यापद्मन्सदीमंकं
र्णिकायांसमन्वितं सुप्र[illegible] मतपद्मं सर्वदेवमयंशुभं शक्तिन्यासेद्वेवपूर्वकाणान्तुतद्वन
नर अंकुलनालविन्यास[illegible] [illegible]सभाला[illegible] [illegible]तथैवच शि

ल-ख भै
६ तरक्तपीतकृष्णा आग्नेयादिस्समन्तगा पादुकासिंहरूपास्तु त्रिनेत्राभीमविक्रमाः शिवशक्तिमयामन्त्राप्यनन्त्यावीरवन्दिते अधर्म्मोज्ञान
वैराग्यमनैश्वर्य्यश्च प्रागिदितः उन्नरान्तत्रिंवंशतगात्राशितवर्णकाः सन्धानाकीलकाश्चैव अतसीपुष्पसन्निभा अधश्छदनवामेष
रक्तशुक्लैर्विचिन्तयेत् मध्यतमोविज्ञानीयागुणात्वेतेव्यवस्थिताः पद्मं शितविज्ञानीयाकेशरास्तु विचिन्तयेत् शितरक्ता तथापीतामूल
मध्याग्रनुक्रमात् कर्णिकाहेमसंकाशापुष्कराहीतास्मृताः वामापूर्वदलेन्यस्यज्येष्ठावह्निसमाहृता रौद्रीदक्षिणपत्रेतुकालीवैनैऋति
तु कलविकलनीदेवि विन्यसेद्परदले वलविकरणीन्यस्यवायव्यादलमाश्रिता वलप्रमथनीदेवी उत्तरे विनिवेशयेत् सर्वभू
तदमनीचऐशान्यां विनिवेशयेत् मध्येमनोन्मनीदेवीकर्णिकायान्निवेशयेत् शङ्खचापनिभंदेवि ध्यात्वाव्योमशक्तिमण्डलं मध्ये तंत्र
सूर्यसहस्राभं भिन्नयतमनोन्मनी सूर्याद्भमण्डलन्यत्रैःसोमविन्यस्यकेशरेः वह्निमण्डलकन्देवि कर्णिकायान्निवेशयेत् व्रह्मा ६
चतुर्म्मुखंरक्तंचतुर्वाहोविभूषितं कृष्णाजिनोत्तरीयन्तु राजीवासनसंस्थितं कमण्डलुधरन्देवदन्दहस्तन्तथैवच अक्षमालाधरन्दे
वपद्महस्तंसुलोचनं ध्यात्वापद्मेषुविन्यस्यसर्वकिल्विषनाशनं अतसीपुष्पसंकाशंशंखचक्रगदाधरं पीताम्वरधरन्देवंवनमा

लाविभूषितं स्फुरत्किरणमाणिक्यकिङ्किणीजालमण्डितं दिव्यकुण्डलधारीचतनुत्रासनसंस्थितं ध्यात्वाविष्णुंमहात्मानंकेशरेषु
निवेशयेत् शंखकुन्देन्दुधवलंशूलहस्तंत्रिलोचनं दशवाहुम्बिलाशाक्षंनागयज्ञोपवीतिनं सिंहचर्म्मपरीधानंशशांककृतशे
खरं नीलकण्ठम्वृषारूढं रुद्रंध्यात्वावरानने कर्णिकायान्निवेशनमहापातकनाशनं महाप्रेतन्यसेत्पश्चात्प्रहसन्तंसचेतनं रक्त
वर्णम्पुतं जम्भकंनेत्रत्रयविभूषितं प्रणवेनन्यसेत्सर्वमासनंभैरवस्यतु गन्धपुष्पैस्समभ्यर्च्यततो मूर्त्तिंप्रकल्पयेत् कदम्वकु
सुमाकारां तुषारकिरणात्विषा मूर्त्तिंदेंभैरवन्देवसकलम्परिकल्पयेत् द्वात्रिंशद्वर्णरचितंस्फुरत्तडिदिवोज्वलं ततोवह्नोन्य
सेद्विध्यानेनतुमहेश्वरी मूर्द्धादिचरणायावत्प्रणवादिनमन्तिकं अष्टत्रिंशत्कलानेदंशोध्याधांपरिकल्पयेत् नवतत्वन्तत
त्वन्तक्कंभैरवन्यथा विधानलोचनादिवर्णैः [illegible] शक्तित्रयन्ततोन्यस्यदक्षदिग्वामगोचरं मध्यप्रदेशेविन्यस्य
ततारूपमनुस्मरेत् त्रिपञ्चनाद [illegible] पतीप्रकाशोवतार्द्धकृतशेखरं पञ्चवक्त्रम्विशालाक्षं
यज्ञोपवीतकमणितं दृष्टिकोटि [illegible] शांदेवंशरहस्त

लु॰ख॰भै॰
१

म्यिनाक्षिनं वरदाभयहस्तञ्च मुण्डखट्वाङ्गधारिणं वामादमरुहस्तञ्च घण्टाहस्तंत्रिशूलिनं वक्रदण्डकृतादोपम्पश्चायुधहस्त
कं सुङ्गेरेणविचित्रेणभूतेनतुविराजितं सिंहचर्म्मपरीधानंगजचर्मोत्तरीयकं अष्टादशभुजंदेवंनीलकण्ठंसुतेजसं ऊर्द्ध्ववक्त्रं
महेशानिस्फटिकाभम्विचिन्तयेत् आग्नेयम्पूर्ववक्त्रन्तुनीलोत्पलदलप्रभं दक्षिणन्तुविशालाक्षाघोरमांचैवविभावनतः दाडिमीकु
सुमप्रख्यंकुङ्कुमोदकसन्निभं चन्द्रार्बुदप्रतीकाशम्पश्चिमन्तुविचिन्तयेत् स्वच्छन्दभैरवंरूपंसर्व्वकामफलप्रदं ध्यायेतपस्तु
युक्तात्माक्षिप्रंसिध्यतिमानवः ततोपरमबीजेनपरम्परमकारणं सुधान्तनिष्कलन्देवंसर्वव्यापिनिमञ्जनं आवाहनसुह
स्थापनंचदंविक्ष्याम्यहं हृत्कण्ठमालुकम्मूर्ध्निनामातान्तुसमामृतं निष्कम्यकारणामीनमावाहयम्परमेश्वरं संस्थाप्यविधिवद्देव
मङ्गषट्कन्ततोन्यसेत् पाद्याचमनश्चार्घ्यस्वागतन्तदनन्तरं सन्निधानञ्चदेवंसन्निरोधयेत् गन्धैपुष्पैस्तथाधूपै
र्धूपयित्वासम्प्रदापयेत् सुधाम्प्रदर्शयेत्पश्चाद्विधात्रिकालकर्म्मणि ततःस्नानादिकंकर्म्मकृत्वावैवदनेन परिधार्यशुवस्त्राणि
यद्नेत्रोज्ज्वलानिच विलिप्यागरुकर्पूरैर्स्सुकृतार्थैर्वभूषयेत् पुष्पैर्नानाविधैःशुभैरर्चित्वाधूपयेत्पुनः अर्घन्दत्वामहेशानिम्पु तंत्र॰
१

तन्तुंदाम्प्रदर्शयेत् प्रणाम्यभैरवंदेवंपञ्चम्मिश्रनायकं ततोस्पावरणावाह्यविनिवेशपवरानने ईशान्याम्पूर्ववतोयाम्याञ्चनैरृत्यावसा
निकं विन्यस्यपञ्चवक्त्राणिपञ्चवक्त्रैर्विभूषितं वाहवेदशभिर्युक्तंशशाङ्ककृतशेखरं ध्यातव्यंपञ्चवक्त्रान्तुरूपायुधसमन्वितं अग्नी
सरक्षवायव्याधर्गाईश्युगतांन्यसेत् हृच्छिरश्चशिखावर्म्मंअस्त्रञ्चयरिभागसः हृदयेरक्तवर्णाभंशिरःगोरोचनप्रभं तडिद्वल
यशङ्काशंशिखादर्शविचिन्तयेत् अधूम्रकवचन्विन्यस्यकार्यिलास्त्रन्विचिन्तयेत् पञ्चवक्त्रास्मृताम्मूर्धंदशावांदन्तुभूषितं नानाभर
णमयुक्तानानाम्कम्बम्बलैर्यिताः नानावस्त्रपरीधानामकुटैरुज्वलैःशुभैः रत्नमालाचयज्ञाश्चहारकेयूरभूषिता हिरण्यवर्णकान्ता
रास्तुरूपस्थिरयौवना भैरवोपास्यतामन्चापीठेचापीठमईका पूर्ससर्वमयास्याताअघोराशक्तिरुत्तमा भैरवंपूजयित्वातुन
म्यान्तशान्तम्यसेत् याहशंभैरवंरूपंभैरव [illegible] नाणगम्भीरविपुलैरवतां प्रसन्नास्यसुखध्यायेभैरवान्
म्पितेस्वरा [illegible] त्रिताख्यावरणोदेवि [illegible] तिध्याशिरदिवाहन्ते [illegible]
र्शान मर्वा [illegible] यश्चिमभागेमध्यस्य [illegible] पञ्चान्तर्यान्ता विक [illegible] यन्त

लु.स्व.भै १

म्यिनाक्षिनं वरदाभयहस्तश्च मुण्डखट्वाङ्गधारिणं वीणाडमरुहस्तश्च घण्टाहस्तं त्रिशूलिनं वज्रदण्डकृताटोपम्परश्वायुधहस्त
कं सुवर्णेणविचित्रेण घृतेनतुविराजितं सिंहचर्म्मपरीधानं गजचर्म्मोत्तरीयकं अष्टादशभुजं देवं नीलकण्ठं सुतेजसं ऊर्द्ध्वकं
महेशानिस्कन्दकामम्विचिन्तयेत् आग्नेयं पूर्ववक्त्रं तु नीलोत्पलदलप्रभं दक्षिणं तु विभावीयादामावैवविमानतः दाडिमीकु
सुमप्रख्यं कुङ्कुमोदकसन्निभं षष्ठं खुदप्रतीकाशम्पश्चिमन्तु विचिन्तयेत् स्वच्छन्दभैरवं रूपं सर्वकामफलप्रदं ध्यायेत्य
युक्तात्माक्षिप्रं सिध्यति मानवः ततोपरमबीजेन परम्परमकारणं सुधान्तनिष्कलं देवं सर्वव्यापिनिरञ्जनं आवाहनसुह
स्थापनवदं विदध्याम्यहं स्वकरत्नमालुकम्मूर्द्ध्नि नामातास्तु समामृतं निष्कम्पकारणामीनमावाह्यम्परमेश्वरं संस्थाप्यविधिवद्देव तंत्र
मङ्गषडङ्गन्तोन्यसेत् पाद्याचमनश्चार्घ्यस्वागतञ्चदनन्तरं सन्निधानश्च दोषसन्निरुद्धयानिरोधयेत् गन्धैपुष्पैस्तथाधूपं १
धूपित्वासम्प्रदापयेत् सुधाम्प्रदर्शयेत्पश्चात्त्रिधात्रिकालकर्म्मणि ततः स्नानादिकं कर्म्मकृत्वावैववाणनं परिधार्य सुवर्णाणि
यदनेनोद्भवानि विलिप्यागरुकर्पूरैः सुकुटार्थं वैभूषयेत् पुष्पैर्नानाविधैः शुभैरश्चैत्वाधूपयेत्पुन अर्घन्दत्वा महेशानिम्पु
१५

नर्नुद्राम्प्रदर्शयेत् प्रणाम्य भैरवं स्वच्छन्दं संहृदम्भिश्च नायकं ततोऽप्यावरणावाह्य विनिवेश्यपरानने ईशान्यापूर्वतोयाम्यांउत्तराप्यावसा
निकं विश्वम्पञ्चवक्त्राणि पञ्चवक्त्रैर्विभूषितं वाहवेदशभिर्युक्तं शशाङ्ककृतशेखरं ध्यातव्यं पञ्चवक्त्रान्तु रूपायुधसमन्वितं अग्नी
सरक्षवायवाधर्त्तईश्युगतांन्यसेत् रुद्धिरश्च शिखावर्म्मअस्त्रश्च परिभागसः हृदयेरक्तवर्णाभंशिरःगौरीचनप्रभं नाडिमूल
पशक्तांशक्तिरोदवविचिन्तयेत् अधूम्रकवचन्निश्चाकयिलाम्बिचिन्तयेत् पञ्चवक्त्रास्मृतामूर्द्धं दशावाहुभूषितं नानाभर
णमयुक्तानानाम्बरश्चलेपिताः नानावस्त्रधरा धामामकुटेरुज्वलैः शुभैः रत्नमालाचवक्षश्चहारकेयूरभूषिताः हिरण्यवर्णकाश्चा
रत्नुरूपस्थिरयौवनाः भैरवाधास्वृताम चापिर्दुशापीठमईका यासापूर्वमयाख्याता अघोराशक्तिरुत्तमा भैरवं पूजयित्वातुत
स्यात्मकं न्यसेत् याहशंभैरवंरूपंभैरव्यामङ्गदेवहि ईशाङ्कात्तदशानागम्भीरविपुलेरवनं प्रसन्नास्यं सदाध्यायेभैरवात्र
मिनेस्वरा हितायाचरणोदविविन्यसेद्भैरवाष्टकं कपालाञ्चनुपूर्वंणाभाग्नेयांशिखिवाहनं दक्षिणेअघोरान्तु विकरालन्तुनै
ऋति मण्डपश्चिमंभागंमेघनादश्चरत्तथा वायव्यचैवविन्यस्यसोमराजन्तथोत्तरे विद्याराजन्तथैशान्यांविन्यसेन्नश्चभावित

ल.ख.भै ८

पद्मवक्त्रास्थितोग्राश्चदशबाहुर्भुजोत्तरा कपालमालाभरणास्फुरन्माणिक्यमण्डिताः पूर्वेपीतंस्मृतंदेवि रक्तमाग्नेयगोचर
दक्षिणेभीमधानेनैर्ऋत्यांज्वलनप्रभः श्याममश्चपश्चिमदिग्भागेधूम्रंवायव्यगोचर चन्द्रबिम्बनिभंसौम्यमीशानंस्फटिकप्रभं ततो
येदेवलोकेशाशाम्बभ्यर्चयेत्पूजयेत् नामन्त्रेषांप्रवक्ष्यामियथावदनुपूर्वशः इन्द्राग्नियमनैर्ऋत्यावरुणाश्वसमीरणा सोमराज
कुबेरश्चाईशानम्यामेश्वरं भैरवाष्टकरूपेणाध्यातव्यास्तुवरानने वज्रशक्तिजयादण्डखड्गश्चपाशमेवच ध्वजगदात्रिशूलश्चलो
कपालायुधास्मृताः वज्रमञ्जनवर्णाभंशक्तिहेमसमप्रभं दण्डंभिन्नाञ्जनाभासंखड्गंनीलोत्पलप्रभ किंशुकाभंस्मृतंपाशध्वजंधू
म्रविचिन्तयेत् गदाम्बिविद्रुमाभन्तुशूलम्बिशुभ्रसमप्रभं पूजित्वावरणांसर्वांसम्मानमनुनायकं मूलमन्त्रेणकर्तव्यजा[illegible]
नमेवच प्रसन्नेयावभावित्वानैवेद्यान्विविधाम्भावत् घृतिकायदकाश्चवडाकुल्माषमोदकानिच खण्डलड्डुकवाणि[illegible]
विविधानिव शाल्योदनंमुद्गयूपंआज्यकंसंप्रकल्पयेत् कौशल्यांमरवंयूपंतिनाक्षौद्रशिवानितु घृताक्तचिह्न[illegible]
म्प्रकल्पयेत् अवदंशामनेकानिकर्दनिमधुराणिव रसालाचदधिक्षीरमासवांविविधानथा मत्स्यमांसान्यनेकानि[illegible]

निर्यातिच अग्रमापूरयेद्धर्म्मा छिन्नसाध्यविवर्जितं पश्चादर्घप्रदातव्यसुरयासुसगन्धया सुद्रामुद्दर्शयेद्देवदधातृकालकर्मे
णि प्रणिपातन्ततःकार्याजपमस्याक्रममारभेत् अक्षमालांतुसंगृह्य[illegible]समन्विता वामिनरुद्रस्थविन्नात्मात्राजीवास
नसंस्थितः मूलमन्त्रंसमुच्चार्यनादलीनम्बिचिन्तयेत् उन्मी[illegible]यमारभेत् अक्षराक्षरसन्तानंनद
न्त्वविलम्बितं जपंप्राणस्मंकार्यदिनस्थंमुक्तिकांक्षिणः संपा[illegible]शिवधामफलप्रदः योमप्राज्ञयदानादंपुनर
वनिवर्ततं सर्वरात्मातुविजेयाह्यधुंयावदागता स्पर्शिरेखासमाख्यातासर्वसिद्धिफलोदया आत्मानंभैरवंरूपंसदाभावेद
गनने विघ्नार्दिम्युतान्यभिजपस्वसफलम्भवेत जप्त्वानिवेदयेद्देविभैरवस्यवरानने पूर्वोक्तप्रयोगेनहृष्यन्तुततपाम्वि
तं शान्तिकंमलनमातोयेक्षपाशुपौष्टिकेविदुः सदाद्ध्याभिचारेचउदङ्मादक्षिणामुखः आत्मानंस्मरणुनेयतुमानसन्तुद्विजा
नाम आत्मानंश्रयंतयस्तुउपांशुतद्विजानतः परान्श्यावन्नियंहविसवाच्यसमुदाहृतः अथोत्तमस्यातेनैवअक्षमालासमेरुकाः
रुद्राक्षशंगवयमासपुत्रजीवकाश्चमौक्तिका स्फाटिकामणिरत्नाद्यसौवर्णविद्रुमस्तथा दशाक्षमालादेवेसिगृहस्थानांप्रकीर्तिताः

उ.ख.भै वीरस्थानरतानान्तुवीराणान्तुवरानने महाशंखाक्षसूत्रश्चसर्वकामफलप्रदं गृहस्थाननजप्तव्यांउद्वेगकरणीयतः नरमान्तुस्फा
९ टिकामालामजप्तव्यासाधकोत्तमैः साधकैस्त्रिविधांकामांअधमामध्यमोत्तमां स्वर्कत्वनुजतस्यंयस्त्वंभैरवंविभुं सवात्याम्पनतं
कृत्वायथाश्यजनमारभेत् ततोर्घपात्रमादायसौवर्णाराजतंतथा संखशाम्रकशुक्तिम्वातात्रमन्मयामवा यज्ञपत्रयपा
सोम्यंगृह्यसंक्षाल्यवारिणा अस्त्रजप्तेनदेवेशोपलिप्यागुरुचन्दनैः मृत्धूपेनधूपित्वावारिणापूरयेत्ततः अस्त्रयुतेनसु
ष्णातानाडयेदस्त्रमुच्चरन् वर्माचगुण्ठितंकृत्वायागांक्तैवविन्यसेत् पूर्वोक्तेनविधानेनप्रोक्षतेनसमन्ततः योगार्थद्रव्यस
घातंतत्पयजनमालभेत् शक्तित्यास्यततश्चादौ योमाकारंसुसुज्वलं सकलंव्योमकंशक्तिशिवाकारंतुसर्वगां ॐकारदी
पितान्देवीन्नमस्कारावसानिकां अनन्तश्चैवविन्यस्य धर्मज्ञानंतथैवच वैराग्यश्चतुर्थैश्वर्यमाग्नेयादिकोणगात् अधर्म [illegible]
तथाज्ञानंअवैराग्यमनैश्वरं सत्वानंकीलकाश्चैवअधछदनचोर्द्धतः यमश्चकेसराश्चैवकर्णिकापुष्करांस्तथा मण्डलत्रय [illegible]
देवन्धशाक्तयश्चसवान्विता स्वर्णिप्रस्कलाजालंनवतत्वचितत्मकं भैरवाष्टकविद्याकालोचनक्षुरिकान्तथा शक्तिनयम [illegible]

वमक्षु छद्मगमन्वितं न्यात्वाशुभायवर्णादीवसर्वत्रविधिपूर्वकं निवर्त्यतन्त्यधाम्यायप्रहृष्टेनान्तरात्मना स्वागतमर्घ्यपात्रश्चसन्निधान
कर्पूरं निरावितिक्रान्यान्सलमन्त्रमनुस्मरेत् पुष्पाविपुलाकार्योगन्धधूपश्चगर्तिदभिः मुद्राम्प्रदर्शयपश्चान्नधातुजोत्तकर्मणि
न्तांन्यागांशांद्विनिवस्यद्वारानेने इशपूर्वंक्रम सोमवारुणान्तम्प्रकल्पयत् [illegible] विन्यसासनरतासंयुतां आग्नेयशा
तथाक्रममारेन्द्रदणावधिः तत्रमन्त्रनिवेशंतभक्तानाम्परकन्तथा स्वमन्त्र [illegible] द्वयामध्यापायसमाहितः मन्त्रशाङ्कुरपुष्पाणिन
दुर्गाम्बाधकस्तथा वासुमुपरितयोश्चमन्त्रानाम्परिकल्पयेत् परियाध्यानुतथ्यानममालन्धयेत्कथित् स्वमुद्राभिन्नयुक्तास्तुयुगपा
न्मीकल्पयेत् अर्घपाद्यश्चधूपश्चनिर्यतांसमारंभेत सर्वेषांश्चैवमन्त्राणांविधिरयासमाहिता भैरवाष्टकस्तोकेशाश्चास्वाक्षय
कल्पयेत् वर्ज्यपशान्तविन्यस्य ब्रगावादिनमान्तरां पूर्वादीशापर्यन्तंपूजयेत्तविधानात भामईकन्तुपूर्वेवामसमशानाधिपतिञ्चि
पुं स्मशाने मकवर्ग्योश्चगजलोद्भवाणां चितिभिःप्रज्वलन्तश्चशिवारावैर्मुभीयर्णां अग्निदेदक्षिणोभागेकालाख्यंपश्चि
मेनतु मक्यादंतथासौम्यामाम्नेयाशिवपुरान्तकं नैर्ऋत्यामग्निजिह्वन्तुवायव्यान्तुकरालिनं ईशान्यांभीमरूपन्तुस्मशानापरिक

ले.स.भं र्तिता तर्प्पयेत्मस्यमांसाद्येरन्यैर्विविधैस्तथा गन्धपुष्पतथाधूपैः सर्वैयानुप्रदापयेत् यणिपान्नन्नातःहत्वाशात्तामन्त्रग्गुभावि
१२ ना रवकेनप्रयोगेननिवेद्यविधिपूर्वकम् हुंहूंकारनमस्कारंकृत्वाचैवततोव्रजेत् अग्निकुण्डसमीपस्तु अर्घ्यस्नत्रुभावितः कुण्डन्तु
लक्षणोपेतंप्रोक्षयेत्स्वागताम्भसा कवचेनावगुण्ठ्यत्वाअस्त्रदर्भेणचोल्लिखेत् उद्धृत्यप्रोक्षयेत्पश्चाद्ब्रह्ममन्त्रेणभाविते परेणानेनच
र्द्धयंसमीकरणमेवच सेचनंकुट्टनञ्चैवअस्त्रमन्त्रेणकारयेत् पूजनंगन्धपुष्पाद्यैः असितास्त्राभिमन्त्रणौ वकीकरणावास्त्रेणरेखा
पूर्वापरांत्रयः याम्यसौम्यास्त्रिकाचप्रागमयःप्रकीर्तितः असिताभग्निकुण्डस्तु दर्भपूर्वाग्रप्रकारेत् सयाग्रमस्त्रेरेखायपराङ्कु
धंभावित कुण्डस्यदक्षिणभागेतुकृष्णगोमयमासनं दार्भनविस्तरंपूर्वप्रागावणाप्रकल्पयेत् स्वनामपदसंयुक्तंध्यात्वा [illegible]
भामन्त्रेणपदेनैवब्रह्मसंस्थाप्यपूजयेत् पुष्पादिभिःसुधूपाद्यैःश्चवननुयथाक्रमं चतुष्पथंकुण्डमध्येदर्भाभ्यांप्राग्वत् [illegible]
सौम्याग्रसंस्थाप्यदर्भान्विस्तरस्योपरि पुष्पन्तस्योपरिन्यस्याऽर्पयेनैवप्रपूजयेत् वागीशीन्तुसमावाह्यस्वनामपदे [illegible]
नदन्तस्यामांकृतुस्नाताश्वलौकिकनां सर्वलक्षणसम्पूर्णांसर्वाभरणभूषितां ध्यात्वाएवम्विधीन्देवीं स्थापयेत्तुसमध्ये उत्तुण [illegible]

वर्गान्तानांअरत्नीश्यानसस्थितां पूजयेद्गन्धपुष्पाद्यैर्भवमन्त्रमनुस्मरेत् ततोमुद्राम्प्रदर्शनसन्निधानायसन्निरण ततोग्निपात्रमादायशि
वाग्निगातुप्रोक्षयेत् कवचेनावगुण्ठ्यत्वाप्रणवेणावपूजयेत् आरभ्यादिकसंस्थांलोकामन्यन्तुविधानय अग्निन्तुशुक्लवर्णात्वाचितन्यप्र
गांवन्यस्मत् यडङ्गैंतवसम्पृज्यअमृतत्वंधुव्येनत्तु आत्मानंभैरवंध्यात्वाअग्निंध्यात्वातुवीजयेत् धेनुकुण्डपार्श्वेतुत्तृधमाम्यायतारय
त यन्नान्तुवीजंनवाक्षिम्वाभैरवेनशिवाम्भसा अस्त्रमुद्रायसंप्रोक्षयोनिमुद्रांदद्यात्ततपुनः दर्भेनधृवमन्त्रेणअक्षपातातन्नान्यसेत् अ
ग्निगवर्तुर्दिक्षुदर्भेस्त्रैवप्रकल्पयेत् सन्नारात्तुजम्नेनदार्भनैवतुकङ्कणं दक्षहस्तेनवधीयाद्ब्रह्मन्त्रमनुस्मरेत् रक्षार्थमग्निगः
र्भांग्यगर्भाधानंकृतम्भवेत् धामेनजलविन्दस्तुदर्भाग्रेणतुपातयेत् गन्धपुष्पादिभिःपूज्यशिवयाकारायेत्पुनः तृणकृतीवोनारत्तु
क्रियवाचतुर्गार्हता पुंसवस्पनामस्यहिनस्त्रीगर्भतुजन्मात् ततःसीमन्तंदक्षस्यदर्भाग्रेणप्रकल्पयेत् ग्रीवासीमाकटिश्चैकवारसिम
थ्यातुकल्पयेत् प्रत्याहारनिततः कल्पयेन्मन्त्रेनयनम्भवेत् गन्धपुष्पादिभिःपूज्यशिरसंगावाहुतीपूर्भिः पूर्वमध्येपारवहीत्रिणि
नामानिकल्पयेत् मृत्यगन्यासादेवेत्राकृतिभिस्तृतीयतः शिवाशिवप्रचारास्य उत्कस्येनतृभिस्तृभिः यस्वयज्ञानततःकल्पेमेध्यं

न.स.भै प्राग्धाम्यसौम्यच अयरत्न्नतथाहुत्यैःपूर्वास्येनगत्भिस्त्रिभिः वक्त्राणांनिष्कृतिंपश्चादाहुतीभिस्त्रिभिः नेत्रंनेत्रेणामकृत्यमुखेषुवक्त्रप
११ त्रयः भाहुतभिस्त्रिभिर्वत्तिलैसर्वाणिकारयेत् अस्त्राङ्गानितथाशनिदशाधाद्यनुक्रमात् शिवास्येवम्प्रकल्पेत कलाम्मूर्त्तिमतोभवे
त दक्षांस्येतुत्रराङ्गाभ्यासिरसांशिखिशिमयेत् सीमन्तोनयनंज्येष्ठंजातकर्मंततोव्यते अस्त्रेणाशीजयेदग्निमन्त्रेणैवतुपूजयेत् त
राहुतीस्तुपूर्वास्येअस्त्रेणैवत्रयंहुनेत् स्वंमन्त्रहृदयेनैवजातकर्मंकृतम्भवेत् अस्त्रेणप्रोक्षयेत्कुम्भांसपत्नकशुक्रये वक्त्रमुत्पाद
यत्यक्ष्वअस्त्रेणैवाहुतिस्त्रिभिः वक्त्रसंसोध्यजग्निनाभाहुतीभिस्त्रिभिः वक्त्राभिघारस्त्वैसैस्तुवक्रेण कुनयस्त्वयः प्रोक्षयेत्कुणपार्श्वा
कामनेत्रेणवक्षिशाम्भसा दर्भानास्तीर्यपूर्वाग्रांदक्षिणोत्तरसंस्थितां सौम्याग्रांपूर्ववारुण्यांपरिधीन्विस्तरंनतः अस्त्रमन्त्रेणसर्वं ले तंत्र
कुम्भाग्रांपूर्वविस्तरेत् रुद्रस्तुदक्षिणाग्न्याप्यविष्णुपश्चिमविस्तरे सदाशिवोन्तरेस्थाप्यस्वनामपदवर्जितं आदौअस्त्रंदेविनम
श्चान्तप्रकल्पयेत् गन्धपुष्पादिभिःपूजयस्वरूपस्तुमनुस्मरेत् मेरवनाथलोकेशापूजयेत्प्रणवेनतु रक्षार्थंजातवानस्यवलाग्राप्र
जिताकुपे ततःककनंकंसुजादक्षहस्तेव्यवस्थितं पुष्पसंगृह्यदेवनशिवाग्निन्नामकल्पयेत् कवचेनोपचारस्तुगन्धपुष्पादि

द्यर्कः तृणाहृत्तिमृद्धांस्येनकवचेनैवत्रयंपुनः शिवनामाङ्कितम्वह्निंतनिनाध्याप्ययत्नतः स्वध्यानन्तुविसर्गंयोन्याविशोप्रणतुवै
पुष्पादिभिःसमभ्यर्च्यआहुतीभिस्त्रिभिस्त्रिभिः धामेनेध्मान्तुहोमेनकरतमात्रम्प्रमानतः चतुर्विंशतिसंख्याताशिवाग्नौतर्पणायव
कृकृकृवोस्त्राप्यस्त्रेणशिवांभास्त्रेणप्रोक्षितो कवचेनावगुण्ठ्याशिवाग्नौभ्रामयेत्तथा अस्त्रेणमार्जयेत्तेनदर्भाग्नेणतुसंस्पृशे
त् पुनरग्नौभ्रामयित्वाप्रोक्षयेच्छिवाम्भसा दर्भमध्येनमध्यन्तुपुनाग्नौभ्रामयेत्पायेत् शिवाम्भसामार्जयित्वादर्भमूलेनसंस्पृशे
त् स्रक्स्रुवाभ्याम्ताम्ब्लम्स्थापययेत्अधोमुखो दर्भानामुपरिपूज्यदक्षिणाग्नौसदाबुधः आज्यसंस्कारस्तुपूर्वाद्यमधिश्रयणादि
कं आज्यंसंस्कारयाग्निनाकवचेनावगुण्ठयेत् शिवाग्नौसम्प्रधास्त्रेणाज्यमपकवचेनतु कुशाग्नापरितोभ्राम्यत्तथाक्रमात्तुस्थापयेत्
पश्चिमंत्यजयाचन्तुउत्प्लवसंप्लवततः दर्भाग्रद्वयमादायप्रादेशमध्यग्रथितः पवित्रमेतद्विहितंउत्प्लवनेनकारयेत् अंगुष्ठनामि
काभ्यान्तुपवित्रंगृह्यउत्पवं पश्चिमपूर्वं शिखावतरणासम्पूर्णं शिखाकारयेत् अस्त्रेणैवतुमन्त्रेणअवघातशिवाग्निना दर्भान्स्रुवकत्तुसं
गृह्यआज्याद्यतीरोक्षयेत् निराजयनन्ततःकृत्वाशिवाग्नौप्रक्षिपेत्स्रुवं धामान्नैवतुमन्त्रेणप्रोक्षायशस्त्रेणवाम्भसा अभिमन्त्र्यवड

ल.ख.भै. ॠन्नअमृतत्वंशिवेनतु स्वहृदुच्चारयोगेनपूजयेद्देवंपुनः वक्त्रसंधानकंकृत्वामन्त्रैराहुतिभिस्त्रिभिः अपरस्यैववक्त्रस्यसन्धान
१२ तुकृतम्भवेत् स्वसौम्यस्यवक्त्रस्यसन्धानञ्चसमाचरेत् तदाहुतिप्रयोगेनदक्षिणास्याप्ययंविधिः पूर्ववक्त्रस्यचैवंस्यादुदग्वक्त्रेशिवा
न्विताः तदाहुतिप्रयोगेनवक्त्रसन्धानकीर्त्तितं मूलमूर्त्तोर्ध्ववक्त्रन्तुगुणभूतोन्नतान्मुखी मुक्तिकामस्यदीक्षायामूर्ध्ववक्त्रे
याद्लेयाज्ञकादीनिसिद्धयेविविधास्तुया सदाशिवोन्तगास्सर्वापूर्ववक्त्रेतुहोमयेत् मारणोच्चाटनादीनिविद्वेषणानन्तथा दक्षिणा
नैक्ववक्त्रेण रोमसिद्धिकरोभवेत् शान्तिकंपौष्टिकञ्चैवसौभाग्याकर्षणानिच भाग्यारोहनसिद्ध्यर्थमुत्तरेहोमयेत्सदा पश्चिमेनि [illegible]
कर्मन्तुविनियोगस्सुखस्मृतं ततोज्यभागाहोतव्यमूर्ध्ववक्त्रेतुपश्चिमे आज्यपात्रस्यमध्यस्यदर्भेणभैरवेनतु न्यस्तव्य [illegible]
तोचवर्मकल्पन उच्चार्यभैरवंपात्रसम्याभ्यम्यात्यवात्मना नाडीत्रयनयुगपत्पात्रेभागत्रयंन्यसेत् सुषुम्नामार्गम [illegible]
गाप्रकल्पये इडामार्गेणयत्नेनवामेसौम्यंप्रकल्पयेत् स्वंत्रभागंकल्पितास्रुक्स्रुवमापूर्यहोमयेत् भैरवेनैवमचेतु [illegible]
मन्नतः शिवाग्निभागसंगृह्यस्रुवेनाप्याहुतीहुनेत् सौम्यभागप्यथैवंस्याद्धामयेत्स्वाहेन्तुनन्ततः धामादिपुणावा [illegible]

ऽऽहुतीहुनेत् अग्निसोमेतिसंज्ञदहिधाहुत्यांहुतातनः प्रणावाद्याज्यमध्यन्तुस्रुवमापूर्यहोमयेत् स्रुक्स्रुवार्षविधिर्ज्ञेयकृत्यपरंस्य
थाम्वेन सामभागम्भवेद्देवित्र्ययंस्वकवपूर्ववत् अग्निसूर्यस्यमध्येतुआहुतीप्रतिपादायेत् ततःसूर्यस्यमध्येतुअमावास्यांशशिर्ष
दात धायणार्थेमतांहोमोवक्त्रेपुभैरवेनतु तृणपार्येतुस्थानाअग्निवालान्तसंस्थिता धायणार्थयसर्वेषांपूर्णाहुत्यकपातयेत् भैर
वन्तुमन्तुधार्यशिवाग्निस्सर्वसिद्धिद अग्निस्तुप्रमारत्यञ्चापात्रेसंस्थाप्यरक्षयेत् कुलाम्यंवत्तरेभागेविस्तरम्यत्तुवाद्यतः प्रणीतां
कल्पयंत्तत्रत्वमस्वांसिपूरितं पुष्पाक्षतंतिलयुक्तंपवित्रंदर्भवित्यसेत् प्रणावादिसमावाद्यविष्णुन्त्रामन्त्रितोत्रमः आमन्त्रणपदं
तत्रविष्णुंसम्यापयज्ञलं स्वागतामतपादार्घोविष्णुसंपूज्यविज्ञापयेत् यमीर्थयजमानस्य आत्मार्थवाथसाधकैः भगवन्त्वत्प्रसादेनया
गंनिर्विघ्नंतावयु अनेनायजनेत्वंभैरवेन्तुप्रपूजयेत् स्थण्डिलंपरिकल्पविधानेनअनन्तादिप्रकल्पयेत् ध्यात्वावक्त्राणिपश्चाग्नेतोय
नयास्मंसंस्थितां तद्वक्त्रमुख्यकल्पितमायुग्रम्यारूपमानतः भावयेत्सर्वजिह्वानिवक्त्रेवक्त्रप्रतिष्ठिताः स्वामाध्याहकमध्यमेकाम्या
र्थेन्धनतास्तुया राज्यार्थदाश्च नतेनामृत्युताशकारिका वशीकरणमुच्चाटभर्थदामुक्तिसाधका सर्वसिद्धिदमध्यास्तुतस्मात्मध्य

स्व.भै
१३

तुहोमयेत् पूर्णाहुतिं भैरवं तनिजानां कल्पनायतु पुनःपूर्णाहुतिपूर्वं भैरवं तनुपूरयेत् ज्वालाग्रहृदनाणृय आग्नेयं तमप्रकल्पित
भात्मन्यस्तु कल्पितायां योगपीठं प्रकल्पयेत् मध्ये शिखानुसारेण अग्निना भात्वनन्तका नालं ख्यावधिं कलायप्रनन्तविचिन्तयेत् प
त्रायकं समीपतासितवर्णासुतजसं अनन्तं कल्पयेत्तत्र धर्मादिवरणान्वितं ॐकारं गासवान्तं अग्निमूर्त्तिं प्रकल्पयेत् शिखाग्र
दिग्धितायां तु धूर्वनागीरयेत्पुनः रक्तकान्तिं तु संगृह्य मां मूर्त्तिं भैरवान्वितं मूर्त्तिभूतं प्रकल्पित्वा अष्टत्रिंशत्कलीयुतं साध्यावान [illegible]
न्यस्य दीक्षाकालेवरानने भैरवं पूजयित्वा तु आस्य हृदेन कर्मणा वक्त्रसन्धानवक्त्राभ्यां शिववक्त्राग्निवक्त्रयोः स्थण्डिलाद् [illegible]
नाडीसन्धानकारयेत् मूलमन्त्रं समुच्चार्य अग्निना सार्द्धनिर्गतं स्थण्डिलस्थं शिखालीनमेकार्थं नाडिसन्धयेत् [illegible]
नमस्कान्तस्तु वरानने भैरवस्य तु होमेन वक्त्राङ्गानां दशांशकं भैरवाष्टकलोकेशां दशांशेन तु होमयेत् मूलमन्त्रसमु [illegible]
कृत्य कपालयेत् भैरवं व्याप्तसाध्याय पुनः पूर्णां प्रदापयेत् पुनः न्यूनातिरिक्तार्थं निक्षिप्तकरणेनिव पश्चात्समपकर् [illegible]
तु वरानने सर्वकामप्रदं होमं तिलैर्मन्त्रघृतान्वितं धान्यधान्यार्थसिद्ध्यर्थं घृतगुग्गुलहोमतः जायते विपुलासिद्धि [illegible]

भ्रमा खं तार्थीवन्मृगास्यर्थं बिल्वहोमाद्धियाप्नुयात् क्षीराक्तं तु तिलाज्यहुताच्छान्तिकर्मवरानने सितरक्तोत्पल [illegible] पुष्पद
मारणं तु वशीकारं कामणार्थं प्रकल्पयेत् कुरुण्टपुष्पं सुनाथाय अशोकैः प्रियसमागमः [illegible]
नागस्थरागिनीवश्या साधकसिद्धिकारणात् चम्पकं चापराः सर्व [illegible] यतःकृत्वा [illegible] सपुरोहिता रा
जीपत्रसमायितो वशं याति वरानने यक्षिणी वशमायाति [illegible] साधकस्यानसंशयः सृगीव
धातिनामृगाय मक्षिव मक्षिकितां भक्षार्णासवमानस्तु धारस्प्रसूति [illegible] स्वयं हामतु [illegible] साधकाविधिसंस्थितः पूजाहो
मनादेवि यक्षमानुस्मीहतं मान्त्रसाधयं तं देवि भैरवस्य वचो यथा   इति स्वच्छन्दमहाभैरवतन्त्रे होमविधिर्द्वितीयः
पटल   भैरवोवाच अधिवासं प्रवक्ष्यामि यथावदनुपूर्वशः वारिणा तु विशुद्धात्मा कृतकार्यप्रसन्नधीः भस्मोद्धूलितदे
हस्तु मृदाजलाभ्यक्त शिखा गोमयेपवीतेनादिग्धामा वा सुवाससा सुगन्धगन्धलिप्ताङ्गः पुष्पैःस्रग्दामभूषितः दिव्याभरण
सम्पन्नो दिव्यवासा सुवर्मिनः सुधूपितसुताम्बूलचन्दनागरुचर्चितः मखद्वारप्रदेशे तु स्थितापूर्वं वभाविनि द्वाराध्यक्षं प्रपूजि

जस्वभै
१८

त्वपुष्पप्रक्षेपनन्ततः हुंफट्कारप्रयोगेनतालशब्दन्तुकारयेत् या—वाधकसंयोगादिघ्रशोत्सारणायतु या—भूमिगतंहन्यात्ताल
शब्दान्तरीक्षगं मन्त्रैर्दिव्यान्विशोधित्वायागहर्म्ये विशेन्ततः रक्षापूर्ववरावेणपरितःपरिकल्पयेत् मायारूपेणावर्म्मणाछादयेत्सुव्र
मराध्यं ततोदक्षिणादिग्भागेउपविश्यवरानने कल्पासनुपूर्ववनिर्दलनोपूजनन्तथा शावनाप्यायनश्चैवसकलीकरणन्तथा पूर्व
चमासनयागन्देहान्तेचसमारभेत् शक्त्याधारमनन्तञ्चधर्म्माद्याचरणात्तथा गात्रकाश्चअधर्माद्यासन्यानाकीलकातथा अधछद
नवाङ्गेश्चपद्माक्रशरकर्णिकां पुष्कराशक्तयश्चैवमण्डलामण्डलाधिपां अथान्नमासनन्देविपूर्वरूपधुवेनतु मूर्त्तिप्रकल्पयेत्
ततवतूनत्वकं सांचिङमक्षरन्देवंभैरवास्तकमेवच विद्याङ्गाङ्कुरिकाचैवतथाचैलोचनत्रयं शक्तित्रयम्परंदेवमङ्गयह...
मुद्रामन्त्राश्चइष्यश्चयथास्थानेनियोजयेत् सङ्कल्पचयथान्यायंपयायोगंप्रकल्पयेत् सद्योजातश्चवामश्चअघोरश्चयकृत...
स्यंशश्चदेवस्यदूलस्याधोप्रकल्पयेत् हृदयाद्यानतःपञ्चविदिशासुदिशासुच पूर्वतोदिशिईशानंभैरवाचरणान्तहं ला...
तामस्वापुर्वादाज्ञन्नयावधि भस्वांश्चलोकपालांश्चभैरवास्तकमेवच पञ्चशस्त्रातथान्यक्रान्तेचावरणाप्रिये क्रमेण...

यावद्भभंस्यमश्वा सप्तस्थानंमत्ताछ्यरमाकरणांशृणु उकारंपत्ततोदेवंहस्वदीर्घप्लुतान्वितं तावदुकारयेन्मत्रंयावन्निर्वाणगोचरं
अधोशक्त्ययावद्रूसायंमोमस्यचान्तरे पिङ्गलामध्यमार्गेणावतोपाककेसेणतु देवताप्ञ्चकंशक्तिव्यापिनीसममोन्मनी भेदयि
त्वाकनाम्नौयावद्दिनिधनान्वितं निष्कलंनिराभ्रानमकलाव्याप्यद्गुन्मनं तमावास्याप्तलोमेसज्जपंभावितिवेशयेत् त्रिगुणावरणा
येचतपुत्र्यायकंत्यसेत तेनवाद्धिक्ताम्बैसर्वकामफलप्रदाः यथाश्व...नावर्णायेकथितामया तथानेविनियोग्न्यामानसा
मानेम्नतु कर्णिकाद्याअकस्थाप्यस्थित्वाचथ्य रामेवः शुद्धस्फटिकसकाशंसर्वमन्त्रैरलङ्कृतं तत्रापिपरतोज्ञेयमनिर्देश्यमनाम
यं यन्त्रनालिन्दिथाभावकांमनश्चप्रकल्पना ॐकारबिन्दुनादश्चमिलयन्नाडिनिर्दिसेत् तत्स्थानेउत्तभंध्यात्वासभावत्त्कृतस्वन
यस्याप्नुनमलस्वर्णादिजादिदशात्तथा नडाध्रुनादमाकाशंस्पृत्वातत्रविमुच्यते प्रथमंमानसंयोगपश्चाद्ध्यसमन्वितं यस्वंस
ततद्ध्यांद्दिद्यंगणातत्पर स्वरान्तस्थितोलिनिङ्गमणालेचरूकृतथा जलेयागेचसंयोगश्चसम्यग्मोक्षफलंलभेत् अहत्वामान
संयागंयान्वयो गमसमारभेत अभिवस्तुसर्वज्ञंयानमोक्षायविधीयते आत्मयोगकृतेचैवदेहश्चोध्रस्तुजायते अधिष्ठितंशिवेने

स॰ लभै॰
१५

ततमा चार्यविनिर्दिष्टं शांत आत्मविदं हतथैवमानसन्तुयकृत्वान् विदित्वाचार्यतत्सम्यक्या सहासचिवः स्मृतः यत्रतत्रस्थितादेवायदि
चैवविधायजेत् ब्रह्मणापिविमुच्यतकिम्पुनः शिवतत्परः सर्वावस्थगतश्चैवविषयैरपिरञ्जितः स्वकृतसम्पूज्यमुच्यतकिम्पुनर्योदिने
दिने अवतन्त्रोक्तविधिनायत्कृतं विधिपूर्वकं अथवातमतन्त्रेस्मिन्नस्यतत्फलमिकं भवेत् नानासिद्धिगुणैर्युक्तनावाकामफलंलभेत्
योगर्भिर्दिक्ष्वआत्यंतमुक्तिफलभेत्‌ एवं सदाशिवोपिजानातिदेवाश्चससुरादयः एवमनुमानसंयोगंकृत्वावायसमारभेत् यत्र
त्रिमतुथ्यात्वादयोगिवावालाकायत् सितचन्दनकर्पूरंसधूपसितवाससां पुष्पाणिदिव्यगन्धानिनिलहप्रादयेत
वदभांनुमिप्रार्थवटिकान्तथा करणीकर्त्तरीचैवपासवन्धनमन्त्रकं वर्द्धणीशिवकुम्भश्चदध्यार्श्चपरिधिन्तथा सवि
एवञ्चचरुस्थालीश्रुवान्तथा तर्णागश्चतथाक्षीरंमवमायामनेकस्मः ततोर्घपात्रंसंगृह्यक्षाल्यखेणतुवारिणा कवचेनावगु
गवेनतुपञ्जयेत् उदकाभिदिरष्टाङ्गैः पूरयेतवराङ्गने प्रणवेनासनादीयन्ततोमूर्तिन्यासमिये भैरवावरणैर्युक्तंपूजये
क्रम गन्धपुष्पैस्तथाधूपैर्मन्त्रसन्धानकारयेत् स्मन्त्रंयंपरमन्तत्वंततश्चैवामृतीभवेत् पात्राणान्ततयंकल्पानिरोधार्घ

तथ पञ्चयंश्चप्रकल्पितवाशिवहस्तं प्रकल्पयेत् मन्त्राणांसन्धनकुर्यातोऽसन्धानमेवच मूलमन्त्रमनुस्मृत्यहुत्कामंतानुमध्यगं
धंवाम्मंध्येकत्वकृतुर्येन्थनंविभेदयेत् वामदक्षिणमध्यानुक्षिप्रवस्येनभेदयेत् मादशान्तम्परञ्जनाकस्थमन्वयिग्रहं तस्यार्थे
नेकस्यायेन्नाविलासमन्तविशर्दद भात्ममांस्चवकेनवपूरकनविशान्तत्ता नाडीसन्धानामनन्तुशिवनपरिकीर्त्तितं व्यापकत्तुशिवंथा
यम्बमूर्त्तिविधिस्थितं दर्भमंगृह्य वामेनाणमप्रवाणाभिमन्त्रितं पञ्चगव्यायपात्रन्तुशिवाम्भेनतुयोधयेत् अस्त्रेणप्रोक्षयि
वा कृत्वनावगुण्ठयेत् दर्भास्तनेध्रुवेनेवमण्डलन्तुप्रकल्पयेत् तस्योपरिन्यसेत्पात्रंगोमयाविनिवाहरेत् पृथकपात्रंस्थितंशो
श्रमेणावज्रिवाम्भसा गोमयंर्हृदनामन्त्य गोमूत्रंशिरसापयः शिखयादधिवर्म्मणाघृतमस्त्रेणकुशोदकं धामेनमन्त्रयेत्पश्चाणो
मर्धरनियोजयेत् पूर्वमस्त्रकपाद्येत्स्वमस्त्रणीमयादिको योज्याभिमन्त्रयत्पश्चात्रैरेवहृदयादिभिः प्रणवेनातुसंकल्पअनन्तमू
र्त्तिविग्रहः धामश्चाहृतनिवायातुमयुक्तावर्णास्थिता मन्त्रमन्धानकंकृत्वा अमृतीकरणान्तयो शिवामृतेतिसम्भिन्यसंपूज्यस्थापाय
दक्ष भर्यामिमर्धन्त्रितदर्भहृदामन्त्रनकृतः यागभूमिमममन्त्रानुगाम्यागदक्षिणेस्थितः ततोद्वारणसस्याणांमार्जनान्तंववस्थि

नो रचितसोमुभावित्वामौक्तिकाद्यैःप्रपूरयेत् समीकरणवास्त्रेणकवचेनतुसंचनं आकोटनन्तु चास्त्रेणततोमार्जनन्येयनं अस्त्रेणाय
स्वगर्थेनगन्धतोयेनचोपरि शिवाम्भसास्त्रेणसंप्रोक्ष्यविकिरास्त्रमन्त्रवित् सप्ताभिमन्त्रितास्त्रेणस्थित्वामध्येतुप्रागिदंत उर्ध्वधो
विकिरस्वायांमन्त्रभृतान्विकिरयेत् वामंरणासुसुधेणाअस्त्रमन्त्रेणसंहरेत् ऐशान्याभिमुखंनेयानैऋत्यायावशाकूरं पश्चगत
नसंप्रोक्ष्यगन्धतोयशिवाम्भसा प्रणवेनश्रियावाप्यपन्महतांसुलोचनां शुक्लपुष्पांप्रमुखन्तीसर्वलक्षणसंयुतां शीतल
नस्यामांयोगहस्यांवानाकयात् तत्स्थानेप्रविष्टास्तुहाणाभिमुखभद्रया पुष्पगन्धादिभिःपूज्यशिवकुम्भंप्रकल्पयेत्
स्यादिशिमामृत्यपश्चगव्येनमराठलं गन्धोदकेनसंलिप्यशिवाम्भास्त्रेणप्रोक्षयेत् अनन्तासनदत्वाध्रुवेनमरल
वदीर्घवितिम्मुंकेतुम्भश्चन्दनलेपितं स्वस्तिकाद्यैःसुवर्त्तित्वायवसिद्धार्थदूर्वकैः सितसूत्रेणसम्वेष्ट्यवस्त्रपूतेनवाम्भसा
नस्यवस्त्रकत्नभृताश्वम्यादिपल्लवैः गत्नगर्भौषधायुक्तंसहदेवादिभिर्गणैः प्राक्षवास्त्रेणसंगृह्यकवचेनावगुण्ठ्य आ
परिन्धाप्यमूर्त्तिमन्त्रंसमुच्चरेत् कलाध्याभैरवंवाङ्गुन्यस्यायोदांप्रकल्पयेत् मुद्राम्बध्वाहृदादीनिपूजयेत्तिदलाम्भिषु गन्धपु

पांवज्ञाय सितवस्त्रेणाभूषयेत् वामभागेतुकुम्भस्यपश्चगव्येनमराठलं शिवास्त्रेणतुसंप्रोक्षप्रणवेनासनन्ददेत् प्रोक्षयित्वाशि
वाम्भेनवर्द्धनी मङ्गलान्वितं कलशवत्तुवच्चिन्त्यअस्त्रमन्त्रेणहृदन्यसेत् गन्धपुष्पविज्ञाद्यैःपूजयित्वानुवर्द्धनी अस्त्रमुच्चार्यभ्राम्या
हृदयलांप्राप्यतान्यसेत् अर्घ्युच्छिन्नावलीमेनजलधारानुपातयेत् तत्स्थानानुसमुद्धृत्यपावकोणान्तुशाङ्कुरं आचार्यकलशं
प्रवाङ्गावाक्यंमुच्चरेत् धाम्यवर्द्धनिमार्गेणतस्मिन्संस्थापयेत्पुनः वर्द्धनीस्थापयेत्पश्चादस्त्रमन्त्रसमुच्चरेत् विशेषपूजनश्चाभो
गन्धपुष्पपवित्रकैः मन्त्रसन्धानमंत्रनानाभिसंधानवाभयाः विकिरासंस्पृतापूर्वदर्भन्याधोप्रकल्पयेत् अक्षतास्तामनेकातुसर
दान्तास्मिस्तुफांः चकर्पाह्मसमृलाघन्तुग्नाग्रान्यानकथा यागोकंस्थापयित्वातुतिर्यग्धोर्ध्वम्यवस्थिताः वर्द्धन्यास्त्रस्यसंवेतेरश्मिभूतां
पवस्थिता शिवस्यदक्षिणाहस्तेवर्द्धन्यान्तुसुमन्त्रिधं ततसंयज्ञरक्षायपायागायकलशंन्यसेत् नैवेद्याम्विविधान्दत्वाप्रणिपत्येस्तुवि
ता यत् भगवन्स्वमाटनयागंनिर्वर्त्य यामकं सन्निधानंसदानुभ्यमर्चयाथमदाभव अनज्ञातोस्थितायायादर्घहस्तादिगीश्वरः
ववानपर्दक्ष्याग्रमोहलागादनमोन्वागं गन्धपुष्पपविज्ञायैःपूजयीतप्रयत्नत इन्द्राद्यानन्तपर्यन्तांल्लोकपालान्प्रकल्पयेत् पञ्च

लक्ष भै ७ गवेनलिप्तादाग्ध्रतोयेनवोपरि शिवाम्भशास्त्रेणासंप्रोक्षकवचेनावगुण्ठितं वस्त्रयानम्यपूर्वेणागुरुम्प्रधूपितायच वायव्यापूज
येद्दिव्यगन्धपुष्पादिभिक्रमात् अविघ्नार्थनमस्कृत्वाआज्ञादन्नेवभावयेत् ततस्तुमध्यदेशस्यंयागपाठमप्रपूजयेत् पूर्णोक्तेनविधा
नेनभैरवंस्वरानने पूज्यगन्धपवित्राद्यै नूरावरणसंयुतं स्वध्यानगुणसंयुक्तंमुद्रालङ्कारभूषितं मन्त्रसन्धानपूर्वेनाद्यग
धानमेवहि परमीकरणंपूर्वंव्यापकेनयेद्गात् नैवेद्यांविविधाकारांदत्वामुद्राम्प्रदर्शयेत् प्राणापानंजयंकृत्वानिवेद्यविधिपू
र्वकं पश्चाद्दद्यात्स्वयंलोकेशांभुजनायकां भूतेश्वराणान्देवेशोक्षप्रपालस्यसर्वतः ततस्त्वाधायथर्वोर्द्धस्यअथवाचस्यसुव्रते त
तोग्निकुण्डकृत्वातुपूर्ववदेशाधनन्तथा भैरवंपूजयेत्तत्रविधिदृष्टेनकर्म्मणा अग्नेसन्तर्प्यंगांकुर्यात्सहस्रेणाज्ञातेनतु चरुंकृत्वाव तंत्र
येद्विवस्थालीशांगृह्यनिर्गुणां शिवांभेणातुप्रक्षाल्यकवचेनावगुण्ठयेत् चन्दनार्घैर्विलिप्यंतमृष्टधूपेनाधूपयेत् सद्गेनावेष्टये ७
त्कण्ठंवर्मभूतेनसुव्रते दार्भेणास्त्वस्वरूपेणाकल्पित्वामण्डलेप्रिये प्रोक्षयित्वाशिवांभेनकवचेनावगुण्ठयेत् आसतन्त्रन्तुविन्य
स्यअनन्तादिशवान्तकं मूर्त्तिभूतंन्यसेत्स्थालीतत्रस्थंभैरवंयजेत् नूरावरणसंयुक्तंगन्धपुष्पैरनुक्रमात् मानासनप्रयोगेन

नादपूर्व्यवंगतेत सुव्यासम्यांनवास्त्वनामुंगेथाभ्यर्च्यसुव्रते तत्रस्थालीसमारोप्यपश्चादग्निन्देदुधः क्षीरंप्रोक्षशिवाम्भेनतन्दुलानि
तथैवच सर्वाभिन्वजातीनुवप्रक्षिप्यतुपाचयेत्ततः मूलमन्त्रेणादवशस्फचिन्नसमाहितः चालनोघातनादीनिअस्त्रमन्त्रेणकारयेत्
तत्राभिघारस्तुम्बित्रं अंशंध्वंवप्रकल्पयेत् स्तुभिस्तृभिश्चआज्यनश्चेनतुकृतेप्रिये भूमौमण्डलकंकृत्वाप्राणवेनावतारयेत् स्था
लीमास्तर्णनिधानुमांतांयांमकतेप्रिये भैरवंनयडकेनचपञ्चातियुतेनच मण्डलंकुण्डसामीप्यकृत्वादर्भासनंन्यसेत् स्थालीत
स्मात्तन्यस्यमध्यानमन्तुसंहिता सङ्कल्पाहुतियोगेनमन्त्रेणभैरवेणतु अंशात्कस्थशातोनैवपरामृतमनुस्मरेत् रजादीनान्ततो
र्द्धकंभूतकर्त्तान्तथा रवदिकांतिलाज्यसम्पातम्मूलमन्त्रेणकारयेत् तृभागकल्प्यविधिनाचतोस्थास्पान्नसंस्थितं शिवाग्नेः
साधकेभ्यश्चशिवयोगनिवेदयेत् द्वितीयंतमयंदत्त्वासाधकेभ्यस्तृतीयकं चरुपात्रन्तुसंगृह्यपूजयेद्भैरवेनतु पुष्पधूपादि
भिस्तावधमार्यवत्निवेदयेत् दृगाधारणास्थन्नुदतामासन्निवेदयेत् कलमप्यवमेवन्तुअग्नौहोम्यचरुन्तथा भैरवस्यशतं
पञ्चकालानुदत्वाहं साधकेभ्यश्चयत्नप्रपिधायस्थापयेत्प्रियं विनायकशतंहोमंभूपरिग्रहणेतथा अधिवासनेतथैवं

न स भैं हिअघोरन्नरारातंकुर्नेत् प्रायश्चित्तनिमित्तार्यअनुलोमविलोमके रुंगेंतिरिक्तदेवेशोअघोरन्नरघातंजुनेन् भैरवंपूजयित्वातुप्राध्या
१८ नुत्वावरानने शिरवाःकर्मप्रकर्त्तव्यं यथाभवतितच्छृणु द्वारेमण्डलकंकृत्वादर्भेतस्योपरिन्यसेत् प्राणायामसंकल्पशिखाग्निम
त्रिधापयेत् समयदत्तश्च काय:सौम्याननकृताञ्जलिः गुरुःपूर्वामुखेस्थित्वाशिवांभास्त्रेणप्रोक्षयेत् भस्मनाताडयेन्मूर्ध्निअस्त्रद
र्भेनवालभेत् नाभ्युर्द्धेत्रिणिवाराणिनाभ्याधोत्रीणिकारयेत् शिवंन्यस्त्वाङ्गसहितंपूजायदिरवेमतु वस्त्रंसंप्रोक्षवास्त्रेणकवचे
नावगुण्ठयेत् पूजयेद्भैरवेनैवमुखवस्त्रंदापयन्न्तु हस्ताभ्यांसंगृहीत्वातुप्रविश्येद्यवनिकान्तरे देवस्याभिमुखंकृत्वापुष्पम्या
णिप्रदापयेत् क्षिपेत्पयेनधामेनमुखमुद्घाट्यदर्शयेत् विद्यामन्त्रगणोन्माहेश्वरगणंसदाशिवं अज्ञानम्यक्तुनिर्मुक्तःप्र तंत्र
बुद्धःपशुपशुपति दग्धवद्गर्णोकृत्वाघर्णिप्रपुनःपुनः कृत्वाप्रदक्षिणांप्रदक्षिणनयनंशिशुं उत्थाप्यहस्तेसंगृह्यदक्षि १८
णान्मूर्त्तिमानयेत् ततोमण्डलकंकृत्वापुष्पेणाप्रणावासनः तस्योपरिशिशुंस्थाप्यपुर्वकायोर्ध्वमुखः गुरुःपूर्वामुखस्थित्वा
प्रोक्षणादीनिकारयेत् उपविश्यततःकृत्वासकलीकरणेविधिः विशेषफलसिद्ध्यर्थंमुमुक्षोसाधकस्यतु गन्धादिदीक्षा

गंकृत्वाप्रश्वेणाध्यापयस्ततः कवचेनावगुण्ठ्याथअमृतंतत्तुश्रावयेत् अनन्तासनसंकल्प्यभैरवाङ्गानिविन्यसेत् ततोन्मार्गेनियोजि
तशिष्यं गांयेतमुष्ट्य आत्मायानारागान्धार्यानिहंसंव्रणातशिष्यं धूमज्वालाविनिर्मुक्तंनिर्दग्धंकायभावयेत् भस्मीभूतस्यशा
न्तस्यभावयेदकेनतु ध्यामवंक्षिप्तयेद्देवंतत्पूर्वनिकाग्निवत् शक्त्यामंन्यसंपूर्वकमलेप्रणवेनतु तस्योपरिन्यसेत्मानेध्याय
नर्मितरूपन्न नूतनमन्त्रसमुदायंमूर्त्तिभूतम्प्रकल्पयेत् पूर्वोक्तेनमन्त्रेणाप्लावयेदमृतेनतु मन्त्रंन्यसेत्तुपूर्वैवअष्टत्रिंशकलाधि
क कलाध्यानन्यसेत्धाम्नामनुक्रमात् स्फटिकामात्याकृतनारकाशुक्लावर्णिका ज्ञान्यातीनादिविज्ञेयानत्वभूताकलास्तु
प धाम्नावायवाहनितनोन्न करणम्मवेत आत्मानंकरणायाद्यकाद्यकपूजाम्प्रवर्त्तिरं धाममुद्धार्यस्ततायशिष्यमूर्द्धिकल्पसे
द शिवहस्तमिवध्यात्वामवर्णामसुनात्मसं अधोमुखंमुर्द्धपूर्वोक्तवकस्तेनवालभेत् उत्थाप्यदत्वापुष्पन्तुअञ्जलिंभैरवेनतु प्र
वेष्टयेच्छ्रुतु शिवमुखायंप्रक्षिपेत् निर्गत्यवस्त्रेदेवंनृपदक्षिणादवत् शिवकुम्भाग्निमध्यस्थंस्थण्डिलस्थंश्चवन्दयेत्
शिवपूजितिध्यात्मानविघ्न सारथाप्राकृष्यकर्पताप्रवर्त्तनायांसवेत नीवाकुम्भस्थापयेत्तुशिष्यरूपस्थितेविधातः आत्म

ल.धर्म
१९

सर्वदिग्भागेमण्डलंप्रणवेनतु प्रणवेनासनंदत्वातस्योपरिशिष्यंन्यसेत् उपवेश्यकरेदर्भम्भैरवेनसमर्पयेत् मूलंशिष्यस्यहस्तेतु
अग्रमाचार्यजंघयोः पिङ्गलामध्येनाडिभिःशिष्यदेहादिनिर्गता सचैवदर्भमूलात्तुगुरुनाध्यात्वलीनसा नाडीसन्धानहेतवे [illegible]
वंशाकृतित्रयं तयानाड्यावेश्यशिष्यस्यहृस्थंसंहृतात् निग्रहाकर्षणाद्देहात्गृहेत्मुखस्तुतःपुनः दीक्षाकालेततोहेयंतद्दर्भ [illegible]
सन्धनं शिष्यस्यतुशिरोभूमौनिर्वाप्यभैरवेनतु सम्पातसर्वमन्त्रैःकुम्भस्थेनाम्बुतर्पितुनेत् पूर्वमन्त्रसमुच्चार्यसाङ्गयन्त्रैणोद्धदाय
येत् इतिशिष्यस्यशिरसिसम्पातशिवमादितः शिष्यदेहेतुयेमन्त्रासबाह्याभ्यन्तरेस्थिताः कुण्डस्थानेपूजितायेधामाग्यावरणा
न्विकं युगपत्तर्पणान्येवासम्पातस्त्वेषाकीर्तिता स्वैकस्यतुमन्त्रस्यआहुतीभिर्भिन्नभिन्नभि उपविश्यततःशिष्येतदर्थमन्त्रतर्पणं
भैरवस्यशतंहुत्वाहृषाद्यंदशकंकुनेत् धामेनात्याप्यस्तेतयंपूर्णाहुत्यांतुतर्पयेत् मन्त्राणान्दीपकंकुर्यात्तथाधामन्त्रयावधि
हृदयादयमध्येतुमूलमन्त्रंसमुच्चरेत् प्रणवादिहृदन्तेनआहुतीम्प्रतिपातयेत् हृदयाद्यामेवसर्वेषांजातिष्वन्तुदीयते पा
सानाम्बन्धनार्थायमन्त्राणान्दीपकंस्मृतं मन्त्राःकरणरूपास्तुपशुकायतुसोधयेत् आचार्यकरणंघोक्तंशिवरूपोयतस्मृतः ॥

रणार्यंतुकर्तव्यमन्त्रमन्त्रीप्रयोजयेत् चरणाभ्यान्तुरूपणावाचकंपुञ्जयेत्तदा भ्रुकुटीकरालवदनंवाच्यरूपास्तुचिन्तयेत् सौम्य
शान्तयुतांसौम्यंसौम्यरूपाविचिन्तयेत् पाशकर्ममतोवक्ष्येकन्याकर्तितसूत्रकं त्रिगुणंत्रिगुणीकृत्यपाशवन्धनसूत्रकं शिवाम्भ
सातुसंप्रोक्षकवचेनावगुण्ठन पूजयित्वातुविधिनागन्धपुष्पादिधूपकैः गृहप्रसारयेत्सूत्रंमूर्ध्नाद्यंगुष्ठयोर्वधि शिष्यस्यतत्र
देहस्थनाडीस्तान्विचिन्तयेत् सुषुम्नामध्यमानाडीसर्वनाडीसमन्विता ॐकारादिस्वनामेतुनमस्कारावसानिका शिष्यदेहस्थिता
नाडीसूत्रगन्धविनिवेशयेत् गन्धपुष्पादिभिःपूज्यकवचेनावगुण्ठयेत् सन्निधानेत्तुरोहभ्यांस्वनामपदजातिना शिवाम्भसाम्भ
सम्प्रोक्षशिष्यस्यहृदयेपुनः पुष्पेणताडयेत्त्वगारुहृदिचितस्हृजोभवेत् हुंकारंचारयेत्तेनकवचेनविशेषहृदि नाडीरन्ध्रेनग
चतुर्वेतद्यंभावयेच्छिशोः कटवगालकाकारंफरनारकसप्रभं हस्थस्वित्पाशखड्गेन हृत्स्वरास्त्रेणजातिभिः धामेनाकृष्य
ततवयंग्रवतसंछिन्नतः तादशान्तसुमंस्थंतंसर्पीकृतंपाशंस्वात् संहारमुद्रयायोज्यासूत्रेनाडीप्रकल्पयेत् व्यापकंभाव
यित्वातुकवचेनावगुण्ठयेत् तथाहृति [illegible] शिष्यहृदयेदत्तपाश [illegible] वध्यादिषा

ज्ञ·रत्नं
२०

तथापाशास्त्रस्थानेतुविग्रहे पाशाष्टविधाभ्यामायपानवकर्म्मणा चैतन्यरोधकात्वंस्यकार्यकारणरूपिणः मलकर्म्मनिमित्तमो
नैमित्तिकमतःपरं आधाररूपेणैमित्तिशरीरंभुवनादिकं निमित्तमभिलाभास्यंविविधैर्रूतुरूपकैः तथावलोकायत्वत्रेवध्यवन्ध
नाशंतुमा पाशानांताडनंकुर्याद्धूम्फट्कारान्तजातिना स्वनामप्रणवाद्येतुशान्त्यातीताद्यनुक्रमात् पुष्पेणताडयेन्मूर्ध्निशखेहूंआदि
योजयेत् हूंकारान्तप्रयोगेनगुह्यसंहारमुद्रया धामेनयोजयेत्सूत्रेनमस्कारान्तजातिना स्वंशान्त्यादिकांपाशास्वस्थानगृह्यपा
जयेत् भावयेन्नुविधांपाशांपञ्चतत्त्वाध्वव्यापकां त्वयाणांव्यापकांशक्तिक्रियाख्यापरमेश्वरि शान्त्यातीतादिभेदेनपञ्चसंज्ञाव्यवस्थि
स्थिता आधेयग्रहनाधारंगृहीतंभावयेत्पशोः गन्धपुष्पादिभिःपूज्यसूत्रेपाशास्तुतर्प्पयेत् शान्त्यातीतप्रयोगेनभाहुतीभिस्त्रिभि
स्त्रिभिः संनिधानायपाशानामतोपाशास्तुष्टीयेत् स्वनामजातिहूंकारंधामाहुतिस्त्रिभिस्त्रिभिः विद्येयोकर्षणंहोमंपाशानांदीप तंत्र
नंभवेत् दीप्तपाशान्ततोवध्वा ताडपाग्रहणादिकं सूत्रस्थांताडयेत्पुष्पैः शरीरस्थैवपूर्ववत् धामेनसंप्रतीक्ष्यस्वनामेनसहास्त्र २०
हूत् वध्वेतत्प्रयोगेयंसूत्रेग्रन्थिनिकारयेत् वन्धनस्यारणामंहिकर्मस्यविषयस्य यन्त्रंशततमध्यस्थंभागंभोक्तानवाप्य

त. पशोःसंस्थाप्यस्त्रंतुमस्यातंगृमंयत्मकृत पात्रसपुटमध्यस्थंस्थण्डिलेविनिवेशयेत् नीत्वासमर्प्पयेत्कुम्भेपाशासंरक्षहेविभोः
दर्भस्तुपापंर्ग्रहणंपुण्यंपागोग्रन्थंयेत स्थण्डिलेशिवकुम्भेतुशिवाग्नौचप्रपूजयेत् तथाप्रदक्षिणंकृत्वादत्वावन्निपातनुवि
दुग्धाप्यपञ्चगव्यादीन्संरक्षणाविधांदरेत् वीक्षम्मण्डलकंकृत्वागोमयेनत्रयंशुची स्फटिकस्थमण्डलेविस्टपञ्चगव्यंविशोधयेत्
दूर्वाविश्वदिनांयाचतुर्वकंसाणायदुध. भावस्यदभ्रकाष्ठन्तुतृतीयमण्डलेस्थितः रक्षयित्वातुदेवेशान्तस्थैवाविनिक्षिपेत् पूर्वप
भिमंगस्थेतुश्वराभ्यन्तुशोभनं अन्यस्यमण्डभस्विद्धितस्यहोमशतंहुनेत् आचार्योहोमयेत्पश्चात्प्रायश्चित्तंशिवंनतु विधि
स्वनातिरिक्तस्यवितुर्विश्वयकर्म्मणा शतमष्टोत्तरंकृत्वाप्रायश्चित्तादिशुद्ध्यति पश्चात्संतर्प्पयेद्धोमंसहस्रेणशतेनतु मन्त्रा
णामस्त्रभागानभस्मानंवपक्रोमयेत विशयपूजनमर्घ्यंमुद्रावन्धंवदानने स्तोत्रवाचनतःकृत्वाचरुशास्यविसर्जयेत् निरो
धार्थ्यकार्घ्यमुद्रावन्धंवधानंतं रक्षकंनतुसगृह्यभैरवन्तुअनुस्मरेत् मस्तिनापूरकेनेयंअग्निस्थंस्थापयेत्पुनः पुनस्तंपूज
यित्वातुकल्केशंतुनिवेशयेत् कुम्भमादिभिरभ्यर्च्यकुम्भंवैवतुभैरवं प्रक्षिप्यैवनिर्म्माल्यगोमयेनतुघर्षयेत् शिवाम्भा

स्वभै
२१ स्त्रेण संयोक्ष्य शिष्यं शिष्यम्प्रकल्पयेत् कृहिणोदर्भसर्प्यास्तुयतिनोभस्मनाप्रिये पूर्वशिरो गृहीकाय स्वपतिनादक्षिणाशिरं त
त्रस्थितस्य शिष्यस्य शिरो वा बन्धवराननं सिद्धार्थरोचनाग्रंथुरक्षां कुर्यात्समुत्सृजेत् भस्मनारोचना च रक्षाअस्त्रप्राकारं चिन्तयेत्
कवचेनावगुण्ठितं ततश्चैव स्वापयेत् ततश्चैव तु निर्गत्य बलिकर्म समारभेत् बलिस्तु कल्पिता पूर्वं सर्वभूतेषु चोदयेत्
तदेव गृह्य देवेश पूर्वदीशानमोदेत् भूताश्च विविधाकारा दिव्यभूमान्तरिक्षगा पातालतलसंस्थाश्च शिवयोगेतु योगिना
ऋ वादि सर्वभूतेभ्यो हेन्द्रादिकसंस्थितेषु च स्वाहाकारसमायोगान्नयपन्तुसारयेक्षिपेत् नमस्कारेण संपूज्य गन्धधूपैरनुक्रमा
त् पूर्वदीशानपर्यन्तं अधश्चोर्ध्वं समन्ततः कोणस्याक्षेत्रपालश्च पथिकाश्च यथाप्यपि बलिन्दत्वातु पूर्वयामात्वम्यतुवरान
न सकलीकरणं कृत्वा च स्वापक्रमेणातु सर्वायस्सहितो वीरः समचित्तसमाहितः प्राङ्मुखो दङ्मुखो वाथ मण्डलस्यं पृथक्पृ तंत्र
थक् पद्मगर्भं पिवित्पूर्ववद्धकन्दनुध्यावतं प्रमित्वा सकलीकृत्परक्षां पूर्ववत्कारयेत् योगभूम्यारवयेत्पश्चाद्धिष्ठेस्सहवरान २१
न भैरवं ध्यायमानस्तु समाधौ जागरोथवा इति स्वच्छन्दतन्त्रेधिवासनपटलस्तृतीयः भैरवोवाच प्र

त्यूषे पि मलस्नानादिशाचारधाद्यं तु पूर्ववत्क्रमात् सकलीकरणं कृत्वा पूर्ववत्प्रविशेद् गृहं शिष्यांश्च शुचिराचम्य पुष्पहस्ताग्रतो गतः प्रणम्य
शिरसा हृष्टमुखः स्वप्नान्निवेदयेत् शुभस्वप्नप्रवक्ष्यामि अशुभानिवरानने स्वप्ने तु मदिरापानामममांसस्य भक्षणं कृमिविष्ठा
तुलेयच्छर्दिरोगाभिषेचनं भक्षणं दधिभक्तस्य श्वेतवस्त्रानुलेपनं श्वेतातपत्रं मूर्ध्निस्थं श्वेतस्रग्दामभूषणं सिंहासनरथं या
नध्वजं गजाभिषेचनं स्त्रीपूराभरणादर्शं ताम्बूलफलमेवच दर्शनं श्रीसरस्वत्याः शुभनायावगूहनं नरेन्द्रशिविदेवैश्च सिद्धवि
द्याधरांगना आचार्यस्सह सम्बोद्ध कृत्वा स्वप्ने प्रसिध्यति नदीसमुद्रतरणं माकाशगमनन्तथा भास्करोदयनश्चैव प्रज्वलन्त
हुताशनं ग्रहनक्षत्रताराणां चन्द्रमण्डलदर्शनं हर्म्यमारोहणश्चैव प्रासादशिखरं पिवा गजारोहहयभानिषुतदोलाग्रेरोह
णं विमानगमनश्चैव सिद्धमन्त्रस्यदर्शनं लाभः सिद्धवराश्चैव देवीनश्चिवदर्शनं गृधिकादल्लपाशस्त्रखड्गपाडुकारोचनं ड
मरुखट्वाङ्गभस्मन्तया दम्मायधीतकितः कमण्डलुम्य समक्षमालामवच्छिला प्रज्वलंसिद्धद्रव्याणि शेरिकान्मलकानितु
हरिमित्यन्तिस्वप्नेक्षिणिलाभे मन्तिश्च यः श्चतआगांवमंगामंतरगां विजयंरणं ज्वलत्पितवेनेरम्यवारवीरेयतिर्धृते वीरवेता

लक्षभे त्वहन्नि श्वसहामांसस्य विक्रयं महापशोः सम्विभागेन च देवी विरोदनात् आत्मना पूजयेद्देवं अयंध्यायस्तु नाम्यपि तु तन्नो ऽना
२२ लदनै पूजितश्चा प्रसस्यति हंसमासनचक्राकूर्मयूरसवरोहनं मातृभिर्भैरवैस्सैर्म्मतङ्गणोस्मह भैरवीभैरवं दृष्ट्वा सिध्यते ना
त्र संशयः शुभास्वप्नसमाख्याता अशुभाश्च निबोध मे तैलाभ्यङ्गं तथा यानं विशनं चरसातले अम्बुकूपे पतनमथ पङ्के निमग्न
नं हक्षवाहनयोनेषु पतनं हर्म्यपर्वतां कर्त्तनं कर्णनासिभ्यामथवा हस्तपादयोः पतनं दन्तकेशानि रिक्षवानरदर्शनं दर्शनं कृ
रसत्वानां वेतालकालपुरुषः कृष्णाशुचौ मलिना कृष्णमाल्याम्बरछदा रक्ताक्षी वलिवियोखञ्चे पुरुषस्तु तिगृहेतिन् मृयतेवा
त्र संदेहः यदि शान्तिं न कारयेत् गृहप्रासादभेदश्च सर्व्वासनश्च छायाः आत्मनैभिभवं पर्यस्तैलम्भङ्गपापहारणं खरोष्ट्राश्च तंत्र
शृगालवृककङ्कगृध्रबलेषु च खरोऽतुकमहिष्येषु रोहनं स्वप्नतन्नं भक्षणं पक्वमांसस्य रक्तमाल्यानुलेपनं रक्तवस्त्राणि वस्त्रा २२
णि विकृतात्मानं पश्यति हसमंवलभनं रखभैरमानस्त्वागामधारणं स्वमांसकृत्यनो हृदकृष्णसर्प्पेण भक्षणं उक्ता हस्त तथास्व
प्ने दृष्ट्वा सिवन सिध्यति अशुभा प्येवं समाख्याता विज्ञेया देशिकोत्तमः शुभानि अशुभो यानि अशुभे शान्तिहोमं यजेत् अशस्तक

न्तु धामेन पापश्चित्ताच्चि शुध्यति पूर्व्ववत्सकलीकृत्य पूज्य विघ्नोच्चाटनं लक्षणं वेष्टनं पूर्ववत्पश्चाद्धिवाम्भा शिवहस्तकं लोक
पालानि सपूज्य शिवकुम्भश्च स्थण्डिलं अग्निकार्यं यथापूर्व्वं पूर्णाहुत्यां प्रपातयेत् प्रायश्चित्तं कृते नित्यश्चा कुर्यात्प्रार्थयत ज्ञानवान्
स्न पूजादिकं कृत्वा विसर्ज्य स्थण्डिलं शिवं निर्माल्यापनयनं भूमिशुध्यस्तु पूर्ववत् नित्यकर्म्म ततः कुर्यात् पूजा होमं जपादि
कं नित्याह्निकसमाप्तं तु नैमित्तिकसमाचरेत् उपलिप्य शिवाम्भे तद्वस्थानं तु पूजयेत् भवेत गन्धपुष्पाद्यैस्ततो मण्डल
मालिखेत करणीवर्द्धनीं चैव भैरवेन प्रपूजयेत् धामेन रञ्जयान्तु सितापा आगमोदिता नियन्त्रेम एनलेखात्वा नित्यकर्म्म
तु कारयेत् नित्यकर्म्मसमाप्तं तु नैमित्तिकसमारभेत् स्नानादि पूर्वमन्त्रैस्सकलीकरणादिकं आत्मरक्षास्त्रप्राकारं द्वारपाला
दिपूजयेत् विघ्नोच्चाटनदिग्बन्धं मुद्रया नालरवगामिना अन्त्रप्राकारमारोप्य कवचेनावगुण्ठयेत् उद्भुरवापवित्रस्तुकर
र्गृह्यन्तु पूर्ववत् शिवाम्भं शिवहस्तश्च अर्घ्यत्रयविकल्पनं लोकपालानि सपूज्य शिवकुम्भं प्रपूजयेत् मण्डलस्याग्रतस्थित्वा
मगम्भांषुस्ववासिना ब्रह्माणं पञ्चस्यं मात्रगायत्रीणाभिमन्त्रयेत् अशेषकर्म्मशान्तिं नगरं जदोषैर्विमुच्यति चतुर्दिक्षु कुसं

ज स्वभै २१ पोत्रधारगन्धादिभिः क्रमात् आकारान्वेणभाविन्वामराज्यम्प्रविशोनतः गुरुसंपूज्यविधिप्रेशंपुष्पार्थेश्रणवेणातु अतन्त्रास
न्यूर्वेवपन्मस्थंप्रणावंन्यसेत् मूर्त्यादिपूर्ववन्यस्यहृधावरणान्तिकं पूर्वोक्तविधिनापूज्यनैवेद्यन्विविधान्देत् निरोधार्थेणवा
र्धेनुदत्वाचैवनिरोधयेत् जपध्यानादिकंकृत्वाअग्निस्थंभैरवन्नयेत् नाडीसन्धानकंतस्थंकृत्वासन्तर्प्ययेद्विभुं आत्मनोनि
ष्कलोद्वारंकृत्वाकुम्भेनियोजयेत् सकलस्यस्यधामेनरेचयेत्पूरयेत्पुनः मण्डलस्थस्यमध्येनपुनःधामेनरेचयेत् अग्निस्थ
स्यचतन्त्रेनदक्षिणेऽथविसंस्मरेत् एवंसन्धानकंकृत्वाततस्तर्प्पणमारभेत् दशभागविभागेनहुत्वापूर्णाहुतीन्ददेत् ब्राय
श्चित्तविशुध्यर्थंशतमष्टोत्तरंहुनेत् विधिन्यूनातिरिक्तस्यधामेनपूर्णानायतुः आचार्यःक्रमान्तमण्डलंप्रविशोनतः संपूज्य
परमेशानंपूर्वोद्धिरधेयच्छिमं सुधान्वध्वप्रणाम्यादेशातुभ्यामवनीगतः विज्ञापयत्तुरर्थोपद्वारब्धंमुखमुत्तमं स्थानाधिवास तंत्र २१
नाप्ययेमण्डलाग्नौवयत्कृतं विधानंपुष्करंरम्यकात्वत्प्रसादात्मसमपारविभोः इदानींशिष्यदेहस्तुसकलीकरणादिकं योजन्यो
नाध्वसुक्षिस्तुत्वत्प्रसादात्प्रसिध्यतु एवंभवत्वविज्ञातःपरमेशेनवीरराट् लब्धानुज्ञांप्रहृष्टात्मानिष्क्रामन्मण्डलाद्बहिः यत्कृतं

पशुरूपंयशिखाभ्यामावृगृह्येत धामस्यदक्षिणभागेमण्डलन्नत्रकारयेत् प्रणवासंकुशैर्न्यत्वाशुविष्यम्प्रवेशयेत् शि
वाम्भाम्बुणामन्त्रायभस्मनावकुंठः क्रमात् मण्डलेनकल्पितंशिष्यंमूर्त्तिभूतम्प्रकल्पयेत् उपवेश्यकरंन्यान्यसंनिर्देहयतुपू
र्वेठत मवामाभ्यन्तरन्यासंमन्त्रसन्धानमेवच शिवहस्तम्प्रदातव्यध्यात्वादेवसुजज्वलं मूर्ध्निनिपातयेत्तेनपासाङ्कुशवि
नाशन उत्थाप्यचततोनेत्रामण्डलन्तुप्रवेशयेत् वस्त्रमोक्ष्यात्ततोयेनकवचेनावगुण्ठयेत् पूजयेत्पुष्पंगन्धधूपैर्भैरवेनाभि
मन्त्रयेत् नेत्रेबध्वातुनेत्रेणपुष्पम्पाणौप्रदापयेत् अकाशाग्निक्षिपत्पुष्पंदेवस्याभिमुखस्थितः पुष्पपातवशान्नामकारयेत्मा
धकस्यतु मुमुक्षोर्गुरुरेवज्ञानुनामन्त्रसाधकस्यतु मुखमुद्घाट्यतंशिष्यंशिवायप्रणिपातयेत् प्रदक्षिणमतःकृत्वाकल्मषमोघ
नाम्यन अग्निकुण्डसमीपंतुआचार्यःप्रयुनामह आत्मसव्यदिशाभागेमण्डलम्प्रहावेनतु नाडीसन्धानपूर्वंवस्थदर्थेवाहुतिंहु
नेत मन्त्रानाभिकृतकृत्वाजातस्प्येणमेवच पूर्णाहुतिततोदत्वापापच्छिन्नाभिहोमयेत् धामेनास्त्रशतंहुत्वाआहुतित्रिःनिपातये
त नाम्पुर्णधुंवनेदाहकपापान्तंतथा वीक्षणंभवंदांघविशुक्रोभवतिद्विजः प्रणवेनत्रिराहुत्वाततुंजासापादनेतया अस्त्रेण

तन्दर्भ घाश्चंयद्दिष्यंपुष्पाम्बाणतुनाडयेत् खंकनततोगत्वाशिष्यदेहेविशेद्धृदि ॐकारादिशिवाज्ञायभत्वमन्त्रहङ्कारं विभेयकरांकृता
२८ चैतन्यन्तुविधानतः छेदयेत्खात्वमन्त्रणकवचेनतुवेष्टयेत् अङ्कुशेनसमाकृष्यवाद्धाशान्नेतुकारयेत् तत्रस्थंयुक्तंगृह्यत्वंपूरिता
कृत्वंनतु संहारमुद्रयासम्यक्पूरकेनविशेद्धृदि कुम्भसमरसीकृत्यरेचयेत्पुक्लंपुनः त्यजन्नन्दैवतान्येयावेर्णामयिरवकम्पदं
गर्भधानादिचान्माशिद्विजत्वसंस्कृतंभवेत् तत्रस्थपुक्लंगृह्येसंपुटेनकृवेनतु महारमुद्रयागृह्यउक्त्वायोजयेद्धृदि भैरवं
नाभिमन्त्रितास्यवीतंशिशोर्ईदेत् जात्यायादेनयिनस्यआकुतोभिस्त्रिभिस्तुभैः चैतन्याभिसंस्थानेकाभोमन्त्रेष्टियावधिम् सक्षम
विज्ञात कृत्वातुद्विजत्वापादनम्भवेत् शतहोमंसहस्रम्वाकृत्वापूर्णाहुतिंकुनेत् समयीसंस्कृतोऽपंवाचनेत्वरहोभवेत् भवने तंत्र
ःभ्ययनेहोमेपृजयेत्वरहोभवेत् चर्याध्यायनशुश्रूषात्माऽऽस्थैर्यलभंतपदम् अथदीक्षाख्यशुभ्रथेभुक्तिमुक्तिफलार्थिनो विधा २४
ननुयंतस्वक्षमांपाशविछित्तिकारकं गुरुःसम्पृच्छ्येछिष्यान्विविधम्फलकांक्षिणां फलमाकांक्षयाहकाङ्कसाधनमारभेत्
वासनान्तेनतस्माप्तिःमाध्यःसत्रप्रचोदिता मन्त्रमुद्राध्वद्रव्यानांहोमंसामान्यतस्थितं वासनाभेदनाभिन्नंशिष्यानांगुरवम्यन्न मा

चर्वाविधिधारनत्रोज्ञावधर्मंकसंस्थिता शिवमन्त्राध्वसंयुक्तंसाध्यमन्त्रनियोजितं ज्ञानस्वावाभिशिक्षस्यमन्त्राराधनतत्परं त्रविध
न्यापिमिद्धस्तुमोक्षकमिनिवारत. दिनायानोकमार्गस्थद्रव्यामृत्तिविधारतः कर्म्मकृत्फलकांक्षीचशुभैःकामशुभोज्झितः तस्यकार्यंस
दारशुभार्म्मवितात्मन गृहस्थाथयतीर्वापिआत्मंमकरयसाधक. मुमुक्षुर्द्विविधःप्रोक्तःनिर्बीजःसबीजवान्पुनः बालबालीशवृद्धास्त्री
गणभुग्व्याधिनात्मनां नर्वान्निर्बीजकादीक्षामत्यादिविवर्जिता विन्दुहंसहलानान्तुसबीजाकोर्तिनाप्रिय दीक्षानुग्राहिकाते
नंसमयचारमयत विंशवमनयाचारामन्त्राणांयत्रकीर्तिता: ततुर्यन्यात्रयतेनमोक्षसिद्धिसमाहिता सबीजामातुविशं
य पुत्रकाक्षयंगंस्थिता. गृहस्थाश्याशमीवाथयोनैष्ठिकल्पयदीक्षयेत् याशसूत्रकमादायशिष्यदेहेविलम्बयेत् अध्वानसन्व
ध्यानेमातृषद्विबक्षणा कृम्भमगल्लमग्निस्थंअध्वानमर्थशिष्यंचयेत् सत्त्वग्थस्यापिचकस्थमध्वसन्धानकोर्तितं षडि
मार्गानमागोध्यामाधारणामनस्यच कुम्भस्थंकल्पयेच्छोध्यअध्वसन्धानहोमयेत् मूलमन्त्राष्टशतकंअध्वसन्धानहेतवःश्व
स्वर्च्छकंकम्पातव्याप्तिव्यापकभेदतः भुवनाव्यापिनोतत्त्वःभवन्तावर्णाशिवान्तिकाः व्यापकास्तत्वपत्त्वंमातृमन्त्रवर्णापदान्तिकां

ल·ख·भै तत्वान्तर्भावनासर्ववाच्यवाचकयोगतः कलान्तर्भाविताश्चेपिनिहत्याथाध्वताश्मृतां तथा पाशायकालानांवीजमन्त्राः प्रकीर्तिता एवं
२५ कायांचकलयापृथक्त्वयाप्यभावयेत पृथिव्यादिकलानेयाश्चलापाकारणाश्चताः स्वंयाशाशुभाविताअधोपस्थापनंकुर्वीत
शीर्षपाकृतिध्रुवेनैव अध्वशुक्रमतोभवेत् अनेतापूजितंदेवं अध्वन्यासक्रमात्पुरा तदेवपाशरोधपृथिव्यादीनिविन्यसेत
स्वदादिशिरावादिश्चतिक्रम्याथायेनमः पुनः उपस्थापनमन्त्रोयं ध्यात्वान्यान्याध्वसंस्थिताः निष्कृत्योन्यन्नापृथग्धीज्ञानकोप्यवि
मृगः तस्यान्तेभुवनाज्ञेयाशानमत्रोन्तरावधिं अर्थविशेषपदानेयावर्णाकमन्त्रसंस्थिताः मन्त्राश्चत्वारिविज्ञेयाअध्ववक्तृविभा
वयेत् पुष्पधूपादिभिः पूज्यसन्निधानाकृतित्रयं मायायाभुवनाकारामलकाम्भीतुसंस्थितौ शरीरकरणाभुवनानामयथापरिकी
र्तिता भागहेतोश्चकर्माण्यभिलाषामलात्तु स्वभावपाशवयदीक्षादौअध्वसंस्थितं तद्विशुध्यर्थंदीक्षापक्षात्तेयांयथावि तंत्र
धि आदौशक्तिंन्यसेद्दैवकलातत्वसमन्विता वागीशीकूल्यरुद्दिनाथापकासर्वयोनिषु ज्ञानरूपाद्विज्ञानन्तेयानयोविविधा २५
स्थिता स्वमकालरितुत्वनवागीशीसन्निधापयेत् ध्रुवेनपूजयेत्पुष्पैर्गन्धधूपैरनुक्रमात् ॐकारेणाकृतिमीशानवागीशीसन्नि

धानंवत शिवांमर्थाक्ततास्त्वणाताद्व्यदस्त्रमुद्वरेत् आत्मनोरेवकेगन्धातस्यहृदयेप्रसिद्धा आत्ममाक्ष्यधामेनकादशान्तप्रवस्थि
त ध्रुवेनसंपूर्यक्ता स्मुद्रयामरीपूरकं भैरवेनततोमन्त्राकुम्भयेद्वयत्नतः द्वादशान्तपुनःगृह्य योजयेन्नवमुद्रया आत्मानमा
श्वरध्यात्वावागीशास्त्रमायवत तस्यचैतन्यसंयोज्यशरीरोत्पत्तजधानि धाकर्मवासताशोसंप[illegible]भोगस्वहेतुना युगपक्रिन्न
भिन्यानिदेहकान्तशरीरतः मन्त्रशक्तिवियज्यन्ननेर्गवागविपानिषु धामेनयोजयित्वातुआकृतीभि[illegible]र्गणरामयेत् युगपत्सर्वग
र्भेषुद्गर्भविधिरूपकं भैरवेणासुनिष्पन्नाजातरूद्रायनन्तयोः गर्भेसुगर्भनिष्पन्निभैरवेननाकृतिं कृत्वागतनकर्त्तव्यं
पुनस्तनतृगाकृति सर्वेषांनिजारीराणायुगपा कृच्छ्रमागतः भोगनिष्पत्तुयेकर्मव्यापारसहकारिणां तद्भागान्नभोगस्यान्न
दृथंआर्फानस्मृत आगंनसतिभाक्तयंभागदुःखसुखात्मकं लयपरतयाप्रीत्योसुरदुःखादिकेवलं तभिस्तभिस्तथाकृत्ये
शमनतत्पुकारेण आहुतीनाशानशमहृदयंनिकृतिस्पुनः येकर्माभागरूपास्तुमात्पाशुभोगलक्षणाः निष्कृत्यानेवि
शुद्धनभन्त्रेण कर्मयन्त्स्थितं सस्कारांदशचत्वारिसंस्कारास्वधिकास्थिता चत्वारिंशदिमात्यार्थाक्तियत्तेभुवनाश्वनि यो

त.स्व.भे निर्बीजं तथाभावे महादेवेशमेव च एतयोर्बोधतन्दैविरुद्धांसापादनन्तथा अत्रैवावलोकनं ज्ञात्वा निष्कलस्वच्छन्दति विषया
२९ भुवनाकारयोर्केविजगयरूपिणां भुक्तकर्मा हत्वा योपनिष्कृतिसेनसास्मृता किञ्चेपनिष्कृतिर्भोगाभोगाभावेसतिस्मृताः भोक्तृत्व
निवयाशक्तिस्तस्मिकार्यं प्रकीर्तितं भोक्तृत्वाभावतश्चैव शरीरे तु यत्कृतं किञ्चित्क्रियते तस्य पाशो मन्त्रैः शिवाज्ञया धाम्नेनाहत
यत्नाणि किल्बिषीकरणाय च अङ्कुशीस्त्राणि धाम्नेन पाशछेदे विदापयेत् पाशादेहं तु मायेया कलाधिभूतयावभिः शरीरकरण
कारणरूपार्थप्रसिद्धये भोगाभावाविपय्यन्नेशरीराणिसहस्रधा पाशाछेदविधिस्तस्य मन्त्रैर्विविधरोधितैः एवं पाशत्रय
स्यापि किञ्चिद्दीक्षोच्यते॥ शरीराशेषभोगेन चैतन्यास्तु भावयेत् पूर्णाहुतिशिवेनैव वौषडन्तां पुनेनतु अध्वतत्त्वाग्र तंत्र:
संस्थस्तु चैतन्यं स्फटिकोपलवत् उद्धारार्था हुतीवाणिधाम्नेनदापयेत्पुनः तस्मात्तत्त्वाग्रहान्वादुचैतन्यमलसंयुतं सुदयाप्राणि २९
धनेनभात्मस्थपूजयेद्धृदि कुम्भितारेचसा गत्सघाद्वान्तश्च वेनतु शिष्यदेहेनिवेशेत्तु नाशीरघुनपूर्ववत् तस्थो करणेहत्व
धेम्भामित्रवाहुतित्रयं कलाशुध्यावसानं तु ब्रह्माणं कारणाधिपं स्वनामप्रणवाद्यं पूर्वसन्तर्प्य चार्हयेत् पागेशाम्पूज्यसं

नर्यधिमर्भ प्रणम्य तु कृत्वा वलोकयन्तत्त्वविशुद्धं पाशजालकं प्राक्कर्मभविकस्यापि जत्यन्नाभावभावयेत् मुमुक्षोनिरयं
शानि प्रारब्धं कर्मशोधयेत् साधकस्य तु भूत्यर्थं प्राक्कर्मैकन्तु शोधयेत् प्राक्कर्मागामिकेकस्थं भावित्वादीक्षमारभेत् शिव
धर्म्मातुसार्द्धक्षालेक धर्म्मात्व धर्म्महा प्राक्कलागामिनस्यापि अधर्मक्षयकारिणां लोकधर्मातुसाजेयामन्त्राराधनवर्जिता
प्रारब्धादहं भेदतुअनिमाणंतु तन्निसः भागांभुक्त्वाव्रजत्यूर्ध्वं कुरुणायत्रयोदिता सकलेनिष्कलेवाथ शिष्याचायवसाभवेत्
निर्वाणंतु समावाक्यं कर्म्मभावादियपातं समयाचारपाशन्तु निर्बीजायाम्विहिटक्षितापालयेतुयः तन्यासेन वशोध्यते सासवी
जपूर्वकृता समयाचारपाशन्तु निर्बीजायाम्विशोधयेत् दीक्षामात्रेणमुक्तिस्याज्ञत्तिमात्रागुरोस्सदा सबीजनिर्वाणादादीक्षानि
र्बीजार्माकृतायका भक्तानागतान्श्चांयाज्ञत्रयविवर्जिता दीक्षावमानेसिद्धिस्यांदेहत्यागोपरम्पदं एवं भावानुरूपेणशि
ष्याणांकुरवमय प्रकर्थविधाकारंनिष्पाद्यंतसुदीक्षया अचिन्त्यमन्त्रशक्तिर्वैपरमेशमुखोद्भवात् क्रियाकालेप्रयोक्त
व्याप्यागामिकप्रकर्का कलामस्यानकर्तव्यंशुमाश्यकहृदपंक शुद्धज्ञस्वोद्धारं द्विभशुद्धदीर्घमूर्त्तं एकातंभावयित्वा

क्रमभे
२७
तुविलीनं शुद्धं भावयेत् प्राणावरोधनिहृतिस्तु प्रतिष्ठातदनन्तरं नमस्कारान्तनीन्तिं तु कलासन्धानकीर्त्तितं भावास्थाप्यसम्पूर्णं भाहु
तीत्रिणि दापयेत् कलासन्धानमेतद्धि व्याप्तिरस्य विलोकयेत् अंगुष्ठाद्यावनाभ्यास्ति शिष्यदेहे ध्यकल्पना प्रतिष्ठायाभवेद्व्याप्ति
चतुर्विंशतितात्त्विका यद्यश्वसद्भुवनावर्णावर्यायविंशतिभिः स्मृता एकविंशतियदाशेयात्र येमन्त्राविज्ञातथा सुखाम्पतेस्मृतापा
शाद्यक्षमन्तर्भावयेत्तदा अत्यन्तं च घसिकास्तु तन्मात्रेन्द्रियशोधनं षट्कौशिकविषयाय श्रुतदन्तुर्भावयेत्तदा विशेषस्थापनं क्ला
त्वापूज्य गन्धादिभिर्हुनेत् भैरवेणाहुतिस्त्रीणि तस्यवागेशीकल्पयेत् शब्दस्पर्शौ पञ्चेन्द्रियेश्च वाचीनाममंयुतं स्वाहाकारप्रयोगे
न ह्रस्वविनिवेशयेत् तुभिस्त्रिभिस्तथाहुत्यैः पुर्यष्टकं विशोधयेत् त्रीणित्रीणि तथाहुत्यै वागेशीं तत्र कल्पयेत् स्वनामावाह तंत्र
नाद्यायोन्यासंहोमादिपूर्ववत् प्रोक्षणान्तादनं छेदमाकर्षग्रहणान्तथा धामेनापूर्यकुम्भितादछिनित्वा गृह्यपेत्पुनः योगनं २७
गर्भधारित्वान्तनन्तं पूर्ववत्क्रमात् ऊर्ध्वरन्ध्रे निमारुत्यायताडनादिनिकारयेत् अधिकारन्तथाभोगं लयं निष्कृतिमेव च शिव
रूपेणकर्त्तव्याविष्कृतिशिरसाहुनेत् विशुद्धं हृदिनाशोष्यं याशोद्धदाशिनाहुनेत् पूर्णाहुतिमनुस्कारं पूर्ववद्भैरवेहुनेत् सदा

शिवतंताग्नि त्वविर्भंगादनिकारयेत् आत्मस्थं पूरकेनैव तत्स्थं रेचकहत्रिना स्वनामोच्चारणाद्धिहुंध्यात्वा स्थापयेत् पू
जयेत्पुष्पगन्धं जयेयदाहुत्तिस्त्रिभिः रक्षापूर्ण्याष्टकं शक्तिअर्धयेदन्तवेपदे विसर्जयेन्ततो विद्युन्मार्गेण शीर्ष्णि विसर्जयेत्
कलासन्धानवद्वैवहव्यधोध्वंप्रयोगतः अत्यन्ताभावभावित्वापाशजालमनन्तकं कलाद्वयविनिर्मुक्तः पशुमूर्ध्नि क्रमोत्सुकः
तस्य दातं तत्तत्याद्विधायायां तत्रशोधयेत् ॐ हंविद्यायैनमः ध्रुवाममहोमवनमोम्नेनतताः श्रिये स्थाप्यगन्धादिभिः
प्रसन्नहुतीत्रीणि दापयेत् स्वदन्तसन्निधीकृत्ययाशवाध्ववलोकयेत् पुनस्ताप्यमायान्तविद्यायाव्याप्तिरिष्यते षट्तत्वा
न्तर्भुवनसर्वविंशावलोकयेत् यदापि सत्तमाख्याता वर्णास्तत्र प्रकीर्त्तिताः मन्त्रैकपदि धाध्यानं ध्यात्वा वागीशीं कल्पयेत् पू
र्ववत्स्थाप्यवास्यव्याप्तिसर्वयंतिषु समकालं चतुर्ध्यात्वा पुष्पाद्यैः पूजयेतर्पयेत् ततः शिष्यं शिवाम्भसा सम्प्रोक्ष्यास्त्रेणाताड
येत् तेनैव मन्त्रेणहुंफट्कारंस्तुनेत्तु आत्मनोरवयंतत्रैव शिष्यदेहे विशेद्धृदि अस्त्रमन्त्रेणसंछेदमविद्धहुत्वा स्त्रेण
वहेयत् हृदाशांन्तु गत्यात्तुं हृदवाम हस्तुरुः पूरकेन ततः कुम्भे रचित्वा गृह्य योजयेत् पूर्ववद्व्याप्यकन्यत्वा चैतन्यसर्व

ल·स्व·भै
२८

योनिषु योगाद्यंलयपर्यन्तं धामेनैवतुपूर्ववत् शिवायाशतहोमन्तुविधायाभिष्ठातिं कुर्वीत विश्लेषपाशछेदाभ्यांप्रणवाम्नस्थ
तस्थच प्रणवादिनमोन्तमावाह्यस्थाप्यपूजयेत् ततश्चविन्यसेदन्यरूपगन्धश्रुवेकुर्वीत पूर्णाहुतांसकन्यकाविसर्ज्यरुद्रदेव
तां वागेसीन्तुविसर्ज्जितांकलासन्धानपूर्ववत् ह्रस्वदीर्घविभागेनविधायाशान्तौनियोजयेत् सन्धानार्थन्तुमूलेनआहुतीस्त्रीणिहो
मयेत् स्वनाम्नावाह्यशान्तिन्तुकवृवेनानिवेशयेत् प्रमेयभावनांक्षावापूजयेत्कुसुमादिभिः आहुतीस्त्रीणिमूलेनतुविधातव्यंस
दाशिवः नवानांतत्तयं याम्निवर्णस्तुत्रयस्त्वच स्कादशपदाञ्जेयाभुवनाष्टशसप्तच मन्त्रीदीपदिधीयवंसुख्यायासाङ्गमेस्मृ
ताः शक्त्यासान्यनेकानितदेहभावयेत्सदा वागेसींकल्पयेत्तत्रपूर्ववद्विधिनाकुर्वीत पूजयेन्मूलमन्त्रेणततःप्रोक्षणताडयेत् तेन
छेदेनाकर्षणग्रहनयोगधारियजन्मच अधिकारयोगभागंलयम्चपूर्ववत्कुरु सर्वतेमूलमन्त्रेणहोमयेचनराकृतिं निष्कृतौ २८
शतहोमन्तुकवचेनतुकारयेत् विश्लेषपाशछेदन्तुअस्त्रमन्त्रेणकारयेत् उद्धारग्रहनात्मस्थन्तत्थंकुर्याद्भावनन्तु स्वनामप्र
णवादीतुईश्वरावाह्यस्थापयेत् पूजाहोमसमाप्यन्तुपुष्पाहङ्कारडसके स्वनामप्रणवादीतुस्वाहान्तंवृष्णिहोमयेत् अह

द्धात्त्वयाप्यवंहृत्यार्द्धशाक्षमापयेत् वागेसींपूजयित्वातुतर्प्पयित्वाविसर्ज्जयेत् ह्रस्वदीर्घप्रयोगेनआहुतीस्त्रीणिहोमयेत् ध्रुवेन
तत्रसन्धानकर्त्तव्यंविधिवंदिता कलांवेस्थापयेत्पश्चाद्धामेनैवकुर्वन्निष्ठिंयं त्र्याहुतिप्रयोगेनस्वनामपदमुच्चरेत् शान्त्यातीतांस
मावाह्यस्थापयेत्पूजयेत्तत: याम्निमालाकपबाध्यानशिवतत्वेस्थिताश्रया विन्दुनादस्तथाशक्तिशिवतत्वेव्यवस्थितं पदमेक
न्त्वनेकं वर्णाषोडशभावयेत् सुवनाश्चतथास्त्वक्षाशान्त्यातीतेतुभावयेत् ध्रुवेनावाह्यवागेसींविन्यसेत्पूर्ववत्कुर्वीत सं
प्रस्य सुमनस्पयांमोपूर्ववत्पयेत् ध्रुवेनसर्वकर्त्तव्यंताडनादिलयान्तकं निष्कृतिशतहोमन्तुमूलमन्त्रेणकारयेत् विश्ले
षणच्छेदपाशकुर्वनपूर्ववत्कुरु ग्रहणात्मस्थतत्स्थश्चप्रावेशायवोस्मृतं सदाशिवन्ततोवाह्यम्मूलमन्त्रेमस्तुलमेदेत्
नमस्कारेणसंस्थाप्यपुष्पादिपूजयेत्तर्प्पयेत् मन्त्रपूर्णाहुत्यादान्तुविन्यसेत्कारणेश्वरे प्रणवादिसमुच्चार्यमनस्संज्ञानम
स्तथा निर्वंसकंमन्यपश्चान्मध्यंस्वाहान्तिमवच आहुतीत्रयहोमित्वापूर्णाहुतिंशाविशुद्धाति ततोविसर्ज्जयेद्देवक्कारणेश
सदाशिव पुर्ण्याहोभनमनभ्यर्च्यवागेसींतदनन्तरं मापिसंप्रेक्ष्यसन्तर्प्यविज्ञाप्यभक्तिसंयुतं क्षमस्वदेवदेवेशोपमथेशो

रितामया इदानीं वै वरोधय गाढं दृविस्ववस्थं विसर्जिताकलाभावेज्ञान्यातीतेविलीनसा स्वशक्त्याधारपर्यङ्कासु सूक्ष्मभाव
संस्थिता आत्मतत्त्वविभागेतु धामेनैवाकृतिज्ञातं शशाङ्केनोच्चारयित्वातु आत्मतत्त्वेतु होमयेत् मायातत्त्वविधिनेपाद शिकेनमहा
ध्वरे विधिवैकल्यकर्मेतु प्रायश्चित्तम्विशुध्य विद्यातत्त्वेपिहोतव्यं शतमष्टोत्तरं प्रिये उयोशुच्चारयोगेन विद्यातत्त्वेतु होमयेत्
सदाशिवान्नमध्यान विद्यातत्त्वविज्ञानथा मन्त्रोच्चारविलोमेन प्रायश्चित्तन्तु होमयेत् तद्विशुध्यर्थं शिवतत्त्वे होमन्तु विद्यातत्त्वे
तु यत्कृतं मनोविज्ञानवैकल्यं प्रायश्चित्तन्तु यद्भवेत् तच्छुध्यर्थं शिवतत्त्वे मूलमन्त्रेण होमयेत् मानसेनतु योगेन शक्त्यान्तया
व संस्थितं तत्त्वत्रयविशुध्यैतु शिखाछेदन्तु कारयेत् आध्यात्मस्थापरा ज्ञात्वा मनोपमयमनोन्मोः प्रायकाः सर्वतत्त्वानां सर्वकार
णकारणं ध्यात्वा शिखाः शिखायैतु वषट् पात्रे जलविन्दुवत् शिखायां कर्त्तरी मन्त्रशिखायाच्छिदयेच्छिखाम् शिखां समाप्य वाम्
स्य शिष्याच पोतु निक्षिपेत् स्नानं समाचरेच्छिष्य गुरोरमनमभवेत् स्नानमुत्थायतस्माथ आचमेध्येच्च गुरुः प्रविस्य सकली
कृत्य पूर्णाकृत्यां शिखाकुर्नेत् कृत्वा निर्गत्य राव मस्कक रक्ष वै शाल्य कर्त्तरीः प्रविस्य सकलीकृत्य विधिवस्त्रात्र पूजनं ततस्तु मराः तंत्र

लेपश्चात् पूजयेत्परमेश्वरः पुष्पादिभिः अशेषैस्तु ततो विज्ञप्तिकारयेत् भगवंत्वत्प्रसादेन अध्वशुद्धिर्व्यवस्थिते पशुसंयशुसं
सोध्यशिखाछेदावसानकं त्वत्सुखाक्क विधानं तु लसंतो वर्त्तितम्मया त्वत्तुष्टोस्वगन्तयमाशुध्वकपर्दशिवं इदानीं यत्मयास्मा
यत्तदाज्ञातुविधायिना अनुज्ञा दीयतां नाथ शिष्यसंयोजयाम्यहं लब्धातु नैवयात्मान प्रकृद्दी निर्गमेपुरात् अर्घ्यहस्ताव्रज
नितस्यं शिष्यमाकृय प्रोक्षयेत् पूर्ववदासनं स्थस्य सकलीकरणादिकां अन्तःकारणविन्यासन्ताडीसन्धानपूर्ववत् पूरन
न्त्यंरणाधार्गोमन्त्राणान्तु शिवस्यतु दशाभागविभागेन यथाद्रव्यानुसारतः मन्त्रासंयोधयेत्पश्चात्सकलीकरणेस्थिता सक
दाकृति योगेन अधिकारविवर्जितां सकलीकरणात्वेनेन कस्मावित्यक्षोस्तुनः योजनं यन्त्रयोगन्तु अधुनाकथयामिते ज्ञात्वा
रसुमातन्तु प्रारम्भं चारमेवतु षड्विधाध्वाविभागश्च प्राणीकेतु यथास्थितं कुसोच्चारस्तु वर्णश्चकारणात्यागमेवच शून्यंसम
रसंजं पंच्याग संयोगं वाद्भवे भेदनन्तु यदा क्रान्तं भावप्राप्निव आत्मनः आत्मनोशिवयामिश्रस्यं ज्ञात्वानु योजयेत् षड्विभागंस्तु
दर्शाम्यथा ज्ञायते तत्त्ववित् यत्तं प्रदक्षुम्लद्वारस्त्यप्मायावरूक्षितः तुषितो इदानीं नेनकालेन कथितं प्रिय सञ्चरन्

क्षभै

३०

विभागेनयथावन्नस्मृणुष्वमे हृत्पमायावदयनंभागेकंप्यमतेऽस्तुसः नाशिकाग्रेद्वितीयस्तुतृतीयंशक्तिनापुनः तत्रखाविनिव
त्नैनयावत्तत्त्वंनविन्दति विदितेतुपरेशान्तेतत्रस्थापितवाध्यतो शक्याधारयेदागाछेदस्तुधस्वतदाभवेत् हृदतश्चपुनेन्निस्थेषु
ध्यमानसउच्यते शक्तिंपाप्यसुधीज्ञयव्यापिन्यस्यघ्रुव्यतां अतीतसुप्रस्तुफस्तुउन्मतत्वंतदाभवेत् नकालंनकलोचारनतत्वा
नाध्वकारणात् स्वनिर्वाणपरंशुद्धंगुरुवक्त्रेपरायते तन्विदित्वाविमुच्यन्तेशत्वाक्षूयोनजायते अध्वषट्कंयथाप्राणसंस्थितंक
थयामिते आपादायावमूर्ध्नान्तंचिन्नसंवेदनंकुनेत् भुवनाध्वमविज्ञेयतत्वाध्वानन्तथैवहि कलाकलितसन्तानंप्राणंयचर
तेसदा निवृत्तिश्चप्रतिष्ठाचअधोभागेप्रकीर्त्तिता विद्याशान्तिस्तथावोर्द्धेशान्त्यातीतायधिष्ठिता तस्यातीतम्परम्भावन्नद्रूर्ध
पदमव्ययं स्वबिन्दुकलाज्ञेयानादशान्त्यात्मिकाश्रया व्यापिन्यश्वात्मकायाश्चव्याप्यव्यापकभेदतः प्राणेकेसंस्थितासर्वाध
ध्यागात्सप्तमेन्मयः कलाध्वाश्चवमाख्यातावर्णाध्वानन्निबोधतः वर्णाशब्दात्मिकासर्वेजगत्यस्मिन्वरावरे स्थिताप्यश्चासभे
देनशास्त्रिस्थानन्तकोटिभिः शब्दाप्राणसमाख्यातातस्मादवर्णास्तुप्राणतः उत्पद्यन्तेलयंयान्तियत्रशब्दालयऽन्तः शब्दातीता

वर्णारूपेतत्वेनसमयुज्यते युक्तस्सर्वगतोदेवधर्माधर्मविवर्जितः नाधोनिराक्षतेभूयोशिवतत्वगतोदया अधोपोतिअर्धर्मेगाध
र्मेलोकविग्रेमस्तुनः विकांतनहृयत्पन्चासर्वगस्तुभवेत्विह वर्णाध्वानसमाख्यातःपदाध्यानमथोच्यते स्वकाशान्तिपदायदविधारा
मव्यवस्थिता पदावर्णात्मिकानेपिवर्णाप्राणात्मिकास्मृता तस्माय्यवंपदासर्वास्थिताप्राणक्रमेणतु पदाध्वास्वमाख्यताम
न्त्राध्वानंनिबोधमे मन्त्रकादशिकायद्वमावहंस्येयवत्रिकम पदैकादशात्वान्तप्राणोच्चरतिनित्यसः अकारश्चउकारश्चमका
रोबिन्दुस्तथच अर्द्धचन्द्रनिरोधाचनादनादान्तमेवच शक्तिश्चव्यापिणीचैवसमानस्यादशास्मृता उन्मनातुतदातीतातस्यानी
तमिदागमयं मन्त्राध्ववस्थितापाणोहंसाचारमथोच्यते हकारस्तुस्मृतोप्राणःस्वप्रवृत्तोहलाकृतिः अकारेणपरयुक्तोडकारेर
णेनतु मकारोऽन्नयायुक्तो वर्णाध्वाणेभवस्फुटं सुदः शिरसमायोगात् [illegible] प्रपद्यते नायस्य [illegible] स्तदस्मादमुदारय
त मननंतनुर्यातमहम पुरुषाच्यतः धुम्नायमोसमागेत [illegible] बोधजेत् व्यापि
नीममनात्मकाउन्मनायांशिवंतुजेत शिवतत्वगतोहंसनवतत्त्वं [illegible] हंसोच्चारसमाख्यातः [illegible] मसमन्वितः हका

ल.च.भै.
५१

गेशाणशात्मात्मा अकारो ब्रह्मवाचकः हृदित्यागर्भे तस्य उकारो विष्णुवाचकः कण्ठत्यागर्भे तस्य मकारो रुद्रवाचकः तालुमध्यत्पजे
त्तीयिपिविरुद्धेश्वरःध्येयं त्यागान्तस्य शुवोर्मध्ये नादावाप्यास्सदाशिवः ललाटयावमूर्ध्नान्तं त्यागान्तस्य विधीयते शक्तियापि
नीसमनातस्मान्वाप्य किवोध्यात मूर्द्धिमध्यत्पजे द्वक्तिः तद्गर्ध्वव्यापिनीत्यभेत् समनाउन्मनात्पश्य भ्यागात्तस्मिन्मेलयः सूक्ष्म
सूक्ष्मतरै भावैरेवमेवं त्यजेत्प्रिये स्थूलां स्थूलतरैर्भावैर्नानासिद्धिफलप्रदा सूक्ष्मत्यन्त परं भावसमभावं सविधीयते उन्मनत्व
न्यम्भावं स्थूलातस्यपरेमता तस्यापरं पुनः शून्यस्य सर्वेवतथापरं शब्दज्योतितथा मन्त्रः रणाद्भुवनानिच यच्चापिकल्पिता
भुवनाकारणेस्समधिष्ठिता भुवना ध्यायते यत्तु वक्ष्यमानैकरूपकं भुवनी स्वभावान्तिशिवध्यानन्तु तन्मये ब्रह्मादिकारणाना
ञ्चसाधनैविग्रहैस्मरेत् पूर्वोक्तलक्षणं यत्तन्मयत्वमाप्नुयात् मन्त्रेश्वमन्त्रसिद्धिस्तुजपहोमार्चनाच्च भवेत् पूर्वोक्तरूपकंध्या
नात्सिद्धितेनात्रसंशयः ज्योतिध्यानात्तुयोगीन्द्रोयोगसिद्धिमवाप्नुयात् तन्मयत्वंयदायातियोगीनामधिपोभवेत् शब्दध्यानात्
शब्दानांवाययापूरकोभवेत् स्पर्शध्यानाच्च शास्यशान्मा जगतः कारणम्भवेत् शून्यध्यानाच्च शून्यात्मा व्यापिसर्वगतो भवेत् स

मनाध्यानयोगेनयोगीसर्वज्ञतान्व्रजेत् उन्मन्यातुपरंसूक्ष्ममभावम्भावयत्तदा सर्वेन्द्रियमनातीतमेलक्षंभावउच्यते अभावं
भावभावेन भावं कृत्वानिराश्रयं सर्वोपाधिविनिर्मुक्तमनावं लभतेपदं सर्वतकारणं त्यागकालं त्यागन्निबोधते त्रुटिषोडशा
संयुक्तघाणान्तुमनुपहतः त्रुटिद्वयं समाम्नायस्ह्येकोभेरवस्थितः अहोरात्रविभागेन तेउदन्निवरणेन नवमस्तुपरो देवस्तस्ये
तेगोडशनितं सर्वकालन्यजेत्प्राणान् तथातुकथयामिते श्रुतयः षोडशायात्तु कालस्य करणास्तुते येस्तुस्वयंस्थिताकालः सर्वभ्रति
वाक्ययं त्रुटिलवनिमेषश्चकाष्ठाचैवकलातथा मुहूर्तश्च अहोरात्रपक्षमासऋतुस्तथा अयनं वत्सरश्चैव युगमन्वन्तरस्तथा
कल्पश्चैव महाकल्पान्वस्यन्तेतुपरित्यजेत् व्यापिन्यांशापरोकालस्सतदक्षोपरित्यजेत् समस्त्राद्दशांमात्रोयपराऽन्ते परतस्थितः
सवस्त्राद्दशांमार्द्दविमनतांत्रपरित्यजेत् सर्वकालं तुकालस्यव्यापकपरमोष्यय उन्मनन्तेपराप [illegible] विद्यते नि
र्गानिर्यदिताव्यापिनादस्यगासत्पजेत् स [illegible] [illegible] ध्याप्तापाम [illegible] इति उ
न्मन्यमध मन्यंमध्यमन्यंतागरू [illegible] स्मापिद [illegible] उन्मना

ल स्व भे
२२

ष्या तथाच स्वं खंडेत सामयास्थिता तत्वेनाधिष्ठिता सर्वे सामयापि फलप्रदा यच्छुत्येतानि सत्यज्ञ संप्रेमे तुलयं कुरु तच्छुष्यन्तु परं म
क्षं सर्वावस्थाविवर्जितं अस्पृश्यं मृत्यमित्युक्तं स्वत्यश्च भावउच्यते अभावनात्ममुद्दिष्टं यत्र भावक्षयं गता सत्तामात्रं परं ज्ञानं तत्कथं
किमपि स्थितं यत्र यत्र निनादेस्तु स्थूलात्मापि व्यवस्थिता तत्र तत्र परो मत्यस सर्व्वव्यापी व्यवस्थिता सस्व व्याप्य स्थूलो व्याधिव साभ
वेत् सूक्ष्म स्थूले पुभेदेन सत्वसंव्यवस्थितं तथाप्यतत्समन्वश्च भवते नात्र संशयः स्वत्य भावं समाख्यातं समरसश्च निबोधतः
आत्मसमरसं द्वैव मत्त्व ज्ञेयद्वितीयकं तृतीयं नाडिभिः कुर्याद्दिक्षुं कुर्याच्चतुर्थकं व्यपिनीयश्च मंत्रोक्तं समनायां तु पञ्चमं तत्व स
मरसं न्देवि सप्तममनुविधीयते शिष्यात्मा वसुसंगृह्य पूर्वोक्तविधिनोत्तमाः पश्चात्मानात्मनि योज्य नौनिभृतं विचिन्तयेत् पू
रक कुम्भक कृत्वा समानेन निरुन्धयेत् यावन्न नाड्यो देहे तिर्यगूर्ध्वमधोमुखं समानेन तु वा कुक्षौ एकीभूता भवन्ति ताः तेषां
वायवः कचित्प्राणसमरसीगताः नात्र यत्नसुषुम्नाया मेकीभूता व्यवस्थिताः ततो वै पुष्कर मन्त्रं नाडी लीनं विचिन्तयेत् सं
श्वाग्नातथा नाडी एवं समरसीकृते वामदक्षिणमध्ये तु ततो नादं विचिन्तयेत् सेतुबन्धं तु तन्मार्गं न च गन्धीन जायते ब्रुलि

न्धकस्थ ईश्वरं शिवमेव च स्व कत्रस समताङ्गाति अन्यथा तु पृथक् पृथक् तस्मिन्समुत्थे वादयाव च्छक्तिव्यय ज्ञाः शक्तिमध्ये गतो
नादः शक्तिज्ञानात्प्रविधीयते सर्वशक्तिमयं तत्र सर्व समरसं कृतं ततो व्याप्तिनीं व्याप्य सर्वतन्मयतां व्रजेत् समनां व्याप्य ये यस्माया
पिनीत्यविधीयते ततोऽसमताम्वाप्य तन्मयत्वं व्रजेत्पुनः स च सर्वगतो ज्ञेयास्समरसत्वेन संस्थिता षट्प्रस्समरसं युक्तास्स न्नम
नुतनो व्रजेत तथाप्यतन्मयत्वं हि भवते तत्व विचारणात् स च सर्वेषु भूतेषु भवते तत्व इन्द्रियेषु च स्थावरं जङ्गमं यद्वा वित्तनाचेतनं स्थि
तं सर्वं व्याप्य यत्वा तु समरसत्वेन संस्थितं प्रसज्य चय तो तो क्यो योगिनामपि योगतः यस्य ज्ञायमतो भावस्थिरः पूर्णः समन्ततः
मनोमवलं तत्यस्य सर्वावस्थगतस्य तु यत्र यत्र मनो याति तत्र तत्र तन्मयं विचिन्तयेत् चलित्वा यस्य तेक्षत्र सर्वमेव शिवोमयं विषयेषु च
सर्वेषु इन्द्रियेषु च स्थितः यत्र यत्र निरुन्ध्य तत्र शिवत्वं यातेक्वचित् ... समरसे ... सौम्यं ... यस्यैवं सर्वगो भावः सो
पि संहृतं भवेत् सर्वं समरसं ... [illegible] ... यके ... [illegible] ... प्रकाशते च
चतुर्थं यत्र न शक्ति विज्ञव परं ... [illegible] ... ते ... [illegible] ... वि

ल.च.भे ३३ शुवमथोच्यते मत्वैम्मुखाख्येनावयावन्नान्यमतोभवेत् परापरविभागेनमन्त्रान्मातुस्तुच्यते मन्त्रविशुवमेयोक्रमऽविशुवत्त्रिबोध
मे सर्वसाम्येवनाडीनामधोयासंव्यवस्थिता सुषुम्नानामसावेयानाभिशक्त्याशिवमुजेत् तत्रप्रवाहयेत्रांदंतनाऽविशुवोच्यते
प्रसान्तेविशुवस्त्वेवअसुनाकथयामिते अयनेषटङ्गुलंवांकारणांअंगुलैःस्थिता नामधस्तात्परित्यज्यकारणांतुखंडैवतु सन्नमेतु
प्रमान्तावैप्रसान्तेन्द्रियगोचरं प्रसान्तामितिप्रोक्तंमितितंनिश्चलंस्मृतं निश्चलन्निस्तरङ्गस्थिरपूर्णसमन्ततः एतत्रावंसमाख्या
यदीक्षाकार्यतुदेसिके: एतत्प्रसान्तविशुवंसखोपाधोनिबोधमे शक्तिमध्येगतोनादनाधोर्ध्वलतेयदा तावछक्तिविशुवंयथा
लविशुवन्निबोधतः नुटिषोडशमीयातुप्रशान्तेसंव्यवस्थिता कालोभूक्षयमानस्तुतत्रानेकीर्तितमया स्यपरापरभागेनपुन तत्र
रेवतृधाकृत् अपरंषोडशावयवंकालंसन्नद्शाम्परं परापरस्तुयत्कालेतवाशद्शमम्परं प्राणमेकात्रधाकालकलाशिवत्यजे
स्तुनः अपरंशक्तिसूर्द्धिसुषाविन्यायाद्वितीयकं तृतीयेसमनास्थानेसकालविशुवोच्यते तद्यथंसमाख्यातंसन्नमनत्वमुख्य
न उन्मनःपरतोदेवितन्मातुनियोजयेत् तस्मिन्युक्ततोप्यात्मानास्मन्धसजायते तत्वार्थविशुवदेविसर्वेषामपरताथि

त विशुवंवंविधंनावाकारणामुख्यातिवन्धनात् विशुवत्तुसमाख्यातायदार्थभेदतंशृणु त्यागंयागोमवचैवयोजनन्त्वपरेपदे
पदार्थेकाख्मावेपाडस्मनन्त्मन्यरम्भवेत भेदयेज्ञानयत्नेनज्ञातंज्ञेयस्वज्ञायकं ज्ञायकंबोधमतुलंस्पेतिकल्पीयवद्यथा दी
पहस्तायथाकिंचिद्व्यमालोक्यगृह्यते ज्ञानेनज्ञेयमालोक्यतत्सिद्धुत्स्वतुसंस्थितिं ज्ञानमेकं प्रमाणंज्ञेयतत्वमसुखते
लक्षणांगुणमाख्यातंकलान्त्वन्यथैवच नगुणंनविनातत्त्वंगुणवर्जितं गुणास्त्वमिसर्वज्ञनतावंगह्यतेक्वचित् गृह्यतेज्यन्तु
मानेनप्रत्यक्षानुमंवनतु अर्थप्रत्यर्थिभावेनआगमेनतुलभ्यते आगमज्ञानमित्युक्तंशास्त्रकोप्याप्तेकारं शास्त्रशब्दात्म
कंसर्वंयच्चाद्धन्त्वप्रकीर्तितं हंसयोगम्प्रप्रोक्तंमात्रासंख्यामथोच्यते मात्रायोगंयथायस्यप्रमाणंहृदयेस्यच भोक्तृदेवि
तत्तिस्तुन्याधस्ताद्व्दङ्गुल हृदयंमध्यदेशेतुचतुरङ्गुलसम्मितं चतुर्विभागितवैज्ञेयस्ततस्त्वपवस्थिता कण्ठमर्द्धांगुलं
मेयंतथविज्ञेयमवस्थितं तवचक्रेनसंयुक्तं उर्ध्वंतुचतुरंगुलं मायात [illegible] तेस्थिता अंगुलान्यमान
- कुण्डोमध्येप्रकीर्तितं तत्रवासंस्थितार्द्ध [illegible] द्वयसमन्विता अंगु [illegible] समायु

ल०स्वभै कंयावद्ब्रह्मविलंकृतः तदूर्द्धकांगुलावाक्तिःशिवोतत्रव्यवस्थितः तद्ध्वंव्यापिनीज्ञाज्ञासमनाउन्मनाभतः तत्परंतुपरन्तत्वंप्रमाणं
३४ परिकीर्त्तितं मात्रासंख्यावसंयोगंअधुनाहंसस्यकथ्यते अकारश्चउकारश्चरुवावेतौस्कंतःस्थितौ विभक्तिनैवविद्येतवायुर
स्वरयोरिव स्कमात्रासविज्ञेयाहृदयासंप्रवर्त्तते उकारस्तुद्विमात्रावैकण्ठस्थानेसमुच्चरेत् त्रिमात्रस्तुमकारोवैतालुमध्येग
तोच्चरेत् बिंदुश्चार्द्धंत्रमात्रस्तुअर्द्धमात्रासउच्यते भ्रुवोर्मध्येतुउच्चारस्तस्यादविभाव्यते तद्विसमर्द्धचन्द्रस्तुपादमात्रातु
स्रोभवेत् निरोधीअर्धपादस्तुललाटेतासमुच्चरेत् नादश्चाडशमांशांसांमूर्द्धान्तंयावदुच्चरेत् द्वात्रिंशमांशस्तुशक्तिपङ्कजां
स्समुच्चरेत् व्यापिनीसतुचतुष्षांशःकेशस्तुपरतःस्थिताः समनाउन्मनाद्रूर्ध्वमात्रेपरतःस्थ्ययः मात्रासंख्याचयोगस्यप्रमाणं
परिकीर्त्तितं स्वंज्ञात्वावरारोहेपदार्थाभेदयेत्ततः भेदयन्मन्त्रमूलेनमुद्राभावयुतेनच मन्त्रोच्चैज्ञानशक्तिस्तुमुद्रावैवक्रि
यात्मिका भावश्चमनमित्युक्तंतन्मनबुद्धिपूर्वकं पारम्ब्रमनसागम्यमिच्छावाक्यात्वधिष्ठितं यत्नयत्नभवेदिच्छाज्ञानात[illegible]
प्रवर्त्तते कुर्यात्करणसंयोगान्तस्योच्चारम्भवेत् क्रियाकरणहीनस्यनैवोच्चारणम्भवेत् क्रियाकरणरूपेणसंव[illegible]

धाम्मृता स्कंनोच्चारयेन्नत्वकरणेनविचक्षणः नाड्यन्त्रद्वितीयेनतुशारणिवरुन्धयेत् तृतीयकरणंदिव्यंकृत्वावैतत्समुच्च
रेत् पूरकंकुम्भकंकृत्वासर्वद्वाराणिरोधयेत् गुदद्वारेणरोधितसर्वेरुद्धाभवन्तिहि मारेमेतुमूर्द्धनप्रवहन्तन्निविचिन्तयेत्
नाड्योग्रन्थिपञ्चश्चअधोमुखव्यवस्थिता कुम्भकेनतुसंरुद्धाविकसन्तिसमन्ततः करणंदिव्यतोक्तत्वाव्वक्षणान्तस्यमस्तु
जिह्वानुतालुकोर्येनकिञ्चिद्ऊर्ध्वमंस्पृशेत् ततप्रसार्यवक्त्रतुकिञ्चिद्दन्तैर्नसंस्पृशेत् दन्तयक्तोतथैवेहठाच्छिष्यापोर्द्धव
र्तिनः कार्यसमोम्नन्तक्त्वाकरणोदिव्यउच्यते दिव्यस्करणाक्त्वामन्त्रस्योच्चारणंकुरु कुम्भितश्चैवयत्प्राणंतत्रैवविछन्तेञा
नः नाड्योग्रन्थिपञ्चश्चदेहेयेसव्यवस्थिताः रेचकेनतुवाक्षिप्ताऊर्द्धगानाभवन्तिते ततोविज्ञानमूलेनग्रन्थिभेदन्तुउच्चरेत्
भिन्नातुग्रन्थिन्तुततःशब्दःप्रजायते हृदाकाशसमायोगाद्घोषशब्दोयमोभवेत् कण्ठस्थविरसंछन्दःकण्ठम्प्राप्यवरा
नंतं भेटनार्थग्रन्थिन्तुधुग्धुगाशब्दोभवेत् तालुमध्येगतोघारायं[illegible]तिसुप्रते[illegible]
तुमूयंते स्वतंत्रतुभवशंक्ष्वरणप्राणात्[illegible]येनस्वकलाग्रोक्तउ[illegible]

ल.स्व.भे इतिमाप्नुयात् तद्रूपम्भवतेतस्यस्थानभावानुरूपतः ऊर्ध्वेर्म्मध्येयदागच्छेस्फोटशब्दाह्युत्पायते बिन्दुभेदमतोदेविशब्दोवै
३५ धमधमायते कपिर्देनालिकोलेनआचार्यसहविन्दुना अभिन्नेनकुजीमोक्षःसवाह्याभ्यन्तरेप्रिये भित्वाविन्दुन्ततोदेविअ
र्द्धचन्द्रन्विभेदयेत् भिद्यतेचार्द्धचन्द्रस्यललाटेसिमिसिमायते अर्द्धचन्द्रन्तुभित्वावैनिरोधीभेदयेत्ततः तस्यापिभेद्यमाना
याःशब्दोवैसिमिसिमायते एतद्देवत्रयस्थानायस्त्वपश्चकलान्विताः चरतीतत्रप्राणोस्ययस्मिन्स्थानेसमातिष्ठति तद्रूपाभवते
त्यान्मातत्रज्ञानिमवाप्नुयात् निरोधीभेदयित्वातुततोनादन्तुभेदयेत्पुनः वंशाशब्दसमोशब्दस्तत्रमूर्ध्नप्रजायते भेदयेत्वपु
नन्नीदेवस्थम्बुंसदर्भिदं भिद्यतेब्रह्मरन्ध्रस्यशब्दोवैसुमुसुमायते शक्तिमध्येगतोप्राणःवंशनादन्निभः नास्तुवैभे
दयेच्छक्तिन्तुभेयासर्वयोगिनां भिद्यतेवयदाशक्तिःशान्तमत्यन्तसुसुसुमे शक्तिम्भित्वाततोदेवियद्व्यापिनीभवेत् अ
भवम्भवतेतत्रस्वर्णायंचपिपीलिकाः एतस्यत्रयस्थानात्पञ्चपञ्चकलान्विताः यत्रयत्रचरप्राणास्तत्तद्रूपमवाप्नुयात्
यत्रसतिष्ठितस्तत्रज्ञानिभवन्प्रिये तस्मादेसप्रयतेनभित्वायान्तिपराङ्गतिं भित्वाव्यापिनीदेविसमनायाम्मनन्यतः

नेनतुमनन्यस्पिमीवकेवलतास्तुजेत् शीघ्रकंवदेविनोतत्रआत्मजातक्रियान्विताः बन्धनाशोयतिर्मुक्तासत्तामात्रेव्यवस्थितः सर्वधा
नयदर्तीताशुद्धविज्ञानकेवलः नायांगृह्यतेभावस्यापरश्वशिवात्मक परापरविनिर्मुक्तःस्वात्मन्यात्मव्यवस्थितः आत्मव्यापिभवे
च्छिवाशिवव्याप्तिमतपरं बन्धनाशंपभावेनसत्पाध्यायाधिवर्नितं अविदित्वापरन्तत्वशिवत्वंकल्पितस्तुयैः तेषामायाशाकोशेयंतशा
च्छिन्निशिवम्यद आत्मतत्वगतिंयान्तिआत्मतत्वानुरञ्जिताः आत्मतत्वम्परित्यज्यपदिंच्छशिवमात्मनं आत्मतत्वगतोत्यक्त्वावि
पातत्वतियोजयेत् उन्मनासातुविज्ञेयाआत्मसङ्कल्पउच्यते सङ्कल्पकमतोज्ञातंउन्मनंयुगपच्छितं तस्मात्सातुपराविद्यायस्माद्
उच्यंत मत्रमध्यन्त्ययन्त्रेउम्यरम्परमकारसां मसिन्यांकयंरातेशोतत्रस्थाशि[illegible]ताम्बुजे सुपरीमयभावैशोशिपद्धयनिवावरे दह
क्लाक्षितंन्यन्मातद्वन्नीयतितत्पदं तददेवभिमानन्तुकर्त्तव्यंदेशिकोत्तमैः [illegible] मिवयरहंसं[illegible] [illegible] ज्ञयारोपश्चाप
मातुर्नानमनरमागतः मस्तकरागिक्रियायोगरते[illegible]प्राप्तिमियंशिवं एवंयो[illegible]

लस्वभे
३९

तुयेनयतेपरे तस्मिन्युक्तपरेतत्वसर्वज्ञादिगुणान्वितं शिवमेकोभवेद्देवि अविभागेनसर्वतः तत्वत्रयंसमाख्यातमपराख्यसुप्रते
भेदतत्नुपरार्थानांत्यागात्तुभवयोजनं पूर्वोक्तन्तु इदंसर्वशास्त्रानत्वेनियोजयेत् विपातत्वाख्यदन्वथाविन्दुतत्वासनेस्थितः ना
दशक्तिन्तुथैवव्यापिन्याकरणाहृतः सर्वज्ञाद्यवबोधेनसमताउन्मनाततः ततत्वंयत्परंप्रोक्तंतेनवापूरितातनुः अपरअथ
मध्यस्थंस्थूलेन्नस्यपरेमतां अपरासातनुस्थूलातत्वपदेशकल्पिता तत्वत्रयंपरंतत्र सर्वतत्वार्थवर्जितं तेनवापूरिताशे
षंसतत्वाध्वापरातनुः स्वभावरतेयस्तुआचारस्तुशिवात्मकं शिवेनसहसञ्चार आचार्यस्तेनसोच्यते तस्यदर्शनसम्भाषा
स्पर्शनाद्दर्शनादपि भवतेइश्वरावाप्तिनभवेत्तदधोगतिं तेनसंयोजिताजन्तुप्रत्यहायिशिवोभवेत् नतस्तेनसमोनास्तिज ते
गत्यस्मिन्द्वरावरे शिवस्थाचार्यरूपेणलोकानुग्रहकारकः तस्मान्नमानवीबुद्धिःकार्यादेविकाह्यति आचार्यस्यचमन्त्रस्य
शिवज्ञानशिवस्यच नानात्वंनैवकुर्वन्तिविघसाधकनायकाः शास्त्राणांक्षत्रियावैश्यामूर्द्धवैवीरवन्दिते आचार्यत्वतिपुत्रास्ते
तेसधन्नुशिवास्मृताः अन्यथाशास्त्ररूपेणयेपश्यन्तिनराधमाः नरकेतेप्रपद्यन्तेसदाशिवस्याग्रयं नतेनसहसंभाषं

कर्तव्यन्तुशिवार्थिना कृत्वासम्भाषणंतेननरकंसोपिगच्छति तस्माच्छिवसमासर्वदेस्रष्ट्या मुक्तिमिच्छता भुक्तिमुक्तिप्रदंवापिभव
त्येषशिवाज्ञया आचार्यस्त्वजनोयच कुलकोटिसहस्त्रः ज्ञानज्ञेयपरिज्ञानसर्वान्नानारयिष्यति स्वमुक्तविधानज्ञाभावज्ञो
ष्टवदैशिक पूर्णाहुत्येकयामावपशुयोजयतेपरे पूर्णाहुत्याःप्रयोगन्तुअधुनाकथयाम्यहं ऊर्द्धकायोरिजग्रीवसमयायोप
वस्थितः नाभिस्थानेस्रुवाम्मूलं उन्नतांसाम्मुखागता स्रुवोपरिस्रुचन्देवि हत्वांचैवमधोमुखं पुष्पन्दत्वास्रुचाग्रन्तुदर्भेनस
हितांकरौ मुष्टिनाचैवहस्ताभ्यांगृहीत्वाजस्वतःप्रियं अग्रतोदक्षिणंहस्तंवामंवैपृष्ठतःशुभे मुष्टिभ्यांसंगृहीत्वातुउन्ना
नकरयोगतः ततःपूर्णेनेमपूर्णाअभिमानस्थकारयेत् अहमेवपरंतत्वंपरापरविभागतः तत्वमेकन्हिसर्वत्रनान्यभा
वन्तुभावयेत् यन्मन्त्रमध्यगतोपधुकारं वरातनं मरादस्रागेषशिवान्तस्थंसाधारणाविकाशितं स्रुवेनदक्षमारोप्य
प्राणस्थनाडिमध्यगं प्राणापानौसमौकृत्वास्रुवाधाराष्टिनिक्षिपेत् वसोर्धानप्रयोगेनप्रक्षिपेज्जातवेदसि नाभिस्थाना
न्कचम्मूलनयदाम्यान्विनिर्गतं यथायथोपचयेधारांतथाधारांसम [illegible] प्राणातिसर्गितांपाति [illegible] यतुसः प

लस्वर्भै
७

बहिर्ध्यानतानैवप्रमेयमिव्यपैतिकवित् नवात्मस्वस्थसंवित्तिर्हृयोपाद्यतः स्थिता वर्णाकारणावद्धमुखव्याप्तव्यापन्नमेलयः अका
रश्चउकारश्चमकारोविन्दुमेवच अर्द्धचन्द्रःनिरोधीचनादश्चैवोर्ध्वगामिनी शक्तिश्चव्यापिनीत्येतासमनाचमतःपरं समनान्तंवरारो
हेपाशजालमनन्तकं कारणं·त्यक्त्वाक्रान्तंत्र्यन्तर्हेयकारयेत् अत्रपाशोपरिस्थात्माख्यो मस्थेवसुनिश्चलः शिवतत्त्वगुणानांदाशि
वधर्म्मावलोकनं पाशाद्यवलोकनंहित्वास्वरूपालोकनन्ततः आत्मव्याप्तिस्त्वतश्चिशिवव्याप्तिमतोन्यथा सर्वज्ञादिगुणोयथीव्याप
काभावयेत्सदा शिवव्याप्तिस्तुसन्तश्चिवितन्योहेतुरूपिणी अतोधर्मिस्वभावेहिशिवत्वाप्नोतियतते उन्मनस्थमनोगस्यआत्माख्ये
धास्थितात्मनः व्यापारंमानसंत्यक्त्वावोधरूपेणयोजयेत् तदाशिवत्वमायातियद्युक्तोभवार्णवान् परेदेवेनिसृष्टस्यस्फुरि तत्व·
मापूरयेत्पुनः स्फुरत्यात्मगतंद्रव्यंयावद्भिषेप्रमुज्यते वहिस्थकुम्भकत्वावत्परतत्त्वंभावयेत् वहिर्निरोधभावेनाविशेनस
हस्समरसं अन्यथानभवेद्देविनदीवेगशिवार्णवे स्थित्वासागरंभेनसेन्धुजंसमरसोभवेत् नपुनर्विभागमायातितथात्मा
त्माशिवार्णवे स्पुवानुपूरणंयावत्तावत्कालंसमादिशेत् अनेनैवतुकालेनवहिःकुम्भकहन्निना आत्मावैसमरसत्वेनशिवेभवति

सर्वज्ञः गुणामापादयत्स्वाद्धद्धपरमात्मनि यथानतत्कसम्प्राप्तेकलशेश्चाभिषिच्यते वन्दिनश्चगुणास्तेपिव्याप्यमोक्षसुधातले त
थशिवंचिस्थाने गुणामापादयेद्बुधः सर्वज्ञायभवपाशापरितृप्तस्तथैवच अनादिबोधमय्येवंततःस्वातन्त्र्यशक्तिमं गुणामा
पादयित्वातुमूलमन्त्रमनुस्मरेत् ॐ हूंमात्मसंमतंसर्वज्ञायमपश्चिमं स्वाहाकारप्रयोगेनआहुत्याप्रतिपादयेत् निरोधयश्चद
शक्तावतिलैश्चाथपृतेनच ततोदत्वाभिषेकन्तुमूलमन्त्रेणसुव्रते परस्यक्त्वामृतंक्षात्यशिष्यमूर्द्धिनिधापयेत् गुर्वाभावेविसन्नं
हिसदास्याभ्यसरस्मरेत् मन्त्रशक्तिभिर्लायनाभिःशोधविदुहनादिभिः शरीरस्त्वपितन्नैस्तुतदर्थंचाभिषेचनं दीक्षानिर्वर्न्त
नापश्चपुण्यपापंप्रदापयेत् दर्भम्मुखाययित्वातुशिवाग्नौकलस्सगुणे प्रदक्षिणान्नयंकृत्वादद्याद्वन्त्रियतेयतः कृतकृतस्तु
स्यल्पामभवतांसुनिर्मलः [illegible] परिभ्रान्तभावयेत् निर्वाणाकांक्षयदीक्षानिर्बीजावासबीजकाः येषास
र्जिकर्दव्यानेधारुयंभिषेचवत् कृतिश[illegible]दसिकवी[illegible]स्याभिषेकमावार्येशि[illegible]न्दरं पञ्च
निःकलशमंडं शिवचन्द्रनलपिते [illegible] मादभिःपूते [illegible] शितः

ला.ग.भै
२८

पञ्चमुखाकारैर्वृतपञ्चवसंयुतैः पृथिव्यादीनि तत्वानि पञ्चपञ्चसु विन्यसेत् कलशेषु महादेवि पुनर्ध्येवकलान्यसेत् निवृ
त्यादिकलापञ्चकलशेषु पञ्च विन्यसेत् एकैककलशेन्यासं अनन्तादिशिवान्तकं पूजयेद्भैरवन्देवं सर्वसम्भारसुक्रमा षडङ्ग
वरोपेतं मन्त्रसन्धानसंयुतं भैरवेनाभिमन्त्र्यतस्यैकैककलशंप्रिये अस्त्रेणरक्षितेनैव पञ्चाब्जमनुस्मरेत् वारुण्यां सौम्ययाम्य
याम्येन्द्रश्चैवाग्नमेवच संपूज्य च विधानेन अभिषेकं समारभे यागगृहस्य ईशान्यां पीठं सङ्कल्पयेद्बुधः तत्र मण्डलकं कृत्वा शालि
कार्यैर्विभूषयेत् वितानोपरिसंछन्नं ध्वजैश्च परिशोभितं तत्रासनं न्यसेद्देवि भोपर्यौ चन्दनोद्भवं तत्रानन्तासनं न्यस्य त्वात्मूर्तिभू
तं शिशुं न्यसेत् सकलीकृत्य पूर्ववद्देशान्याभिमुखस्थितः गन्धपुष्पादिभिः पूज्य निर्म्मञ्छ्य काञ्जिकोदनैः मृद्भस्मगोमयैः पिण्डैः
दुर्वाकुल्लविनिक्षितैः सिद्धार्थदधितोयश्चनीराजनेनसमन्वितैः निम्मञ्छ्यैवविधानेन अभिषेकं प्रवर्तयेत् पृथिव्यादीनि पञ्च सुधा
मेनुसृत्य सेचयेत् ईशान्यां तु कमाध्यात्वा आचार्यः सुसमाहितः अभिषिक्तेस्त्ववासस्तु परिधाप्याचमेत्ततः प्रविश्य दक्षिणे मू
यागपीठं प्रकल्पयेत् संस्थाप्य सकलीकृत्य अधिकारं समर्पयेत् उष्णीषं संग कुण्डपाञ्च छत्रपादुकचामरं हस्त्यश्वशिविका

ध्वजाछत्रातिभंगासन. करणीकर्त्तरीखटिकापुस्तकस्रुवौदर्भपुस्तकः अक्षसूत्रादिकं दत्वा चतुरासमसंस्थितां अनुग्रहयथक्ते
न्दं आज्ञाम्याम्वयामदा अद्यप्रभृतिकर्त्तव्य अधिकारं शिवाज्ञया उत्थाप्य हस्तौ संगृह्य मण्डले तु प्रवेशयेत् जानुभ्यां धरणीं कृत्वास
न्मुखं भैरवस्य तु विज्ञाप्य भगवत्स्येव मभिषिक्तं शिवाज्ञया आचार्यपथसंस्थेन तत्पदा शास्त्रविभाषिता कर्तव्यं यत्क्रमायातं अधि
कम्ननुदेशिका शिवतत्त्वार्थकथनं शिवस्य पुरतः स्थितः निर्गत्यभुवनादग्नौ कलाध्यानन्तु होमयेत् मन्त्रतर्पणकं कृत्वा कुलैक
न्मत्र्वग्रहर्ता पञ्चपञ्चसु सर्वासु कृत्वा पूर्णाहुतिं हुनेत् अर्घपूजादिकं कृत्वा प्रणम्य ख्यापयेत्प्रभो अभिषिक्तो मया चायं त्वदर्थे
मन्त्रतर्पणं क्रमाच्च पञ्चभिः चाङ्ग दक्षिणां लाघ्ये यत्करं दर्भोल्मुकं शिवाग्नौ तु कन्याश्मादीनि साध्ये पुष्पपाणौ प्रपन्नात मण्डला
न्निवर्तयेत् भैरवं कलशागारान्त्रमस्कृत्वा तु दण्डवत् लब्धाधिकार इत्युक्तमास्तं तु स्थलान्वितः स गुरुः शिवतुल्यस्तु शिवधा
न्यकल्पक ज्ञान्यापि कृमिः दक्षात्स [illegible] मिला शिष्य [illegible] धर्मोत्पन्नादुथा [illegible] कर्मीतु सादीक्षाया
धकम्पुर्वशिता नेघापुर्णाभिषेक [illegible] आज्ञा वीनितः [illegible] सातु

ला·रु·भै वासनाभेदत स्थिता नकर्म्मभेदाविद्येतसर्वस्याध्वनिसंस्थिता क्रत्वानियागिकर्म्माणिसर्वान्यध्वगतानितु प्रालब्धंकर्म्मयत्त्वर्थे
२९ एकत्रस्यनुभावयेत् तानिसंसोध्यविधिवत्कलापश्वस्थितानिवै योजन्यावसरेभेदेविज्ञानसाधकस्यतु प्रालब्धंकर्म्मयत्त्वर्थे
एकत्रस्यनुभावयेत् धाम्मुत्वार्यसकलंसदाशिवततोन्यसेत् विद्यादेहस्वरूपेणध्यात्वादेवंसदाशिवं पूर्णाहुतीप्रयोगेन
अणिमादिगुणोस्कतं अणिमादिगुणावाप्त्यैमूलमन्त्रध्वसंज्ञया आहुतीरष्टकंक्रत्वाअभिषिञ्चतसाधकं कलशैःपञ्चभिस्तु
यौन्नि ह्रत्यायांत्रनुन्यसेत् शान्त्यातीतपञ्चमंतुशान्तिवर्णचतुर्थकं स्वंवान्निपुटत्वातु पृथिव्यापान्तुपञ्चसु एकैकञ्चलशाप
श्चात्साध्यमन्त्रान्तुविन्येत् विद्याङ्गैसकलीक्रत्वविपाक्षावरणांन्यसेत् शतमष्टोत्तरम्मन्त्रस्यैकैकस्य कलशांन्यततः वहिमण्डलकं तद
न्यस्त्वाभासनंप्रणवेणतु साधकन्तत्रसंस्थाप्यसकलीकरणंकुरु निर्मथ्यपूर्ववत्सर्वसाध्यमन्त्रेणासेचयेत् साधकस्यापि
केकोर्यंविलोमचानुलोमतः अभिषिञ्च्यप्रवेशितादक्षिणाम्मूर्त्तिमामृता प्रणवेनासनङ्कत्वसकलीकरणम्भवेत् ...
स्यापिकाराणि अक्षमालादिकल्पयेत् मन्त्रकल्पपत्रसूत्रञ्चखटिकाछत्रपादुके उष्णीषरहितंक्रत्वाप्रविस्यशिवसन्निधौ

शाप्यपरम्मज्ञानंसाधकोयंमयाक्रतः सिद्धिर्भवतुपुष्पाञ्जाल्प्रकारेणविभक्तितः साध्यमन्त्रैसरेणपञ्चपुष्पोदकैसमन्वितं तस्य
म्लेसमर्प्येतसिध्यर्थैसाधकस्यतु प्रणम्याभीष्टसीतान्तुमन्त्रंकृद्दिनिवेशयेत् प्रहृस्येवेदमंशिष्यमाचार्योपिप्रहृष्टवान् उभौ
निगत्यवर्गोनुतर्प्ययेन्मन्त्रसंहिता सहस्त्रम्वाशतम्वाथसाध्यमन्त्रस्यतर्प्पणं स्वंसन्तर्प्पयित्वातुपुष्पंपाणौप्रदापयेत् तस्य
सम्पूजयित्वातुप्रदक्षिणादण्डवत् प्रणम्यभक्तिपुष्कालाअणिमादिफलाप्नुयात् उत्थाप्यसाधकाद्याक्समयापालयान्ततः
दीक्षावसानेदेवेशभावर्णयाविधिपूर्वितः स्वदक्षिणान्तुनिर्वत्यसर्वदेवस्वरागते आत्मयोगान्तुकर्त्तव्यंयथाभवतितद्धणु वैतान
कीप्रहर्त्ताकआचार्यस्यपृच्छ्या वेक्ष्णार्थासमक्ष्मातुविधिनाम्मिनकारयेत् तिलाज्यादिसमायुक्ताअध्वगोशिवकल्पना कला
भि पञ्चभि ध्यात्वाअध्वनंपुगायन्सेत् पूर्णाहोमायवाराघाक्रत्वाम्मानंनियोजयेत् शिष्यवैतन्यवपोगात्सर्वोध्वागयंन्यसे
त् पुष्पौषपूजयित्वातुयोगार्थमाहुतीत्रयं गर्भधारितजन्मेनअर्जनेभोगातन्तुयेत् शुगवकोमयेदेविमूलमन्त्रेणशुवाते
ज्ञाहुर्ण तत्स्यहोमेकर्म्मकर्म्मस्थानेन भिन्नानिकृतिहोतव्यायश्वस्थानेकलात्मके शतमेकेवार्धम्मानिकृतिःपरिकीर्त्तिता वि

लस्वभै भैरवयागद्देशाधामेनयुगवन्नेत् ठकारमात्मसंस्थन्तुपूर्णाहुत्यानुपातयेत् आत्मानंयोजयित्वातु शिवेपरमकारणे गुणमाया
४० यपूर्वैवभस्मतीपूर्ववत्कुरु आत्मदीक्षासमाप्तेतुयायच्छिन्ननिमित्तय अयविज्ञानरूपेणमहडचारलक्षणात् हेयापादेयपा
शानांपुराणंभैरवेनतु यास्वतेसंस्थितियश्चात्सूक्ष्मदीक्षाप्रकीर्तिता विशेषपूजनंहोमंयथाशक्त्याप्रकल्पयेत् वाद्यगीतासुनृ
त्यायास्तुतिभिःपूर्ययेद्धरं नत्वादक्षिणामावर्त्येकलशाग्निसमण्डलं अष्टाङ्गवन्दनंकृत्वाविज्ञाप्यपरमेश्वरं भगवंस्त्वत्प्रसादेनत्वर्थं
यन्मयावाहितोभवेत् तत्क्षाम्यंसदादेवविधिच्छिन्नस्यमम प्रभो विधिन्यूनस्यकामस्यपूजायागोदितामया नभवेमातिभ्र
यिष्टेचाकृतेऽद्यसञ्चये भक्तिमात्रावलम्बित्वाविधानम्यत्क्षांतमया तत्सर्वंफलमाप्नोतिसुप्रसन्नविभोमम प्रसन्नवदनो तंत्र
हृष्टवरदंन्तेवभावयेत् उपविश्यततोयागसंहारंतत्क्रमाच्छिये अर्घ्यंगृहीत्वासम्प्रार्थ्यस्थापयेद्याजुरक्षितं विशेषपूजन
श्चार्घ्यंप्रणिपातंपुनःपुनः निरोधार्थंन्ततोगृह्यअर्घंसंयोयसव्यतः दत्वाविसर्जयेद्देवंश्वासमन्त्रमनुस्मरेत् आत्मतोरे
चकेकृत्वापुष्पन्देवायनिक्षिपेत् संहारिण्यातुसंगृह्येमन्त्रास्यारंवनःस्थितं विशुद्धवारितन्ध्यात्वाधामदेवेतुविन्यसेत् विसृ

देहस्थैरवस्यविलीनान्वितुविग्रहे विन्देयिनादशक्तिस्थंशक्तिरूपस्तुगृह्यते व्यापकेमखरूपेणाचरणोभयसम्पुटं संस
रिण्यातुसंगृह्यस्वस्थानम्मविन्यसेत् पूरकेनहृदिन्यस्वास्वस्थानस्थम्भावयेत् सकलंनिष्कलंस्थंतथासकलनिष्कलं भिन्नाव
स्थानिमनेकहृदिसंस्थस्मरेच्छिये विसर्जनविधिःएवंअग्नौएवप्रपूजयेत् अग्नौनपूजितंकृत्वापूर्णाहुत्यान्प्रपूजयेत् अर्घ
मावन्नन्दत्वाप्रणिपत्यक्षमापयेत् मण्डलस्थप्रयोगेनरेचकःपूरकेनतु संहृत्यमन्त्रसंघातंयथास्थानेप्रकल्पयेत् आग्ना
पंयतंतोग्निन्तुनित्यकर्मप्रवर्त्तते निर्माल्यापयतःकुर्यांडजापांसंहारच्छिये ततःप्रलिप्यवसुधांशोधयतेशिवाम्भसा व
हिर्गत्यभूतानांवलिकर्मंतुपूर्ववत् आचम्यसकलीकृत्यलिङ्गिनान्तर्प्ययेत्ततः गुरुंसंपूजयेद्ध्यायथाविभवविस्तरे
देशग्रामोतंग्रामंमण्डलकोलदर्द्धिकं शतभाकदादयस्वग्रामन्विशतुगस्तथा ग्रामभोक्तादेशभोक्तामविंशति येन
येनगृह्णतुष्यन्नकामविनिवेदयेत् ततस्तुनिल्लेणापातिचिन्तमात्सर्यविवर्जितं ततस्तुसमयाभावेनत्वभैरवनिर्गतं चरुकं
भक्षयेत्स्वस्य चरावसाधकस्मर वाग्निरुद्धप्रसन्नात्मापृथक्पात्रेव्यवस्थिता अनुक्रमेणदातव्यमन्तर्वासिजिनवान्कुर्यात्

ल·ष·भै अनेनैवविधानेनदीक्षितायेवरानने ब्राह्मणाक्षत्रियावैश्याशूद्रान्येभथवास्त्रियेै सर्वेमेसमधर्म्माणा शिवधर्मेणयोजिताः स
४१ वैजटायराणोक्तामस्मान्नूलिमविग्रहाः रुम्बकानांभवेन्येकासाधकानान्नथाभवे रुम्बकानाम्भवेन्येकानन्वगातिप्रभेदतः रुक्तः
वस्मृतानेभ्योभैरवीतुशिवात्मया तन्त्वमेतत्समासृत्यप्रगातिक्लिमुदीरयेत् साधकानान्वराणेहेपुत्रकःसमयिनान्तथा प्रा
ज्ञन्याश्ररणेदेविज्ञायश्चिन्तीनराभवेत् दिनत्रयत्तुरुद्रस्यपश्चाहंकेशवस्यच पितामहस्यपक्षैकंनरकेदग्यतेतुसः अविवे
कीभवेन्नलाग्यदि ऊनमङ्गतिम् अविवेकिनस्यादेवेशोमुक्तिमुक्तिफलंभवेत् इतिस्वच्छन्दतन्त्रेचतुर्थःपट
लः देव्युवाच कलादीक्षासुरेशानकथितापरमेश्वर तत्वदीक्षासमासेनकथयस्वसमासतः भैरवोवाच
समासात्कथयिष्यामितत्वप्रयार्थम्वरानने मुख्यास्त्वंशातत्वानियदासोध्यानियार्थवति पृथिव्यादिशिवान्तानिसव्यास्त...
गुणोत्तमह यथाशुद्धिन्तिदेवेशोनथाहङ्कथयामिते विद्याराजस्ययेवर्णानवसंख्यायलक्षिताः वाचकास्तेतुतत्वानां
म्यनुपूर्वशः धरिन्यादिस्वधानान्तमूकारोवाचकःस्मृतः पुरुषश्चयकाश्वरागतत्वान्विनस्यतु नियामितावकारेणा...

समन्विता कालश्चलालकारेणाकल्पयेतवरानने मायातत्वंमकारेणाक्षकारेणावविद्यया रेफेणेश्वरंतत्वंसकारेणासदाशि
वं उणावेनतथाशक्तिन्यस्तव्यातुवरानने व्यापिनीसमनावेर्धितन्वैकन्तुविशोधयेत् सोधयित्वाक्रमेणैवमूलमन्त्रेणसुव्रते
पाञ्चभन्मायरातत्वम्मायातीतत्सवर्गं निराभासपरेशान्तेअजमीशानमव्ययं पञ्चशतन्यासव्यास्यातानवतलाप्रयस्यपरे
प्रीतिपुरुषश्चैवनियतिकालमेवच मायाविद्याश्वरश्चसदाशिवस्तथा शोधयित्वाविधिवदस्मात्तुनियोजयेत् पश्चात
नायसाध्यावक्रमन्त्रस्तुवाचकः धरिन्यादिरवयेनाशोधयेभ्दुक्रमेणतु कलानांयावतीव्याप्तिन्तानान्तत्वदेवहि तत्वम
भुनावलयथासाध्यन्वरानने अकारोमान्नतत्वस्यवाचकःपरिकीर्त्तितः वेश्वरान्तान्विजानीयाद्विपाख्यस्यउकारकं सकलाय
विविर्मयशिवस्यचमकारकं साधयित्वाक्रमेणैवयत्नेनतियोजयेत् तत्वदीक्षासमाख्यातावतुर्भेदव्यवस्थिताः यददीक्षा
पुवक्ष्यामियथावटनुपूर्वशः विद्याराजेनयेनत...

स्वभै
४२

-तुरस्त्रम्विभज्यपञ्चमत्स्येश्वैवशुचिं तैः कार्यांतक्रजपश्चासत्सूत्रेणतुसमालिखेत् मध्यमेकोष्ठकेयन्तं द्वात्रिंशांगुलसम्मितं
समालिख्यमहादेविचतुर्भागम्विभजितं प्रथमेकर्णिकाकार्याकेशराणिद्वितीयके तृतीयेदलसन्धीनिदलाग्राणिचतुर्थके दि
क्ष्वारेखाश्चकं लिख्यप्रतिदिक्षुस्तथैवच भ्रामयेत्ततश्चोहन्तश्चतुरङ्गुलसम्मितः शाभ्यान्तुतिथिश्रेणाभ्यांकिञ्जल्कस्थम्विप
न्निता पूर्वयन्त्रस्वसाध्यन्नुइतराणेयवमेवहि केशराणिचसंलिख्यचतुर्विंशतिसंख्यया पश्चाग्रतोदलेरेखावन्तुलात्सुशो
भन तस्यान्नेचतुरस्रन्तुकर्त्तव्यन्तुप्रमाततः सर्वंसुप्रसाध्यन्तुविस्तुवस्थेनहेतिना पूर्वपश्चायतंसूत्रंशङ्कुनासौधयेत्प्रि
यं द्वादशांगुलमानेनमध्येशङ्कुसुलोपयेत् पार्श्वेचभ्रामयेद्देवाषोडशाङ्गुलसम्मिता पूर्वाद्येगृह्यपेछायाअपरस्याश्रुवि तत्र
हिना अपरस्थेनस्यैणाग्रास्थलांछयेत्प्रिये ऋत्वेनोत्तरदिक्संस्थालांछयतवराननेे ततःसमालिखेत्पद्मंअष्टपत्रंसक
र्णिकं दिकोष्टकातुसंगृह्यमष्टसंख्योपलक्षितां शोभालोप्यवरारोहेस्कान्तरितयोगतः पश्चात्कोदिक्षुलिप्यवासेद्वाराणि
चालिखेत् वीथ्यार्द्धसम्मितादेविशोभाश्चैवप्रकल्पयेत् उपशोभाचतत्मानाकपोलान्त्रसमालिखेत् तथाकण्ठञ्चवर्त्तन

रेमेतत्प्रकीर्त्तितं द्वाराष्टकविभागेननवनाभंपुरंस्मृतं स्नात्वातुविधिवद्देविप्रविशेद्भुवनन्ततः पूर्वोक्तेनविधानेनसकलीकरणा
दिकं ततःसम्पूजयेद्देवभैरवम्परमंशिवं प्रणवंनामतद्भूत्यसवान्तवरवर्णिनि मध्येसम्पूजयेद्देवंस्वच्छन्दम्परमेश्वरं पू
र्वोक्तेनविधानेनअङ्गषट्केसमन्वितं पञ्चाष्टकम्परेद्दणांपूर्वेदेशान्ततःक्रमात् सदाशिवंहकारेणास्वमादिवराननेे प्रकल्प
न्नविजातीयाम्मध्यपीठेमकल्पना दिक्षुभेषुकर्णिकस्थाअष्टदेवम्प्रपूजयेत् तत्स्थानेभैरवंपूज्यशोभावरणेयथाक्रमात् शोध
यन्त्रप्रकल्पयामिवान्तसुरसुन्दरी ईशानदिक्दिशामारभ्यमध्यपीठम्विशोधयेत् योजयेच्चपरेतत्वेशिवेपरमकारणे स्वस्वरणेतथा
मन्त्रभुवनाध्याध्वयेत्क्रमात् कालाग्न्यादिशिवान्तञ्चकलाविधिस्समास्तयेत् समयांभावयेत्पश्चान्तवाचायोन्थितानिये तविस्वाभे
रवंदेवंपारसवेद्वस्मृतवं सांख्ययोगम्पद्वणेभ्स्वदाचैवतन्दिपेत् यतःशिवोद्भवास्सर्वेअपवर्गफलप्रदाः स्वान्तेधर्म्मम
लिंगन्तआचारपथदर्शकं ब्रह्मादिदेवतोयेतुमातरश्चम्वकङ्किरा वीराश्चैवभगिन्यस्तुगावोभूतगणास्तथा देवद्रव्यंनहिंसेत
सिद्धंयपवस्थितं गुरोरत्नन्त्रप्रीयाभक्तापरमेश्वरि मद्यमांसन्तथामत्स्याअन्यानिचवराननेे साचाराश्चनिराचारलिङ्गि

लख भं नत्रगुगुसंयत् चरुकंग्रासंयेन्नित्यंगुरुसम्पूजयेत्सदा उपस्कारोमहादेविपादोनैवनसंस्पृशेत् संहितांचिन्तयेन्नित्यंभक्तानाभा
४२ वयेत्सदा अफ्रिकत्तुनालायेतंसंस्थावेवदानने अदीक्षितानास्तुरतोनेश्वरेअन्वयकर्ति नृक्षालम्पूजयेद्देवंजपध्यानरतस्स
दा समयायालयेन्नित्यमुभयार्थफलप्सया अतोविज्ञानदीक्षातुप्रवक्ष्यामिमतत्परं अध्यात्मगतिवारेणकेवलेनवि
शोधिका शिष्यस्मापूर्ववकृत्वाआत्मप्राणेनियोजयेत् अभिमानश्चैवमुच्चारंपूर्ववत्कारयत्प्रिये तदाउच्चारयेन्नत्वंपृथिव्याधा
रस्तुग्राने भिन्नाभिन्नस्वरूपेणास्फैकत्तुयथाक्रमं सुस्वरस्यक्षरोच्चारंदेवतायासमन्वितं विन्दुनाशक्तिसंयोगाद्घातःप्र
थमःस्मृत देवतात्रयनिर्मुक्तंचतुर्थान्तमधःस्मृतं उद्घातस्तुदेवेशिद्वितीयःपरिकीर्तिता हस्वाक्षरस्समुच्चारंसुदीर्घविन्दुसंयु तंत्र
तं अर्द्धचन्द्रनिरोध्यावउद्घातस्तुतृतीयकं मित्रोघातंयदादेविवादान्तंयदाभवेत् उद्घातस्तुदेवेशीचतुर्थस्परिकीर्तितं तदेव ४३
चाक्षरोच्चारंव्यापिन्यन्तमधःस्थितं उद्घातस्तुदेवेशीपञ्चमःपरिकीर्तितं पञ्चोघाततोदत्वापृथ्वींसंशोधयेद्बुधः अकारोक्ता
रमकारान्तमेवंशुद्ध्यतिनान्यथा शुद्धेपृथ्वीततोदेविचिन्तितव्यन्तुयोगिनं आपीभूतेपुनर्म्मध्येतदेवपुनरुच्चरेत् विमान्तवार

णापृक्तंशुध्येमामनिविन्त्यंयात् सोधितेनापसंघातेतेजोभूतविचिन्तयेत् तेजोघाततृतीयस्तुनिरोध्यान्तमवस्थितं नास्तितेनोत
तावायुउद्घातःस्ययोजितः आकाशेलीयमानस्तुउद्घातेवसुचिन्तयेत् नस्त्वाम्बुततःपरम्निराभासकोभवेत् व्यापिनीसातुवि
जयपश्चनन्तयवस्थिता समनाचततोव्यात्मजत्वयापीसउच्यते आत्मव्यापीततस्थाप्ये सर्वव्यापीततोपरा तत्वान्तसंस्थितंव्यामा
उद्घातेकेनयावित् योजयेत्परंतत्वउन्मनातीतस्वकेयोजनस्तुपरंतत्केरणेदेविवदाम्यहं मंत्रस्तुचारयेद्देविहस्वदीर्घप्लुतस्य
रं प्रायर्श्वभारांनयावत्परतरक्रतः तद्देवविन्दुसंयुक्तंअर्द्धचन्द्रनिरोधिकं नादश्चशक्तिसंयुक्तंव्यापिनीसमनोन्मनः उन्मनाव
परस्वंवमवव्यापिशिरोघ्रय ज्ञात्वासर्वमन्त्रोघेणविधिरेषाययाक्रमं मंत्रातुयोजयेन्मत्रीअन्यथानैवयोजयेत् विन्दुर्धं
नयंशब्दंचतुर्पविन्दुरेवहि ब्रह्माविष्णुस्तथारुद्रेश्वरमात्रावर्णउच्यते ईश्वरविन्दुदेवहिकण्ठशब्दप्रवर्त्तते तस्यध्यक्ति
दिजपाघ्रततःपरमेश्वर मूर्द्धिस्थानस्थितःशंखललाटान्तमवस्थितं तस्यकिञ्चित्ततःशब्दनासिकायांप्रवर्त्तते ज्ञानशक्तिस्तु
दिजपाघ्रततःपरमेश्वर मूर्द्धिस्थानस्थितःशंखललाटान्तमवस्थितं वर्णो[illegible]यतजेषामुचानस्य[illegible]तमिव

स्वभै नेत्रेयेशिवज्ञानवर्त्तिनः यस्त्वधावस्थितस्विन्दुनर्द्धस्त्वनिरोधिका तस्यातीतम्भवेन्नादमस्तुच्छिन्नेनशोभने ऽवत्प्रसारितोवेव
४४ देवदेवंसदाशिवं चतुर्विधम्भवेद्रूपंयत्सुवेगवृतस्मृतं यच्चमन्त्रवहेद्धर्द्धंहर्ध्वगामिनिनिसास्मृता तस्यातीताभवेच्छक्तिःयश्च
मन्तुःवरानने स्यर्शान्तत्रभवेद्देविआत्मायितत्रपूर्ववत् व्यापिनीपरतत्त्वेवपञ्चधातुव्यवस्थिता कलाग्रमास्मृतंस्यर्शकथास्याश्च
न्त्रिमानव. व्यापिनीसासमुद्दिष्टातंज्ञानम्परमेश्वरि तस्यापिसमनातीतामनन्तञ्चनिराकरे शून्यमातुनतोदेविउन्मनाञ्चत्रियो
जयेत् तत्रयुक्तोपरेशान्तिमशाशान्तिमवाप्नुयात् गुरुपारम्पर्यायातंसम्यक्सम्प्रकाशितः योजनेयपरेतत्वेउपायकथित
न्तव स्वंज्ञात्वावरारोहेसर्वकर्म्माणिकारयेत् तत्वाध्वानकलाध्वानंभुवनाध्वन्वरानने वर्णमन्त्रपदाध्वानंज्ञात्वैवंशुध्यतेप्रिये तंत्र
स्यवैधारणादीक्षाकर्त्तव्यायोगिनेनतु मन्त्रसिद्धेनवाहेविकृताविअहतोभवेत् इतिस्वच्छन्दभैरवविज्ञानदी
क्षासमयपटलपञ्चम भैरवोवाच समयाचारयुक्तस्यसाधकस्यवरानने जायतेविविधासिद्धिगिरि[illegible]
ते मुण्डिभूप्रदेशातुसर्वशल्यविवर्जितः प्रच्छन्नविजानरम्येभैरवन्तत्रपूजयेत् जप्त्वाचाक्षरलक्षन्तु

त्वप्रगाथसंयोगाप्रयतस्थितंध्रुवं मुच्यंतेवनसंयोगोभेदानाम्प्राणवस्यतु ह्रस्वदीर्घप्लुतःसूक्ष्मअतिसूक्ष्मपरःशिवः प्रणा
वंपञ्चमंज्ञात्वाभित्वाताक्षनसंशय. प्रणवंपञ्चधावस्थंहंसनसहसंयुतं यत्किञ्चिद्वाङ्मयंलोकेशिवज्ञानेप्रतिष्ठितं शिव
ज्ञानस्वतन्त्रस्यहंसप्राणस्यवैधनं विनाप्राणस्यसंयोगाज्जीवस्यैकंव्यवस्थिता यथाप्रकृतिसंयुक्तानवतिस्रुतिवेतने तथाप्र
कृतिसंभिन्नदेहदीपप्रवर्त्तते वह्निरस्तुयथातेनयथावीर्यप्रवर्त्तते प्रत्यक्षमपितत्वान्नमहामायाविमोहिता कथितञ्च
शिवात्विमिमायावोदिता यस्त्ववीर्यंसंज्ञेयंस्वभावमुख्यसंस्थितं अप्रकाश्यस्वदेहस्थंगुणभूतम्प्रवर्त्तते निर्गु
णस्तुष्टदृश्यमकारोकलवर्जितः विज्ञातयन्तत्किञ्चित्केवलानिफलस्तुसः तस्यरूपशरीरस्थमात्शिवाण्किपानव
मरूपंछयंतेसूक्ष्म अग्राह्यन्नित्यमव्ययं एतस्मात्कारणाद्देविघटस्थीजानियोजितं यच्चपञ्चकसंयुक्तोदेवसकलनिष्क
लं गुरुराम्नाययदातस्ययोगीयोगविचिन्तकः योगेनवाहितस्यापिभावमात्मस्तुभावयेत् यथाकरोतिसृष्टिञ्चबिन्दु
प्रवर्त्तते विश्वम्परिस्थियआनन्दशिवस्यरस्वरहस्तां तत्रविन्दुलययातिनत्स्थानेहुस्नभंस्वरैः यस्त्वस्वरसमायोगादभ्या

लक्ष्मी मादेविगन्त्रभेत् यच्चैवपञ्चमञ्चैवतस्यदेवि गुणास्मृताः सगुणःसकलोज्ञेयः निर्गुणःनिष्कलःशिवः सकलंग्राह्यसंयुक्तं
४५ निष्कलंभावमात्रकं सकलंज्ञायमानेननिष्कलंज्ञापितंभवेत् सुरासुराणांदेवानांयजनोपायहेतुना रूपन्तुसकलंमस्य
द्विभावस्थंप्रकाशितं प्रथमंप्राकृतंतस्यनिष्कृतिस्तुद्वितीयकं प्रकृतिविकृतिश्चैवउभौपक्षेतुसंयुतौ येयकार्थापुराणोक्तात
त्रासौमुक्तगेनगुरुः निवर्त्तयेमितितेनैवतत्रैवंतुनवर्त्तते प्रणवंपञ्चभावस्थंतवर्णश्चतद्देवतं विन्दुनादसमायुक्तंप्रणवःप
रिपठ्यते अकारश्चउकारश्चमकारश्चतृतीयकं वर्णत्रयमिदंप्रोक्तंब्रह्माद्यादेवतास्त्रयः विन्दुनादसमायोगादीश्वरश्चसदा
शिवः एतेवैप्रणवापञ्चहंसप्राणस्तुतास्सदा परमात्माशिवोहंसःअपरेणसमन्वितः परतोपराख्यापञ्चपुनस्तेनवदाम्यहं सा. तंत्र
शक्तिर्व्यापिनीचैवसमनानिष्कलन्तथा उन्मनाचतथादेविप्रणवाःपञ्चकीर्तिताः परतस्त्वमोहंसस्सर्वव्याप्यव्यवस्थितः एते ४५
वैप्रणवाःपञ्चपरापरविभागतः परापरेणहंसेननित्यमेवप्रणामिता प्रवर्त्तन्तिहिसर्वत्रभुक्तिमुक्तिफलप्रदः पञ्चभिस्तु
तैरेभिःसपञ्चप्रणवात्मकः योनिस्वभावतत्त्वस्थस्वरूपस्तुनिष्कलः एततसंयोजितंबीजसर्वबीजप्ररोहकं वर्त्तन्तेचयतोय

स्माद्देवासुरान्विंदतं मन्त्रवर्णाश्चमन्त्राश्चप्रतिष्ठायान्तिनान्यथा तस्यबोधाद्विमुच्यन्तेभक्तिमन्तुकवचयाः तावद्भ्रमतिसंसारेया
वन्नवर्त्ततिचेत् विदितंतुयदातेनभूयोजायतेकचित् अकृतार्थोनरस्तावद्यावत्तत्त्वंनविन्दति प्रणवेनसमायुक्तोकृतार्थश्च
विनिर्दिशेत् उच्चारस्तुततोज्ञात्वाउच्चारेणवरानने त्रिविधोच्चारदेवेशोहंसस्यसमुदाहृतम् हकारःसकारसंयुक्तंविज्ञानेनतुतृतीय
कं सृष्टिमार्गेणतच्चारंसंहारेयोगतोव्यक्तं स्वयमादिकमितैवमन्त्रमुच्चारयेद्बुधः विन्दुस्थंतन्नयत्पूर्वंवकमुच्चारयेत्तदा देवि
उच्चारेनवकंज्ञात्वानादस्थविज्ञानतः नादस्थस्यचभावेनशक्तिस्थंपञ्चधापुनः व्यापिनीपञ्चभावेनसमनानिष्कलास्तुतःउन्म
नाख्यानन्तस्सर्वव्याप्यव्यवस्थितं स्वयमात्मविमुच्यन्तेशिवतत्त्वविदोजनः अन्यथानविमुच्यन्तेविधानेनतुयेस्थिताः विन्दुस्थ
व्यक्तिरूपन्तुनादस्थंशक्तिरूपकं शक्तिस्थंसर्वगञ्चैवतदूर्ध्वंशून्यरूपकं ब्रह्मादिपञ्चकंयत्रतेषांस्थानहितंपदं परापर
विभागेनसर्वतत्त्वव्यवस्थिताः ध्यात्वातीतातुरमनाग्र्यात्मात्मोन्मनातथा सर्वातीतपरन्तत्वंसर्वव्याप्यव्यवस्थितः मन्त्ररूपास्तु
विज्ञेयाविज्ञानस्यातुदेवता तत्रस्थसर्वकर्माणिसाधयन्तिनसंशयः तत्वञ्चउन्मनान्माचसमनास्त्वमेवच स्पर्शश्चैवतथा

लन्त्रभै शब्दरूपमयंचतद्‌दन्तरं मन्त्रात्मसंस्थितासर्वज्ञातयादेशिकेनतु तत्रस्थासनयोगश्चप्रददातिवरानमे कर्म्मकालेतुवाततंशिरया
४९ श्चादिभिर्युतम् जवेतसकलेदेविनिकलेनसमायुता ध्यायन्तोतिमयासर्वांग्रादेसिद्धिप्रदायका शक्तिस्थायानित्रिशाद्रोक्तावरूपश्चा
यायकास्मृता क्रमाज्ञातप्रदानेदेविसमतस्थावरानते केवल्याश्चततोबोद्धे सर्वज्ञाश्चोमतयदे नवेनवितततोसदैयेमपापरिशीर्णि
ता तज्ञात्वासिद्धिरासयमुक्तश्चनसंशयः पञ्चप्रणवसंयुक्तमन्त्रानांमयाकथितं पञ्चप्रणववायेनॐकारायेयुतिनव नम
स्कारावसानेनवकुरूयेणसुव्रते जयतासिद्धिमाप्नोतिलक्षमाक्षरसंख्यया प्रणवायेनपुनर्युक्तमन्त्रमेवजपेत्सदा जपान्तेन
पुनर्होमंदशमांशेनकारयेत् तुमांसम्पुसंयुक्तंघृतेनपरिप्लुतं ततःसिद्धिमवाप्नोतिअधमामध्यमोत्तमा तद्गुणांजयमा
नस्यस्वछन्दगाहशीभवेत् ब्रह्मविष्णुरुद्रदेवानांसिद्धदैत्योरगेश्वर भयदानाबहन्तीचसापालुग्रहकृद्भवेत् दर्पोहरतिका
लस्ययातयेद्भूधतान्यपि स्फोटयेद्विलयन्त्रापिदिग्गुतान्यपिलोठयेत् ब्रह्मराक्षसवेतालाक्रूरग्रहविनायकाः स्मरणान्नाशयि
देविअवध्यतद्वीरपि प्राकृतान्यपिकर्म्माणिसिद्ध्यन्तेलक्षजाप्यतः तानिसम्यक्प्रवक्षामियथावद्गुपूर्वशः मोहनासद

देवीचभूयांवीचक्रलांछिता रामावल्लासंयुक्तत्रभाग्मवीजेनपादयेन्द्रियसमायुक्तंतलक्षयाणोप्रदातव्यंवसीकरणमुत्तमं उत्त
राणिमूलश्चपुष्पार्केणतुग्रस्येत् आत्मेन्द्रियसमायुक्तंवसीकरणमुत्तमं स्ववर्णश्चमलंनारुधिरेन्द्रियसंयुतम् भूरुद
घ्नसमांयेतदातव्यंपयसान्निशि अप्रवासेप्रदातव्यंमृयतेविरहमसा यष्ठीकनकवीजानिशोडशमरिचश्चिताः नरणोपन्त
लयुक्तंपदनाश्चस्यभाविनि स्पकायान्निकोयोगःगच्छन्तमनुगच्छति खेतार्कमूलमजोक्षावटकस्यशिरस्तथा गृहोद्भवस्य
कुरुस्वस्वरक्षेन्द्रियसंयुतं भक्षयाणोप्रदातव्यंवसीकरणमुत्तमं मोहनाचैवकान्तावमयूरशिखयायुतं आत्मलालेन्द्रियै
पुक्तवसीकरणमुत्तमं लज्जालुकाचगोरम्भावान्तालीकन्दकन्तथा नागेन्द्रमदमिश्राणिआत्मरेतसमन्वितं स्वयंयोगवरो
देव्ययस्पर्दर्यातिसुव्रते मधुरेणसमायुक्तंयावदायुवसीभवेत् चनकामाषमुनिभपारोनविनिर्गता वान्नघृततथारेतं
स्वीकरस्मलनन्तथा सकंकुक्तथाकंशनालाचिववराननं पुमंजारिकृतमावानागुल्मपदसंयुता मोहनाविष्णुकान्तावधा
वीचैवकतस्थिता मुष्यार्कमरायुक्तिमदर्यिकानामवराननं भक्षयाणोप्रदातव्ययांतदशप्लुनितं उच्चाटनप्रव

स्व भै
७

क्षामिशाचूर्णान्मन्त्रितान्नं काकोलुकस्ययक्षाणिखारोष्ट्रमूत्रक्षन्निका क्रत्वातुप्रतिमांप्राशाकाकरक्तेनलेपयेत् काकोलुयस्यपया
णिगुदायांतस्यनिक्षिपेत् चतुष्पथेपुतन्निघनेसमशानाग्नितनोपरि प्रज्वाल्यहोमयेन्नत्र काकपक्षैश्चसुवंते उद्वान्तपत्रसहि
तंखरमूत्रेणभावितं यस्यनामंसमुद्दिश्ययकाराध्यन्तरोधितं मन्त्रावसानेविन्यस्तविसर्जनंप्रघाटयेत् अमनेकाकवस्पृशोश
क्व्याधिप्रपीडितः पिण्याकनिम्बपत्राणिमृडाछिन्नस्तुपाणिना पुष्पैर्वैभानतरुजैयस्यनाम्नातुहोमयेत् अमुकस्यचवि
द्विष्टंभवन्येवतुहोमयेत् विद्विष्टोभवतेशत्रूकामदेवसमाप्रियः प्रियंगुकालिकामिसंगुग्गुलंघृतमोदितं हुत्वावास्वशात
न्देविसुभगसप्रजायते जातिकुमलिकामिश्रान्निमध्वोक्तंतिलांहुनेत् सुभगन्धसमाप्नोतिरूपहीनोपियोनरः तिलैर्लवन तंत्र
समिश्रैर्मधाक्तैस्तुहुनेत्प्रिये सप्ताहादसमायातियास्त्रीरूपेणगर्विता राजिकालवनस्त्रैवमधुक्षीरप्लिघुता होमयेत्काम
संयुक्तंपक्षमात्राकर्षयेध्रुवं नरस्यरोचनंगृह्यद्विरदस्यमदेनतु भावयित्वाभिमन्त्रेणमन्त्रेणाष्टशतंहुनेत् स्नानेविलेपनेधूपे
गन्धवायस्यदीयते सवसोभवतेक्षिप्रंधनदःप्राणदस्तथा अथवामारयेत्क्षिप्रंशत्रुन्वैनिश्चितात्मनः अपकालशतैस्तुकात

पृदश्वेतसं कपालछितयंगृह्यनामशत्रोसमालिखेत् कपालमस्तकस्थस्तुविषाङ्गारेणभावितः रुधिरेणासमायुक्तंहुङ्कारेणवि
दर्भितं महाप्रेतवनङ्गत्वाछन्दस्मशयेत्पात हुतनमात्सेपहारैश्चततंकर्म्मसमालभेत् विज्ञाप्यभैरवन्देवमात्रुवासन्निपातये
द अनुज्ञातस्तुदेवेनगृह्णात्वातुसिरद्वयः तत्क्षगत्वामहादेवि कपालासनसंस्थितः उत्तरोरोधपूर्वान्तुदक्षिणाभिमुखस्थितः
भालनेभैरवंरूपंध्यात्वापरंसुभावगाः कुक्कुमुशारम्मबंधाङ्गिशाक्षरभूषितः विलोममममहाभागेशत्रुनाम्नतोन्तगं हुंफट्धार्य
समुद्रगेकाघःबंध्यकालयन्त्रं खातस भूमिंतयावत्राबद्धनुविनस्यति सप्तरात्रेणदेवेशेप्रयोगात्वनिरर्थकः स्ववंशातसंह
र्गाभान्यकन्यास्थितानितु प्रयोगानिकारणयम सत्वरांजेश्वरेश्वर अनुलोमगतन्देववीक्ष कृतान्तसंस्थितं क्षीरन्तुहोमयेद्देवि
सप्तर्थेहितकाराणां दयद्याप्यायेतसप्तरात्रात्तवसकर्म्मणि मत्राणान्नप्येणार्थेवनायुक्तथार्थनस्मृतं स्वबन्धुकथितन्देविसाध
कस्यमुंनधमं विपरीतान्यपुरस्यभक्षणातुसुखवहं इतिस्वछन्दतन्त्रेकर्म्मविधिफलवर्णपटलः ८
युक्त त्रिपञ्चाशतमन्त्रंदेवलस्यमायात्मसेश्वर कालोऽकस्यदेवेशकथयत्वप्रसादतः भैरवोवाच कालोऽछिधातुविज्ञपासौरम

स्व° भै
४८

ध्यात्मकंप्रिये खवाकारेणमूर्तिसुयोगेसुदिनेप्रिये तेजोपक्षयारयायाश्चदक्षिणायनमुत्तमं ग्रहनंसूर्यचन्द्राभ्यांकालश्चस्तवरतथा
पक्षमासश्चवेलानिविशुवंराय्यन्तराणिच पुराणपुराणोदयेदेविसौरेमेतत्प्रकीर्तितं अध्यात्मकंपुनर्देविकथयामिनिबोधमे प
ञ्चभिःकन्नुयेदेहंभूततन्मात्रसंयुतं मनबुद्धिरहंकारबुद्धिकर्मेन्द्रियैर्गुणैः सर्वतत्वैस्तथादेविसमधिष्ठितविग्रहे तन्मात्रातुपञ्च
शक्तिवायुर्वैनाडिभिस्वरैः नाभ्याधोमेढ्रकन्दश्चस्थितोयेनाभिमध्यतः तस्माद्विनिर्गतानाद्यअधोर्ध्वंतिर्यगम्प्रिये चक्रवत्संस्थि
तातत्रप्रधानादशनाडयः श्वसन्तिसहस्राणिनाभ्यांनाड्योविनिसृताः पुनर्विनिर्गतावाम्पानात्यनाथपुनःपुनः यावन्तरोम
कोपान्तितावन्तोनाडयःस्मृताः यथापर्णंपलाशस्य व्याप्तसर्वत्रतन्तुभिः शरीरंसर्वजन्तूनांतद्व्याप्तन्तुतन्तुभिः मरुतापूरिता तंत्र.
सर्वाभात्मशक्तिचरासदा पृथग्दृन्तिप्रभेदेनभिन्नाचारप्रभेशतः चारदृन्तिप्रभेदेनसंज्ञाभेदोवरानने नाडीनाम्वायमानानु ४९
भेदोज्ञेयास्सहस्रसः प्रधानाम्नादशप्रोक्तानाडयेश्चवरानने तासांमध्येतुदेवेशिवायवोयेव्यवस्थिताः नाडीनाम्वायवानाश्च
संज्ञाश्रृन्तिनिबोधमे इडाचपिङ्गलाचैवसुषुम्नाचतृतीयका गान्धारीहस्तिनीजिह्वापूषाश्चैवयशातथा अलंबुषाकुहुश्चैव

शंखिनीदशमास्मृता स्तेप्राणवहाप्रोक्ताप्राधानाद्दशमाद्यः प्राणोपानसमानश्चउदानोव्यानमेवच नागकूर्मोथकृकरोदेवद
त्तोधनञ्जयः वायवोनाड्यश्चैवचक्रवत्संस्थिताप्रिये तासुसञ्चरतेसिद्धियोगश्चैववरानने जपन्नेववरारोहेयथासिद्धिम
वाप्नुयात् ध्यानानुपरादेविनाडीत्रयसुगन्धनः विसुनादम्बिकादेविमध्यशक्त्याग्निकास्मृताः हृदयंकेतुसमाख्याता
साधनांहितावहा प्राणोकेवृत्तेतेषु अहोरात्रविभागतः तथातंकथयिष्यामिप्रविभेजप्ययथास्फुटं प्रभुशक्तिसमारु
सूक्ष्मरूपात्मसंस्थितं चयातअविभागेनसञ्चरन्तिसमन्ततः अधोर्ध्वमथावयेयस्मात्सर्वेनाड्याप्रवाहयेत् शान्तिसंज्ञा
डभेदेनवराकयमन्नेकथा श्वासप्रतिसहस्रैकतुजयान्तेदशभिःप्रिये कोटिधावरारोहेस्मस्कःसंव्यवस्थितः प्राणायारो
मपाशाणाःविसर्गापूरणास्मृति नित्यमाश्वरयत्येषाम्नस्मात्प्राणप्रकीर्तितः अहोरात्रस्मृतिप्राणाअधुनाकथयामिते त्रुटयः
षोडशप्रोक्ताःपूर्वंहिकथितामया वाच्यतेवतुकालन्तुतेलवापरिकीर्तिता नाभिश्चतुर्भिर्देवेशिप्राणायामोविधीयते तैरेव
प्रहरंदेविचतुर्भिस्तुदिनम्भवेत् रात्रिश्चतुर्भिर्विमेयाप्युभहोरात्रेवभस्तभिः शिवोधर्मेणाहंसस्तुसूर्यहंसप्रभान्विता

स्वरभै
८९

आत्मावै हंसइत्युक्तः प्राणहंससमन्वितः तस्योदयोत्कलकालं ग्रहणामुभयोभवेत् क्षिावैरात्रायश्चैवनाणत्वंसक्तथैवच
प्राणोवैउदयत्येकेअहोरात्रेणसुव्रते अहोरात्रोदयाख्यैर्विभागश्चकथयामिते हृदयोर्द्धतुकण्ठाधधावद्धे प्रवहेत्प्रिये अंगुले
नविहीनश्चप्रहरोवैप्रथमस्मृतः द्वितीयोर्द्धतुविज्ञेयोमध्यात्तालुमध्यम तत्रहीमंजयंध्यानंक्षतम्वैमोक्षदंभवेत् ना
साग्रत्र्यंगुलेर्द्धतुपावत्प्राणस्तुसुव्रते प्रहरस्तुतृतीयोवैभवतेवरवर्णिनी शक्रान्तेतुचतुर्थश्चप्रहरोहद्यकीर्त्तितः चतुर्थान्ते
चदेवेशप्राणस्सूर्यस्तथाक्रमे ततोक्रमेनसंध्यातुच्याहस्तुभवेत्प्रिये तत्कालन्तुविनविलासुनश्चधोप्रवर्त्तते सम्यक्तोदयो
देविरजनीचविधीयते पूर्वोक्तक्रमयोगेनतयामेसुचरतेतथा तालुकेचार्द्धरात्रस्तुसुनर्देविविधीयते स्तयम्नतुयदाप्राप्तःप्र
भातसमयेतदा तदर्धन्तुवरारोहे पूर्वसंध्याभवेऽन्नतु तस्मात्कैवउदयंचसूर्यस्यभवतेसुनः पूर्ववत्क्रमयोगेनतेचरन्तिसदा
प्रिये वासरेतुवरस्तुयोवारायाश्चपूर्वेशशिः चन्द्रसूर्योदयोत्येषुमयातेपरिकीर्त्तिताः भौमाद्यतुग्रहाश्चिवचरन्तिप्रविभागसः
प्राणोदयोभवत्येतेप्रहरेप्रहरेप्रिये वेलावालोभवेयस्यसंचरेत्प्रहरद्वयं राहुश्चरतिसोमेतुकेतुश्चरतिभास्करे येग्रहास्ते

२.

सर्वेनागालोकपालास्तकस्थिते सूत्रंयश्चैवतेवाशेअस्थौनेवगणेश्वरा सेवयश्चास्कारद्भुतथायोगास्तयेश्वरा अमन्तादिवि
वान्तश्चतेवैविद्येश्वराष्टका सकलाद्यातथातत्वातेचवैपरतेस्थिताः पूर्वोक्तभैरवावाशेसर्वेतेसुव्यवस्थिताः ग्रहादीनिअधि
पायेसर्वेन्द्रयकारकाः एभिभिःसार्द्धनश्चत्रैस्तत् रुदन्तिअहानिसि मध्याह्नेचार्द्धरात्रेचअभीचिरुदयोभवेत् अभीच्चि
नक्षत्रस्साध्यकालस्सर्वसिद्धि अहोरात्रविभागेतस्वान्तकथितामया अधुनापक्षमासस्यवर्षाणिकथयामिते अधाम
गभिश्चैववाचितुघटिकावहत् अहोरात्रस्ततात्रीणिवषिश्चैवतथाधिक वर्षमेतत्समाख्यातंवाख्यैघटिकामिका घष्टि
पष्ट्यंशंगत्वावाचितुप्रवदन्ति स्मैतेवाक्स्वारेगाचश्चीसम्वत्सरास्मृता प्राणसंख्यासमाख्याताअधुनाकथयामिते सह
स्रंत्वकवैअस्तुयघ्नतानिवरानने अहोरात्रेणवाख्येनअध्यात्मेनसुराधिये प्राणसंख्यासमाख्याताशातत्वासार्धकेनतु
प्राणकेनैव सर्वेतासाधकोपरतत्ववित् तस्येदंजपमुद्दिष्टं सिद्धिमुक्तिफलप्रदं अधोप्रवहतःसिद्धिरुत्पत्रैयावदागताः

लब्धगर्भ
५

मुक्तिर्थैवभावाश्चोर्द्धयरतत्वचसुव्रते मनोप्यन्यत्रनिक्षिप्यचक्षुरन्यत्रपातितः तथाप्रवर्त्ततेप्राणअयमादेवसर्वदा तन्नाश्रा
रयितारश्चिन्पतिहन्तानचैवहि स्वयमुच्छसतेहंसप्राणिनासुरसिंस्थितः मासंसंवत्सरंसंख्यास्[illegible]समुपाकृताः चन्द्रसूर्यौय
गागश्चकथयामिअतःपर अहोरात्रद्वयंप्रोक्तंप्राणोरमिन्सुरसुन्दरी तदेवपक्षद्वयेनचमासश्चकथयामिते तुघार्द्धंतुततश्चोर्द्ध
विश्रामःपरिकीर्त्तितः मध्येपञ्चदशप्रोक्तातिथयस्तत्प्रकीर्त्तिताः प्रथमाद्येषुयमातुघार्द्धंतुदिनम्भवेत् द्वितीयेचैवतुघा
र्द्धयदावरतिसर्व्वदा राशयोग्रहनक्षत्राश्चोदयन्तियथाक्रमं अस्मिन्सेवतहोरात्रंसर्वदेवचवरानने त्रुटिभिःपञ्चदशोप्येवं
पक्षन्तुसविधीयते तिथिच्छेदेरिणांशेयंमूलौचैवघनम्भवेत् रिणाश्चभवतेघर्थत्रिश्वासोधनउच्यते कृष्णपक्षेऽन्तरेण
सहारपक्षयोभवेत् क्रूरकर्म्मणिचैतत्रकुर्वन्तिसिद्धिमाप्नुयात् शुभकर्म्मणिकृष्णेतुनचसिध्यन्तिसुव्रते शान्तिर्वैविज्ञातो तं
प्राणायातुतिस्तुविधीयते अमावास्यान्तुसाज्ञेयाकृष्णपक्षेवरानने शक्तिमध्यार्द्धभागेतुतुघार्द्धयत्प्रकीर्त्तितं पक्षसा
न्धिस्तुसाज्ञेयामावास्यार्द्धप्रतिपदा तिथिच्छिदनेचैतत्रसूर्यस्यग्रहणम्भवेत् रविविम्बान्तरेदेवि[illegible]

दन्तेभेदाश्चामृतार्द्धवरानने अमृतंभवातचन्द्रएकश्च्यसतेतुतं तस्यांत्वात्पआतविम्बन्तपामुक्तसउच्यते अदिपग्रहणाद्वे
वतोक्त्वतदुच्यिपते राहुरादित्यचन्द्रचत्रयश्चैवतदागत इरयन्तिसमवायेनतम्भहग्रहणंभवेत् तत्कालंसर्वलोकानांमहद्
गर्भम्भवेत् तत्रस्नानंतदाध्यानंपूजाहोमजयादिकं यत्कृतंसाधकैर्देवितदनन्तफलंभवेत् सर्वेषार्द्धंतुटिपसाशुक्लपक्षो
नेनात्रसंशयः प्राणांशोयदाप्राक्तअधजाश्चप्रथमातुटि पूर्वार्द्धंचभद्रःशोकंतुघार्द्धंचपरत्रिसि राशयोग्रहनक्षत्रिश्चयाना
द्धिंतत्क्रमेनतु तिथयश्चैवमारभ्ययावत्पञ्चदशंतुटि पौर्णिमासान्तुसाज्ञेयातिथिर्वैसाधकेमतु तत्रपूजाजपध्यानंसम्
पू सफलम्भवेत् सम्पूर्णश्चभवेयस्मिन्चन्द्रश्चैवचन्द्रोदये तस्यार्द्धंतुटियातुपक्षसंध्यातुसंस्मृतः तस्यार्द्धपौर्णमास्या
तुप्रतिपदार्द्धेनसंस्थितः रत्पञ्चसंध्ययोर्मध्येसोमस्यग्रहणम्भवेत् तदादित्यविनाशोकेसोमस्यग्रहउच्यते तत्रैवचमहत्

लग्न भं
५१

गायं ध्यानहोमजयादिभिः पक्षद्वयपि देवेशी वन्द्यार्कौ ग्रहनस्तथा नानासिद्धिप्रदा ह्येतासाधकस्याभियोगिनः मोक्षश्चैव पु
नर्भदेपक्षद्वयसमुन्मिताः पक्षद्वयम्परित्यज्य पूर्वोक्तकरणेनतु उन्मन्याक्षेस्थितानित्यं यरम्हत्पावलम्बितं परित्यज्यमधः
सर्वे ध्यानमास्थायपयानयेत् तस्यमुक्तिर्नसन्देहोऽन्यथासिद्धिभाग्भवेत् पक्षद्वयैवग्रहणंभवतेसर्वदेहिनां एवमेत
त्समाख्यातंयावदाप्नुवरानने अत्रैवाध्यानहोराज्ञेत्वब्दोदयमथोच्यते हृत्पद्माद्दूर्ध्वशाखायां राशयःसव्यवस्थिता अंगु
लेषद्विश्चैकैकाहृत्पद्माद्यावशाक्तिः अंगुलेपंगुलेघकेतिथयःपञ्चदशास्थिताः तस्याप्यर्धेदिनःपूर्वश्चापराधेनिशि
भवेत् षष्ट्यैस्तिथिभिश्चैवअहोरात्राणितंवातः त्रिंशद्भिरात्राहोरात्रैर्द्विपक्षेमासउच्यते राशिराश्योदयंह्येवमथोर्ध्वप्राण
सञ्चरं हृदयाद्यनुस्थानांसंक्रान्तिमकरस्मृता षडंगुलेभ्यधत्यक्का कुम्भसंक्रमतेपुनः कण्ठोर्ध्वपंगुलात्पत्यमीते तंत्र
संक्रमतेपुनः गलोर्ध्वयावतात्वन्तं त्यक्त्वामेषतुसंक्रमे नासान्तंयावत्संक्रान्तिअंगुलानिषट्संख्याया एवावैविशावसंक्रा ५१
न्तिउत्तरेसंव्यवस्थिताः जपहोमार्चनध्यानमहाभ्युदयदायकाः नासाग्रन्तुपरित्यज्यप्राणहंसोहवोक्रमे षडंगुलापरित्य

त्यमिथुनेसंक्रमेत्पुनः शक्रान्तंयावद्ध्यानंसंक्रान्तिमिथुनेस्थिताः मकारादौसमारभ्येमिथुनान्तंयावस्तुते ठन्तरायणा
नेतांहि स्पष्टिकासिद्धिवर्जिताः ज्ञानध्यानंनाभाचनंपूजाहोमजयादिभिः साधकार्थैःकृतंयत्तत्समानवाभवेत् ह्रह्रदेवता
वर्णतपर्द्वेतुयतिस्थिति दिनार्धकवृत्तिस्थन्तिमकरान्मिथुनान्तिकं तत्कालेसंहरेद्वीपस्त्वगत्यस्मिन्वापरे हंसस्यरश्मि
नाहृत्पगमंस्थैर्यरेत्तुतं गर्भस्थापदनेकरूपंयच्छहीतमयुक्तेनकर्कटादिसमारभ्य तत्सर्वम्वर्धतेपुनः तस्मात्मकरनार
भ्यहृतंध्यान्मयादिकं परलोकनिमित्तायतदानन्नफलंनभेत् पुनश्चरणनिमित्तायमथग्रहंतश्चयेत् मीनादौआरभे
त्वंनन्मध्यसिद्ध्यर्थमात्मनः वाप्येतुरितेवलोकेषट्कुत्समर्पिताः कुसुमानन्दमायामिकुसुमायुधदीपिता मचाकान्तागुरुः
वंनद्वनवर्यादितरिता ज्ञयावाधयदमचसिद्धिमुक्तिप्रसाधिका अध्यात्मेशदरूपाम्नायतुसाम्वादमीरिता हंसवोधाय
दीपनुनालेषु तमास्मृता शावंसदेवनाम्नस्य स्फुटमत्र भवेयतः तमारभ्यजयनस्यपूर्वसेवाप्रवर्तते मिथुनान्ति
[illegible]

स्व॰तं नावततोदेहरूत्यमासर्वतोव्रजेत् तस्मादिहात्मसिध्यर्थपु-र्थश्चैवसाधयेत् दक्षिणायनजेकालयस्मात्सिद्धिप्रजायते॥ ष
५२ डंगुलैःपुनस्त्यक्त्वाकन्यसंक्रमतेहसौ अक्त्वाधोहृदयेहंसःकर्कटासंक्रमेत्प्रिये षडंगुलायरित्यज्यसिंहेवैसंक्रमेत्पुनः ष
डंगुलैपुनस्त्यक्त्वाकन्यसंक्रमतेहसौ नाभिकायातुमास्वन्तेत्यक्त्वैवैविशुवम्भवेत् तुलसंक्रान्तिरेवोक्तादक्षिणाम्विशुवंप्रिय
त साधनंयत्क्रमंतत्रशृणुत्वैवकामदः मृत्युंजेयतथाशान्तिप्रष्टिश्चारम्भात्ममारभेत् यस्माद्वषड्स्माहारंगत्वाधःशीर्षयेत्
तम् षडंगुलानित्यक्त्वातुवृश्चिकेक्रमतेपुनः कण्ठोर्ध्वंषडंगुलंत्यज्यकण्ठोर्ध्वश्चतुलङ्गुलम् वृश्चिकन्तुपरित्यज्यधनुसंक्रा
न्तिरुच्यते षडंगुलामध्यस्तातुधनुष्येचरतेहृदि हृत्यमान्तन्तुहंसोवैचरित्वाउर्ध्वगोदयः मकरादिषुसंक्रान्तौद्वादशाब्द तत्र
क्रमेत्सदा अमुनोक्तक्रमेणैवमासुवैयावदेहिनां स्वहिकामुष्मिकासिद्धिअधमामध्यमोत्तमा अयनेद्वयसमाख्यातंमो ५२
क्षसिद्धिद्वयोक्तिमा अयनंद्वयपादान्तेऽन्मन्यान्तेसदास्थिता तत्रस्थोजपध्यानाचमोक्षसिद्धिमवाप्नुयात् मोक्षङ्गत्वात्
गगद्धन्प्रतिशाभैरवस्यतु अस्मिश्चावेदयोभूयोद्वादशाब्दोदयंशृणु चैत्रसम्वत्सरेयस्मात्सवाणामुदयोभवेत् तमादि

मार्धकन्नम्वात्कर्मव्यवस्थसाधनं द्वादशाब्दसविशेषांचैवमायावर्णनं लक्षणंतस्यवक्ष्यामिधारणोस्मिन्प्रविभागशः प्राणस
मन्त्ररयेवइअमुनोक्तवर्णनं अहोरात्रचतुर्पञ्चकंद्वादशैर्विभजेत्तु षड्वारानहोरात्रद्वादशाम्नभवन्तिवै पञ्चभिर्द्वादशां
गुणांद्वादशांकोणितुभवेत् तद्वैद्विगुणंकृत्वाकालस्तुसंविधीयते तद्गुणनमंवद्र्यनंवत्सरंषड्गुणाम्भवेत् द्वादशैवतुसं
वत्सरात्परिकीर्त्तितं द्वादशाब्दादयप्राणावत्सरांचप्रकीर्त्तिता द्वादशाब्दोहोरात्रान्तेषांसंख्यानिबोधमे ससृत्वाचैवव
र्षाणांगतस्त्रियाधिका द्वादशाब्दोदयन्देविप्रारंगास्मिन्कथितामया षष्ट्यांशाब्दोदयादेविपुनश्चकथयामिते आनन्दाषड्
जंपाश्चद्वाष्यथवानंतं पुनःप्रभृतांदेविमनुमाताभ्रयतुषाः तस्यकन्दस्तदादेविमन्त्रेणसहजायते तेपिवाश्चगतेषाले
न्यन्त्रिन्स्य मुद्रा वर्तिप्रविभागेमनथान्त्रकथयाम्यहं द्वादशाब्दत्वहोरात्रंपञ्चधाभेदयेत्तुतं पञ्चाब्देनेत्तहोरात्रं
पञ्चवर्षाणिकीर्तितं तेनैवद्विगुणीकृत्वातुमासमनकाप्रकीर्त्तिता द्वादशोश्चगुणोत्तवैवर्षमेकम्विधीयते अङ्गुलेतुसयवासा
मंत्रमंतत्पकीर्त्तिता षडंगुलस्वयप्याशापञ्चाशदयन्तितं हृत्यमायांवशाकोर्धहृद्वादशाब्दाउदयन्तिच शक्त्याश्रयावहृयमं

स्व॰ भै
५२

पुनस्तंसोदयो भवेत् यथाद्वेयदक्षिणा संख्यातेषु वदाम्यहं विंशतिश्च सहस्राणि सहस्रेषु शतानि च अहोरात्रेतु संख्याया अस्या
वृत्तु वरानने षष्टिवाब्दोदयो ख्यातास्यो कस्मिन्मयानव चन्द्रसूर्योपरागेश्च यक्षमासायनेषु च युगादिषु मन्वेषु यश्च संवत्सरे
ण तु वर्षैर्द्वादशभिश्चैव षष्टोश्चैश्च वरानने स्नानदानेन यज्ञैश्च पूजाहोमजपेन च ध्यानयोगतपैनैव वाङ्कालेन यत्फलं अ
मुनाक्षेव राणोहि यत्फलम्भवति महत् प्राणहंसगतीचारे चालेकस्मिन्तु तद्भवेत् स्वसंवेद्यम्भवाचारं ताश्च प्राणजयास्फुटं
अथवातु जयेद्देवि अतीवमुग्धं हति योगी मन्त्री विजानाति शास्त्राः सर्वजनाभ्रुजेत् पुनरेव प्रवक्षामि नाडीत्रयविभागतः
दक्षिणोत्तर संक्रान्तो विशुवनचसुव्रते यथासौ वरलं सजगत्यस्मिश्च रावरे अन्तस्या कालरूपेण कलभिकलतो जगत् ना
डीत्रयकृताधारं मार्गत्रयमवस्थितः गुणत्रयसमादिष्टं त्ववस्थात्रयवस्थितः कारणोवह्निराकान्तेशक्तित्रयमधिस्थितः इ
डाशातन्किपार्श्विसोमसूर्याग्निमध्यतः दक्षनासापुटे चैव नाडीवै पिङ्गलास्मृता इडाचैव तु वामेन सुषुम्ना मध्यतास्थि
तः दक्षिणे देवमार्गस्तु पितृमार्गन्तथोत्तरे मध्यतः शिवमार्गस्तु नत्रगत्वान यज्जाते दक्षिणे सजाग्रवस्थ स्वप्नस्थो रजवाम

तव
५२

त. मध्यतमस्तु विज्ञयसुषुम्नान्तिवृवस्थित ब्रह्मईशश्च दक्षश्च वामेविष्णुसदाशिवः मध्येरुद्रः शिवप्रोक्तः सर्वातीतपरःशिवः
जेष्टाश्चमत्वदक्षस्थक्रियावामयोत्तरे रौद्रीवेछातु मध्यस्थपराशक्तिपरापरा दक्षिणास्थतयेश्चर्योवामेसामोविराजते पश्चे
त्वकाराते श्वमध्यस्थं श्वेपरवक पचतसर्वपापाणि अणादिगुणसम्भवाः प्रकाशयेतु सामर्थ्यं परन्तत्वमनामयं शाबाय
श्वगुरुसर्वज्ञजयोगादयाश्चयं चन्द्रसूर्येन भास्वैश्च रन्तिमन्त्रपूर्वकाः सोमसूर्योपितिसर्वे भुञ्जन्तिकामयाग्निये सोमसू
यंत्रकान्तेयपञ्चयवस्थिताः वायवंतयति सूर्योसोमावर्षतिचामृतं सोमसूर्याग्निकान्तसाङ्गगतस्थावरजङ्गमाः सौरन्द
क्षिणामार्गन्तु उत्तरायणसंज्ञकं वामंसोमस्तु यत्प्रोक्तं तत्रैव दक्षिणायनं सोमसूर्याग्निकविशुवं युद्धयावितिस्तं उत्तरेप
थमकान्यपश्चर्वदक्षिणायणं दक्षिणोत्तरविशुवे संक्रान्तिद्वयमध्यतः सौरस्य दक्षिणामार्गोमभिचारप्रसिद्धिदं अमृता
पश्यतपुष्टिशान्तिर सौम्यमुत्तमं दक्षिणाचोत्तरं यातिउत्तराद्दक्षिणायच दक्षिणोत्तरसंक्रान्तिमायस्त्वविधीयते दक्षि
णायन्तु नाथायां संक्रमं तस्यचोत्तरे वामवाह्नन्तु तत्रस्थ अर्द्धगोत्तरतो भवेत् मावन्नादिश्युवंशीकं उत्तरंउत्तरायणे उत्तरेद

स्वरभै क्षिणायान्तु क्रमन्त्रस्यचरागते वामार्द्धञ्चहते तत्र अर्द्धंवेदक्षिणांवहेत् तावन्नदक्षविशुवंदक्षिणायनंप्रिये तत्रशुजाजपं
५८ होमंयत्कृतंमुक्तिदम्भवेत् ध्यानयोगेनदीक्षायांनस्यौविमोक्षयेद्गुरुः वास्येवैववहोरात्रे अध्यात्मेतथरागते चतुर्विंशतिसंक्रा
न्तेप्राणांहंसस्तुसंक्रमे अहेनुवादशाधोकारार्द्धेविद्वादशास्मृता पूर्वाह्नेविशुवश्चयंमध्याह्नेतुद्वितीयकम् तृतीयश्चापराह्ने
तुअर्द्धरात्रेचतुर्थकं चत्वारोविशुवंप्रोक्ताअहोरात्रेणमुक्तिदाः चतुर्विंशेवसंक्रात्यासमध्यतोस्वभावतः नवशताधिवैहंसो
स्यैकावहतेसदा स्वतन्मानसमारभ्यातिमन्यथावहतेयदा इष्टश्चैवअनिष्टश्चतदासंस्ख्ययेत्तुसा आत्मार्थञ्चापरार्थञ्चातस्मा
योगीनिरूपयेत् पूर्वोदयतुसंशात्रेभास्करस्यचरागते जीवितंमरणञ्चैवतमारभ्यविचारयेत् सुसंयतमनोयोगीधीरोयोगास तंत्र
नेस्थिता स्मरणामाणाम्नअंशाणांसुशुम्नांतर्भवंप्रिये सुप्रसन्नेसदातिस्वात्मालोकगतमानसः चारास्संक्रान्तिकायेवैपिङ्गलेकार्ये ५८
तावहेत् प्रवाहेविशुवेदविज्ञात्वाकालसमादिशेत् अहेकंजीवितंयोगीअहोरात्रेणसुव्रते अब्दद्वयंसजीवेतअहोरात्रेणाये
नतु त्रयव्दन्तुतभिश्चैवश्चतुर्भिश्चतुरव्दिकं दिनैःपञ्चभिर्यश्चाब्दंपञ्चभिःषड्दर्षमेवच सप्तभिःसप्तवर्षाणिअष्टभिरष्टमेवच न

वभिश्चनववर्षाणिदशभिर्दशमेवच दिनैकादशाभिर्देविभवेदेकादशाब्दंप्रिये दिनैर्द्वादशभिर्योगीजीवेचाब्दानिद्वादश सप्तप्रह
स्वाहेनषण्मासंयावज्जीविते षट्प्रहरप्रवहेनैकमासांत्रीणिसजीवति पञ्चप्रहरवाहेनतच्चार्द्धमासास्युवोद्विशः चतुर्भिःप्रह
रैर्द्विमासमेकंसजीवति प्रहरत्रयवाहेनमासार्द्धेचैवजीवति प्रहरद्वयवहेयस्यदिनान्यष्टौसजीवति चत्वारोप्रहरंजीवप्र
हरमेकंयदावहेत् प्रहरार्द्धंवहेयस्यसजीवंप्रहरद्वयं सद्यमृत्युर्भवेत्तस्यस्यहंसोनपंथगः यमारभ्यनिरूप्येतप्राणान्वैका
लमीश्वरं मासपक्षंदिनव्वाष्टनदक्षरभ्यसुव्रते संख्यैवंसुयत्नेनतत्कालेनिश्चयोभवेत् उत्तरायतयेकालस्त्वयतुकथितं
मया अयुक्तश्चायिप्राणितुमृत्युमानंनिबोधमे कर्णरंध्रगतोङ्गुष्टोघोषश्चनश्रूयतेयदा मरणन्तस्यादेवि विशरामासेन
समादिशेत् घोषमध्यपरंश्चव्दध्यादचिरादेव मासमेकंसजीवेतनश्यतोतियदाप्रिय उत्पादेकाणपादयोवैमृत्युयो
गंचमेश्रृणु संक्रान्तिपञ्चकंचैवमुखेनवहतेयदा नश्यतेभवेधामस्थानास्थामानन्त्वजेत् त्रिभिर्मासामनोद्वेगश्चाग
र्भिश्चमयतं सुरूपदृश्चिनासमद्वितेनहातिथमायते दक्षिणोतुपुटोकस्मिन्दक्षिणायनवर्जिते संक्रान्स्यश्चप्रवाहेनयो

स्वभै ५५

गच्छतोदयोहि स मगात्सत्तु गुणिश्च तेऽत्र योगश्च कामला: मूलविस्फोटिका दुःखं उदरे दोषा भवन्ति च वाम नासापुटे तेषु वै संक्रान्ता
चत्रयोदश: ज्वरशिरो ग्रंथि शूलश्च अयो विक्रमभेवं च मूत्रकृच्छ्र मेह श्च पाण्डुरोगश्च वर्धते इडास्थाश्चेष्मला व्याधि प्रकोप
यति सुव्रते यश्चिच्चारन्तिरूपेत तत्काले दिवसे वहेत् सर्वे व्याधिभि पीडेन वामा वामे तरे तरे अथान्यं स्पर्श विज्ञानं नासाभ
श्च तथोपरि उर्ध्वेत स्पर्शते वो स्वरूपोमा: प्राक्प्रबोधिता: वावाको श्राभिभवमंदक्षिणोस्पृशते यदा मध्यमध्ये पुटस्य शोप
राभिभवताम्बजेत् स्पृश्येत श्च वक्र धासं क्रान्त्येका वहे यदा पूजनं च हसम्मानं लाभन्तस्य तदा भवेत् मन्दचारी सुषुम्नायां
प्राणहंसो यदा भवेत् मूलाभं धर्ममैश्वर्यं लभते प्रियभाशमं वा दर्शी वत्तु संक्रान्त्या विशुवेकोतु वहे यदा तदातु वत्सरेके

न मरणं च समादिशेत् हासे संक्रान्ति मेकैकं मासैकैकं ह्रसे यदा संक्रान्त्येतावरोहे विंशप्राणाक्षयो यदा दिने दिने तु तंत्र
वै वासे यावत् त्रिंशदि गानितु मासान्तेन भवेन्मृत्यु सत्यं सत्यं वरानने मृत्युयोगे च विख्यातो मया ते वरवर्णिनि अर्द्धमास ५५
तथा पक्षं तिथि वेलाय दायसेत् तत्कालातु समारभ्य तत्कालस्य मादिसेत् इडासुषुम्नमार्गेण प्राणो वारम्बिदुर्बुधा द

क्षिणाय तेन्‍त्र काले स्वच्छन्दे कथितं शुभे स्वं शरीरजे वारे मत्युश्चाशुतमेव च ज्ञात्वा योगी जितेन्मृत्युं मन्त्रभाविताशेषत: ध्यात्वा
कालं स च स्वच्छन्दं हंसं वै सकलेश्वरं नासिका रन्ध्रमार्गस्थ सम्मज्जतं हरे जगत् तत्रस्थं कलने सर्व अर्थं भूते प्रवस्थित न
स्याध्यानात् जयं मृत्युं न कालो न कलं प्रभु: ध्यानयुक्तस्य षण्मासात् सर्वज्ञत्वं प्रवर्त्तते कालत्रयं विजानाति कालयुक्तश्च यो
गिन: कालहंसात्मजयतो ध्यायतो वाम हेश्वरि कालस्या भवे स्नोहिस्व छन्दाकाल वश्चेत् हन मृत्युजरा त्यक्त्वा रोगै: सर्वो ऽ
शुभो किन विज्ञानश्रवणं दूरान्मनन्त्र्याव लोकनं सर्वम्वयं गुणा वाप्रिभवेन्काल जयात्सदा दक्षनासापुटे ध्यात्वा बलमैश्वर्य
नाप्नुयात् तदा युक्तात्मनं वीर्यं भूतकाल विजानाति भविष्यं ज्ञायते वामे विषुवत्स्पर्श सोभवेत् तत्समत्रैव मैश्वर्यं तत्त्वयो
गिना भवेत् भूतस्य च भविष्यस्य सर्वज्ञायतिमध्यत: नित्यमेव ध्यान योगेन हंसस्य समतां य यु: आयुश्च बलवीर्यं रूपै
श्वर्यं ततः क्रमात् हृद्यस्थ तत्परमात्मा ध्यानात्तुशिवो भवेत् अत्यस्य परभावेन मैश्वर्यं पदमाप्नुया विज्ञो सदाशिवैश्वर्यस्य
ऽतोष्यनंदनाप्नुयात् स्वं मृत्युं ज्ञाते भवन्तत्वा ध्यानतोजयेत् नाडीभिश्चाल रुद्धत्वै: हृत्पद्मे षोडशाच्छदं ध्यात्वाषि

लक्ष्मी वं स्वविवेकं कलैः षोडशभिर्युतं सम्पूर्णावयवं चन्द्रकर्णिकाकारविग्रहम् तन्मध्ये चिन्तयेन्मध्ये शुद्धस्फटिकशिखाकृतिः क्षीर
५८ मृणालवत्स्थितिकल्लोलामृतपूरितं उपरिस्थितितीयोऽमृतामृतमहोदधौ तत्राधोमुखपद्मस्योपरि पूर्णसोमकर्णिकम् त
न्मध्ये चिन्तयेद्धंसं अधोबिन्दुशिखान्वितं वर्षन्तामृतधाराभिः समन्तात्सुविचिन्तयेत् आलोकरन्ध्रमार्गेण प्रविशन्तं वि
चिन्तयेत् सितं सुबहुलं सारकुङ्कुममृतं मृदुलाशनं तेन प्लावितमात्मानमापूर्यन्तं विचिन्तयेत् यन्नालनिबद्धश्च नाडी
रन्ध्रमुखे सदा अमृतेनापूरयेद्देहं सर्वमेतद्विचिन्तयेत् स्वस्थैर्नित्ययुक्तात्मा अमृतीसममनोभवेत् व्याधिमृत्युजरात्यक्ता
क्रीडा तत्त्वनिमादिभिः स्वस्थामृतध्यानेन कालमृत्युजयो भवेत् अथवा परतत्त्वस्था सर्वकालैर्निवोध्याने चिन्तयेत्परमन्त
त्वकालत्रयविवर्जितम् कलाकलङ्कनिर्मुक्तं निष्कलं परमम्पदम् निष्कलं चात्मतत्त्वं तु कलङ्कं त्वेह उच्यते कारणोऽत्र तंत्र
ट्टि संयुक्तं सर्वतत्त्वविवर्जितं वर्णाबिन्दुस्तथा नादव्यापिनी शक्तिसंयुतं समनावधिपर्यन्तं कलङ्कं धारउच्यते आध्येय ५८
परताध्यात्मातस्योन्मत्यापरामृता तस्यान्ते तु परं तत्त्वं सकलाकलवर्जितं व्यापकं सर्वतोभद्रं सर्वान्तं सर्वतोमुखं पञ्चप

ञ्चकारवर्जं शब्दअनुराग्वितं यस्मिन्नुपरं विश्रितस्तमुच्यतिवत्सगात् कारणपञ्चमानध्यानस्य पायकलास्तथा विन्दु
श्चार्धचन्द्रश्च निरोधिनादमूर्धमा शक्तिश्च व्यापिनी चैव समनाम्यात्मनि मना यत्पञ्चकमेतत्कथितस्वरान्तेन तत्रापि व
ुग्रह्रगुणेषु सर्वा निधर्म अहङ्काराधिमनश्चैवद्धियार्थं तथैव च ग्रहणं स्पर्श आपानशक्तिश्चैवाष्टमास्मृता स्वभाव
गुणाध्यात्मे भेरवं भैरवात्मकं धाराधीस तथा शक्ति सुखश्चास्वादस्माद्धमे स्नेहस्तत्परं तत्त्वं वालारखना हतम् अक्षरक्ष
र निर्मुक्तमन्यत्तत्वमनक्षरं अक्षरेषु कूटमोक्षः आकाशकुसुमस्कृतः यावद्भिरतो वाचाप्यावन्दिरोपितिष्ठति तावन्त
स्वरूपलेया निष्कला पाधिवर्जित सृष्टिसंहारनिर्मुक्तक्रियाकालविवर्जितं अधोद्वारे भवेत्सृष्टि ऊर्ध्वसंहारउच्यते
अधोद्वारेण सञ्जात ऊर्ध्वं वमरणमावत् सूतकं मृतकं यस्मात्संनिविष्टं तत्र घ्नन्ति तत्वशिष्ट्य्याख्याता सर्वोपाधिविवर्जि
ता तत्वाच्यन्त्वमलं निर्मुक्ताकरणादिपदवर्जिता तत्त्वज्ञो स्थितो योगी सर्वारम्भविवर्जितः रागद्वेषविनिर्मुक्तो विषयात्म
न्वर्जितनाकंजन [illegible] धनं समसन्तीव मिदोम [illegible] तत्पदमभिधेनित्यं सर्वावम

स्व.तं. ५७ यस्मरेत् आत्मतत्वंतथैवेहशिवमेवसदास्मरेत् सर्वस्थाश्चभूतात्मतत्वात्मव्याप्ययेस्थिताः नित्यन्तस्यवशानैवशिवभभा
वेनयामदा नवामीकुरुतेसुन्यंनैवयापंहिसुखंते कृतकृत्यप्रसन्नात्माकृत्यंचास्यनविद्यते इहलोकेपरेचैवपरिपूर्णस्तुसर्व
दा धर्माधर्मविनिर्मुक्तः पुन्यपापविवर्जितः नास्यभक्ष्यअभक्ष्यंहिनापेयापेयमेवच नपवित्रंहितस्यास्तिनपत्रंहिसु
चंते निरपेक्षाहिसौनित्यंसर्वापेक्षविवर्जितः नचास्यक्षेत्रनातीर्थंयमोनियममेवच क्षेत्रन्तस्यपराशक्तियत्रसर्वप्रसूय
ते सर्वाध्वानन्ततोदेवियत्रस्थप्रचरन्तिवै तीर्थञ्चैवपरंध्यानंनित्यध्यानन्तुविस्तरं येनेदंव्यापितंविश्वंअनन्ताद्विभ्वशा
क्तिभिः विरक्तिनित्यसंसारात्थमायपरिकीर्तितः नियमोभावनानित्यम्परतत्वैकतानता नात्मनोभावयेत्यातिनकुलंनच
बान्धवाः आचारःसर्ववर्णेतिनचवर्णेषुवर्तते परभावनयानित्यम्परधर्मेणवर्तयेत् सर्वज्ञःसर्वतृप्तःपरिपूर्णःख तंत्र ५७
भावतः स्वतन्त्रात्मुसामर्थ्यमनादित्यनाहतं अनादिबोधमतुलंकालवेलाविवर्जितम् वारोवारविनिर्मुक्तमहोरात्रादि
वर्जितम् नदिवाजागरणंकुर्यान्नरात्रौस्वपतेक्वचित् स्वभावेनैवसन्तिष्ठेदिवारात्रविवर्जितः स्वंचैवतन्मयोयोगीपरेणात्मसम

स्वछं
नात्मसमं नक्वचित्कलयेत्कालंकल्पकोटिशतैरपि जीवन्नेवविनिर्मुक्तोमोयस्यैवंभावनासदा शिवेनभावनानित्यंनकालःक
लयेत्क्वचित् योगीस्वच्छन्दयोगेनस्वच्छन्दगतिचारिणा स्वच्छन्दचपरेयुक्तः स्वच्छन्दगमनात्मजेत् स्वच्छन्दश्चैवस्वच्छन्दोविचरेत्सदा
स्वच्छन्दमृत्युनिर्ज्ञातिश्चक्रात्मानियानिच योगज्ञायाश्चयोगाज्ञानादज्ञानगोनानिच निर्जितेन[illegible]नस्वमुक्तनमेणातु अयो
गोज्ञायतेयोनिअपुत्रार्पितिकृतं वहिलिङ्गानितानित्यत्रअङ्गपनिष्ठानिमेश्वरा शुष्कातान्वस्तुक[illegible]सगाळ्यविः इकन्धी
वभङ्गमायातिषण्मासान्मृत्युमाप्नुयात् सुलीनमण्डलंयोन्नियस्यतेचादिनेदिने शीतहरितकृ[illegible]रजोमृतेतुसः
स्निग्धस्यन्दतेभानुसामर्थ्यलक्ष्यवर्जितम् तारकाग्पातकृष्णात्वयवश्चेत्वमासमाप्नुधी पुरुषंहिरण्यवर्णाभ्यक्तलंकृत
नेवता स्वप्नेतुपश्यतेयोवैद्वौमासोसौसोपिजीवति आत्मनोरुधिरस्थायांपश्येत्षण्मासजीवति तैलाभ्यक्तस्तथायगं रक्तम्
द्भविलिप्यातं रकोष्वपुशिरस्कृष्णदिग्वध्वंवैपश्यतेयदा प्रेतपिशाचराक्षैश्चगोमायुवानरकरैः परिवृतंगृध्रकाकैश्चमहिषो
ष्ट्रयुक्ताहेने भक्ष्यमाणमुसलजन्तुनातिपविशुद्धं स्वप्नेवपश्यतियोवैअर्द्धमेकंसजीवति आरावर्णेमुञ्जौमध्येअंकु

लत्तभै
५८

सौमर्म्मसन्निधु सावश्यस्वश्च मायानियस्यतैस्मम्यदंनहि सोमार्कमण्डलं देहे कृवद्वैव अरुन्धती नयवपतिमहायातं
मावश्यमृयतेमरः तालुरन्ध्रगतंभ्रूमंमहायानस्तठ्यते जिह्वाग्रं अरुन्धतीत्युक्तंनासाग्रंध्रुवमुच्यते नेत्रान्तेकरणाक्रान्तेसो
मसूर्यस्यमण्डलं नपश्येद्यस्तुमूढात्मा रितुमेकंसजीवति गगनेप्यर्तायोनिक्षेसोप्येवंसृयतेध्रुवं स्थूलीकलाम्रजायेतअ
कस्माद्भवतेकृशः अग्निज्योतिभीतवर्षमेकंसजीवति कृष्णाम्बरछन्दंकृष्णंलोहदण्डकरोद्यतं पुरुषस्याभिमुखंस्वप्नेह
ष्ट्वामासत्रयायुषः हृदयेशुष्येतेयस्यस्नानमात्रस्यतत्क्षणात् गात्रार्धंवअतुष्णरितुमेकंसजीवति निर्मिर्द्दिनन्दिंवा
कृतुअमोघेविसुदर्शनं दिग्मोहद्वदोषापिमासमेकंसजीवति पृक्षयोस्ववतेनित्यंस्फुटंवाद्वक्रमके वागजत्यतगन्ध तंत्रः
नाघ्राणिमासमेकगतायुषः रक्तपीयमंवक्रंजिह्वाकृष्णातुयवपदे गात्रवर्णान्यनेकानिहृदयंयस्यतुदेहमदा तालुक ५८
न्यौथनाभिश्चअष्टमासंसजीवति प्रत्यक्षकाकनाशीरंनाघ्राणेधूपदीयजं पूर्वहस्तन्नजानातिचतुर्मासंसजीवति विन्दुपश्य
नयश्यतनित्यन्वक्रातुगामरं जिह्वातुवक्रतेनित्यंपक्षमेकंसजीवति वहिलिङ्गानिरेतानिअङ्गारिष्टानियानिव पृजया

जयस्तेनतध्यानधारणायाप्रिये कृतरक्षाविधानेनजीयन्तेनान्यथातुते देवुवाव नाडीनासाधनश्चैववायुनाश्चजयस्तथं स्थान
रूपंचकर्मचशास्त्रस्थृतिमनप्रभो भैरवोवाच परमंयोगमभ्यासंगुरुप्राप्तमनुत्तमं यत्कश्चिद्विख्यातं तद्योगश्रृणुतत्त्वतः
सुखसनेनधवदेहेन [illegible] समायतः शान्तकामकंगन्धेनशुक्तरक्षविवर्जिते निस्सर्पकीटवल्मीकैदंतिभिपरिवर्जिते सुगप
धर्म्मिष्ठमंवासेन्त्वयोगममभ्यसेत् देवदेवंसमभ्यर्च्यभैरवंसविनायकम् पूर्वंचैयत्नमस्कृत्वायुक्तोध्यानपरायणः आस
नस्मकंमध्यावस्तैकभद्रासन सोपाश्रयमर्द्धचन्द्रंयोगपट्टयथासुख दहनाम्यूयंनकृत्वाज्ञावनममृतेनच सवाप्य
न्तरंगोश्च [illegible] करणांकुरु अनयोगंयथापूर्वंतुघासत्तापदन्तथा दशधायोगमार्गेणहंसःस्वच्छन्दमभ्यसेत् मा
त्रिविकृनतीनन्चनादम्ज्योतिविग्रहं कल्पनारक्षनाकल्पंध्यायदेतेनसर्वगं अपसव्येनपूरतसव्येनैवतुपूरयेत् मो
ड्संमध्यं तच्चनमोक्षमार्गोव्ययत् रेचनापूरणाद्याधारणायामत्रयस्मृताः सामान्योवहिर्गतानितुपुनःश्चाभ्यन्तराणिच
अभ्यन्तराणांस्वत्पूर्वंवायवन्तंगात् निष्कम्पकुम्भकंकृत्वात्रयश्चाभ्यन्तराणितु नाभ्या [illegible] ध्रियगोच

सत्कर्मे रा प्राणायामा चतुर्थस्तु सुप्रशान्तः कुम्भकः ततः प्राणरोधेतु संपूर्णे नाभिवीत्वा समुच्छ्वसेत् सनैर्हिमाचयवायुं वाममनासापुटेन
५८ तु वायवीभ्यां रच्य स्थे आग्नेयी नाभिमध्यतः माहेन्द्री कण्ठदेशे तु वारुणी घण्टिके स्मृता आकाशधारणा मूर्ध्नि सर्वसिद्धिकरी स्मृ
ता एकदि तु चतुःपञ्चघातेन प्रसिध्यति संरुद्धे नैव प्राणे व मूर्ध्नि चक्राणि वर्त्तते उतत्यात मिति यत्नो मज्जात यं योगिभि
स्सदा रागद्वेषा ग्रहाधेतः प्राणायामे सुधारितैः धारणा सर्वपापानि प्रत्याहारश्च संयमः हृदु दे नाभिकण्ठे च सर्वसन्धौ तथैव च
प्राणाद्या संस्थिता ह्येते रूपश दक्ष मेष्टणु इहरिततारनिभः प्राणश्चन्द्रगोप सन्निभः क्षीराभ स्फटिकाभश्च पश्चानो मूत्पलक्ष
णा घण्टिका कांशमधुरे जगनादे महाध्वनि प्राणादीनां च पश्चानशब्दमेतदुदाहृतं जल्पितं हसितं गीतं मृत्यं युद्धगतिकला तन्त्र
सिन्यञ्च सर्वकर्माणि प्राणस्यैव हि विष्टितः प्रवेशयेत्तया प्राणान्निमनयेत्तावदेयेधः अश्वश्च सौत्र रागाश्च अपाने तु करिष्य ५९
ति असितं लीटयी तञ्च समानस्तमतान्नयेत् कुत्र हिक्का वहिकाव कासो व्यानस्य भेष्टितम् रोमहर्षश्च खेदश्च शूलेन्माघर्
भं गतं व्यानस्यैतानि कर्माणि स्पर्शान्त्वैव निन्दति अङ्गुष्ठ जन्तुहृदयेन्नोचमे सूक्ष्मसंस्थितौ नागाख्यावहरूपाश्च कर्म तेषां

त्रिविधर्मे आकृष्टवोङ्ग वेश्वसे प्रणाश्वासकलाय्य सिंडातीवक स्थाभ्यायोजकेहि धनञ्जयः व्याससंकोचनं देहे पूर्णश्री कामे
निच नाम धनाद्युक्त्वा मृत्युकाले विदृष्टितं न वैकयात्रि चोल्कान्त्याध नञ्जपानत्यजेत्तुनं आकुञ्चयति कूर्माख्यो वये चक्कृत्रिव
रे प्रारम्भेक नेत्र्यमूर्ध्वजितोपायजित मनैः जितमनस्थिता नाम्ना परं तत्वं प्रकाशयेत् [illegible] नदु देधार्ये प्राणो समानो नाभि
त. प्राणादान [illegible] प्राणो [illegible] सर्वगो नागाद्या प्राणसंयुक्तास्स्थाने पुनिरुध्येत् निरुध्येत [illegible] कालं प्रवक्षामि निरो
धत नास्ताष्ठ भूति धायतं यावत्यश्व शानगतः जितोतालो स्वत्येवं संकाष्यान्नि करकर्मणि दिप्तः कामि शुभोगश्च [illegible]
ख्यविवर्ते दिव्यदृष्टिश्च वल दिव्यवाचा प्रवर्त्तते वायुवद्विचार स्त्रीभासि [illegible] कोतांशयत्यति मनेछा विनितः पाति पवर्त्ते
नगुणाष्टक सर्वकामेषु संपूर्ण सर्वद्वन्द्वविवर्जितं संसारबन्धनिर्मुक्तः शिवतुल्यश्च जायते [illegible] परोतु संयोज्य हृत्सको
टि समन्वितं नास्यधारेतयागी स्वेद कम्पश्च जायते पुनरे [illegible] समायोगा न
क्ष्योत्यतन्मठम करठ्थलि [illegible] समायोगा [illegible] पीवित

स्व॰भै॰ शक्तिनप्राणारोटन्तु कारयेत् सुषु मंजायतेतत्क्षणाद्वैवप्रबुध्यति मूर्द्धिद्वारंसमामृत्यनिष्कलंध्यानमारभेत् स्वमात्पसन
६० नस्यघत्पयस्तुतदाभवेत् पिपीलिकाशठकाम्वेधान्मूर्द्धिद्वारंविभिद्यति भित्वाक्रमेणसर्वाणिरन्ध्रनाम्नेहियावतः पूर्वोक्तल
क्षणान्देवित्यक्तास्वछन्दमाव्रजेत् जायतेतन्मयत्वंहिदेहेनानेनसाधकः संक्रमेत्परदेहेषुक्षुत्तृष्णाभ्यांनबाध्यते अतीता
नागतञ्चैवत्रैलोक्ययत्प्रवर्तते प्रत्यक्षन्तद्भवेत्तस्यज्ञानविज्ञानमेवच सर्वमेतत्समाख्यातंअंशकाश्चनिबोधमे
इतिस्वछन्दतन्त्रेआध्यात्मकालपटलसप्तमः भैरवोवाच अंशकंप्रवदिष्येहंकथयाम्यनुपूर्वशः भावां
सकंस्वभावन्तुपुष्पपातन्तथैवच मयात्मकंस्मृतंचान्यंआत्मकायादतंद्विधा देवासुरस्मरणांभावंमहाआत्तद्विधानतः स्वभा तंत्र
वन्तुभवेदंशाकथयाम्यनुपूर्वशः ब्रह्मामावेदभक्तस्वरुद्रांशाश्चनिबोधमे रुद्रभक्तानुसीलश्चशिवधाम्नरतस्सदा वि ६०
ष्णांशोविष्णुभक्तिश्चवक्ताप्रियवादिनः सर्वदेवरतःशान्तोयक्षांशोधनसंग्रही लक्ष्मगर्वनिमृष्टाक्षीवामांसःचपलःस्मृ
तः सर्वविग्रहगामीचनागांसोदीर्घशायिनः दीर्घरावीपूरिवक्रःगुडक्षीरभुजस्तथा गन्धर्वागायतेनित्यंशिवभक्तावरानने

विद्याधरांशकोबालादिगणांशः दशाकःस्मृत कामांसान्वैवरूपम्बोऽशुभगणाणांकाप्रिये रक्तांसोक्रूरनिस्त्रिंशदेवाद्विजादिवत्सथा
पिशाचांशोमलाक्ष्मीवासरभीतवान्नरः अभ्यासपुरवर्ततोउन्मादःयितकलःस्मृतः स्वमितासज्जनेतथ्रीधर्मसूर्तितः
सदा इत्तिकृत्स्नंनित्यंरत्यालु शिवभाक्तिनः स्वमिद्धिफलदसर्वत्रध्यानकृतहोमकात् स्वछन्दांशौःसमाख्यातंस्वदेवा
वमतंन भैरवात्मस्मृतसर्वसर्वकामफलप्रदा स्वभावाश्चसमाख्यातासाधकानांहितायवै पुष्पपातसत्यामंकथयेस्तु
रसुन्दरिसमस्तविधानतस्यअयत्नेपिहिसुव्रते अंशकापादनन्दिविकथयामिसुलोचने वंशायसंध्यजंवापिहोमसंयतस्साध
क ममत्वमिष्ठत्तस्यअयत्नादिहिसुव्रते अनंगकंयदामन्त्रःजानेवैवरानने तदायोगंपुराकृत्वाभवेद्धोमसुकार
यत मियमनुपूर्वकर्माणंवाविधिपूर्वकम पूर्णाकुतिप्रयोगनयोजयेच्छावतेपदं परतत्वात्मनिध्यानात्मक्षयेन्मन
संस्मित मन्त्रांशकांगगांबातुराश्रयात्तुविचारितं शीतमध्यमसुभिसंक्षयपामिसमासतः श्रीतांशकमितानीवामध्य
मसाधकयता मिष्टन्वैयमुमिद्यच्छजन्मंपरिकीर्तितं म[illegible]विन्यस्यमावासित[illegible] आत्मनामाक्षरणेव

स्वच्छं मध्ये भागे नियोजयेत् आत्मवर्णान्तिसमारभ्य यावन्नत्वार्णमागतं यस्मिंतत्पतेत्तेदेवि तन्नायं परिकीर्तितः लेखांगुलि
६० शततत्र कथयामि समासतः सिद्धस्तुप्रथमं पूर्वं साध्यश्चैव द्वितीयकं सुसिद्धं तृतीयं विद्धि चतुर्थमरिसंज्ञकं अरं साध्यं
समुत्सृज्य दातव्यं तु सुखकं तु सिद्धरूपं सुसिद्धं च भुक्तिमुक्तिफलप्रदं यदंशकविशुद्धोहि भैरवस्तु वरानने मध्यसाध्या
यस पुज्यतत्त्वान्त्वाचि मन्यसत येतत्सर्वं ज्ञातं देवस्सर्वं तज्ज्ञतमेव च तस्मि द्धि मुक्तिदं देवि न व राः परमार्थतः कथितं
सरहस्य गुह्याद्गुह्यतरं परं अदृष्टविग्रहाकान्ताद्धि वात्परमकारणात् ध्वनिरूपं विनिक्रान्तं शास्त्रं च परमदुर्लभं तेदेवा
परवेशाज्जीवन परमात्मना मंत्रसिंहासनस्थेन पञ्चमज्ञानमहात्मना पुरुषार्थं विदित्वैवं साधनानि पृथक्पृथक् लौ तंत्र
किकादिवि श्वान्तानि परापरविभूतये तदनुग्रहभाग्यानां स्वे स्वे विषयगोचरे अनुष्टुप्छन्दसा वर्णकोटि अर्बुदसहस्रधा गु ६१
र्वाग्रस्थं स्थित्वा स्वर्यदेवस्सदाशिव पूर्वान्तरं यदेवाक्यैस्तत्तुमाधारभेदतः तत्रानन्तेश्वरेदत्तेश्वरे शिवे कथा द्विधा
य कथितं पूर्वं विशेषमनामयादरात् मायान्तिर्यतिपर्यन्तं रुद्राणां तदनन्तरं श्रीकण्ठेन्त्वराज्ञानं ज्ञानं परमदुर्लभं ते

तेभ्योपि तदधः भाक्तेरुद्राणां सृष्टं रक्षया प्रधानप्रातरुद्रा मंत्रं दीक्षयित्वा विधानतः ममापि च गुरादेश्चो हात्वा चैवाभिषेचने
माक्तेयं तु पुनर्द्दत्तं तत्व सर्वार्थसाधकं ममापि तच्च देवेशि स्वाधिकारं समर्पितं त्वं चापि गणरुद्राणां दद्यविधिपूर्वकं ब्र
ह्मविष्णु सदेवेभ्य स्वसुमातृदिवेरुक्मो लोकपालग्रहनागयक्षाणां परमेश्वरी कथयस्व प्रयत्नेन ऋषिभ्यो मनुजेष्वपि
स्वतन्त्र वरदं चासिद्धि रत्नकरण्डकं त्वयागुप्ततरं कार्यं न देयं यस्य कस्यचित् इति स्वच्छन्दभैरवतन्त्रे म
न्त्रार्थे अजारत नवोत्तारः प्रथम पटल. भैरव उवाच अतः परं प्रवक्ष्यामि रहस्यमिदमुत्तमं यन्न कस्यचि
दाख्यातं तत्त्वं ध्यानम्भुवं तं न हाभैरवदेवस्य क्रीडमानस्य भाविनि सृष्टिसंहारकर्तारं तदद्यापि विनिर्मातः कल्पान्तव
किमदुः त्वयानुवर्तितम्वन तद्दत्युम्नति भेदं ईदृशं दातासास सैर्हतः यस्तु याति तु यत्ते [illegible] स्तु भीषणाः हृद
इस्यतत भानानायजायठांतघृक [illegible] अलभषितः सप्त [illegible] कृणन्तु
[illegible] कृतशेखर [illegible] ककृतिलो

तन्त्रभैः चन्नः कपालमालमालाभरणःखङ्गखेटधरस्तथा पाशांकुशधरोदेवः शरच्चंद्रावदातनिव कपालखट्वांगधरोवरदाभयपाणि
६२ कः भिक्षाक्रमंचयप्रत्यस्फुरिताधरभास्वरः ब्रह्मेन्द्रविष्णुवरदस्त्रिदशैरपिदुर्लभः स्वतंत्रभैरवोदेवः स्वच्छन्दपरिकीर्तितः
स्मरणान्नाशयेद्देवि पापसंघमनन्तकं अस्यमन्त्रंपुरस्यातंद्वात्रिंशाक्षरसम्मितं पञ्चप्रणवपूर्वंवैतद्बलीनंजपेद्दृणं क
ल्पन्नस्य प्रवक्ष्यामि समभ्यासतुविस्तरात् पूर्वोक्तभूप्रदेशेतुविशुद्धेशुभलक्षणे पुष्पप्रकरसंकीर्णेगंधधूपाधिवासि
ते तत्र मण्डलमालिख्यपूर्वोक्तैर्वर्णकैःशुभैः स्वहस्तमितिहस्तंवा चतुरस्रमथापिवा सुसूत्रितंतु तत्कृत्वा चतुरस्रं समन्ततः पू
र्ववत्साधयित्वातुदिग्भागन्तुवर्णनं चतुर्द्वारसमोपेतंअष्टपत्रंसकर्णिकं मध्येपद्मसमालिख्यकेशरैरुपशोभितं द्वात्रिं
शारंस्नितोवाह्येचक्रमालिख्यशोभनं स्वंसुसूत्रितंकृत्वावाह्येचैवतुवर्तुलं चतुरस्रन्ततोद्यातस्याह्येवीथीमुप्रकल्पयेत् म
ध्येपद्मप्रमाणेन तद्वारकल्पनपूर्ववत् भस्मोद्धूलितदेहस्तुमुद्रापञ्चकभूषितः केशयज्ञोपवीती च दिग्वासाःसंयतेन्द्रि
य मलक्षांगाघंरत्नमुमकलीकृतविग्रह परितोष्यंप्रविन्यस्य भैरवपूजयेत्प्रिये प्रणवासनसंस्थंतु सुन्निर्वात्रिंशकेन तंत्र ६२

तु तदेवमकलंस्वंस्वच्छन्दंपरमेश्वरं यन्तत्परमतिर्भासमतामयमरूपकं नैवभावयेद्देविस्थिरध्याशिखास्तथा कृत्वावाह्यंत
धनंत्व गणिस्तुकंप्रकल्पयेत् स्वायतेसन्निधानञ्चनिरोधार्घादिपूजनं सर्वतंनैवकर्मर्यमुक्तानुक्रंवदानते मध्यस्थंभैरवंपू
ज्यन्तु एवं समन्वितं तत पञ्चरतादंद्वात्रिंशारोनिवेशयेत पूर्वारकात्समारभ्य यावदंतसमाप्तिते तासांनामानिवक्ष्यामि
दक्षिणारिसंख्यया अरुणाघोरदेवी रेवती भोगदायिका स्थापनाघोरसंज्ञाचरकाभारवरेतिच घोरकृपारवाचरणगर
ति घाति प्रवर्तिता भ्रामणावसुरभावभ्रमन्ती मावरावरा तथकिञ्चनतथासार्धांवर्वगरूपिणीतथा पैशाचीभ्रामणीचैवसा
नुमान्नरूपिका स्तंभनीशायमाभराटञ्चत्याप्रणमीती भयापर्हाप्रणीदेवीज्ञेयाद्वात्रिंशतिःक्रमात् प्रणवादीनथावर्णं
दत्वा नामनफलाय स्वामास्तुविधिरेषकंथ्या विधिवदिता हेमाभपाकवत्रकतुशकवापर [illegible] चतुर्भुजंचतुर्वांङ्घ्र
तुरंगंसुर्गीतं कपालमालाभरणं [illegible] णाभिशक्ति [illegible] दत्तंस्तृतंया
म्यद्भुजकर्णामुद्भेघणं नीलानि [illegible] रणादिभ [illegible] येत् भूसंसमी

उल्बणं रदिग्भागे ध्वजहस्तं सुवर्च्चलं उत्तरं धवलं ज्ञेयं गदाखेटकधारिणां स्फुरत्पिंगाभं तथैवान्यत्रिशूलायुधधारिणां एवं ध्यान
६३ यथा यस्तु चक्रमेतत्सदाभ्यसेत् वत्सरार्द्धादरोहं तस्य सिद्धिस्त्रिधा भवेत् महेन्द्रे मलये सह्ये पारियात्रे र्बुदे तथा विन्ध्ये
श्रीपर्वते चैव कोल्लागिर्य्यान्तथैव च गंगायमुनयोर्वैराणां कुरुक्षेत्रे वराणसी गंगाद्वारे प्रयागे च प्रभासे च समाश्रितः अन्तर्वे
द्यां महापुण्यनर्म्मदायां तथैव च मुक्तिभूभागदेशेषु प्रदेशे मनोरमे येषु येषु प्रदेशेषु स्वयंभूर्भगवान् शिवः तेषु स्था
नेषु देवेशि नियमस्थो जितेन्द्रियः वाग्निरुद्धः प्रसन्नात्मा लक्षाक्षरजपे रतः साकभक्षः फलाहारी निराहारो रतः त्रैकाल्य
पुष्पार्च्चने रतः वह्निकार्यपरायणः भावितात्मा महासत्वो रक्षायाश्च विधानवित् तस्य मन्त्रप्रसिद्ध्यर्थं साधयेत्सचराचरं काला तंत्र
ग्निरुद्रकोष्ठं च पातालहाटकेश्वरं सप्तलोकं सब्रह्माण्डं पञ्चाष्टकमतः परं देवं योन्याष्टकं चैव प्रधानपुरुषान्तिकं नियतिं ६३
कालतत्त्व स्वरागं विद्याकला तथा मायाविशेश्वरं तत्वं सादाख्यं शिवगोचरं सर्वं सिद्ध्यन्ते नायामात्मप्रसादप्रभावतः पूर्वोक्त
कर्म्म सकलं मध्वनं मध्यमोत्तमं साधयेन्मात्र संदेहो भैरवस्य वचो यथा अथैकवीरमाश्रित्य भंगवद्धसमन्वितं जातियो

गयुतं कृत्वा अष्टपत्रं तु गजाय पूजयेत्सर्वविघ्निनाशं पर्वतामार्द्दने रतः ध्यायमानो महादेवि स्वच्छन्दं परमेश्वरं प्राप्नोति
चिंतितान्कामान्वितान्यत्रैस्संशय अथ रक्षाविधानं तु अघोरं योजयेत्सदा तथाहं कथयिष्यामि तदेकाग्रमनाः शृणु द्वा
त्रिंशारकं चक्रमानित्यभाविनि सनाभिं कशारायेतं सुमितं तु वरानने गोरोचनां तनो मृगशिरा लक्षकसंयुता कु
ंकुमोर देवी शिरहरि तत समालिख्य विद्याताङ्कर्णिकामध्ये बिन्दुनादसमन्वितं शाक्याव शान्ते देवि शितस्मिन्ना ध्यं समालिखेत्
[illegible] रगान्तपनाङ्गनाधितं ङकारस्थं षितं कृत्वा अरकस्थानि वशायेत् पूर्वोक्तदेवतां देवि तद्गर्भे साध्यमालिखेत्
[illegible] ङकाग्रे तत्त्वस्थयेत् वीरिणा वारणा सुभाविणा ध्यानयोगसमाश्रितः ऊर्द्धं चैव तु संशोध्य ङ्कोकारेण वरानने
[illegible] धप पूर्वे प्रपूजयेत् वटयेचवनतुर्न्लामरन्ध्र त्रिप्रकारां समं पश्चात्कृतम्‌ तवाबेष्टयित्वा वरानने सि
[illegible] नानुसारमप्टं विधापयेत् यथामृत्युञ्जयानं कालनकलितं प्रिये अरिष्टविधिता नाम वरक्षान्तस्य समालिखे
[illegible] स्यनृपुत्रेषु [illegible] दीत कयानी अभ्यर्गं [illegible] समालिख [illegible] रागेहरिचन्दनारसेन च

तन्त्रं ॐकारपुटमध्यस्थरोधितंनयनाक्षरैः वोषट्जातिप्रयोगेनअस्यमृत्युर्नजायते शिखाफेनतुदेवेशिसाध्यनामविदर्भयेत्
६४ भतनान्तुमध्येविंसाध्यारोपुनियोजयेत् आग्नेयमण्डलान्तस्थोवायुमण्डलसंस्थितं तस्यैवजापभेदाथंफट्कारग्रन्तरो
धितं ज्वलन्तंचिन्तयेत्साध्यंदिनानांसप्तकंयदि तत्क्षणाजायतेघाथम्मेरेवस्यवचोयथा क्रोधराजनिरुद्धन्तुश्मशानपटमध्य
गं श्मशानअग्निनालिख्यविषरक्तान्वितंनतु यस्यनामवरारोहेहुंफट्कारविदर्भितं मारयेतिसमायोगात्क्रूरजातिसम
न्वितं म्रियतेसप्तरात्रेणयोपिरक्षासुरक्षितः विकारोमहादेविअधोर्ध्वपार्श्वसंस्थितः साध्यनामन्तुदेवेशिहुंफट्काविं
दर्भितं रक्षाययतुयत्नेनअथशत्रुभयंभवेत् ज्वलन्तंचिन्तयेत्साध्यंत्रासेनाविष्टचेतसं मन्मथेनपुटंकृत्वासाध्यनामं
दारुणं स्वाहान्तेनवरक्तध्यानसमन्वितं अमुकेतिवरारोहेतद्दिशाभिमुखस्थितः अमुकस्यवसज्ञातुजपहोमंसः तंत्र
माचरेत् सप्तरात्रप्रयोगायात्रिदशास्तस्यनिश्चयः मेघनादवसानेतुनामंयस्यसमालिखेत् यकारांतसंरुद्धमन्त्रैफ ६५
ट्दितयान्वितं प्रेतस्थानेनिधायेतमेरवंतत्रपूजयेत् अर्कपुष्पैर्वरारोहेतद्दिशाभिमुखःस्थितः तमुच्चाटयन्तेक्षिप्रंदेविना

स्यत्रसंशयः मातराजरदेवेशिआदिमध्यावसानस्थितं नामंयस्यसमालिख्यवषट्जातिसमन्वितं सन्निधायाग्निमध्येस्थापये
त्सुरसुन्दरि मन्त्रराजप्रयोगेनविद्यलास्यशांतेनच असाध्यंसाधयेत्याशुधनंचविपुलंददेत् पञ्चाङ्गेनपिशाचस्यक्रोधराजा
वसानिकं नामंमध्येवरारोहेक्रोधजातिसमन्वितं ज्वलन्तंध्यायतेसाध्यंहोमंतत्रजपेतच मृत्युञ्जयंप्रवक्ष्यामितदेकाग्रमनाः
शृणु भूर्भुवस्समादाय अनुस्वारंनिवेशयेत् तस्मिन्समालिखेत्पश्चाद्पद्मस्यअष्टकर्णिकं तस्यकर्णिकमध्येतुसाध्यनामसमा
लिखेत् सर्वस्वराष्टदिक्षुवर्णोपवर्गस्यकोणादपि पत्रांकानुसंवेष्टयेत्रेखेवंसमालिखेत् दशाष्टकमघोरस्यनामाधस्ता
न्नदतत्कः जन्मनामन्तुसाध्यस्यअक्षरान्तरितंलिखेत् पुनस्त्र्यक्षरंविन्यासंपत्रकानिनियोजयेत् मदिरावाशिरकेवेक्षीरेम
धुरत्रय पञ्चाग्निमध्ये पृथिव्यामृत्युञ्जयोध्यानं पूर्णस्य [illegible] कालस्मरितंनामद्वारेणतेन

चालिखेत् तदभ्यन्तरगर्भेतु खरे रश्मीतंकुरु पुनर्गर्भे समालिख्य साध्यनामवरानने भुवनावेश्यैरुपथाक्रकारेणाततः प्रिये
सर्वाकारं वक्ष्यकारं विलिखेच्च तदनन्तरं पुनर्वेष्ट्याठ्ठकारेण मायाबीजेन सुव्रते अंकुशेन निरोधनारक्षा मन्त्रविनाशिनी स्वच्छन्द
सहितादेवी प्रणवेनादियोजिता वषट्जातिसमोपेता कर्पूरक्षोदवर्त्तिता गंधपुष्पादिभिः पूज्य विमधुरोक्षिपेत्प्रिये जाय
ते परमा शान्तिर्नात्रकार्या विचारणा अथवा गुटिकां कृत्वा करे वाहौ वधारयेत् तस्य व्याधिर्न जायते इत्येवं भैरवोब्रवीत् त्र्यक्षरं
मूलमन्त्रं च षट्जातिसमन्वितं भोजनोदकपानेच मन्त्रयित्वा च शोत्सदा न तस्य जायते मृत्यु भैरवस्य वचो यथा अथा
हिना महादेवि दूषितो मानवो यदा मूलमन्त्रसमोपेतं अघोरं तत्र योजयेत् आत्मानो भैरवं रूपं ध्यात्वा घोरं सुदारुणं दंष्ट्राक तंत्र
रालविकटं ज्वालामालोपशोभितं सर्वाभरणसंपन्नैः खड्गहस्तं सुभीषणं पूर्वरूपसमोपेतं सूर्यकोटिसमप्रभं तेनाक्रान्त ६५
मस्य देवि दष्टकं तु विचिन्तयेत् ज्वालाभिश्च सुतीव्राभिर्दग्धं सच्चिन्तयेद्विषं तत्क्षणाद्वरदे देवि निर्विषो सौ प्रजायते ग्रहेष्वेवं
विधस्थानेषु योस्मा चयते क्षणात् अथ व्यालस्य कुत्रालोपदा कश्चित्तरो भवेत् तदा गदेर्म[illegible] निर्विषं कुरुते क्षणात् कु

कुनार्गदितस्य गृह्यनागि मातुसंमकक गोकर्णीश्वमितं मूलं सोमाकूमूलसंयुतं गोक्षीरे जनयित्वा हतित्वा निर्विषो भवेत् गोभा
दकं मनतिनिर्विषस्त्वप्रजायते अपामार्गस्य मूलन्तु उदकेन तु पेषयेत् पानेनस्य च दानेनयत् तदा भवति निर्विष मधुकस्य तुसार
चुदन्तु पानेतियोजयेत् निर्विषं तु प्रजायते भैरवस्य वचो यथा अम्बुलसिकमूलन्तु पानेनस्पतियोजयेत् निर्विषं भवति देविना
ब्रह्म्यादिकमा यद्धितुरोदरवगुरुभक्षा वृणान्तुकारयेत मधुरपित्तसंयुक्तं गुटिकां कारयेत्प्रिये क्लीहवेष्टितं कृत्वा करे कण्ठे
वधारयेत तद्विपक्रमते तस्य यदि दंशमेतरोगे अगदघृतसंयुक्तं पिवेद्विषदूषितः नविषं क्रमते तस्य इति शास्त्रस्य निश्चयः
न्दनर्सिंह्यांगा सच्छन्दभैरवचिन्ता प्रपद्य जीवितात्मा च सिद्ध्यंत्यत्र संशयः इति स्वच्छन्दभैरवे मन्त्रपीठे
नवम पटल देव्युवाच अथातन्तु मयादेव सूचितं न तु वर्णितं कथयस्व प्रसादेन साधकानां हिताय वै भै
रव उवाच अथ तत्र प्रवक्ष्यामि साधकानां हिताय च अथ कालाग्निरुद्राधः करानः मध्यवस्थितः कोटियोजनवाहल्पस्तस्योर्द्ध
[illegible] संप्रभ अग्नातन्तु [illegible] कोटि [illegible] तिचतथै

न.च.भं वच पञ्चनिवअसंख्यानिरुद्रमाद्यान्यनेकशः तेषाञ्चैनायकोयत्रअनन्तःपरमेश्वरः तेनशुभ्रेनतेसर्वेवत्माणाहुहुकेस्सह शा
६६ स्वाधारास्तुभुवनाद्वात्रिंशत्पतिसंयुताः कोटिकोटिपरीवाराअणिमाद्यष्टगुणान्विताः दिव्याङ्गनाश्चतेषांवैऋभक्तलक्षितलक्षणाः सु
र्वापतप्रतीकाशाशोरगारमंडिताः नतत्रदुःखिताःकेचिन्मुक्तादुस्समनङ्गजं रमन्तितत्रतेवीरानारीभिस्सहलीलया भुव
नेषुविचित्रेषुयोन्याकारेषुसंस्थिताः एषाञ्चैभुवनाख्याताभुवनान्तरवासिनां सर्वेशुभ्राणितेप्येवमनन्तेशोधितेप्रिये अथोपर
स्मात्कालाग्निःश्रीकण्ठेननिवेशितः अधिकारंप्रकुरुतेतदाज्ञानुविधायकः अनेकरुद्रकोटीभिरुपेतस्तिष्ठतिप्रिये अधुनास्य
प्रवक्ष्यामि प्रमाणंशिवनिर्मितं योजनानांवरारोहेयथाभवतितच्छृणु भूयत्रदशभागैश्चमहान्स्थूलोविभाव्यते सोपञ्चभा तंव
गोमहतोभूतादिस्थूलउच्यते भूतादिःपरमाणुश्चभावग्राह्योनचक्षुषः भूतादेर्दशगुणेनैवयोनीयोदृश्यतेरजः शालान्तरगते ६६
भानौयरजाणुप्रवक्ष्यते अष्टानांपरमाणूनांसमवायोयदाभवेत् त्रसरेणुसमाख्यातस्तत्पक्षरजउच्यते त्रसरेणावष्टाष्टौबाला
ग्रन्तुविभाव्यते बालाग्राणितथाष्टौतुलिक्षास्तुपरिकीर्तिता लिक्षाश्चाष्टौपुनर्यूकायूकाश्चाष्टौयवोभवेत् यवाष्टकंवरारोहेअंगुलश्चात्परं

न.दु. महादशाङ्गुलमानेनवितस्तिस्तालमुच्यते तालद्वयंभवेद्धस्तश्चतुर्विंशांगुलस्सच चतुर्हस्तोधनुर्दण्डोनालिकायुगमेवच धनुस्स
हस्रेद्वेपूर्वेक्रोशस्तुपरिभाष्यते क्रोशद्वयंगव्यूतिर्गव्यूतिर्द्वययोजनं अनेनपरिमाणेनयोजनानांशतास्थिति सिंहासनेमहादीप्ते स
र्वैश्वर्यसमन्विते महाभुजङ्गवक्त्रपर्यङ्कस्यसुखेन तिष्ठतितत्रदेवेशिकालोपाददशलोचनः सितरक्तपीतकृष्णचतुर्वक्त्रोमहाबलः
रक्तनेत्रकरालश्चपिङ्गरोमशलोचनः वक्त्राणांदंष्ट्राकरालानांनानासुगंधलः ज्वलनीचायुधान्यस्यनीशानिकरमध्यतः
कलशानिदशाङ्कितहस्तानिभिरोद्धृतः दशबाहुसंपन्नाचरखड्गफेटकहस्तकः शार्ङ्गत्रिशूलहस्तश्चपाशांकुशधरस्तथा कृपा
णचक्रधनुर्धरोभयप्रदः दशयोजनलक्षोर्ध्वशरीरंचातिभास्वरं कोटियोजनमानेनभुवनंभातिशाश्वतं संभृतंरुद्र
कन्याभिःरुद्रकोटिभिरन्विताभिः नानाविमानैर्भुवनेपुष्पलब्धिःसमावृतं ज्वालात्स्यविनिष्क्रान्ताःकोट्योदशचोर्ध्वतः योजनानां
नरकोत्पुषपुष्कावतरान्तेनकश्चिदस्मात्तत्रधुमात्पापरितापितः अथोपरिवरारोहेचरकाःपरिकीर्तिताः पञ्चाशत्कोटयोदेवि
संख्यातास्तुवरेशे प्रधानंसंप्रवक्ष्यामितत्रतेषांवरानने रौरवंआत्मसमोपेतंकथितंनामतच्छृणु अवीचीरौरवश्चैवमहारौर

वस्तथैव तामिस्रश्चान्धतामिस्रस्तथैव तु। जीवनस्तथा महायश्च कालसूत्रस्तथैव च सूचीमुखो महाकायः क्षुरधारोसिपत्र
न असितालस्तथैव च। मस्त कस्तथैव च कुम्भीपाकस्तथैव च अम्बरीषो महारौरवस्तथैव च
यन्त्रपीडनः शकुनिर्लोहकलो दर्पदः सन्दंशो वज्रकायश्च तथैव वानराननं उष्ट्रग्रीवो महाकायो वेतालो वडवामुखः
यन्त्रश्चैव महासकस्तथा सङ्कुचश्च कपालश्च तप्तकचस्तथैव च गजपादो महावक्त्रः कुम्भीरोनकुलस्तथा पीडनश्च वकुम्भी
कच्छस्तथैव च अन्धकूपो महारौरवः प्रदीप्तश्चिपुरकस्तथा पञ्चकपालस्य कुलकोविलमुखः सुतप्तजतुयन्त्र
घोर रूपो निदारुणः अस्थिभङ्गः पूतिमांसादश्चैव अमेध्यकः उलूकयन्त्रोद्दण्डकाकास्यश्च तथैव च अधोमुखो निरुच्छ्वासो हका तत्र
स्यश्च तथाविदुः अश्वास्योगायवादश्च अलाको दहनस्तथा श्वानवक्त्रो दवाग्निश्च अन्धकूपश्च आतपः अहीनाग्निश्च यश्चैव तप्त ६
पाषाणवज्रक त्रिकण्टकश्चैव चित्रो चित्ररथस्तथा कृष्णपिङ्गलकास्यो महिषो राक्षसस्तथा तप्तकुम्भतैलश्च असिनिष्टि
कुम्भ मुद्गराभातपश्च यमलादिस्तथैव च कृमिकीटश्च शाल्मलिश्च हडिस्तथा निगडो लोहकश्चैव लोहयन्त्रस्तथैव च

भीमो भेदश्च शङ्खश्चिकवालस्तथैव च वज्रकपालश्च पटसंकुलस्तथैव च घोरोजगरश्चैव महावैतरणी तथा गृध्रश्च कुरङ्गश्च
वकुलश्च कन्दकः करं मोदकस्तथैव कलको शङ्खग्रन्थिकः चिपिटः खङ्गश्च सर्वनीलस्तथैव काककङ्कमुखश्चैव शिवारावमतः
पद्म गन्धसंमहाकाञ्चनस्तथैव च महाग्रहस्तथानकमूषिकाकीटसागरः अधःशिरस्तथाकर्णीमकयीटनकस्तथा त्रपु
स्तम्भश्चैव दशकुसुमर्घणागिरिस्तथा कण्टकश्च विख्यातस्तप्तवालुकस्तथैव च अतिघोराश्च नरकास्त्विकोद्यातः परिकीर्तिताः असत्य
संमितनात्मपुराणोक्ता नरकानितु निर्मितः सकल्मषकर्मणां तदानां पापकर्मणां निर्दयाविनजातीनां परहिंसारतात्मनां परदारा
श्च विश्वासात्पूर्वकर्मणां दक्षयज्ञस्य लोभमूलमूर्तिनपतितो गोघ्नः नाश्च हत पापाभिरविरम पातितां सुवर्णोभूमि हर्तुं
न स्वभावस्तोहितो दयादक्षिणादर्शनाधीनस्मानतदेवता नरकश्च ममारतातः स्वकर्मयथवन्नानां कर्मणाययन्नतां
कल्पनाकृपयान्वित नममांमतश्यान्नियथश्च तनुपृष्ठ सत्यक्षान्तिरहिंसा च नित्यस्नानमलोभता दयाभूतेषु लास्य
रक्षण च च ब्रह्मचर्य शान्तिदानकस्तुतशास्त्रा भवनरकाद्भयः भङ्गोभनस्यश्च परेश्वर्येषु निस्पृहः अमात्सर्य

ममानित्यं शिवे भक्तिरचञ्चला जपध्यानरतिः स्थैर्यं कार्य्यापस्यचवर्जनं व्रतानि यमाश्चैव स्वाध्यायस्त्रिसंध्यता सर्वत्र स
दयानत्वमार्जवं शौचसमन्वितः तेजः प्रशान्तिसन्तोषो ऽप्रियवाक्यविवर्जनं परीक्ष्यकारिता नित्यमनोहंकारनिग्रहः अदम्भि
त्वममानित्वमकल्कज्ञानशीलता पितृदेवार्चने भक्तिर्गोब्राह्मणशरण्यता अग्नौ होमो गुरोर्दानं ज्ञानिनां पर्युपासनं एका
न्ते चरति ध्यानमात्मन्येव तुष्टिता स्वयापारपरार्थेषु औदासीन्यमनामयः अक्रोधित्वममानित्वमिति धर्माः प्रकीर्तिताः
यद्येषां भजते भावं साम्प्रतं नाप्यकल्पते नरूपनिपीडया याश्रयेय्यनन्तामहाबलाः शिवाचाररतानां तु धर्मशीलाश्च दे
हिनः तस्मादेवं तु विज्ञाय मनो धर्मे निवेशयेत् यस्य चित्तमसंभ्रान्तं निर्विकल्पमकल्मषं सर्वाणि परमात्मोकान्तरकांश्चन
पश्यति यस्य बुद्धिरसंमूढा सर्वभूतेषु पातकी अकल्पवानमत्ववांश्च न रकोश्च न पश्यति इन्द्रियाश्च जिता येन मनो यस्य वशे तंव
स्थितं जितं तेन जितं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरं जितचित्तस्य दान्तस्य आत्मारामस्य देहिनः सर्वभूतात्मभूतस्य हृत्पद्मं प्राप्य त्वि ९८
पिष्टप स्वकार्ये परकार्येषु यस्य बुद्धिः स्थिरा भवेत् एतदेव हि पाण्डित्यं शेषाः पुस्तकवाचकाः इत्येतान्विकोपायो व्याख्या

नुसमास्त गाध्यत्निकस्तथा प्रियंगारसंख्यानविधतं शिवशास्त्ररतायेतु गुरुभक्तिपरायणाः यः तत्वविद्विषयेषु नतेषां
पुनर्भवत् एतेषां न्त्रमत्तागात्नुय प्रधानानि बाधनात् पञ्चत्रिंशस्तु नरकोश्च तु भेदाः प्रकीर्तिताः चत्वारिंशाद्धतं ज्ञेयं समासा
तेषु च कल्पशतानि नरकाः पञ्चकोटयः पञ्चविंशतिविंशत्युक्तानि शैर्वा विशोधितं चत्वारिंशोत्तरं शुभं शतं चैव
गुरुभास्वत्भवर्नाहि तेषां नामानि वक्ष्यामि श्रयतां वरवर्णिनि अवीचीचैव विख्याता कुम्भीपा
नरकोरौरवाः तनेतेषानिबोधितं अधमक्षोभ्भागेतु संस्थिताश्च यथाक्रमं व्यापितेषां प्रवक्ष्यामि यथा
दशांश्चैव भवेत् बोधयेत्वियं आत्मादशकोटिकुम्भीपाकाद्विशुध्यति महारौरवसंज्ञास्तु एवमे
पञ्चविंशाम्बवक्ष्यामि मांसनवरानंतं अवीचीकृमिनिचयं महावैतरणी तथा लोहक्ष्मशाल्मली चैव युग्मप
तिमांसस्पर्विष्ठ तप्तवपुः क्षारकूपा जतुकूपस्तथैव च अनन्तभूता स्ववीचीत्यनेकुम्भीपा
वमानित्व भयस्तु गरुत्मपुष्पैव प्रकीर्तिताः कुम्भीपाकस्तथा ज्ञेयाती

स्व॰भं
६९

क्षणासिश्चतथैवच तप्तलोहश्चविज्ञेयःक्षुरधारायथस्तथा आसनिश्चसुतनश्चदादशैतेप्रकीर्तिताः कुंभीपाकस्यवि
ज्ञेयाअन्तर्भूतावरानने ज्ञातव्यासुवरारोहेअतोर्द्वंतुनिबोधमेकालसूत्रोमहापद्मःकुंभस्सञ्जीवनीक्षुकः पाणोऽम्बरीश
कश्चैवअयाकश्चतथैवच दण्डयंत्रअभेधश्चघोरस्यातिजानतः महारौरवसर्वेषामुपरिष्टाद्व्यवस्थितः अवीचीकृमि
नरकेकुम्भीपाकस्तुतापने महारौरवोमध्येतुअनुभूताविचिन्तयेत् शक्तिशान्नरकाणांतुमातंचैवनिबोधमे नवनवति
लक्षाणिएकैकस्योच्छ्रयःस्मृताः लक्षमात्रान्तराज्ञेयाषत्रिंशच्चअनुक्रमात् एतेषामुपरिष्टात्तुप्रभुत्वेनवरानने योगैश्वर्य
गुणोपेतःकूष्माण्डाधिपतिःस्थितः नवनवतिलक्षाणिपुरंतस्यप्रकीर्तितः तस्योपरिस्थितयातानान्कथयामिसमासतः आ
भासस्वरतालश्चसर्कश्चगभस्तिमान् महातलंसुतालञ्चरसातलमतःपरं सौवर्णमेकंविज्ञेयंसर्वकामसमन्वितं आभासा तंत्र ६०
द्यावसौवर्णप्रमाणंकथयामिते सहस्रनवमुच्छ्रयंएकैकंतुपुरोत्तमं एकैकस्यान्तरंज्ञेयंसहस्रंपरिसंख्यया छत्राकाराणि
सर्वाणितेषांतेभुवनानितु सर्वकामैरुपेतानिसर्वैश्वर्ययुतानिच हेमप्राकारशीर्षैश्चध्वजसमाकुलैः किंकिणीजालमुख

रैश्चारणाम्भिगितानिच निर्गमैस्सगवाक्षैश्चदिव्यवस्त्रविभूषितैः तत्रासुरजवायादिमेघभूर्यरवाकुलैः नानाभुवतसंक्षोभ
सर्वरत्नसमुज्वलैः प्रासादैस्तुङ्गशिखरैश्चन्द्रातपसमप्रभैः रथ्यामार्गवरारामैस्सदापुष्पफलान्वितैः कोकिलारावसुरवैर्मयूर
च्छदारव हंसकारण्डवाकीर्णैश्चक्रवाकोपशोभितैः सारसारावसंघुष्टैःपद्मिनीवनमण्डितैः तडागैःस्वच्छतोयाद्यैःदीर्घिके
वापिभिःशुभैः पुष्पैश्चमहाकायैर्मल्लवलपराक्रमैः सर्वैश्वर्यसुरूपाद्यैस्सर्वलक्षणसंयुतैः दिव्यवस्त्रसुताम्बूलैर्दिव्यगन्धा
नुलेपनैः दिव्याभरणसम्पूर्णमुकुटैरत्नमण्डितैः शिवाराधनसक्तायेमत्प्रसादेनसाधकाः तेविशन्तिमहादेवियातालेसिद्ध
मण्डितं रसरसायनञ्चैवसिद्धद्रव्यंलभन्तिते क्रीडन्तिचतथावान्यैसर्वैर्दिव्याङ्गनागणैः कामिभिःकामरूपैश्चमत्तमातङ्गगा
मिभिः सर्वाभरणसंयुक्तैःकमलाक्षसुदर्शनैः दिव्यवस्त्रपरीधानैस्तनभारभरान्वितैः मध्यक्षामैःप्रसन्नास्यैरलोलायतलोच
नैः मृदुकिङ्कणितमञ्जीरनादकनूपुराभूषितैः सुगन्धगन्धलिप्ताङ्गैःकाञ्चीमेखलमण्डितैः सविभ्रमालोकनहास्यलालसैःस
सम्भ्रमैर्निर्गतभावभावकैः समाप्रगाढभुजैःयकान्तरमणीनार्योमदनातुराः एवंतेकथितादेविभुवनान्तरवासिनः

नन्द भं ७० दैत्यासुरास्तथानागाराक्षसाश्चैवदानवाः एकैकैश्चैवपातालेस्तेज्ञेयावरानने पातालादस्मत्कान्तेयाद्रतथान्यभुवनाधिपा वर्णास्य
तिबलश्चैवबलवान्बलविक्रमः बलेशोबलवांश्चैवबलाध्यक्षस्तुकीर्तितः एतेःशुद्धेश्वरैमेशुद्धास्सप्तपातालवासिनः पुरोर्द्ध्वंचैवसौव
र्णं पातालंपरिकीर्तितं यत्रास्तेवसतेदेवोहाटकःपरमेश्वरः पुरकोटिसहस्रैस्तुसमन्तात्परिवारितं सिद्धरुद्रगणादिभ्यं भोगि
न्यष्टाभिःवृतं योगिभिर्योगकन्याभिस्वरुद्रकन्यस्सरुद्रकैः सिद्धद्रव्यरसैमन्त्रैश्चिन्तामणिरसायनैः सिद्धविद्याममृतन्वे
हाटकंशास्यमन्दिरं हठात्प्रवेशयेन्नारीस्तत्रावगतचेतसः तेनासौहाटकःप्रोक्तोदेवदेवोमहेश्वरः तस्योर्द्ध्वंतुसहस्राणियोज
नानांतुविंशतिः भूकटाहस्समुद्दिष्टस्समासात्तेवरानने ततोभगवतीपृथ्वीनानाजनपदाकुला तस्यामध्येमहामेरुसौवर्णा तंत्र
स्तुविराजितः तस्याचलस्यविस्तारंमूर्द्धाधःकथयामिते योजनानांसहस्राणिचतुराशीतिरुच्छ्रयः षोडशैवसहस्राणिअधो ७०
भागप्रवेशितः तदेवमूलविस्तारोद्विगुणोमूर्द्धिविस्तरः तस्योर्द्ध्वंतुसमुद्दिष्टानाम्नावैमनोवती चतुर्दशसहस्राणियोज
नानांप्रमाणतः सर्वरत्नमयीशोभायास्त्रीसहस्रसमन्विता सर्वभोगगुणोपेताब्रह्मणश्चमहात्मनः सिद्धविद्याधराणां

भिःपरिवारिता तस्यपार्श्वेदिशोभागेज्योतिष्कंशिखरंस्मृतं सूर्यकोटिप्रतीकाशंगणप्रमथसेवितं सर्वर्तुकुसुमोपे
तंदेवगन्धर्वसेवितं स्त्रीसहस्रसमाकीर्णंसर्वैश्वर्यसमन्वितं तत्रास्तेभगवान्देवस्त्र्यम्बकःपरमेश्वरः लोकपालाधिपः
साक्षात्ब्रह्मविष्ण्विन्द्रपूजितः समास्तेनातिविज्ञानीयात्सुरसिद्धनमस्कृतं अधिकारंप्रकुरुतेयरेवासंप्रचोदितः सभाया
पुरतस्तस्यब्रह्मणानावतुर्दश सहस्राणिसमुद्दिष्टंचक्रवादेसमन्ततः स्वर्गास्तत्रातउद्दिष्टयत्रतिष्ठतिलोकपाः पूर्वेणो
इन्द्रस्यपुरीनाम्नामरावती तेजोवतीतथाग्नेय्यांचित्रभानोःप्रकीर्तिता दक्षिणेयमराजस्यनाम्नासंयमनीपुरी कृष्णा
ङ्गनातुनैरृत्यांराक्षसानांप्रकीर्तिता पश्चिमेनजलेशस्यपुरीशुद्धवतीस्मृता वायव्यांतुपुरीवायोर्नाम्नागन्धवतीप्रिये उत्त
रेणधनेशस्यपुरीनाममहोदया ईशान्यामीशराजस्यपुरीनामयशोवती एतासामन्तरेदेविचान्याःपुरीःशृणु द
क्षिणेनमरावत्याःकाञ्चनस्यसापुरी सौवर्णासिद्धसंघानांतस्यावैदक्षिणेनतु तस्यावैदक्षिणेभागेपद्मरागोपशोभि
ता स्मरस्यनामपुरीनामानंगुमतीशुभा साध्यानाराजतीविख्यातावैकुसुमावती दक्षःपश्चिमदिग्भागेविश्वेषांदेव

लाम्बर्भ तिपुरी तस्याश्च पश्चिमे देवि दिव्या वै विश्वकर्मणः पश्चिमे धर्मराजस्य माता तस्य पुरी स्मृता क्रीडन्ति मातरस्तत्र मधुपानवि
७१ घूर्णिताः पश्चिमेऽस्याः सुरुद्राणां रोहिता नामकाह्वनी तत्र शूलधरा रौद्रा यमस्य परिवारकाः तस्याः पश्चिमतो ज्ञेया नाम्नागु
णावती पुरी रुक्मादम्यासरुद्राणां वज्रप्राकारतोरणा नैर्ऋत्ये पूर्वभागे तु पिङ्गला नाम वै पुरी सुकर्मा नाम देवेशि पिशाचास
त्र कीर्तिताः नैर्ऋत्यान्तरसामीप्ये कृष्णवत्या पुरी स्मृता निर्म्मासा नाम तत्रैव वसन्ति राक्षसास्सदा तस्याश्चोत्तरदिग्भागे
पुरी हेमस्तु पावती मिश्रा वसन्ति तत्र यव कुम्भत्य जनाहृत तस्याः पुनरतो हेमा गान्धारी नाम विश्रुता विसर्जिता तत्र गन्ध
र्वादिव्य कन्यस्समाहृताः दशकोटि सहस्राणां तेषां संख्या प्रकीर्तिताः भूतानां सिद्धसेनानु वरुणस्यैव दक्षिणे हंससंज्ञा तंत्र ७१
वसुनानुवरुणाम्य तु वोत्तरे तस्यैवोत्तरतो देवि नाम्ना सिद्धवती पुरी सर्वविद्याधराणां तु सा पुरी परिकीर्तिता वायोर्द
क्षिणतो देवि प्रमदा तु पुरी स्मृता वसन्ति किंकरास्तत्र पुरे हेमार्कसुप्रभं वायोः पूर्वेण गान्धारी चित्रा चित्ररथस्य तु गंधर्व
राजमुख्यस्य देवगांधर्वनादिताः तत्र भगवती साक्षात्सप्तस्वरविभूषिता ग्रामत्रयपुरी धाना जातिभिः खलमण्डिता मू

र्च्छनाभार्यविद्याङ्गैर्नानाभरणकं तादृया लक्षणार्थं यन्त्रनीयतामध्यमैरवगुणिता गन्धर्वै गीयमाना सा तत्र देवी सरस्वती तार
तुम्बुरुप्रभृतिभिः कौशिकैश्चैव सेविता तत्र पूर्वे तु चित्राधातुम्बुरुर्नारदस्तथा तामस्य पश्चिमे देवि श्रीमती संप्रकीर्तिता पूर्वेणे
न्दुनं तस्य नाम्ना चित्रवती पुरी सर्वधातुमयी विज्ञा कुबेरस्य महात्मनः षड्विंशति सहस्रैस्तु कोटिभिः परिवारितः यक्षाना
नुगैः श्रीनानाकृ [illegible] भोगैस्तु तमः तस्याः पूर्वे शुभा नाम्ना जाम्बुनदमयी पुरी तत्रैव कर्म देवास्तु देवत्वं कर्मणागताः पश्चि
[illegible] तस्यापि [illegible] श्रीवती पुरी तत्रास्ते श्रीपतिः श्रीमान्नानीपुष्पसंनिभः शंखचक्रगदापाणिः पीतवासा जनार्दनः ई
शान्य दक्षिणे भागे नाम्नाथ सर्वता शुभा सदा यत्र पवित्रस्य पद्ममालाधरस्य च पद्मपत्रायताक्षस्य ब्रह्मणोप्य मजन्मनः
तस्य दक्षिणतो देवि नाम्ना कामवती पुरी अभिनातत्रं देवगितथा धन्वन्तरिः स्थितः उत्तरे त्वमरावत्या महामेधेति विश्रुता
विनायकपुरी देवि यावसन्ति मे प्रकीर्तिता दशकोटि सहस्राणि तेषां वाप्यं वताःशुभा विनायका नान्दीप्राणां अग्निज्वलित ते
जसः [illegible] मृगरानस्य धार्यायभ्र गुरुणा निर्मिता मया सर्वविधं रधनं [illegible] पुरवरे हतः पूर्वभागायामसमाख्याता मे रोश्चे

नन्दभै वसमन्तात् पुरकोटिसहस्रैस्तु सर्वाणस्समन्तात् प्रियं सर्वैश्वर्यसुसंपूर्णास्सर्वरत्नसमुज्वलाः दिव्यस्त्रीभिस्समाकीर्णादि
१२ व्यदेवस्समाकुलाः आनन्दसततं देवि देवकन्यापुरे पुरे विमाननगराणि भ्राजमानमगारयः छत्रध्वजपताकैश्च गजवा
जिसमाकुले दुन्दुभिर्वं दिशाबन्धश्च शंखकाहलनिस्वनैः नृत्यगीतरवा वीणादिवानां मन्दिरेस्सदा हृष्टपुष्टरतां देवि येन रा
पुण्यभारत व्यवकेसहकन्प्रज्यमेरु गच्छन्ति ते नराः गंगातोयेन संमिक्ताः क्रीडन्ति सुरसत्तमे देव्युवाच कथं
गङ्गा समुत्पन्ना सुरसिद्धनमस्कृता कथयस्व प्रसादेन समासात् सुरसत्तम भैरव उवाच गङ्गायास्तु समुत्पत्तिं क
थयिष्यामि सुव्रते जगर्मातर्महादेवि मम पत्नी पुराहिमा ममनेत्रद्वयं चैव करजैश्चाच्छिन्नं त्वया पुनरुद्घातिते नेत्रे जगन्मा तत्वं
तः तत्त्वया पुरा ममनेत्रे श्रवतोयं त्वदीयांगुलिभिर्दशः दशैव निस्सृता गंगा कपोलात् वरानने मम सप्तैव संस्थिता तत्र एका विष्णु १२
पुरे स्थिता द्वितीया ब्रह्मलोके तु तृतीया सत्यलोकगा स्वर्गे चैव पुनस्सा वै संस्थिता सोममण्डले सोमा चैव शिवे स्थितस्सप्त
ताकाशीव्याप्य स्थिता ततो हं संस्तुता देवैर्ब्रह्मविष्णुपुरःसरैः गङ्गा नदी महापुण्या मर्त्यानां हितकाम्यया अवतार्य महादे

व मर्त्यलोके विसर्जयेत् ततो मया सुरश्रेष्ठकामात्वयाजिता लोकानां हितार्थाय आगच्छ सुरसुन्दरि आगत्य मम मूर्ध्नि
तस्मिन् पुरागता तस्मान्निर्गत्य देवेशि चतुर्दिक्षु दधिंगता पूर्वे सीता समुद्दिष्टा दक्षिणेन तु सुचक्षुः पश्चिमे भा
गभद्रा मामतथोत्तरे मन्दरं तु महादेवि गन्धमादनसंज्ञितं विपुलश्च सुपार्श्वश्च पूर्वाद्या उत्तरान्तिकाः विष्कम्भाश्च समाख्या
ता वर्णादेवनिबोधमे सितश्चैव हरिद्राभं नीलं रक्तादिमसंभ्रमं प्राग्विष्कम्भे समीपे तु नाम्ना चैत्ररथं वनं तत्रारुणोदकं ना
म तत्रागत्य समागतं गन्धमादनमार्गेय्यं नन्दनं तु महावनं तस्य मध्ये तु शीतलं मानसं तु सरोत्तमं विपुलस्य समीपे तु
वैभ्राजं तु महावनं मितोदं तस्य मध्ये तु तत्रागं विपुलोदकं वनं पित्र्यवनं नाम सुपार्श्वस्य समीपतः तत्रान्तुमहाभद्रं त
डागं तु मनोरमं कल्पवृक्षश्चतुरः कथयामि निबोधमे मन्दरे तु कदम्बस्यान्मस्तके तु व्यवस्थितः सहस्रयोजनायामः
शतयोजनं विस्तृतं पुष्पे कुम्भप्रमाणास्तु गजेन्द्रास्तु पुष्पितः तत्र माताः स्मृतो जम्बुर्गन्धमादनमूर्धनि तस्य फलस
मुद्भूता ... तेन जम्बुनदी जाता प्रियं वगवतीभृशं मेरुं प्रदक्षिणीकृत्य जम्बुमूलं विशेत्पुनः तत्सम्य

लक्ष्मीर्भ क्रान्तमुत्पन्नंकनकन्दंवभूधरा तेनजम्बुनदंशुभ्रज्ञायतेभूधरोत्तमं तत्रहक्षलतागुल्मपक्षिणश्चापदादय जम्बून
७३ दमयास्मर्व येचान्येतत्रवासिनः विपुलेचतथाश्वत्थः केतुमालेतिशब्दितः यस्यैवेगासुपाञ्चितास्तमाना घलंविताः ते
नास्मेकेतुमालेतिरख्यातस्मिन्ननिबोधितः न्यग्रोधस्तुसुपार्श्वेतुनतुल्यःपरिकीर्तितः अनेकगुणसम्पन्नामेरुख्यातःसमास
तः तत्याश्वंतरस्तथादेशाकृथयामिसमासतः मेरुमध्याच्चतुर्दिक्षुलक्षार्द्धन्तुसमामतः लवणोदधिपर्यन्तंजम्बुद्वीपं
प्रकीर्तितं पर्वतान्तरितास्तत्रनवभेदभवन्तिहि दक्षिणेचैवदिग्भागेत्रयोज्ञेयामहीधराः निषधोहेमकूटश्चहिमवानि
तित्रयः उत्तरेणापिमेरोस्तुनीलःश्वेतोथश्टङ्गवान् पूर्वपश्चायतोह्येतेषड्वतुमहीधराः नीलश्चनिषधश्चैवलक्षा तंत्र
यामाप्रकीर्तितौ श्वेतश्चहेमकूटश्चसहस्रनवतिस्मृतौ हिमवान्श्टङ्गवांश्चैवसहस्राशीतिमानतः लवणोदधिप ७२
र्यन्ताःसहस्रद्वयविस्तरः कैलाशयुक्तोहिमवांश्चिश्टंगश्चसजारुधिः शिखिचन्द्रकशंकाशस्मितश्वेतोविराजते नील
रत्नमयोनीलोनिषधःपद्मरागजः सौवर्णोहेमकूटश्चहिमजोहिमवानिति पूर्वेतुमाल्यवान्मेरोःपर्वतश्चविराजते व

दुस्विदामस्वर्णायाजनानाम्बुसुन्दरि यान्यातरायतख्यातःसहस्रनास्यविस्तरः तथैवापरदिग्भागेतत्तुल्योगन्धमादनः नी
लश्वेतिश्वश्चैवमाल्यवानगन्धमादनं चत्वारिंशत्सहस्राणियोजनानांसमुच्छ्रयः चतुर्दिक्षुगतोमेरोःकोशोमर्यादपर्वतो
जठरश्चदेवकूटश्चपूर्वभागेव्यवस्थितः कैलाशोहिमवांश्चैवदक्षभागेविराजतः निषधःपारियात्रश्चअपरेतुविराजतः गारु
डश्चशृंगवांश्चैवउत्तरेणव्यवस्थितौ मेरोम्मस्तकेतारस्यइलावृतंप्रकीर्तितं अधस्ताच्चक्रवाटस्यनवसाहस्रविस्तरं योजनानां
अभितनाभाति वर्षाम्भो जम्बुफलरमाहागजरामृत्युविवर्जिताः त्रयोदशाब्दसहस्राणितेषामायुःप्रकीर्तितं देवगन्ध
ईमिशक्षअधयार्थविनायकाः गणामातृभागिनस्थवंतानागरक्षसादयः एवमाद्याअसंख्याताश्चवतंतेरिलावृते गन्धमा
दनस्यपार्श्वेसमुद्रस्यपवृवंत केतुमालन्तुविख्यातस्वर्यसर्वगुणोत्तमं नीलोत्पलदलश्यामाजनारतत्रसुशोभनाः परस्य
रमन्यवस्वयाश्रमवन जयन्तोवङ्मानस्थअंगोकार्गपर्वतः विशालकम्बलःकृष्णस्तत्रसप्तकुलाद्रयः मालव

ल.ख.भै गन्धपूर्वेणसमुद्रस्यापरेणतु वर्षंभद्राश्वसंज्ञन्तुतत्रापित्वयुतायुषः जनाश्चन्द्रप्रतीकाशाःकालाम्रफलभोजनाः कौरव्य
७४ श्वेतपरार्द्धनीलोमालाग्रकस्तथा पञ्चश्चैवसमाख्यातास्तत्रपञ्चकुलाद्रयः दशवत्रिंशत्सहस्राणिपूर्वपश्चायतौस्मृतौ चतु
स्त्रिंशत्सहस्राणिदक्षिणोत्तरमायतौ वर्षौवैतुसमाख्यातोकथ्यतेचोत्तरैरिताः कुलवैनामलोकास्तुकामहक्षफलाशिनः त्रि
दशाब्दसहस्राणिजीवन्तिस्थिरयौवनाः युगंयुगंप्रसूयन्तेवियोगभयवर्जिताः श्यामपुष्पनिभाःस्निग्धास्सुरूपाःपुरु
षाःस्त्रियः तत्ररत्नमयीभूमिर्हेमवालुकपाविता नवयोजनसाहस्रंघनाकारंप्रकीर्तितं सूर्यकान्तेन्दुकान्ताश्चैवतत्रकुलपर्व
ता कल्पवृक्षकुरुर्नामतत्रैककुसुमोज्ज्वलः तस्यनाम्नातुतज्ज्ञेयंकुरुवर्षंसुशोभनं तस्यचोत्तरदिग्भागेप्रविश्यलवणोदधिं तं.म
योजनानांसहस्राणिचत्वार्यंववरान्तरे दशयोजनसाहस्रंदीर्घंतत्रप्रकीर्तितं भद्राकारमितिज्ञेयंसर्वकामसमन्वितं भद्र ७५
तास्युषानमास्तत्रदिव्यामृतफलाशिनः चन्द्रद्वीपेभयुतंभासुञ्जीवन्तिफलभोजनाः श्वेतस्तंगावतश्चैवमध्येऽशेषाहिरण्मयः
नकुवस्यफलंप्राप्यजनास्तत्रसुखविभाः जीवन्त्यब्दसहस्राणिमानेनार्द्धत्रयोदश नीलस्योत्तरदिग्भागेतथाश्वेतस्यदक्षिणे

रम्यकंनामवर्षन्तुन्यग्रोधफलभोजनाः सदशाब्दसहस्राणितेषामायुःप्रकीर्तितं नीलोत्पलदलश्यामाजरारोगविवर्जिताः
नवसाहस्रविस्तारंरम्यकञ्चहिरण्मयं हेमकूटस्यसौम्येननिषधस्यचदक्षिणे हरिवर्षंसमाख्यातंरौप्याभास्तत्रजन्तवः सद
शैवसहस्राणिजीवन्तीक्षुरसाशिनः अजीवशोभनंतत्रनवसाहस्रविस्तृतं हेमकूटस्ययाम्येनहिमवतस्तथोत्तरे वर्षंकिंपुरु
षनामतत्कर्मनिर्भाजना दशवर्षसहस्राणिजीवन्तिप्लक्षभोजनाः नवैवतुसहस्राणिविस्तारंतस्यकीर्तितं याम्येहिमा
चलेन्द्रस्यउत्तरेलवणोदधेः भारतंनामवर्षन्तुचअन्यसुखःस्मृतं जरारोगभयत्रस्ताःहरितानन्दसम्पद सुरूपामन्द
रूपाश्चसुभगादुर्भगापरं भोगिनामन्दभाग्याश्चतथान्येभ्यनादुःखिताः गौराःश्यामास्तथाकृष्णावर्णस्तेनाश्चपिङ्गलाः
वर्णाश्रमविभक्तंतन्नानाकर्मानुरूपतः चातुर्वर्ण्यञ्चजात्यन्त्यजायन्तेभारताह्वये देवभाग्यैरनेकैश्चद्वीपद्वीपान्तरान्तरैः पवित्रि
तश्चतथामुक्तिस्त्यविवर्जिताऽपरं योगिनांज्ञानतत्त्वेचधर्मिष्ठापापिनाऽपरे यावकाश्चैवजायन्तेदातारश्चापरेजनाः
प्रपञ्चकश्चेदुष्टात्मानवाम्भतांप्रियं गुणास्त्वेकस्मृतस्तत्रशुभाशुभफलार्जनं नास्तिसुविश्वंतेकिञ्चित्त्रेतायुगवतीस्थि

ल.क्र.भं
७५

ता: चतुर्युगवती ज्ञेया भारतास्य वरानने तत्रैव यत्कृतं कर्म शुभं वा यदि वाशुभं वसन्ति तेन लोकास्तु शिवायावीवि मध्यतः म
हाबाल त्पपैकाम स्व मार्दिवरानने तीर्थानां कोटिरुद्दिष्टा महापुण्यफलोदया गंगादीनां नदीनां च शेयं पञ्चशतानि च नवयो
जनसाहस्रं धनाकारं विजानत् नवभेदास्स्मृतास्तत्र सागरान्तरिताः प्रिये एकैकस्य तु द्वीपस्य सहस्रं परिकीर्तितं शतानि पञ्च
विज्ञेयं स्तलं पञ्च जलस्य च परस्परमगम्यानि तेषां नामानि मे शृणु इन्द्रद्वीपं कशेरुश्च ताम्रवर्णो गभस्तिमान् नागद्वीपश्च
सौम्यश्च गन्धर्वो वारुणस्तथा नवमं कुमारिकाख्यं तस्य भेदाः प्रकीर्तिताः विन्दुसरप्रभृत्येकं कुमार्यां संप्रकीर्तितं योजनानां स
हस्रं तु नानावर्णाभिमानितं येपुर्बक्रांगुणालोके भारतेव स्वर्गिणि तेतत्रैव स्थिता द्वीपे कुमारीसंज्ञके प्रिये भूधरास्सप्त तंत्र
विज्ञेया अत्रैव तु सुशोभना महेन्द्रो मलयः सह्यः शुक्तिमानृक्षपर्वतः विन्ध्यश्च पारियात्रश्च इत्येते कुलपर्वताः दक्षस्साग ७५
रमध्यस्तु उपद्वीपाश्च षट् ततः अंगद्वीपो यवाख्यश्च मलयः शांखसंज्ञकः कुमुदश्च वराहश्च इत्येवं परिकीर्तिताः कथितो
मलयद्वीप मलयो नाम पर्वतः तस्य पादे त्रिकूटो वै लङ्का तस्योपरि स्थिता चामीकरमयी शुभा चतुरोद्यानशोभिता चित्र

प्राकाररचिता कष्टैव दुर्धर्षा निःप्रभा अनन्तविभवास्तत्र राक्षसा दिव्यकाण्डकाः रमन्ति कन्यकास्सकामक्रीडावलयाक्रमाः अगस्त्यगि
रिं तत्र मलयं भूधरोत्तमं तत्राश्रमं महापुण्यमगस्त्येः स्फटिकप्रभं तत्रान्यान्यविरुद्धास्तु सत्वाः क्रीडन्त्यशङ्किताः न तत्र जाय
ते कालस्संप्रवर्तते न जरा न च रोगश्च नाप्यसर्गो भयं क्वचित् नानृतं वदते कश्चिद्रागद्वेषं न विद्यते अगस्त्याश्रमप्रभा
वाद् जातस्सन्तो धन्ये तत्रैव ऋषयो वीरा ज्ञानयोगरतास्तथा जपध्यानेन होमेन पूजास्तुतिपरायणाः त्र्यम्बकस्य महादेवि
नित्यमाराधने रता अगस्त्यसहितास्सर्वे मोक्षाभ्युदयवादिनः तिष्ठन्ति भावितात्मानः शापानुग्रहदायकाः लक्षयोजनवि
स्तीर्णा न द्वीपं समन्ततः लक्षयोजनविस्तीर्णो लवणाम्भः स्थितो बहिः त्रिगुणं परिणाहेन स्थितो वै मण्डलाकृतिः हनारिभ
यमं चक्रो प्रविष्टान् तत्र भूधराः षट्कोणं महाद्वीप्यो कथयामि समासतः ऋषभो दुन्दुभिर्धूम्रः प्रविष्टा पूर्वभागतः च
न्द्रः कंकश्च द्रोणश्च प्रविष्टाः उत्तरेण तु अशोकोथ वराहश्च नन्दनस्तु तृतीयकः अपरेण क्षितिभृतः प्रविष्टा लवणोद
धिं चक्रो मैनाकस्तथा सज्ज्ञस्तृतीयश्च वराहकः दक्षिणां नयतां हरप्रविष्टाश्चैव भूधराः चक्रो मैनाकयोर्मध्ये तिष्ठते वडवा

ला सर्ग ७९ सुख जम्बुद्वीपस्समाख्यातः प्रभवन्त्वधुनाऽश्रुणु स्वायंभुवो मनुर्नाम तस्य पुत्रः प्रियव्रतः तस्यैव दश पुत्रास्तु जाता वीर्य-
बलोत्कटाः अग्निध्रश्चाग्निबाहुश्च मेधा मेधातिथिर्वपुः ज्योतिष्मान् द्युतिमान् हव्यः सवनः पुत्र एव च मेधा पुत्राग्निबाहुश्च
स्तंत प्रव्रजितास्त्रयः सप्तद्वीपेषु शेषान्वै अभिषिक्ता महाबलाः जम्बुद्वीपे तु अग्नीध्र तस्य पुत्रा नव स्मृताः नाभिः किंपु-
रुषश्चैव हरिश्चैव इलावृतः भद्राश्वः केतुमालश्च रम्यकश्च हिरण्मयः नवमस्तु कुरुर्नाम नवैते परिषाधिपाः जाता
न्नीध्रेने महतात्मानाख्याति बलोत्कटाः तेषां नाम्ना तु वै ख्याते नव द्वीपा प्रकीर्तिताः नाभेः पुत्रो महावीर्य ऋषभो धर्मत-
त्परः तस्यापि हि सुतो ज्ञेयो भरतस्तु प्रतापवान् तस्य नाम्ना तु वै शेयं भारतं वरिषं प्रिये तस्याप्यष्टौ पुनः पुत्रा जाताः क-
न्यापराः प्रिये भारतेनास्तु द्वीपेषु अष्टौ पुत्रा निवेशिताः नवमस्तु कुमार्यत्र कन्याया प्रतिपादिताः तेषां नाम्ना तु ते द्वीपा तंत्र ७९
भारतेन प्रकीर्तिता. जम्बुद्वीपश्च शाकश्च कुशः क्रौञ्चश्च शाल्मली गोमेदः पुष्करश्चैव सप्त द्वीपाः प्रकीर्तिताः अधुनाऽसं-
कथयिष्यामि समुद्रान्सप्त सुव्रते क्षारः क्षीरो दधिः सर्पिस्तथा वेक्षुरसो यिवा मयिरोदश्च स्वादूदः समुद्राः सप्त प्रकीर्तिताः

जम्बुद्वीपः स्मृतो लक्षयोजनानां प्रमाणतः अपरिमाणलतो ज्ञेयः क्षारोदस्तद्वदेव हि एवं हि गुणवृद्ध्या तु समुद्रा द्वीपसंयुताः
अग्निध्रस्तु समाख्यातो जम्बुद्वीपे वरानने शाके मेधातिथिर्नाम वपुष्मान् कुशसंज्ञके क्रौञ्चे ज्योतिष्मतो राजा शाल्मल्यां द्युति-
मान्स्मृतः गोमेदे हव्यनामा तु वर्णितं यावरानने त्रेतायुगसमः कालः शाकगोमेदवासिनां तथा वर्णाश्रमाचारो ज्ञेयस्तत्रैव
वनिता मेधातिथेस्सप्तपुत्रा शाकद्वीपाभिषेचिताः शान्ताभयः शिशिरस्तु सुखोदस्तनन्दकः शिवः क्षेमकश्च ध्रुवश्चैव सर्वेना
म्हितार्थं ते वर्षास्सप्त समाख्याता पर्वतांश्च निबोध मे गोमेदश्च द्रुसंज्ञश्च नारदो दुन्दुभिस्तथा सोमकोऽप्यृषभश्चैव वैभ्रा
इतिकुलाचय सुकुमाचानुस्यांच समग्वाच तथैव हि विपाशा त्रिदिवा कुम्भी तथा चामृतनासिका एताश्च महानद्योऽपि
तिजनर्ध्युनिगाता पञ्चास्य रम्यनिष्कामा प्रविश्याक्षीरसागरं शाकद्वीपे तु ये लोकाः क्षीराहारफलाशिवः षडकालिभृतस्य
द्वि सुरूपा क्रियदर्शना क्रीडन्ति दिव्यनारीभिस्सर्वैश्च यं समन्विताः कुशे वपुष्मतो पूर्वं सप्त पुत्रा नियोजिताः श्वेतो लोहित
जीमूतो हरितश्चैव पुत्रस्तथा मानसः सुप्रभश्चैव वर्षनाम्ना तथाख्यिताः कुमुदश्चोन्नतश्चैव वराहो द्रोणकङ्कतः महिषकुमुद

लक्ष्मी ७ ध्रुवसंज्ञेतेसीमपर्वता: यानितोयातथाक्षराचरशुक्लाविरोधिनी विधृताचनिरुत्ताचसंप्रतास्तुसरितः दक्षोदंतुप्रविक्ष्यामि
मगायावनोदका: जनास्तुसुरविनस्तत्रदध्यामृतफलाशिवः दिव्यभोगवपुष्मंतोरमंतेकामिनीगणैः ज्योतिष्मतासमप्रभा: को
श्चद्वीपमिविचिता: उद्भिज्जोथसमाख्यातोधनुमरस्तव्यव रथाकालेश्चनवरोधृतिमान्सुप्रभाकरः कपिलाश्चेतिराजानोवर्षेना
मानथाकृता: वैद्दतीहेमनाभश्चपुतिमान्सुयदनाक: कुशानोहरिमईश्चसमितेतुकुलाद्रयः महीधामाशिवायायायविशासम
तिर्धुतिश्चराम्रचितिस्समाख्याता:पर्वतेभ्य:सरितः घृतोदस्तुविवांत्पस्तुसर्वपापहरा:प्रिये जनाक्षसितस्सर्वैसुरूपास्तेनमो
क्ष्टा: घृतामृतफलाहारास्तुमघा:स्मरपीडिता: क्रीडन्तिस्त्रीजमैस्सार्धंयभयचायुतेक्षणैः शुनिर्मलस्सप्रवालुशाल्मल्याश्च
भिवेष्टिता मनोनुगोथउन्नश्चपार्श्वगोस्यन्धकारक: सुनिर्दुरदुभिनामाचकुञ्जलीतिचकीर्तिता: वर्षनाम्नावतेचाम्बिस तंत्र ७
प्तानासप्तकंक्रमात् क्रोंचाथवामनश्चैवअन्धकारोदिवाकृतिः द्विविन्दुःपुण्डरीकाश्चदुंदुभिश्चकुलाद्रयः पुण्डरीकौशिकौगो
रीतथाच्चैवकुमुद्वती संध्यारात्रीचविख्यातास्समामात्यरिकीर्तिता: नयश्चोल्लविनिक्रान्ता:गच्छन्तीक्षुरसार्णवं पिबन्तीक्षुरसं

तत्रयेज्ञनास्तिवासिन दिव्यकान्तिवपुष्मन्त सुरूपा:प्रियवादिन: नानावारिसमाकीर्णास्सर्वकामसुखोदया हरिराज्ञातथा
सत्रमभंदैवाभिवेष्टिता जलदश्चकुमारश्चसुकुमारोमरीचक: कुसुमोउन्नतश्चैवमहाभद्रइतिकीर्तिता: तेषानाम्नावर्षैव्यो
अभिहितास्तुनाम्निता: उदय:केशरश्चैवजटरोथसुरैवक: श्यामान्तिकेयोभिरक्ष्वभोलास्सीमान्तगास्त्विमे गभस्तिसुकुमारी
चकुमारीननिनीतथा वेणुकाश्चैवइक्षुचरेणुकेतिसरित्वरा: मदिरोदधिशायिनो पुण्या:पुण्यजनोद्भवा: अमृतोयमानि
निस्यानुनिफलान्यत्रवरानने भक्ष्यन्तिचतेलोका पिबन्तिमदिरामृतंसर्वकामस्समृद्धाश्चसुरुपाव्याधिवर्जिता: नानाव
नितवनेष्वस्रपयोवनगर्वितै: मदालसाधूर्णितयानमनैरमन्तिपुमास्सहनारीजनैः ततस्तुपुष्करोयेतुसवनस्तत्रभा
यत: द्वीपधातुसमाख्यातोपुष्करयस्यवरानने पर्वतोवलयाकारोमानसोत्तरसंज्ञक: पञ्चाशद्योजनायस्तस्यविस्तारयश्च
विङ्गति योजनानामवर्तते सर्वरत्नसमन्वित धातकीमध्यमेराजामहावीरोहविर्नृप: ईर्ष्यानुरागतृष्णाभिरभिश्चैव
विवर्जित मर्त्यैतमुग्विततत्रवतन्तिवर्षदंडयनना चक्राकारस्तुवोढव्यामानसस्तुवरानने लोकपालानांवर्णांतुगृहाणिक

लक्षभं धयामिति हरीवसोकमारारव्या यमेसंयमनीपुरी सुखाह्वा वरुणस्यैव सोमस्यापि विभावरी [illegible]
७८ वस्थितः त्रिपञ्चाशत्तलक्षाणि लक्षाष्टाविंशकोटिका मेरोरन्तर्यावत्वाद्दंप्रमाणं परिकीर्तितं ततो हेममयी भूमिर्दशकोटिप्र
याननेः क्रीडनार्थाय देवानां लोकालोकमतः परं पर्वतं वलयाकारं योजनायुतविस्तरं लक्षमात्रं समुच्छ्रायं योजनानां वरानने
सर्वरत्नसमोपेतं हेमवर्णं प्रकीर्तितं तस्यान्तर्भासयेज्जातु तत्परं सुरसुन्दरि लोकपालाः स्थितास्तत्र रुद्राः मोघशक्तयः वि
रंजाथ सुधामावशरवयाकर्दमास्तथा हिरण्यरोमापर्जन्यः केतुमात्राजनेति च जम्बुनदमयैः शुभ्रैः सिद्धामरविभूषितैः
पूर्वादारभ्य क्रमशो यावदीशानगोचरं लोकपालाः स्थिता देवि पालयन्तीह माः प्रजाः अस्य मध्ये वरारोहे योजनस्य चतुर्द तंत्र
शा विस्तृता विविधाकाराः स्वकर्मपरिरक्षिताः लोकालोकोपरिष्टात्तु सवितुर्दक्षिणायनं अथोत्तरायणं तत्र उत्तरेण प्रकीर्तितं ७८
अर्द्धरात्रामरावत्यामस्तमेति यमस्य च मध्याह्नश्चैव वारुण्यां सोमे सूर्योदयः स्मृतः तदेवास्यामराख्यायामुदयेतत्र दृश्यते म
ध्याह्ने सोमसूर्यस्य आदित्यस्य गतागतिः सुवीथ्यां जरन्नास्य अजवीथ्यां तु दक्षिणा पितृदेवमयोत्सेध कथितं तु मयानघ

सर्वं च पुनरंतरं लोकालोकमतुं दक्षिणे अन्यथा स्यात्तमोघोरं दुःप्रेक्षं जीववर्जितं पञ्चत्रिंशास्मृताः कोट्यो लक्षाश्चैकोनविंशतिः चत्वा
रिंशत्सहस्राणि योजनानां वरानने सप्तसागरमानेयं तथैव द्वीपसप्तमः स्मृतः ब्रह्माण्डाश्च कटाहेन संयुक्तं मेरुमध्यतः पञ्चाशत्को
ट्योर्द्धं दशदिक्षु समन्ततः स्वर्गादि शतयोजनकोट्यः नापार्थिवं महत् अतऊर्द्धं प्रवक्ष्यामि प्रमाणं वर्णयामिति अथवा तु महा
देवि परिपाट्या समागताः दीक्षाकाले तु संस्कारं क्रमं तेषां निबोध मे शोधितत्त्वं भुवनं योनिं च बातिं वेधयेत् तेषां गन्धो
पचारैस्तु कुर्याच्चैव यथाक्रमं अनन्तश्चैव कालाग्निः नरकानि यथाक्रमं पातालानि ततश्चोर्द्धं शोधयेदनुपूर्वशः मन्त्रोपस्था
पनं कुर्यात् कुण्डेषु च वरानने ततो वागीश्वरीं देवीं संपूज्य कुसुमादिभिः ततः पाशं पाशसूत्रं ताडनं भेदमेव च छेदन
श्च समादयोग्रहणं योजनं तथा गर्भाधानं जननमधिकारं लयं तथैव च योगो भोगोऽप्यथैव ततो योनीं विशोधयेत् चतुर्दश
मतान्तरे प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः पैशाचं राक्षसं याक्षं गान्धर्वं चैन्द्रमेव च सौम्यं प्राजापत्यं चैव ब्राह्मं चैवाष्टमं स्मृतं संज्ञाक्रम
योगतः सोऽधस्तात् पशवः पक्षिणो वै मण्डपभिमृगाश्चैव तथा ज्ञेयास्सरीसृपाः स्थावराः पञ्चमं चैव षष्ठं मानुष्ययोनिजं देवयोनि

ज्ञा·ख·भे· समासुक्तघोक्तं संसारमण्डलं चतुर्द्दशविधं चैव भुव्यींकं तु विशोधयेत् आत्मा संसरते ह्यत्र मायाध्वनिगोचरे संसारीचोच्यते
७८ तस्मात्पर्य्यटितुं सदा ततः सुखदुःखं तथा मोहं भुंक्ते वै वा श्रमध्वगः वन्धत्रयसमाक्रान्तो वामशक्त्या त्वधिष्ठितः ईश्वरेणानिमित्ते
न सृष्टिसंहारवर्त्मनि अथ मध्ये पुनस्त्वासौ योजितश्च शुभाशुभं अथमध्येतथा याशाक्तेयाभ्यानन्तकोटयः प्रधानगुणभेदे
न यावत्कालाश्रितं पदं तस्मादेवं विजानीयादध्वावन्धस्य कारणं चतुर्द्दशविधं यच्च घोक्तं संसारमण्डलं तस्य भेदाद्यनन्ताश्चाभि
धर्त्तकर्म्मभेदतः कर्म्मबन्धो ह्यनन्तश्च कर्म्म चानादिकारकः आत्मा तत्त्वन्त्ययत्यात्मानात्मानं मोचयत्यसौ कोशकारो यथा की
ट आत्मानं वेष्टयेद्दृढं न चोद्वेष्टयितुं शक्तः पशुर्वै पाशपञ्जरं स्वयमेव परित्यक्तुं यावत्तं नेक्षते शिवः शिवशक्तिनिपाताच्च तंव
मुच्यते पाशबंधनात् अन्यथा नैव जानाति स्वरूपं तत्तु निर्म्मलं यत्तत्त्वाभिजनं शुद्धमनौपम्यमनामयं मोहितो मलमोहे ७९
न बद्धः कर्म्मकलादिभिः निगूढस्तत्र तिष्ठेच्च काष्ठे वह्निर्यथा स्थितः उद्धृतस्तु यथा वह्निर्म्मथकस्य वशात्स्फुटं स्वरूपञ्च
विजानाति भास्वरं यत्तु निर्म्मलं अन्येषामग्निर्यद्भूतान्तिमिराक्रान्तचक्षुषां प्रकाशयति द्रव्याणि हत्वा तिमिररश्मिभिः त

धाम्नानु विजानाति स्वस्वरूपमनादिमत् सद्धकस्य वशादेव नान्यथा तु कदाचन सद्धकस्तु तदा देवि स्वयमेव सदाशिवः आचा
र्य्यंतनुमाश्रित्य यदा त्वनुग्रहे स्थितः स भाम हानवर्ज्येयाभ धाजेयोर र्व्वथा बागेशीयोनिसंस्थानां ध्रुमवज्रमलादिकं आ
त्मवर्त्त्वाह्नि वन्हा का के धकस्य परः शिवः उद्बोधितो यथा वह्निर्निर्म्मलोतीव भास्करः तथा बोधितः शैवेन धात्वात्माध्वरोद्धृतः
मलकर्म्ममलाद्यस्तु निर्मुक्तो विगतक्लमः तत्रस्थोपि न बाध्येत यतोतीव सुनिर्म्मलः रसवह्निसमायोगात्ताम्रं कालिकया यदा
विभिन्नं शुद्धं तत्तजः सुवर्णत्वाय यद्भवेत् न भूयस्ताम्रतां याति कल्पकोटिशतैरपि रसवत्सततशक्तिस्तु क्रिया शेयात्तु वह्निवत् त
त्तत्त्ववशाद्देवि आचार्य्यं तत्तु विग्रहं आत्मा वैहमवर्ज्जया मलोज्झय स्तु कालिका मरुद्रव्यक्रियायोगाद्दद्यादिकरो रोऽपि ये सुर
त्वमंचितं मत्वा निर्मलं ताम्रवित्यत न भूयस्समलायाति शिवत्वं याति निर्म्मलं स्वज्ञात्वा वरारोहे दीक्षा कार्य्या यथा सुरशोध
यन्मुक्त्यापासु ये चोक्तास्तु मया पुरा गुणभूतास्तु ये पाशास्ते विशुद्धा नि सुव्रते चतुर्द्दशविधं चैव यदुक्तं तु मया पुरा संसा
रमण्डलं देवि आध्वनः द्वयं तत्तु तदध्यामि सर्वमात्सर्वयथाशा ध्वं शिवाध्वरे वस्मादिया वह्निभूतं परियाध्वा विशोधयेत्

लाघवं ८० ब्राह्मंचैवतुप्राजेशंमन्द्रगान्धर्वंपक्षराद् राक्षसंचैवयैशावृत्तिर्यत्कंचैवशोधयेत् सप्तछंदस्थावराणाम्वासुवीघ्नसरीसृ
पान् पक्षिणोक्रूरकुंशोध्यम्मृगाणांसिंहमेवच पशूनांचैवगोयोनिम्मानुष्यंचैवशोधयेत् अन्त्यजेशूद्रविट्क्षत्रब्राह्मणांश्च
अपश्चिमं पञ्चप्रत्यभिःद्विविधाभ्यधिकारिणशोधयेत् दशाकृतिप्रयोगेणअन्त्यमात्रामरणावधिं ब्राह्मणस्याधिकारिणश्चत्वा
रिंशत्संशोधयेत् गर्भपुंसवनंचैवसीमन्तंजातकर्मच नामनिष्क्रमणंचैवअन्नप्राशनचूडकं अनेनैववरारोहेशोध्यास्त्व
ष्टाघकीर्तिताः एतेन्निवर्णनिर्दिष्टविततस्सम्ज्ञायतेद्विजः नवमंव्रतबन्धस्तुसवाङ्गपरिकीर्तितं अंगानिसंप्रवक्ष्यामिय
थावत्तुपूर्वशः मेखलादण्डकाष्ठञ्चअजिनंत्वापुर्यंतथा सन्ध्यामग्नेस्थसञ्चभिक्षाम्बैसप्तमंविदुः मेखलादिव्रतासप्तव्र
तचारीसमाचरेत् नियन्त्रकास्तुवेधव्यादीक्षाकालेवरानने अनेशांयाश्चपत्यञ्चगणोशंचगणोधरं उत्तमकोमिधारणपूते तंत्र ८०
जंमपमंस्मृतं सम्भेतेतुसमाख्याताव्रतावैब्रह्मचारिणो चर्यावताश्चवेदव्याअंगभूताःप्रकीर्तिताः एतेस्तुसहितेप्रोक्तं
वत्सव्रतबन्धनं तस्यान्तर्भूतावेदव्याःकथितास्तवसुव्रते ततोवेदव्रतान्यचचत्वार्यवनसंशयः इष्टकापर्वणीचैवभौति

कामैत्रिकातथा संस्थास्तुवतोब्रह्मचारिनियचिकाः चतुर्दशव्रताख्येतिहुतैस्तैस्तुवरानने त्रयोदशाश्विगानीयामतोवैदेह
भाजन अंताम्भवतिगोदानमञ्चतुर्दशमंप्रिये स्नातकोद्वाहयेज्ञार्थाशानमिश्रोकुमारिकों कृत्वादर्भेमयीपत्नीतयासहयजे
त्कतुं तेजयं पञ्चदशामेततःपाकसथानितु नैमित्तिकान्नित्याहु प्रवक्ष्यामिसमासतः अष्टकापर्वणीश्राद्धंश्रावण्याग्राय
णं चैत्र्याश्वयुजीचेतिसप्तपाकमखानितु एतेस्सहविजानीयाद्विंशात्परिसंख्यया आधेयंचाग्निहोत्रञ्चदर्शश्चैव
नव पं पौर्णमासीतथाग्रयणंचातुर्मास्यंतथैवच पशुबन्धंसमुद्दिष्टंसोत्रामणिमतःपरं हविर्यज्ञासमाख्यातासप्तैकंपावना
नितु एतेस्सहविजानीयात्संस्कारैस्तुविंशति अग्निष्टोमोत्यग्निष्टोमोभोप्त्योर्याषोडशास्तवच वाजपेयस्त्वतिरात्रआप्तोर्याम
षमः सोमसंस्थाःसमाख्याताः षड्विंशान्नमुदाहृताः हिरण्यपाद प्रथमस्तथागुल्फोहिरण्यकृत् हिरण्यमेढोहिरण्यनाभि
र्हिरण्यगर्भंत्रहिरण्यत्वक हिरण्याश्वस्तथैवाग्यहिरण्यगर्भमेवच हिरण्यजिह्वाविख्यातोदशायज्ञाःप्रकीर्तिताः पातेनतुह
ताह्नेद्वंद्वंतुविजानतः एतेस्सर्वसमस्तुप्रयत्नेसप्रचिशत्तमः अश्वमेधंततःपश्चाद्योमयेतुयथाक्रमं एवंकौल

स्व॰ भै॰
२

धामर्त्यैस्तथाचैव गृहीभवेत् अष्टात्रिंशतिसंस्कारं तु वानप्रस्थं ततो भवेत् परिव्राज्यं ततो नैष्ठिकं ततो वा घर्म्यं दर्शयेत् चत्वारिं
शति संस्कारास्तैस्सह विजानत ततोऽष्टावात्मगुणान्वक्ष्याम्यनुपूर्वशः दया च सर्वभूतेषु क्षान्तिश्चैवानसूयता शौचं
चैवमनायासं मनालस्समतः परं अकार्पण्यमस्पृहेति अष्टौ चात्मगुणाः स्मृताः चत्वारिंशाच्च संस्काराः कथितास्तु समासतः
स्तेषु मे सुशुश्रुष्वन्तो असंख्या येपि सुव्रते ततोन्येष्टिं कृतित्वात्तु गुणमादायये द्विजाः पञ्च पञ्चाहुतीभिश्च ब्रह्मणैश्चैवाहुतिक
मात् तिलैर्घृतेन वा कृत्वा तु ऊर्द्धत्वानि योजयेत् ऊर्द्धशब्देन चाशुद्धं यत्कर्म्म परिकीर्तितं तस्मिन्संयोजनं कार्यं नैवान्यस्मिन् धी
यते तस्माद्धारणं कार्यं न वापि नयनं क्वचित् यत्र यत्र परिपाप्यं कर्म्म तत्र नियोजयेत् ततोग्निमादिमापाद्य पञ्चवक्त्रैस्तु क
मात् कृत्वाकृतिसुयोगेन भोगार्थं चैवमात्मनः ऊर्द्धशब्देन तं ज्ञेयं यद्भूर्लोकसमाश्रितं तस्मिन्युक्तस्य निर्वर्त्यं न चान्यस्मिन् मंत्र
कथंचन अनुधृत्य कथं योगी यावत्कर्म्म न भुञ्जति तस्मात् योगशब्देन तस्मिन्कर्म्मैक चिन्तता निवृत्ति महादेव ततो निष्कृ ८१
निहोमयेत् शिवेनाष्टशतं हुत्वा तत्त्वभुवनाधिपान् भुवनान्तनिवासांश्च भुवनानां यथाक्रमं होमं चैव प्रदातव्यं ततो विः

स्वच्छन्दे पूर्णां चैव ततो शान्तस्थं च अनुक्रमात् प्रायश्चित्तं ततो हुत्वा पुनस्तानार्थहेतवः स्वमादिक्रमेणैव धीमानतय
रितो भवेत् भूर्लोकस्तु समाख्यातं भुवर्लोकनिबोध मे भूपृष्ठात्प्रावदादित्य लक्षमेकं प्रमाणतः दश वायुपथा मध्ये अंशुमा
युतमन्तर प्रथमे वायुपथे मेघा कथयामि यथास्थिताः पञ्चाशद्योजनाद्ध्वं रितर्द्धिनामसमाहृतः योविवर्द्धयते सुष्टिमोषधी
नाञ्च तत्तथा ब्रह्मतो च महास्महामाप्यायति स वायवं निवहं संगतं वायुमनुजानां सुखावहं सर्वेषु गङ्गा हस्तीति सर्वे रक्ताहरः
स्यात् प्रवहस्ता नाम वायुः प्राचैतयेविनिर्गताः सवैनाशायते ह्यान्तकदा चित्तं प्रवर्त्तते अग्निश्चैव तस्तोनामतेनैवसह
तिष्ठति यस्मादुत्पत्तिविद्यातिनदासीस मुदाहृतः सुखावसति सामुद्रं तदकंरो धरणास्यति योजनानां शतादूर्ध्वं सेन पीवायुद
यं विपुद्गलो मठस्मघावमन्त्यस्मिं तु मारुतं तेन ही कोशमांशं गतिष्ठन्ति वर्षयन्ति च योजनानां शतादूर्ध्वं मेघस त्वव
हस्मृता मत्ता नागतुक कुम्भाश्च वर्षन्ति दुर्दिनं च ते पञ्चाशद्योजनादूर्ध्वं वायुरोधः प्रकीर्तितः तस्मिंस्तु रोगदा नाम वर्षेणो
र्देवर्षो दठ ततोयमगोभवनि मारुतम्मर्वदेहिनां तस्मिंश्च मारुतामधाराधवे संप्रतिष्ठितः वर्गाणि नाम चैव वायुः पञ्च

ल.स्वर्भं शर्षाजनेस्थिताः तस्मिंस्तु मलकानामघनाश्चोपलवर्षिणः तावन्तेष्वयोजनेश्चैवं ततोचैवैद्युतानिलः मेघाश्चविद्युतास्तस्मिन्नि
८२ वर्त्तन्तितुवैद्युते असन्निर्वायुसंक्षोभात्तेघमोजायतेस्वन ततोर्द्धयोजनानांतुपञ्चाशंवैद्युतःस्मृतः तस्मिन्पुष्टिवहानामपु
ष्टिवर्ष्मितिहितां संवर्त्तरोगदानामरोगोदकप्रवर्षिणः पञ्चाशद्योजनादूर्द्धं तस्मिंस्तिष्ठतिमारुतः विषवर्षीनामवायुःप
श्चाशद्भिःस्थितोपरि तस्मिंक्रोधोदकोनामसमेघोवैसंप्रतिष्ठिताः तेक्रोधरागवहुलाःसंग्रामवहुलास्तथा रुजःक्षयकरांचै
वप्रजानांक्षयमेवच वर्षमाणाःप्रकुर्वन्तियथावर्षन्तितेघनाः ओघअमोघावगान्तोवैद्युतास्त्वमेलपा सम्वर्त्तश्चविस
र्ग्गोवायवोघोरवेदिनः ओघावर्षन्तिवैदिव्यापिशाचाःस्कन्धदेहजाः विंशत्कोटिसहस्राणिस्कन्दस्यानुचराःस्मृताः तेवैदि तंत्र
व्यकुसुमैस्तुअर्च्चयन्तिभवात्मजं अमोघोनादकाघोरामहादेवस्सुमवाः त्रिंशत्कोटिसहस्राणितस्मिन्वायौप्रतिष्ठिताः ८२
येहरन्तिकृतंकर्म्मनराणामकृतात्मनाम् वज्रांगेतुतथावायौमातंगाःक्रूरकर्म्मणः भिन्नाञ्जननिभाघोराःस्वायनानामवि
श्रुताः विद्याधराणांमध्यस्थमनःपवनगामिनां अविद्यास्तेचौरर्घीयाश्मशानवेतालसाधनैः साधयित्वाततस्तेवैतस्मिन्वायौ

प्रतिष्ठिताः वैद्युतेपरस्मात्तस्मिन्वासवेनप्रयोजिताः तिष्ठन्तेचसदातत्रपृथिवीपुरमालिनी त्रिधावायोनोजलेनाध संग्रामेष्व
निवर्जिता गोग्रहस्वस्वमोक्षेवामृयन्तेपुरुषोत्तमाः तेत्रजन्तिततोदूर्द्धं विमानैर्म्मणिचित्रितैः पताकध्वजिकाभिरौर्दिव्य
घण्टानिनादितैः स्त्रीसहस्रसमाकीर्णैर्विमानैस्तानयन्तिगाः नैवंतेतुमहात्मानःसिद्धावैसंप्रतिष्ठिताः गोरोचनाञ्जनात्तस्मा
त्पादुकभाजनानिच साधयित्वामहात्मानोस्मिन्दृश्यकाममरूपिणः तेवसन्तिमहात्मानोदिव्यसिद्धिसमवस्थिताः वसन्तेतिमहावा
र्यावैपाधरगणस्मृताः दशावैद्यास्त्रकांघांवंदिव्याभरणभूषिताः दिव्यगन्धानुलिप्ताङ्गास्तेदिव्यस्रग्दामभूषिताः आगतेष्वंधु
मञ्जनमध्यंतर्द्धिसिद्धाः स्मृताः समावहन्वायुरंतअमृतायान्तिनोरिव तत्रगन्धर्वकुष्माण्डागन्धर्वसहधर्म्मिणः वंशावीणा
विधिजृष्टयक्षिणीकामरूपिणः वुभ्यमानामर्वमेघावुल्लसिश्वाससंभवाः उपविष्टायोजनशताइजेयस्योपरिस्थिताः त
त्रैवरुद्रणैनामइउस्थ्यपरिरक्षकाः महार्थाघ्यवलोपेतादशकोघ्यःप्रकीर्त्तिताः पुष्करावर्त्तकमयेमेघावेयमसंभवाः शक्के
णावर्षयत्तिद्वाधर्त्तानामाकमतां परावहस्तवहतमनुज्ञाद्ववारिणां तस्मिन्वायुसमाताभगन्धर्वोगगनालयाः इका

लक्ष्मभं ८३ द्रशा तु कांडा वै नयानुसमुदाहृताः जीमूता नाम मेघा वै देवेभ्यो जीवसंभवाः द्वितीयमावहन्वायुर्मेघास्ते तु समास्मृताः तस्मिन्
जीमूतका नाम विद्याधरगणादयः आवहं तु ततो वायुं यत्र डीगणसमास्मृताः तस्मिन्डीगणसमाख्याता मेघानां परिरक्षकाः हि
तार्थं तु प्रजानां वै निर्म्मितास्तु पुरा मया उपरिष्टात्कपालीद्धसंवर्त्तो नाम वै घनाः महावेगपरिवहो नाम वायुस्तत्संसमाश्रयः
प्रथमे वायुपथे सर्वे मेघा वै वायवस्तथा सिद्धास्त्वधियतिश्चैव कथिता मेघचारिणः द्वितीये वायुपथा ज्ञेया मग्निकन्याश्च मा
त॰न॰ तेव मंनिगणो पताटड्डा कन्यास्त्वधिष्ठिता तृतीये तु पथे चैव वसन्ते सिद्धचारिणः सुकर्म्मभोगसंमिश्रोऽत्र सर्वे सिद्धैरधि
ष्ठिता चतुर्थे तु पथे चैव वसन्ते देवतायुधाः नानायुधचक्राणि त्रिशूलशक्तितोमराः पञ्चमे तु पथे देवि वसन्त्यैरावतादि तंत्र
यः ऐरावताञ्जनश्चैव वामनश्च महागजः सुप्रतीककरीन्द्रश्च पुष्पदन्तस्तथैव च कुमुदः पौण्डरीकश्च सर्वभौमेति वाष्ट ८३
मः दिग्गजा इति विख्याताः स्वदिशासु व्यवस्थिताः षष्ठे वायुपथे देवि पक्षिराजो महाबलः गरुडेति समाख्यातो दुर्प्पयोना
म वीर्य्यवान् सप्तमे व्योम गंगा तु नाना जलचराकुलाः दिव्य मेरुजला पुण्या त्रिधा मार्गस्थिता संज्ञाता तत्समासमध्यस

मन्वार्यारमगरला आकाशगंगा पृथिव्यादेवानां मतसाता सदा पुष्पमालेव सा भाति नभस्येव शिरस्थिता तत्र सिद्धैर्महाभो
गैर्विद्याधरगणैस्तथा गन्धर्वैरप्सरोभिश्च साध्यैर्विश्वैर्मरुद्गणैः रुद्रैर्वसुभिरादित्यैः पितृदेवैर्महर्षिभिः रक्षोभिर्गुह्यकैश्चैव
दिव्यस्तुतिपरायणैः स्तुतिभिश्च जपैश्चैव गीयद्भिश्च महात्मभिः नृत्यभिर्वाद्यमानैश्च दिव्यदुन्दुभिनिस्वनैः भेरीमृदङ्गपार्श्वश्च
वज्रैनादवितिस्वनैः वंशवादित्रनादैश्च मनोवायुसमीरणैः वैडूर्यनालैः कमलैर्हेमपत्रैः सुगन्धिभिः केशरैः पद्मरागैश्च
महावज्रेन्द्रनीलाभिः नृत्यन्ती वर्मार्श्वशाविमानशतमण्डिता मणिनाश्च वनैर्दिव्यैः कर्म्मधारमहानदी नमनेवाद्भिनिका
नाकिवासिभिराराध्या महामेदाकिनी टवाङ्गिद्वीपपर्युपासिता महाविमानकोटिभिर्निरन्तरमवस्थितैः उपशोभिताभग
वं नित्यनम्यंतभ्रकलं तत्रकामिस्रोतोऽश्वमर्मेव मत्तकन्दा पयोधरणीपृष्टलोकानां हितकाम्यया अक्षोभ्यायिस्वयं
नागातिस्वनिताभाविता यानतापांशतपूर्णविस्तारस्तस्य कीर्त्यते परिणाह मतः कोशः महावेगवती शुभा अमन्निवसति
नमन्नार्यारमगरला ध्रुवमादायमादेवी अत्यद्भुतमिवस्थिता दिव्यामृतमहापुण्या सर्वपापप्रणाशिनी अष्टमे ह्यपरा

स्वर्गं ८४

जातुस्यपत्नीकस्तुनन्दनः वसंतत्वप्रतीयाताप्रत्यक्षधर्म्मरूवसः नवमेतुपथंचवदंष्ट्रानामप्रजापतिः ब्रह्मेवसतंतेसाक्षाद्रूप
शक्त्यात्वधिष्ठिताः दशावायुपथेदेविवसुरुद्रदिवाकराः अत्रवाशारुकस्मार्यिनेर्त्र्यासहपस्यातिः बुधश्चधूमकेतुश्चविख्या
तःसुत्रसतथा अजश्वभुवनीशश्चमृत्युकापालिकास्तथा रुकादशाम्मृतारुद्राःसर्वकामफलप्रदाः धाताध्रुवश्चसोमश्च
वरुणाश्चनिलानलः प्रत्युषश्चप्रदोषश्चवसवोष्टौप्रकीर्तिताः वसवःकथितास्तेतेआदित्याश्चनिबोधमे अर्यमाशक्रवरुणो
गभस्तिपुषविष्णुवः मित्रश्चैवसमाख्यातोभजपर्ज्योजघन्यव विवस्वाचैवपर्जन्योधाताद्वादशामस्मृताः काश्यपीयाविष्णुश्च
नितस्यतेजोनिधेःरथं अमृतोद्भवरथंस्थित्यंसर्वदेवसमन्वितं यज्ञचक्ररथेतस्यसर्वज्ञानमयंधुरं सप्ताश्वाश्चस्वरास्सप्तवे तंत्र
दहुंकारनिस्वनाः नागायाजातितेषांवैअरुणश्चैवसारथिः सत्यश्चमश्चकंदिव्यंवायुवेगरथस्यव नवयोजनसाहस्रंविग्रहं ८४
भास्करस्यतु त्रिगुणम्मण्डलंतस्यत्रैलोक्यंभातिभास्करं ज्ञानशक्तिपरस्येयातपत्यादित्यविग्रहा मासवारप्रयोगेनसंचरे
त्यरेद्धया अहोरात्रंभ्रमत्येतंभर्त्तैकंतुसमंततः ततस्मात्मण्डलक्षेणआदित्योपरिसंस्थिता आप्यायतेजगत्सर्वधारा

मृतप्रवर्षिणाः तयेतचन्द्ररूपणाक्रियाशक्तिशिवस्यतु इन्दोर्ज्ञामावतस्त्रुधितंनक्षत्रमण्डलं लक्षद्वयेनतस्येदेसंस्थि
तंभूमितनरं बुधोलक्षद्वयमेवगुरुलक्षद्वयेनतु उपविश्वोद्विलक्षणाख्यितोवैभृगुनन्दन तस्योपरिद्विलक्षेणसौरि
स्त्र्यंतिस्थितया लभमात्रगाश्चपय कथयामिसमासतः अत्रिश्चैववशिष्टश्चपुलस्त्यःपुलहक्रतुः अंगिराश्चमरीचि
श्चऋषयःसमुदाहृताः यमतिभयप्रताध्यंतशापानुग्रहदायकाः भीताश्चपरपीडायांलुराःशास्त्रविचारिणः ज्ञान
यज्ञेश्वतास्सर्वअज्ञानपटलापहा मन्त्रयोगक्रियाचार्यःसत्वशादुर्गतिक्रमात् योगैश्वर्यगुणोपेताःशिवाराधन
तत्पराः तेषांध्रुवोपर्यद्यातुनारकैश्वचतुर्गुणा शरीरंघटितेतस्यध्रुवरवेषीति ब्रह्मचायरूपेणब्रह्मस्थाननियोजि
ताः तस्यज्योतिगणांदेविनित्यंभ्रमतेसदा निश्चलस्तुसविज्ञेयाशिवशक्त्यात्वधिष्ठितः दशायश्चलक्षाणिध्रुवा
नभूमिमण्डलात् वायुस्तंधारितानत्रकथयामिसमासतः अमोघोभास्करोसोमोनभश्चाग्रहमण्डला ऋषिसप्त
कमृदृगाध्रुवानंसुमप्तम आदित्यादिध्रुवान्तश्चस्वर्लोकःपरिकीर्तितः अत्ररागामहेन्द्रोवैतिष्ठतेसुरपुजिताः ऋषिदे

लक्ष्मी वसगन्धर्वैर्वृतस्तिष्ठति वासरैः अग्निहोत्रं क्रतुं वापि कृत्वाज्ञानविवर्जितः स्वर्लोकं तु नरा यान्ति सुतरां यान्ति मानुषं स्वर्लोक
८५ स्योपरिष्टात्तु कोटियोजनाः स्मृताः पञ्चाशीतिश्च लक्षाणि महर्लोकं वरानने अपयश्चैव मित्राश्च मार्कण्डेयो यावसन्निधेश्च को
टयष्टकं महादेवि योजनानां वरानने महर्लोकोपरिष्टात्तु जनर्लोकव्यवस्थितः स्कन्दपादो थ जन्तुश्चर्कपलाश्चासुरिस्तथा भौतिको
वाग्बलिश्चैव जनर्लोकनिवासिनः द्वादशोर्ध्वं तपोलोकः कोटीनां मध्यकोर्ध्वं ततः प्रिये तपोलोकस्समाख्यातः कपियोगेश्वराहुलः सनक
श्च सनन्दश्च कुमारश्च सुनन्दनः ऋभुश्चैव त्रिवेदश्च तपोलोकनिवासिनः पञ्चायपञ्चपञ्चाशत्कोटीनाश्च विवाति भूर्लो
कं तु समारभ्य यावत्सत्यं वरानने एतत्संख्यासमाख्याता ध्रुवलोकसमागतः कोटिः षोडशमानेन तपोलोकोर्ध्वतः प्रिये सत्यलो तंत्र
कस्समाख्यातो यत्र ब्रह्मा स्वयं स्थितः क्रीडते भगवान्देवः स्नातास्तामासमैर्दिजैः कर्म्मध्यानेनसंसिक्ता जन्मेतयर्तिनिष्ठिता आनंद ८५
पदसंप्राप्ता आनन्दपदमागताः ऋग्वेदो मूर्त्तिमानत्र वह्निनीलसमद्युतिः दिव्यगन्धानुलिप्ताङ्गो दिव्याभरणभूषितः संस्थित
पूर्वतस्तस्य दीप्यमानस्वतेजसा उत्तरे तु यजुर्वेदः शुद्धस्फटिकसन्निभः दिव्यकुण्डलधारी च महाकायो महाद्युतिः स्थितः प

श्चिमदिग्भागे सामवेदः सनातनः रक्ताम्बरधरः श्रीमान्पद्मरागसमप्रभः स्रग्दामधारिणः चित्रनानाविधभूषणभूषितः अथ
र्वाङ्गिरसस्तस्य स्थितो दक्षिणतस्तथा पिङ्गाक्षो लोहितग्रीवो हरिकेशो महातनुः इतिहासं वडङ्गानि पुराणानि विलिखितस्य वेदो
पनिषदश्च धर्ममीमांसारण्यकास्तथा रहस्यकारणं वक्तारो रहस्यानि तथैव च गायत्री च स्थिता तत्र यत्र देवश्चतुर्मुखः भोग
स्थानं तु ब्रह्मणस्य परब्रह्मणः तोषणम् कोटियोजनमानेन सत्यलोकोपरि प्रिये ब्रह्मासनमिति ख्यातं जपासिन्दूरसप्रभं चतुर्मु
खश्चतुर्वेदश्चतुर्युगवशानुगं ब्रह्मविष्णुसमाकीर्णो महाद्युतिरिति वेदितः रम्यव्यासिकसंयुक्तः स्थितवधिप्रकारकं धर्मादिग्यं
दृश्यं वहुप्रतापं तु गयुगा तिर्यंकुरकस्तवानां सदिव्यमनुज्ञाताथा स्वर्गं सर्वभूतानां सदेवासुरमानुषाः कोटिद्वयं ततोर्ध्वं
तु यन्नेतानावरानने नीलेन्द्रवरसंकाशं ह्रदनीलसमप्रभं वत्सलोकान्यरत्नविहीनश्चैव पुरी स्मृता सर्वकामफलोपेता
सर्वरत्नसमुज्ज्वला मरकतस्तम्भमायातानीलध्वजसमाकुला घनवितानविस्तीर्णा वारुणामरशोभिता नीलोत्पलदलप्र
ख्यं ह्यत्र स्तुत्यैव तारिता कामकार्म्मुकनिर्याणैर्विचत्तमृगलोचनैः नूपुरारावमधुरैः स्खलद्भिर्मृदुविक्रमैः मनोभवशारा

लक्षर्मे यासतियातशातजर्जरैः सघूर्णितमदायात्यविलोलललितेक्षणैः संसेव्यतेस भगवान्विष्णुः कमललोचनः इन्द्रनीलसमा
८६ कारंनीलोत्पलसमप्रभं चतुर्भुजमहाकायंपीनवक्षंगदाधरं किरीटीकुण्डलीशांगीप्रभायालमनल्पर संसेव्यतेसभगवान्नि
कामेरामविक्रमे विष्णुभक्ताश्चयेनित्यंविष्णुपूजापरायणाः तेत्रगच्छन्तितंस्थानंविष्णोरमितविक्रमं सप्तकोटयः प्रमाणेद्वैदले
कथवस्थितः शुद्धस्फटिकसंकाशंचत्वारोपानमण्डितं शतमाहस्रभौमैश्चहर्म्यमालैर्विभूषितं विमानैःपुष्पकैश्चान्नंसकूटे
तुनिर्म्मले वनयवनखंडैश्चसर्वत्रकुसुमोज्वलैः मारुतःसुरवस्पर्शोवातिकर्पूरगन्धिनः नदीनदहृदाकीर्णापद्मिनीखण्ट
मण्डिते चरेणवस्तोचवरिस्तोवरर्णीनि विस्तारचवराहाचवरारोहाचसप्रभाः गंगाद्यतासमाख्यातारुद्रलोकवहास्सदा
लभयत्रदलाद्येश्वसितपद्मैर्विभूषिता इन्द्रनीलप्रभैर्नालैर्योजनाशतगन्धिनैः स्त्रीकदम्बैरनेकाद्यैःपुष्पदामप्रधुसरे तत्र
शारदिन्दुनिभास्याभ्योनवनीतस्वकोमला सुकुन्तलाटवदनैःकृशोदर्यैमदालसैः अलिपुञ्जनिभैः केशैर्म्मृगनाभिसुगन्धि ८६
भिः दाडिमीपुष्पसंकाशैरधरैरुत्पलगन्धिनैः प्रलम्बश्रवनापाङ्गैःपद्मपत्रायतेक्षणैः कदलीस्तम्भसंजंघैर्मृणालभु

जनालकैः अंशकयन्त्रवक्रांशपाणिपद्मदलोपमैः नखैःकर्णान्तकप्रख्यैःदशनैर्मौक्तिकोज्वलैः स्वभावसुसुगन्धाढ्यैःश्रवणीय
मृगनिच हारकेयूरकटककांचीमन्नमणिजालकैः कञ्चीदाससुवर्णैश्चकुसुमैर्भूषिताःसदा सातकुम्भमिवाकारैःपीतोन्नतपयोध
रैः सुवृत्तपानयोगैश्चपीनगाढसमुज्वलैः गुरुनितम्बभराक्रान्तैर्मुक्तावलिमलंकृतैः राजहंसगतिलीलानिर्म्मितमातंगगामिनैः नी
पुरारवसुरवैः स्वर्णपूर्णपृथिक्रमैः हास्यलास्यविलासैश्चभ्रूभङ्गललितेक्षणैः हृदयन्नमिवाक्रान्तिरुद्राशान्तरवासिनां काम
ग्रहमनोविक्षिप्तंमदविह्वला पुरिवजनमात्रेणमार्जयन्तिगताम्बराः तथान्यैर्विविधानार्य्यःरतिभिर्भूभयातुराः रुद्राश्चिवरा
नगलीम्वना भर्तुरुद्दकमागता अवगुह्यचसर्वाङ्गान्यालिंग्यवदनैर्म्मुखं क्रीडन्तिविविधभवसंकुटैःनेहद्वकन्यास्तहृदुकाः रु
द्राक्षैविधाकगतानयोगवलोत्करा मकुटैःकुण्डलैश्चित्रैर्म्महारत्नसमुज्वलैः कटकेयूरहारैः पुष्पवस्त्रसुभूषणैः मुक्ता
फलावलीहारैश्चस्मसुचातरीयकैः महाकायामहोरस्काचिनेत्राशूलपाणयः नतत्रमृत्युर्नजरानशोकोनिवियोगतः क्रीड
न्तिरुद्रकन्याभिःसंसारभयवर्जिताः अधिकारक्षयेरुद्रारुद्रकल्पसमाहृताः भीकल्पेद्वयासर्वे शिवंयान्तिनतुक्षये भ

[illegible]
८ सहस्रैस्तुरङ्गकोटिभिराहतं तन्मध्ये सर्वतोभद्रं सिंहद्वारैः सतोरणैः स्वच्छमौक्तिकसंकाशं प्राकारशिखराह्वतं नन्दीश्वरमहाका
लैर्द्वारपालैरधिष्ठितं किंकिणीजालमुखरैर्ध्वजपताकैरलंकृतं वितानच्छत्रमणिभिश्च मुक्ताहारैः प्रलम्बितैः घण्टाचामरशोभा
ढ्यं दर्पणैश्चापशोभितं कलशैर्विविधैस्तैरत्नपल्लवसंयुतैः वनितैश्चित्रशाखाश्च रत्नसुत्रसमुज्ज्वलैः स्वस्तिकैश्च मण्डप
जृम्भितं भुवनाजिरं शातसिंहासनाकीर्णं वेदिकैरत्नसुज्ज्वलैः गोपुराट्टालरथ्याभिर्वीथीभिश्च भ्रमन्मकैः सर्वरत्नविचित्राद्यै
र्वरवर्द्धैः सुशोभनैः निर्गमैस्सगवाक्षैश्च विटङ्कैः स्फटिकप्रभैः स्तम्भैः सोपानवर्णैश्च वज्रवैडूर्यसप्रभैः पूर्णचन्द्रनिभाकारै तंत्र
रत्नशिखरमण्डितैः मुक्ताफलप्रभाभासैर्भूमयैश्च सहस्रशः नाट्यशालैः सुशोभाशोभितैर्नृत्यगीतरवैस्सदा मण्डपैरत्नचि ८
त्राद्यैस्सभामण्डपनिर्मलैः आसीनैरुद्रहन्दैश्च रुद्रकन्याकदम्बकैः मत्तवारणकैरम्यैश्च रङ्गवालैः सुशोभितैः धूपितं धूपवर्त्यै
श्च कुंकुमोदकसेचितं चित्रपट्टैस्सुसंच्छन्नं पुष्पप्रकरसंकुलं भूर्य्यशब्दजयत्कारैः काहलपुरितैनव वंशवीणामृदङ्गैश्च गो

तुर्यैर्लुस्वनादितं पणवैस्तालवाद्यैश्च शंखभेरीरवैरपि च दुन्दुभिर्नन्दिशब्दैश्च मुरजास्फालिवादितैः करास्फोटकमहद्धद्वैः
सिंहनादैः प्रघुष्टितैः गर्जितैर्गणहन्दैश्च मेघस्तनितनिस्वनैः ऋषीनां स्तोत्रशब्दैश्च सामवेदस्वरेणच हूंफट्कारप्रहासैश्च गेय
मङ्गलघोषितं इत्यतिदिन्तशब्देन गजवाजिरवेणच कांचीनुपुरशब्देन तन्त्रीवमहत्सुरं सर्वसम्पत्करं श्रीमान् वाङ्मरस्यैवम
न्दिरं तत्रासौ भगवानरुद्रो ब्रह्मविष्णुन्द्रपूजितं गंगायाम्नायितैर्नित्यं दिव्यवस्त्रास्वरच्छदं पृथिव्यादि सुगन्धाद्यैश्रियायुक्तैः
सुपूजितं सप्तस्वरप्रमुखैश्च सारस्वत्याचसंस्तुतं प्रणवक्तृतयवक्त्र स्वयमेव व्यवस्थितं गङ्गतुचीरिकाछत्रदीपादित्यस्तुस
हतं पञ्चदशगणैस्तैव आसन्नस्यकामिकं कपिलः ककुटेश्वव विमर्द्दः कटहस्तथा विक्रमश्च दण्डेश्वव निष्कम्पानिष्कलन
पा अक्षतेरुचः चाकस्विनशमितविक्रमाः सिंहरूपाति तत्र श्रारूढा विकटभासुरा शक्तिरूपधरैर्म्मैर्योगेश्वर्यसम
न्वितं आमन्तविधृतैस्तुमनोहरैस्कन्दकैः अत्र भद्रासनेरुद्रास्थितश्च शार्दूलरवः सर्वलक्षणसंपूर्णस्सर्वाभरणभू
षितं अक्षटजभुजंदवजद्यामुकुटमण्डितं पीनवक्षोरुयुगलं पीनस्कन्धमहाभुजं वक्षपद्मासनासीनं कर्पूरक्षीरधु

ल·स्वभै ८८

सरं वरदाभयपाणिश्च सर्वायुधमलंकृतं ज्ञातयवाङ्कितैश्चैव हस्तपादैः सुवर्चसैः चन्द्रबिम्बनखैर्दीर्घैरंगुलीभिस्सुशोभनैः
सुश्लिष्टजानुगुल्फैश्च पादैश्चैव सुमध्यमैः पूजितं गणरुद्रैश्च ब्रह्मविष्ण्विन्द्रपूजितं वामपार्श्वयच्यजनै रुद्रकन्यैस्समन्ततः वा
जितकुसुमाश्रीमांश्चन्द्रकोटिसमप्रभं ज्ञानामृतसुतृप्तात्मा योगैश्वर्यप्रदायकः ध्यायितो योगिभिर्नित्यं प्रसन्नवदनेक्षणः प्र
हसन्निव भाति ज्योत्स्नारश्मिभिर्निर्मलैः अज्ञानतिमिरं हत्वा दर्शयेत्परमं पदं सर्वसौख्यप्रदातारं रुद्रमातृगणैर्वृतं त
स्योत्संगगता देवी तप्तकाञ्चनसप्रभा पूजिता योगिनीवृन्दैस्साध्यैश्च सुरकिन्नरैः सर्वलक्षणसम्पूर्णा सर्वाभरणभूषिता
योगसिद्धिप्रदा तारा मोक्षाभ्युदयदायिका देवस्याभिमुखं नित्यं सुमाङ्गल्यनिरीक्षणा शक्तिश्चापररूपेण शक्तिमांश्च हरस्त
था ब्रह्माण्डे सृष्टिसंहारं करोति च शिवेच्छया दीक्षाज्ञानविशुद्धात्मा ये लिंगाराधनतत्पराः ते प्रयान्ति हरस्थानं सर्वैश्वर्यसुखाव — तंत्र ८८
हं जरामरणनिर्मुक्तं व्याधिशोकविवर्जितं नाधो यान्ति पुनर्देवि संसारे दुःखसागरे शिवयानिनतश्चोर्द्ध्वं श्रीकण्ठेन समी
क्षिताः रुद्रलोकं समाख्यातं ततश्चोर्द्ध्वं निबोध मे उत्तरोत्तरवृद्धास्तु भुवनास्सातिशायोऽस्थितः ब्रह्माण्डस्य अधोभागे रुद्रलोक

स्यचोर्द्ध्वतः दण्डपाणेः परं ज्ञेयं नानारुद्रगणावृतं दण्डपाणिश्च भगवान् योगैश्वर्यसमन्वितं दण्डपाणितलेनैव विधृतं भाति
नित्यशः विष्णोश्च ब्रह्माण्डे मोक्षमार्गेषु दुर्लभे विधिनाराधितश्चैव अनुभोगेन शिवेच्छया सप्तरुद्रांस्तु येरुद्राः कथयामि समा
सतः सर्वरुद्रस्तथा भीमभवरुद्रस्तथैव च महादेवस्तथैशानरुद्रलोकाधिपास्त्विमे ब्रह्मलोकस्तथा ब्रह्मा विष्णुर्वैकुण्ठे पुरे
रुद्रलोकस्थितो रुद्रः सर्वेषां नायकः स्थितः कालाग्नेरूर्ध्वपर्यन्तम् अन्तरं तु वतिकोटयः योजनानां वरानने ह्यन्तः कूष्माण्डरीति क
टाह्यत्तु तस्योर्द्ध्वं ब्रह्माण्डस्य वरानने कोटियोजनमानेन घटाकारेण संस्थितं कपालन्तु तस्योर्द्ध्वं पञ्चाशत्कोट्योर्द्ध्वं भूप
ष्ठातु वरानने पञ्चाशत्तमधोज्ञेया योजनानां समन्ततः एवं कोटिशतं ज्ञेयं पार्थिवं तत्त्वमुच्यते शतरुद्रवधि ज्ञेयं सौव
र्णं विस्तृतं समं वज्रसारादपि सारं दुर्भेद्यं त्रिदशैरपि हुंफट्कारप्रयोगेन भेदयेत्तु वरानने शतरुद्रा मनोक्तस्ते समासेन क
पर्दिर् दशदशकं गणैर्वृतं दशदिक्षु समन्ततः पूर्वादिक्रमयोगेन कथयाम्यनुपूर्वशः कपाली चाजरो बुद्धो वज्रदेहः प्रमर्द
नः विभूतिरव्ययः शास्ता पिनाकी त्रिदशाधिपः ब्रह्मस्य बलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा ह्यडराजस्तु

ल.स्व.भै पूजिता अग्निरुद्रो हुताशी च पिंगलः खादको हनः ज्वलनो दहनो वभ्रुः भस्मान्तक भयानकः अग्नेस्तु वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसम
८९ न्विताः विचरन्ति महादेवा अग्निराजस्तु पूजिताः याम्यो मृत्युहरो धाता विधाता कभ्र कालिनः संयोक्ता च वियोक्ता च धर्माधर्मीय
तिस्तथा यमस्य वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा यमराजस्तु पूजिताः नैर्ऋतो मारणो हन्ता क्रूरदृष्टिर्भया
नकः ऊर्ध्वकेशो विरूपाक्षो धूम्रो लोहितदंष्ट्रिणः नैर्ऋतस्य वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा नैर्ऋतेन सुपू
जिताः वलो ह्यतिवलश्चैव पाशहस्तो महावलः श्वेतोथ जयभद्रश्च दीर्घवाहुर्जलान्तकः मेघनादी सुनादी च समासाग्यरिकीर्ति
ताः वरुणस्य वलाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा वरुणेन सुपूजिताः शीघ्रो लघुर्वायुवेगः सूक्ष्मो तीक्ष्णोऽक्षया
न्तकः पञ्चान्तकः पञ्चशिखः कपर्दी मेघवाहनः वायोस्तु वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा वायुराजस्तु पूजि
ताः निधीशो रूपवान् धन्यः सौम्यदेहो जटाधरः लक्ष्मीरत्नधरः कामी प्रसादश्च प्रकाशकः सोमस्य वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसम
न्विताः विचरन्ति महादेवाः सोमराजस्तु पूजिता विद्याधिपश्च सर्वज्ञो ज्ञानभुग्वेदपारगः सुरेशः सर्वज्येष्ठश्च भूतपालो वलिप्रि

य ईशानानुमतास्सर्वे प्रकुर्वन्ति सुरार्चिताः विचरन्ति महादेवा ईशशक्त्यात्वधिष्ठिताः वृषो वृषधरो नन्तः क्रोधनो मारुताशनः ग्रसनो दुन्दुभिर्गन्धकर्णो वज्रदंष्ट्रवान् विभोस्तु वलमाक्रम्य प्रभुशक्तिसमन्विताः विचरन्ति महादेवा अनन्तेन सुपू
जिताः शम्भुर्विभुर्गणाध्यक्षस्त्र्यक्षस्त्रिदशवन्दितः संवाहश्च विवाहश्च नभो लिप्सुर्विलोचनः ब्रह्मणो वलमाक्रम्य प्रभुशक्ति
समन्विताः विचरन्ति महादेवा ब्रह्मणेन सुपूजिताः एकैकस्य सहस्रन्तु - - - - - - - - ; दशादिक्षु वरुद्राणां परिवा
रो विधीयते शतरुद्रा इति ख्याता ब्रह्माण्डं व्याप्य संस्थिताः असंख्याता सहस्राणि ये त्वधोर्ध्वदिशि स्थिताः स्वछन्दभिद्गादे
वाकल्पमनन्तेश्वरि पृष्टोदेदिशि एकैकमधिपञ्चैव कथयामि वरानने स्थितो वै पूर्वतो राज्ञस्य श्वेता
व नामनामत रुद्रभागान्तु वाते स्थु कामहावीर्य पराक्रमैः दीप्तमद्भिर्महातीव्रैर्मयुखैरिव भास्करैः आग्नेय्यामग्निसंकाशो वै
घनेनाम विश्रुतः मोपि विद्या शतेरुद्रैः शतैस्तु परिवारितं याम्ये राज्ञ्य महाकालो युगान्तानलसन्निभाः शतरुद्रैर्वृता देवि ति
ष्ठते नित्य विक्रमैः नैर्ऋत्यां विकराला मजोमेन परिवारितः तिष्ठते तु महातेजो द्वितीय इव भास्करः पश्चिमे राज्ञस्य येरुद्रा माया

स्वच्छं वीर्येतिविभुतः शतरुद्रैर्हतासोपितिष्ठतेमितविक्रमैः वायव्यांदिशिअराउस्यवायुवेगोमहावल शतैःपरिवृतःश्रीमान्तिष्ठ
९० तेतुमहाबलः सुभद्रनामोत्तरतःशतेमपरिवारितः महायोगवलोपेतस्तत्रतिष्ठतिवीर्यवान् विद्यामयोनामरुद्रईशान्यामे
प्रतिष्ठितः शतरुद्रैर्हतस्तथैवउपतिष्ठेवृणते महायोगवलोपेतस्तिष्ठतेतत्रविक्रमैः अधकालाग्निरुद्रोन्यःस्थितंतत्रदिमी
यकः समावृतोरुद्रशतैःशतैस्तत्रवराने शतेस्समावृतोरुद्रोमयुखैरिवभास्करः उपतिष्ठाधीरभद्रोहतोरुद्रोमहात्मभिः
एकादशोर्म्महाकायैरुद्रकोधसमुद्भवैः एवंतेवैमहात्मानोएकैकशतेनतु दशैतेवस्थितोदेविशतरुद्रेतिभुवने एषा
मपिअसंख्ययापरिवारान्महात्मनां आहत्यारुंडस्थितंएतेनेमधुकम्मधुकराइव कदम्वकुसुमंयद्वत्केशरैःपरिवारितं तंत्र
परिवृतंतथाह्मराड्रुद्रैरमितविक्रमैः भुवनैस्सतोरणास्थाल्लैर्नानारत्नविभूषितैः जाम्बुनदमयाचित्रैस्समन्तात्समलंकृ ९०
तैः दिव्यनारीभिराकीर्णैस्सर्वकामसमन्वितैः ब्रह्माण्डश्चसमाख्यातःपाशजालावृतानितं जन्मव्याधिजरामृत्युम्बेहो
दधिपरिप्लुतं गुणत्रयमलछिन्ननानामतिसमाकुलं पशुज्ञानपरिभ्रान्तंशतित्रयसमाकुलं अत्यन्तस्वर्गतयस्सर्वे

धामेवर्द्दहनो परापरविभागस्तुनैवज्ञानन्निर्मिमिताः हेमाण्डंतुपुरास्पृष्टंक्रियात्माभुवनाकृतिः सममायासमाविष्टमात्मवर्गी
व्यभ्रतय अंतार्यरस्तात्त्वानिउदकादिशिवान्तकं उत्तरेणस्यांगेन दशधासंस्थितानितु अहंकारान्ततोर्द्धंतुबुद्धिश्चशतधास्मृ
ता उद्धंसहस्रधाज्ञेयंप्रधानंवरवर्णिनि पौरुषंदशसाहस्त्रंनियतिस्त्रिक्षधास्मृता तद्रूर्द्धंदशलक्षाणिकलानाम्यावसुव्रते
मायातुकादिधाव्याप्यस्थितासर्वंवरावरं दशकोटिगुणांविद्यामायाव्याप्यव्यवस्थिता शतकोटिगुणेनैवस्थेसानुव्यापितं सा
दाख्यंकोटिमाहस्त्रंविन्दुनादंततोवृत्तः योजनानान्तुवन्देवि शक्तिव्याप्यव्यवस्थिता व्यापिनीसर्वमध्वानंपापितान्तुव्यवस्थि
ता अप्रमेयंततोज्ञेयंशिवतत्त्वंवरानने भुवनान्संप्रवक्ष्यामिभावतत्वादनुक्रमात् आकाशविभवस्तेभुवनात्मकवि
स्तरे यत्रदृष्टंवशुभानेसुपश्यन्तदृष्टिभिः यत्रसाख्येनयोगवानयवैयवरामिभिः स्वभावचिन्तकैर्वापिमवैकर्म्मप्रवा
दिभिः नापिससयवादस्यन्त्याद्वविमोक्षितैः नभृतवादिभिश्चैवनापिस्यात्लौकिकैरपि नचात्मचिन्तकैर्वापिनचेतेर्क्षप्र
वादिभि नचवेदाधिकैर्वापि [illegible] देवानचाप्येनुवादि

त्र·स्व·भै भिः नमुत्रवादैर्नोर्कदाअपरिज्ञानमीश्वरं इत्येवंवादिनांतेषांवादिनामुशतत्रयं त्रिषष्ठिरधिकाचान्येवादिनांधानिचैतमां अ
९१ ज्ञानतिमिरान्धानामुन्मीलनकरोत्तमं संसारपङ्कमग्नानांनाखिलोत्तारणाम्बरं महामोहतिमिरान्धानान्नमोनुदमिदंवरं पर
मेशमुखोद्भीर्णं यन्मयाप्राप्तमद्भुतं ज्ञानामृतमयंदिव्यंनानाभुवनविस्तरं शृणुष्वैकमनादेवि विविधाकारमद्भुतं अनन्तभु
वनसंहात अम्बुध्देनापवस्थितं मधुकोशजालवद्देवि यथाभूतनिवयाकृतिः मीनशारवकुलाकारंदाडिमीबीजवत्स्थितं कद
म्बकेशरनिभंपुरणातुमहीवहत् महासेनावासनिभंवनेनरूसमुद्भवत् निरन्तरमनन्तानिभुवनानिवरानने नानाकारा
निचित्राणिसर्वरत्नमयानिच परिमण्डलानिदीर्घानिअर्द्धचन्द्राकृतानिच पुरुषाकृतीनिचान्यानिनन्द्यावर्ताकृतीनिच पद्मा तंत्र
कृतीनिचान्यानिशरदाभ्राकृतीनिच पर्वताकृतिरूपाणिगजयूथाकृतीनिच शिराकृतीनिचान्यानिज्वालारूपाकृतानिच ९१
महाविमानरूपाणिशूलकाकृतिवर्णिच मुरजाकाराण्यानिव्यणकृतिपुराणिच महापुरुषरूपाणिशतस्त्रकृताकृतीनिच
सहस्रशृङ्गवानानितथान्यानिवरानने कोटिशृङ्गानिचान्यानिअसंख्यशिखराणिच हस्तानिचतुरस्राणित्रिकोणान्यपराणि

च दिव्यचित्रपताकानिदिव्यघण्टाध्वजानिच भेरीनादस्वनान्यानिदिव्यगीतध्वजानिच दिव्यदुन्दुभिनादानिमहावीणास्वना
निच नानावादित्रघोषाणिभुवनानिचसर्वदा शुद्धानिस्फटिकाभानिपद्मरागछवीणिच चन्द्रकान्तिसवर्णानिमुक्तादामनि
भानिच राक्षारससवर्णानिकानिचिद्रखरीणि इन्द्रगोपकवर्णानिइन्द्रनीलनिभानिच बालादित्यसवर्णानिपद्मगर्भनि
भानिच चन्द्रप्रभानिचान्यानिचन्द्रकोटिनिभानिच मध्याह्नार्कसवर्णानिसूर्यकोटिनिभानिच अशोकस्तवकाभानिहरि
तानिभानिच नीलोत्पलसवर्णानिविद्युत्पुञ्जनिभानिच शक्रचापसवर्णानिगोक्षीरधवलानिच सिन्दुरकुङ्कुमाभानि
गोरोचननिभानिच तप्तहेमसवर्णानिनिर्धूमाग्निनिभानिच शंखपाण्डरवर्णानिकानिचिद्भुवनानिवै नानावर्णानिचान्या
निनानारूपाकृतानिच सर्वांपरोदेविव्यापितंपरमंपदं अप्रमेयमसंख्येयमगम्यंसर्वदेहिनां विनाप्रसादाद्दीक्षा
म्यज्ञानेनतन्नलभ्यते नचापिभावनाभवतिदीक्षामप्राप्यदेहिनः यदानुकारणाशक्तिर्भवेन्निर्वाणकारिका विवेकप्रति
पत्तये दीक्षाज्ञानमयीशुभा सर्वयोगान्निर्वादियातदामोक्षंव्रजेत्पशुः नान्यथामोक्षमायातिअपिज्ञानशतैरपि येनप्र

ल.स.भे. काशितदिव्यंशिवतानन्तरूपिणा सएवमोक्षं व्रजंतिशिवः सर्वो महेश्वरः तेनेदंज्ञानमुख्यं तु पुरा प्रोक्तं मया तव संसारपंकम
९२ ग्नानां नारिणां तारणं पदं महामायच्छन्नानां मज्ञानमयगुणो वरात् अनन्तापरमक्षोभ्यसुबोध्यं परमेश्वरं परमेशानुसारी
णीयन्मयाप्राप्तमद्भुतं वक्ष्ये ज्ञानामृतमिदं शृणुष्वैकमनाः प्रिये उर्ध्वे वै ब्रह्मणोऽण्डस्य भुवनैकादशास्मृताः एकादशानां रु
द्राणां युगान्ताग्निसमन्विताः अतोर्द्ध्वं भुवनं देव्या रूपयामि वरानने इन्द्रनीलमयं दिव्यं समन्तात्परिमण्डलं तस्मिन्भगवती
देवी भद्रकालीव्यवस्थिता वसनेन्दीवरश्यामा स्निग्धकाकुंकुमप्रभा सूर्यमण्डलरूपाभ्यां कुण्डलाभ्यामलंकृता पीनाभ्या
म्यां यथा सध्यां चन्द्रिकाभ्यां विराजते राजते च तथा हाररत्नाभ्यां समरे स्थितः असिताञ्जनशागाभ्यां मध्ये श्रीमद्वहा स्व तंत्र
चतुर्भिश्च धृतैः पीठैः सिंहैः रमितविक्रमैः सर्ववज्रमयैर्दिव्यैर्दिव्यरत्नविभूषितैः आसने सुप्रभे देवी जात्यञ्जनसमप्रभा ९२
शुक्ले हिमवत्शृंगे नीलमेघ इवस्थिता सर्वरत्नमयी दिव्या रसनाभ्यो विराजते पीतमाल्यांशुकवती शार्ङ्गी वारुणायते
नृतीयेनयनेनस्यालनाटस्थं विराजते उदयस्थमिवादित्यैर्ग्निज्वालाविभूषिता उद्धृतेनातपत्रेण शाश्वतेन विराजते ह्

स्नेमधर्यस्थिरं न च चंडरणासाविभावती कोटिकोटिसहस्राणां स्त्रीणां तु परिवारिताः आहूता च कुलैरेव नक्षत्रैः सुतभक्तसे कु
न्दनरत्नवर्णाश्च हेमश्यामाश्च शोभिताः प्रियंगुकलिकाश्यामाश्च गौर्यसुयौवनाः प्रभावदानरूपिण्यः पीनश्रोणिपयोध
रा हास्यभावविधिज्ञाश्च गीतनृत्यविशारदाः वेणुवीणामृदंगाद्यैः शंखवादित्रनिस्वनैः उपास्यमाना तां देवि रमन्तेतत्र योषि
तः एवं तु विज्ञेयं नाम भुवनं तु वरानने या दुर्गातिरमृतानां च ब्रह्माण्डोदरवर्तिनां या विष्णुप्रसादपूर्वं माराध्य परमेश्वरं अ
वतारितावधार्याय महिषस्य महात्मनः येन वै केन रूपेण भगवान्हिमवान्गिरिः शुष्कपर्णमिवाक्षिप्य भगवत्या विना
शितः स तच्छिनाशयदेवीं तमसुयं इवोत्थितः सा देवी सर्वसत्त्वानां नामिरूपेश्वतिष्ठति योगमायाप्रतिद्धन्द्वा कुमारी लोक
भाविनी अचिन्त्या चाप्रमेया च अव्यक्तर्यपरिपश्यति विष्णुनासहिता देवी कल्पकल्पे पुनः पुनः भगिनित्वेन मायाति नामरूप
विपर्ययैः मन्वन्तरे मन्वन्तरे तथैव च युगे युगे रक्षणार्थं तु लोकानां मातेव हितकारिणी इत्याख्यातं तु भुवनं जयनाम वरान
ने तद्भक्तास्तत्र गच्छन्ति तस्यामण्डलदीक्षिताः न चैव तत्प्रसादाय नयजैर्भूरिदक्षिणैः नदानैर्विविधैर्वापिशंकरणमुवरा

स्व.तं.भै. तेन्ने यामावांच्चदेवस्य शशाङ्काङ्कितमौलिनः दीक्षाप्राप्यातुप्राप्यन्ते मराल्लेवप्रवर्जिता निर्वाणदीक्षानिर्बीजाददातिस्वनु
९३. देहिनां यामुक्तिदीक्षापरमोविधिवत्परिकल्पिता: विशेषावरणादीक्षायावतीन्द्रियतेनृणां तावतीगतिमाप्नोतिभुवनेषुवराम
ने भुवनेभुवनेशासुसंस्थानावयथाक्रमे कथयिष्यामिवःसर्वंश्शृणुष्वैकमनाःप्रिये भद्रकालायरौद्रेदेवोरुद्रकोटिसमुद्भवः को
रिमात्रिणावीरेशायुगान्ताग्निसमप्रभः युगान्ता गर्जितेध्वनिनिस्वनः शातकुम्भसंतेजोदिव्याभरणभूषितः आ
इंदीवरश्यामोनीलाञ्जनसमद्युतिः शिखिकण्ठनिभःकिञ्चित्किञ्चिद्दावानलोहितः कपञ्जीमुतवर्णाभअतसीपुष्पसमप्रभ
इन्द्रनीलनिभःकिञ्चित्किञ्चिद्भृङ्गनिभाकृतिः जात्याञ्जननिभाकारैरुद्रैकादशसंयुतः पुरःकोटिसहस्राणिरुद्राणाञ्चमहात्मनां भु
वनतस्यदेवस्यविजयन्नामविश्रुतः इन्द्रनीलनिभंदिव्यंसर्ववज्रनिभंमहत् दशकोटिसहस्राणिरुद्राणांस्वरवर्णिनि अनन्त तंत्र
- भुवनसंहातैरन्यैश्चपरिवारितं नीलोत्पलदलश्यामैःशिखिकण्ठनिभैस्तथा रुद्रैर्दिव्यैर्महावीर्यैस्समन्तात्परिवारितं स्तुतिभि ९३
र्मङ्गलगीतैर्नृत्यवादित्रनिस्वनैः प्रणवैर्वेणुवीणाभिर्भेरीझल्लरिगोमुखैः पटहैःकाहलैश्चैवशंखदुन्दुभिपीलुकैः मर्दलैस्त

डिण्डिमैश्चान्यैर्मुरजैस्तथा मान्नकानन्ददुन्दुभितिमिराउपरादिभिः वादित्रैर्विविधैस्तालिराद्यैः ---- लैः नघुष्टैस्सहासै
श्चनर्दितैःकुर्हितैस्तथा भूतैर्भूतगणैरुद्रैर्जल्पितैःपठितैस्तथा ध्यायद्भिश्चजपद्भिश्चधावद्भिर्दीपितैस्तथा मयुरकोकिलारवै
गुञ्जद्भिश्चतथापरे नानारूपविकारैश्चविकुर्वद्भिर्महात्मभिः अप्रमेयैर्महातेजैर्मर्दितैरविभास्करं गन्धर्वैश्चैवयक्षैःसिद्ध
वद्रक्षुकान्वितं. गोकर्णोगोमुखश्चान्येदीप्तिश्चधमुखस्तथा व्याघ्रवानरवक्त्रश्चभगवान्पूर्णपाश्चतो वीरभद्रोमहातेजोयुगान्ताग्नि
समप्रभं धामतत्तस्यदेवस्यसर्ववज्रमयंमहत् शतयोजनविस्तीर्णंचतुरस्रानलप्रभं राजते ------ गम्भीमपराक्रमैः
तत्रतंपूजयन्त्यग्नाःयेस्मरन्तिमहेश्वरं जलेमनुपुवाग्नौवाशिरश्छेदेनवापुनः तेयान्तिभैरवंदिव्यंभद्रमहाद्युतिं भुवन
म्यान्यदेवेशिदण्डपरीवरणात्मकं आपामयघनंवापिशक्रचापरवस्थितः तत्रासतेमहात्मानःअंगुष्ठाग्रप्रमाणतः तत्रयोजन
कोटिर्द्वेविस्तरभाउर्ध्वमुच्यते तस्यैकंतुगुणविस्तारंराज्यमावरणोप्रिये आहतंतेनतत्सर्वंमहाबुद्धपिधारिणा रुद्राणमितिसंख्या
तन्डग्लंकतितासया वारभद्रनिकेतंतिरुद्रकन्यालयपिच त्रयोदशभिरन्यैश्चभुवनैस्तुशोभितं नानारुद्रगणैर्दिव्यैर्निरन्तर

खल्कमै
९४

मलंकृतं अयं वैवीर भइस्य बुलागारमदशंप्रियं अतःपरं प्रवक्ष्यामि धरित्र्याभुवनं महत् धात्री यस्मिन् भगवती धुरानीकसनात
ना हेरापमतुलां धान्नाभारा धयन्ति संस्थिता: चक्रवर्त्तिविमानैश्च वसुभिः परिवारितं आहतं भूतसंघातैरात्मीयैस्तत्परायणैः
दिव्यगीतनिनादाद्यैर्वादित्रशतनिःस्वनैः अन्नभुवनसंघातैरुद्राणां परिवारितं भुवनस्यास्य मध्ये तु उद्यादित्यसंनिभं रक्तो
त्पलनिभं दिव्यमशोकस्तवकच्छविः पद्मरागमयैर्दिव्यैः प्रासादैस्तैकभूमिकैः तस्य मध्ये भगवती धरित्रीनाकधारिणी रक्त
स्रजस्यमालायां लम्बायं नित्यभूषिता: चन्द्रार्कमण्डलाभैव कपालतलमण्डिता: पीतहेमांशुकवती महाहारविभूषिता शतयोज
नविस्तीर्णे कूर्मपृष्ठ्यवस्थिता: चतुर्वक्त्राष्टभुजा दिव्याभरणभूषिता: रूपयौवनसम्पन्ना नृत्यगीतविशारदा परिवार्यपर्युपा
शन्ति दिव्या वैमानसास्त्रियः त्रिंशत्कोट्यस्तु ता सार्वे दिव्याभरणभूषिता: उत्पादिता स्मास्सर्वे रागतस्यार्थे हितमिच्छया तप्तजाम्बूनद
निभा दिव्याभरणभूषिता: उच्छ्रितेनातपत्रेणाधृयमानेन मूर्द्धनि पुरस्थितो महातेजो मेरुर्यो सौ महागिरिः उपास्यमानो ना
देवीं तत्र तं तनुनागाधियः नीलोत्पलदलश्यामो नीलजीमूतसन्निभः नीलो नाम महाशैल: पीतवासा महाद्युतिः अतिकान्तेन

रूपेणा केन भार्ग्गिरिवायर: उपास्यमानो दिव्यभिन्नांगरा भिन्नगणाधिपः तस्योत्तरे चन्द्रनिभो मकुटालंकारभूषितः श्वेतातपत्रोर
पश्चाश्वेतानाम महागिरि: तस्यामेरुसूर्याभो मकुटालंकारभूषितः पीताम्बरधर श्रीमा कुसुमायुधपायर दक्षिणानपित
श्यामिश्रणुक्षराहितो प्रियं चन्द्राचदातदन्तोजदिव्याभरणभूषिता: शुक्लाम्बरधर श्रीमान्मितामहस्वायर तस्य हेमघतीकाशो
दिव्याभरणभूषित: पीताम्बरधर श्रीमान्पीतमाल्यानुलेपनः हेमकूटो महातेजो तेजसामिविविग्रहा: राजते भगवान् शैलःस
ध्याहृत उपांशुमान् पराहृराश्चप्रतीकाशो शंखगोक्षीरसप्रभः शुक्लाम्बरधर श्रीमान्दिव्यकुण्डलभूषित: आतपत्रेण महता
धृयमानेन मूर्द्धनि राजाउत्तरतश्चैव द्वितीयश्च ददुराह् इन्द्रगोपकसंकाशो यश्चिमे गन्धमादनः रक्ताम्बरधर श्रीमान् हश्च वक्षं
गुणान् शुद्धस्फटिकसंकाशः शुक्लाम्बरधरस्रजः किरीटीकुण्डली श्रीमान्मान्यवान्पूर्वतेःस्थितः इत्येवमादिभिश्चान्यैः पर्वतैःप
रिवारितः लोकालोकश्च शान्तश्च तथा वै कुलपर्वतः दिव्यरूपधरा देवी तनुर्वैयारमेश्वरी धारणान्धतमा त्वं प्राणस्यस्मात्तु योगिनो
न धाति ताव तौ मूर्त्ति हरिश्चापरमात्मनुं अतःपरं तरं देवि सामुद्रभुवनं महत् सर्ववज्रमयं दिव्यं दिव्यैर्भार्य शतंयुतं मेधा

स्वलभे सर्वतःपरिमण्डलं मध्येतुभुवनस्यास्यमण्डलंचन्द्रसन्निभं शतयोजनसाहस्रंसमन्तात्परिमण्डलं तस्यमध्येतुपुरुषोरक्तवर्णोमहा
९५ द्युतिः किरीटीकुण्डलीस्रग्वीदिव्याभरणभूषितः अपांपतिस्तुभगवान्वारुणीपरमातनुः ततोदेवंमहात्मानंपरिवार्यसमन्ततः रूप
यौवनसम्पन्नापर्युपासन्तिनित्यशः शुक्लाम्बरधरादेवीशुक्लगंधानुलेपना शुक्लयज्ञोपवीतिवशुक्लस्रगुपशोभिता शुक्लेनै
वातपत्रेणधूयमानेनमूर्द्धनि गंगाउत्तरतस्तस्यस्थितावैपरमातनुः नीलाम्बरधरादेवीनीलगन्धानुलेपना नीलस्रग्दा
मकण्ठाच्चयमुनातस्यदक्षिणे स्वबमाथामहानद्यःपरिवार्यमहाद्युतिः समुद्राश्चकेदेवेशिस्वर्णादिभिर्वराङ्गणे उपा
सतेसदाभक्त्यावारुणीपरमातनुः नानासरांसितीर्थानितडागायेवदेवताः सतन्मात्रेतुदेवेशिकृत्वांचैवतुधारणा अपांपोः तंत्र
निपरात्माज्ञावारुणीपरमातनुः अतःपरंप्रवक्ष्यामिभुवनंवरवर्णिनि श्रीनिकेतनविख्यातंपद्मगर्भेतिविश्रुतं विमानशा ९५
तसम्पातैर्निरन्तरमवस्थितैः शोभितंभुवनीशैश्चरुद्ररुद्रगणैस्तथा सरोभिर्मानसैर्दिव्यैःदीर्घिकाभिश्चशोभितं रथचक्र
प्रमाणैश्चमणिकाञ्चनमण्डितैः वैडूर्यनालैःकमलैर्दिव्यगन्धसुगन्धिभिः मृदुभिःकान्तिमद्भिश्चचन्द्रमण्डलसन्निभैःशो

भितंसुविचित्रैश्चविकचैर्वज्रकेशरैः उद्यानैर्विविधैश्चापिनानाविभवपूरितैः नानाकामप्रभेदैश्चसर्वत्रसमलंकृतैः नानामणि
मयैश्चित्रैःक्रीडाशैलैश्चमानसैः मानसाभिश्चनारीभिः रूपयौवनशालिभिः होमभावविधिज्ञाभिर्दिव्यस्त्रीभिरलंकृतं विचित्रै
र्मणिमयैश्चशतपत्रैश्चसुव्रते उपशोभाविचित्रैश्चविकचैर्वज्रकेशरैः उपशोभितंगन्धर्वैश्चस्तुतिमङ्गलवादिभिः गायद्भि
र्नृत्यमानैश्चदिव्यस्त्रीभिस्समाकुलं तस्मिंस्तुभुवनेरम्येपद्मगर्भेमहाद्भुतं शारदेन्दुनिभंदिव्यंमण्डलंरश्मिसंकुलं तस्यमध्ये
भगवतीश्रीसूर्यमोक्षभाविनी चन्द्रकोटिसहस्राणांयाकान्तिःपरिवर्त्तिते स्फुरत्ययुगपत्तोमेत्वमातुविभाव्यते निर्वाणमि
वपाशान्नासर्वानन्दसंमोहए रूपिणीपरमादेवीमूर्तिरत्यन्तचारिणी शतयोजनविस्तीर्णेउदितादित्यसंप्रभैः चन्द्रकान्तिम
येयंभेवज्रकेशरवर्णिके कोटिपत्रेमहादिव्यगन्धवासरसान्विते पद्मासनेभगवतीपद्मगर्भसमप्रभा उपरिष्टात्तुसाति
ष्ठंविभूत्यापरमायुता महार्हैश्चस्रग्दामैःप्रलम्बमुक्ताशुभं बहुमालाकुसुमैश्शोभितेवितानमहापथं स्फुरन्मयूखचल
नेक्ष्यालतलमण्डलं सूर्यमण्डलसंकाशोधारयन्तीवकुण्डले स्फुरन्मयूखैसंयातारसनाशातुविभ्रती हेमाभापीतवस

स्व॰लभै. नामकालारविभूषिता चक्राभेनातपत्रेणाधूयमानेनमूर्द्धनि उपगीयमानागन्धर्वैर्म्मानवैरुद्रसंभवैः परिवारिताभगवती
९६ मातनुपारमेश्वरी याघ्राघ्रातयसाराध्याविष्णुनाप्रभवीष्णुना दत्ताईवीनशीतेनविष्णोरस्थलवासिनी अर्द्धेनसाभगवती
विष्णोरङ्केप्रतिष्ठिता पादेनेन्द्रस्यदेवस्यपादार्द्धेनदिविस्थिता तदर्द्धेनपुनर्देवीपार्थिवेषुप्रतिष्ठिता तदर्द्धेनमनुष्याणांपाश्वि
ताप्याप्यमूर्त्तिभिः स्वरूपावामरूपाचद्विधासापरिकीर्त्तिता अबलासानमुःसूक्ष्माअक्षोभ्यातत्रतिष्ठति रुद्रक्रीडावनारेषु
प्रपोगादिषुसुव्रते श्रीगिरौचविशेषेणाम्रुतस्रुवनंद्रजेत् उत्तरस्यासंनेभागेहयंमागदिताप्रिये प्राप्यतन्मीडशीदेवी
मैश्वर्य्यमणिमादिकं भूत्वातुसाष्टधादिव्यादेवेद्रयिहितिष्ठति सिद्धेष्वपिचसादेवीउत्तमासिद्धिःस्तुयते तस्यार्थेतारका तंत्र
येस्तुसंग्रामेत्रिदशेश्वरैः कृतंपोरंवसंख्येयंतांश्रियामभिकांक्षिभिः असंख्येयाश्वसंग्रामेकृतावैचक्रवर्त्तिभिः साध ९६
वश्चैवमुक्तानांअवुधानांपराःस्मृताः श्रीभुवनंसमाख्यातंयथावत्तववरानने अतऊर्द्ध्वंप्रवक्ष्यामिभुवनंतुनिवोधमे
सारस्वतमितिख्यातंगन्धर्वमितिचस्मृतं पद्मगर्भेपुरेवापिकोटिमात्रेणासुव्रते योजनानांप्रमाणांतुसमाख्यातंसमन्ततः

सर्वरत्नमयंदिव्यंसर्वैश्वर्य्यसमन्वितं विमानैर्विविधाकारैर्नानारत्नमयैःशुभैः गन्धर्वैर्म्मानसैश्चैवमायवस्थाप्यनेकधा नृत्य
मानैस्तथावान्यैर्गाणैस्तुपार्श्वगैस्तथास्त्रीभिः सुरूपिनीभिश्चगन्धर्वैश्चसमाकुलं तस्यमध्येतुदेवेशिशारदेन्दुनिभंशुभं रश्मिमा
लाकुलंदीप्तंमण्डलंपरिमण्डलं तस्यमध्येभगवतीसारस्वतिमवस्थिता शारदेन्दुसहस्रस्ययाकान्तिमितिवर्त्तते पीताम्बराध
रादेवीपद्मपत्रायतेक्षणा नीलोत्पलदलश्यामादिव्याभरणभूषिता हेमपट्टपरीधानादिव्यकुण्डलधारिणी उरसारमला
कारमुक्ताहारमिशशिप्रभं स्फुरन्मयूखसंघातंकुण्डलद्वयमविभ्रा यामत्रयावनीसंध्यासप्तस्वरतनुःशुभा॥ नालीकद्वारहादे
वीमृदङ्गौगरुडोद्भवा ध्यानासनजालपदागीनवर्णप्रभावती अंगुल्यसंधयश्चैवलक्षणानिनिबोधमे आसनेपरमेदिव्येव्रे
तभूतगणेश्वरे स्थितास्थितिरिवाभातिसर्वस्यजगतःशुभा गानसाभिश्चनारीभिर्गन्धर्वैर्म्मानसैस्तथा हाहाहूहुश्चचित्ररथ
तुम्बुरुर्नारदस्तथा विश्वावसुर्विश्वरथोदिव्यगीतविचक्षणाः संयोज्यमनसात्मानंत्यक्त्वाकर्मफलस्पृहां तेवैसारस्वतंस्था
नंप्राप्नुवन्तिसुरपूजितं येचान्येधारणांकृत्वाअशुभापिविमुच्यंते तेपिसारस्वतंस्थानंप्राप्नुवन्तिनरोत्तमाः सावैसारस्वतीदे

स्वच्छं ७ श्रीमूर्त्तिर्वै परमेश्वरी योस्थितापरभागेन ब्रह्माण्डोदरवर्त्तिना ब्रह्मलोकेत्वमादेशी पादेनैकेन तिष्ठति शाक्तेचापितदर्द्धेन ग
न्धर्वैस्तु तदर्द्धतः सिद्धैस्तु तदर्द्धेन किंनरैस्तु तदर्द्धतः तदर्द्धेन तु नागेस्तु यक्षैस्तदर्द्धेन वैपुनः पिशाचैस्तु तदर्द्धेन सार्वेतिष्ठति भा
गतः पिशाचेभ्यस्सहस्रांशो मानुषेषु च तिष्ठति भानुतज्ज्ञातयोरेमाराध्य चापिना किंनं अवतारितातु सा देवी रुपिणी स्व
रभूषिताः स्वरस्तु स्मरतेस्तस्याः कन्या देवि लक्षणा पुरा स्वरेभ्यः स्मर्यमानेभ्यः सती रूप समन्विता उद्भूतैस्मस्वरेभ्यो ब्रह्मणोव्य
क्तजन्मनः स्वरेभ्यस्तु विनिष्क्रान्ता तेन सा तु सरस्वती सास्थिता सर्वशास्त्राणि कवीनां काव्य संस्थिता यावल्मीकस्थिता देवी
योमे चापि निरन्तरं ऋषीणां चैव सर्वेषां मेधा बुद्धि विवर्द्धनी सर्वज्ञानधरा सा तु सर्वज्ञा देव पूजिता मेरोर्वायव्य भागे तु तंत्र
पुरमस्याः प्रकीर्त्तितं इदं तु परमं देव्या मया च परिकीर्त्तितं भुवनं सारस्वतं नन्तु कीर्त्तिताप रमानघ तत्रैव आयतनं त्वस्तु ७
शृणु त्वं भुवनोत्तमा अमरेश्वरं प्रभासं च नैमिषं पुष्करं तथा आषाढी डिण्डि मुण्डि च भारभूतिश्च नाकुली गुह्याष्टकमिदं
ख्यातं जलावरणवासिनां तेजतत्वमतश्चोर्द्ध कथयामि समासतः अग्नेस्तु भुवनं चैव कथयामि वरानने अर्शाक्रान्तवक्त्रा

तांशु पर्वतो दीप्तिमद्भुतं सफुल्लकिंशुकच्छायं जवाकुसुमसन्निभं भुवनस्यास्य मध्ये तु उदितार्कसमप्रभं परिमण्डलमाग्ने
यं तेजोमण्डलमुच्यते तस्य मध्ये तु भगवान् शिवाग्निकारणापरः योवतीर्याण्ड मध्ये तु स्थितापरस्त्रिथमिथा वक्रो तु दक्षि
णेनास्य रुद्रस्य परमात्मनः स्थितो जिह्वस्त्वरूपेणात्स्वं भूत्रीललोहितः सप्तवक्त्रपुनर्देवी कलाविस्तु यमीश्वरं तस्य रूपं
प्रवक्ष्यामि शृणुष्व वहितात्प्रिये रक्तपद्मदलच्छायाः पद्मरागसमद्युतिः रक्ताम्बरधरः श्रीमान् रक्तमाल्यानुलेपनः अर्क्का
भाभ्यां कुण्डलाभ्याम लंकृतः शुभाननः महाहारेण दीप्तेन सार्द्धो द्वेवराननेः किरीटी कुण्डली दीप्तो देवाननः सउच्यते स
वक्त्रमयपर्यन्त उपविष्टः स्वयंप्रभुः देवाग्निरिव शैलाग्रे वेणुपर्वदि वोथितः दशकोटिसहस्राणि आयामा तु गणेश्वराः
दक्षिणस्याहितिक्रान्ता स्वस्तु तोस्य स्वयंप्रभुः हिताय सर्वभूतानां रुद्रो वैदूर्यवर्चसः तेन अग्निमहात्मानं पर्युपासन्ति
नित्यशः नायश्च विविधा दिव्याः दिव्याग्नातिविचक्षणाः गणा रुद्रा भूतगणाः किंकराश्च सहस्रशः सर्वे शिवाग्नियष्टिनस्स
वेदांगमध्यगो परं अग्निकार्यविधानेषु [illegible] तन्नधितमी [illegible] सप्तकथावहुधा

स्वं॰भै॰ स्तुलोकंव्याप्यव्यवस्थितं स्वतेजस्तेजसांयोनितस्मात्अग्नेर्दिवाकरः अभिव्यज्यतेचवक्तुधाकल्पमन्वन्तरेषुयत भिन्नस्तुजन्म
९८ भेदेस्तुपञ्चाशान्निश्चभूतले स्वरूपकीर्त्तितंसम्यक्आग्नेयंभुवनंमहत् भुवनाधिपास्तुभुवनोकथयामिअतःपरं हरिश्च
न्द्रश्रीशैलंजल्पमन्त्रातिकेश्वरं महाकालम्मध्यमञ्चकेदारंभैरवंतथा अतिगुह्यसमाख्यातापूर्वेशानमनुक्रमात् त
तोर्द्धवाघायरणोमन्त्रस्थोवायुमध्यः धारोतिभुवनानाम्नावायोस्तुवरवर्णिनि शंखगोक्षीरधवलंहिमकुंदेन्दुसप्रभं त
स्मिंस्तुभुवनेदिव्येदिव्यैश्वर्यशतैर्युतः मध्येतुमण्डलंदिव्यंशातचन्द्रसमप्रभं रश्मिभिराकुलंदिव्यंद्योतमानन्दसादि
शो तस्यमध्येतुवैदेवीवायोस्तुपरमात्मनं किरीटीकुण्डलीदान्तोहारकेयूरमण्डिता नानाभरणचित्राङ्गोविचित्रमाल्यानुले तंत्र
पनः चित्राम्बरधरःश्रीमान्महाहारविभूषितं मारुतोनामवैदेवोदशकोट्योमहात्मनोड्यास्सन्तिमहात्मानोवायुमूर्त्तिमहा ९८
द्युतिं योव्यायंसरीरीणांस्कधायस्त्वधाविभुः सप्तधासप्तधाचैवतिर्यगाद्विगुणंविभुः समगण्लेमहादिव्योविभाव्येकप
रातनुः तमेवमेकदशाधात्प्राणात्मारस्तुयोगिन ध्यात्वात्यक्तातुवैधारांहत्वातस्मिंस्तुधारणां तंविशन्तिमहात्मानंवायुभ

तारवमूर्त्तयः इतिधारांसमाख्यातंभुवनंतवसुव्रते तेस्तुभुवनाधियारुद्राःकथयाम्यनुपूर्वशः गयाचैवकुरुक्षेत्रंनखलंकन
खलंतथा विमलंचाट्टहासञ्च माहेन्द्रभीमम्स्टकं गुह्याद्गुह्यतरंगुह्येतद्देदितव्यंप्रयत्नतः आकाशेतुतथावोशुद्धस्फटिक
निर्म्मलः सूक्ष्मरूपाव्ययोनित्यंमध्यदेशेव्यवस्थितं आकाशधारणायुक्तोयोगीप्रयातितत्पदे अत्राकाशेप्रवक्ष्यामियरु
द्रास्संव्यवस्थिताः भस्मापदंरुद्रकोटीअविमुक्तंमहावलं गोकर्णभद्रकर्णञ्चस्वर्णाक्षस्थानमष्टमं पविभाष्टकमेतद्धिस
मासेनप्रकीर्त्तितं अस्यवाक्यमहस्कारंतत्ररुद्रान्निबोधमे छगलण्डद्विरण्डञ्चमाकोटमण्डलेश्वरं कालंजलंशंकुकर्णस्थ
लेश्वरस्थलेश्वरं स्थानाष्टकंसमाख्यातंपूर्वीणिज्ञानगोचराम् मध्यदेशेस्थितोरुद्रअहंकारेश्वरःप्रभुः श्वेतरक्तंतथापीतंक
-ष्णञ्चस्फटिकप्रभं पञ्चरुकेतुयवर्णास्समासाःकीर्त्तितानितु सितारक्तातथाकृष्णानीलवपावावलात्मकं पीतमृग्रकाच
विज्ञेयाकपिलाधूम्रवर्द्धमा शतरुद्रास्समाख्यातास्त्रिनेत्राःशूलपाणयः चन्द्रार्द्धमौलियस्सर्वैःसहस्राणीभिःसमन्विताः प
माकारास्तुविज्ञेयाभुवताम्नरविस्तृतां शतरुद्रेषुभुवनाभोगैश्वर्यसमन्विताः पञ्चाष्टकेतुभुवनाःकुर्म्माकारास्तुकीर्त्तिताः आ

स्व॰लभं
९९

क्रमाद्धरणार्द्धत्वहंकारस्योर्द्धतः प्रिये भुवनान्कथयिष्यामि शृणुष्वैकमनाधुना आपातुगन्धतन्मात्रं विस्तीर्णं मण्डलं महत्
स्थितं विमानवद्देवि योजनानेककोटयः शुक्लाः कासिता हरिता पीता च वरवर्णिनि यत्र वर्णा समायुक्ता शक्रचापसमप्रभो वि
मानमिव देवेशि सर्वतः परिमण्डलं सर्वेभ्योधिपतिस्तत्र स्वरूपस्थ विज्ञानतः तस्मात्तु मायंतं पृथ्वीमवेक्षेन प्रचोदिताः तस्मा
न्तु मण्डलादूर्द्ध्वं रसतन्मात्रमण्डलं हरितं मरकतश्यामं चापपक्षनिभं प्रिये तत्रोऽधिपतिस्तत्र स्वरूपावतिष्ठति तस्मा
द्यो विनिःक्रान्ताम वेशमप्रचोदिताः तस्मात्तु मण्डलादूर्द्ध्वं तेजतन्मात्रमण्डलं स्फुरत्सूर्यांशुदीप्ताभं पद्मरागसमप्रभं रु
द्रापशुपतिस्तत्र स्वरूपावतिष्ठति तस्मात्तेजो विनिःक्रान्तान् हृत पशुपतीच्छया तेनैव सर्वलोकानां व्यापको वरवर्णिनि
तस्मात्तु मण्डलादूर्द्ध्वं स्पर्शतन्मात्रमण्डलं संध्यारुणसमच्छायां वायव्यं मण्डलं प्रिये वितानाकारसंस्थानं समन्तात्परिम
ण्डलं तत्रैव मण्डले देवि ईशाने संव्यवस्थितः तस्माद्वायुविनिःक्रान्तो ईशोच्छ्रपरितापि प्रिये तस्मात्... पञ्चवायुस्ते
व्यापकः परः सप्तधा सप्तधा मासस्सस्य बहुधागतः तस्मात्तु मण्डलादूर्द्ध्वं शब्दतन्मात्रमण्डलं नीलोत्पलदलश्यामं स

दन्तोदकसमप्रभं वितानमसहस्राकारं समन्तात्परिमण्डलं भीमस्तु तत्राधिपतिस्वरूपावतिष्ठति तस्माद्व्योम्नि विनिःक्रान्ता
भीमच्छा चोदितं महत् व्यापकं सर्वलोकानां परापरगतं प्रिये तस्मात्तु मण्डलादूर्द्ध्वं सूर्यमण्डलमुच्यते सहस्रादित्यसंका
शं दीप्यमानं समन्ततः विमानवद्विमिदीप्तं समन्तात्परिमण्डलं रुद्राऽधिपतिस्तत्र स्वरूपावतिष्ठति रुद्राणां तस्माद्वि
निःक्रान्ता कल्पे कल्पे वरानने तस्मात्तु मण्डलादूर्द्ध्वं सोममण्डलमुच्यते चन्द्रकोटिसहस्राणां तेजसा तुल्यमण्डलं आदिपत्यं
महादेवस्वरूपावतिष्ठति तस्माच्च तथा रुद्रो महादेवेन चोदिताः असंख्यातासहस्राणि कल्पे कल्पे विनिर्गताः तस्मात्तु
मण्डलादूर्द्ध्वं वेदमण्डलमुच्यते चन्द्रकोटिसमच्छाया समन्तात्परिमण्डलं वितानावस्थितं दिव्यं उग्रशानमधिष्ठितं संरुद्धा
मया तत्तु तस्माद्वेदविनिर्गतं यजमानसहस्राणि कल्पे कल्पे विनिर्गता ब्रह्मणा तपसोऽग्रेण उग्रशेन प्रचोदिताः वेदयज्ञा
श्चविविधा ब्रह्मणानन्तवर्त्तिनः तस्मादूर्द्ध्वं प्रवर्त्तन्ते यज्ञकर्मफलानि च तपोदानानि ये देवि वामशक्त्या नियामिताः तत्य
स्तेन नवत्तस्य परा वै सप्रवर्त्तिता अपरे ब्रह्मणः पार्श्वे व्याप्य सर्वं व्यवस्थि स्वभावः परतरस्थापि मण्डलं कारणात्मकं शुक्ल

स्वच्छंभै
१००

कंतथापीतंहरितंचैववर्णतः पञ्चाधिपस्तुतिष्ठन्तिमण्डलेकारणात्मिके तस्मिन्क्रियाप्रवर्त्तन्तेतस्मादेसर्वदेहिनां वाक्पा
णिपादवायुपस्थउपस्थाश्चेतिपञ्चमं रूप्यःप्रकाशत्रामयरतःसूर्यसन्निभं तस्मादेसंप्रवर्त्तन्तेपञ्चबुद्धीन्द्रियानिवै जिह्वानुदे
हेत्वक्श्रोत्रनासिकेचक्षुरेवच विषयापञ्चरूपायातेजमण्डलसंस्थिताः तेषांचचोदकायेसंकीर्तितावरवर्णिनि तस्यपर
तस्यापिचन्द्रमण्डलसन्निभं विस्तारात्परिणाहाच्चसर्वतोरश्मिमण्डलं तस्मादेसंप्रवर्त्तन्तेपञ्चार्थासर्वदेहिनां शब्द
स्पर्शरूपश्चरसोगन्धश्चपञ्चमः रूप्यःपरतस्यापिसौम्यंसोमस्यमण्डलं तस्मात्मनोविनिष्क्रान्तंरश्मिभिर्दशपञ्चभिः चित
श्चेतिमनश्चेतिशब्दादीनांप्रकाशकः तत्राधिपोहिमतेजःचन्द्रमासौम्यतेजवान्तस्मात्तुमण्डलादूर्ध्वपरतोमण्डलम्महत् तंत्र
जवाकुसुमसंकाशंतरुणादित्यसन्निभं पूर्ववच्चप्रमाणेनसमन्तात्परिमण्डलं तस्मात्तुमण्डलाद्देविसन्ध्यारुणासमद्युतिः १००
सधूमाग्निरिवसाध्वेअहंकारःप्रवर्त्तते अहंकारमतोर्द्ध्वन्तुबुध्याअनङ्करणामात्मसंयेनदरञ्जितम्महत् मण्डपद्धवाध
स्तुदावाग्निमुपसर्पति तस्याधिदेवारुद्रावैतेनायंपूर्यतेसदा कालरुद्रस्तुदेवेशिपूर्वंकथितामया अहंकारमतोर्द्ध

न्तुबुध्यावरणमुच्यते सूर्यकोटिसहस्राणांतेजसातुल्यवर्च्चसं अशक्यंदेवयोगीनांअत्रैवभुवनाश्रणु ककुभानामभुवनंसं
ध्यारुणासमप्रभं मानसाभिस्तथास्त्रीभिःमुदिताभिस्समाकुलं पिशाचामनोरमानामसंध्यारुणासमप्रभं दशकोटिसह
स्राणितेषान्तत्रनिवासिनांसुनन्दोनामविख्यातोपिशाचानामीश्वरोमहान् सध्यारुणासमद्युतिर्बन्धूककुसुमद्युतिः कुण्डला
भरणोपेतोहारकेयूरभूषितः किरीटीचांगदीमालीहेमचीराम्बरशुभाः परिहृतस्तुभूतगणोर्भूतैश्चपार्श्वगैस्तथा नानारूप
धरैर्दिव्यैर्दिव्याभरणभूषितैः दिव्यमाल्यानुलेपैस्तुदिव्यैश्वर्यसमन्वितैः परिहृतोमहातेजोगणैरिवमहागणाः अतःपरं
प्रवक्ष्यामिराजसंभुवनंमहत् कोकिलाकण्ठमदृशंनीलजीमूतसन्निभं तस्मिंस्तुभुवनेरम्येदिव्यैश्वर्यगुणैर्युते करालाना
मरक्षेन्द्रोभिन्नाञ्जनसन्निभोमहान् किरीटीकुण्डलीदीप्तःशोभतेतुमहाद्युतिः मात्यञ्जनसन्निभःश्रीमान्दावाग्निरिवपर्वतः दश
कोटिसहस्राणिमुदितानामराक्षसः भृङ्गजीमूतवर्णाभाःतेवसन्तिमहात्मनः अतःपरंप्रवक्ष्यामियाक्षंत्रिभुवनम्महत् गा
मृतदमयंदिव्यंसर्वरत्नसमुज्ज्वलं भोगैश्वर्यसुसंपूर्णंसमन्तात्परिमण्डलं तस्मिंस्तुभुवनेरम्येभद्रोनामयक्षराट् तत्र

स्वन्नभे काञ्चनवर्णाभामकुटालंकारभूषितः शतकोटिसहस्रैस्तु यक्षैरमितविक्रमैः तेहि तेभ्राजतेसर्वे शार्वःसर्वगणैरपि ततकुर्बेप
१०१ वक्ष्यामि गन्धर्वभुवनंप्रिये पीतकोपावतीप्रख्यंचम्पककुसुमछविः तस्मिंस्तुभुवनेदिवि सुरूपानामसैप्रिये गन्धर्वदेवाधिप
तिगन्धमादनसन्निभंतप्तजाम्बुनदनिभःमरुणादित्यसंनिभः दिव्यगन्धानुलिप्ताङ्गोदिव्याभरणभूषितः दशकोटिसहस्रैस्तु
गन्धर्वैःपरिवारिताः मनश्शिलाभगात्रैर्हरितालनिभैस्तथा सकान्तानामगन्धर्वाविचित्रमाल्यानुलेपनाः विचित्राम्बरधराश्चि
त्रविचित्राभरणभूषिताः प्रहृष्टोगानितिरयान्तदूर्ध्वैवैसर्वकामकं शंखगोक्षीरधवलंशरत्कुन्देन्दुसप्रभं तस्मिंस्तुभुवनेदिव्ये
दिव्यैश्वर्येशतैर्युतं विभूतिर्नामभगवान्नेतोभुवनेश्वरः चन्द्रमण्डलसंकाशोमुक्ताहारविभूषितः शुक्लाम्बरधरःश्रीमान् तंत्र
शुक्लमाल्यानुलेपनः ज्वलत्किरीटीदीप्ताङ्गकुण्डलाभ्यामलंकृतः महाकेयूरवान्स्थितस्थैतोष्णीषविभूषिताः भूत्यजानामवैदेवी १०१
भूत्यापरमयायुता किरीटिनःकुण्डलिनोदिव्यमाल्यविभूषिताः दशकोटिसहस्राणिदेवाश्चैताःप्रकीर्तिताः तेरालांमहाते
जोनक्षत्रैरिवचन्द्रमाः मनोजनामभुवनंशरच्चन्द्रनिभंशुभं शुभाभ्रकनिकंदीप्तंमुक्ताहारसुवर्चसं अमृतोनामवैतत्रचन्द्रमा

परमःस्मृतः शुद्धस्फटिकसंकाशःशुक्लाम्बरधरोद्वहः कुण्डलैर्दीप्तसंकाशैर्भूषितस्तुविराजते दिव्यगन्धानुलिप्ताङ्गोदिव्याभरण
भूषितः तत्रैवरश्मयोनामरश्मिस्तुहसमप्रभं देवास्सोम्यास्तुतेजेयास्सोमतेजसमुद्भवाः दशकोटिसहस्राणितेषांवैसौम्य
तेजसां अतोर्ध्वंचैवदेवेशिप्राजेशंभुवनंस्मृतं तस्मिंस्तुभुवनेदेवप्रजापतिरिवद्युति विश्वरूपोविश्वकर्माविश्वानंकारभूषि
तः विश्वरूपधरैर्देवैर्विश्वात्मापरिवारितः दशकोटिसहस्राणिविश्वानांभूतिर्नित्सां परिवार्यमहात्मानंपर्युपासन्तिशोभनः
त्रलब्ध्वैवमनोज्ञेयंशंखगोक्षीरपाण्डरं पितामहोयत्रदेवःशुक्लयमस्थःसोम्यभूः शुक्लाम्बरधरःश्रीमांश्शुक्लगन्धानुलेपनः
शुक्लयज्ञोपवीतीचमहाहारविभूषितः दशकोटिसहस्रैस्तुचन्द्रबिम्बसमप्रभैः ब्रह्मैःदेवैःपरिवृतःसारदाभैरिवांशुमान् एवाव
राश्चसर्पाश्चगान्धर्वस्त्यैण्ठमेवच सौम्यश्चप्रथमाजेशंब्राह्म्यंवैभुवनंमहत् एतान्येवविहिस्थानानिपुराणेसुरयोनिनां अवतोप्यो
राज्जन्मस्यध्यायतःसंभवन्तिहि परमेशानियोगाश्चोद्यमानास्वमायया योनियन्त्रीयमानाश्चत्रलक्षाण्यकजन्मतः अभिव्यज्ञ
न्तिसर्गादीनामसंवरनेकधा अंशेनामवराणैहेनत्यजन्तिनिकेतनं पूर्यष्टकेन्द्रियैस्सार्द्धमात्मामत्रैर्विबोधयेत् पञ्चाष्टकश्च

स्व.त.भै मुर्त्यष्टौ बुद्धित्वष्टावनुक्रमात् विशोध्यस्त्वप्रयत्नेन क्रोधाष्टकमतः परं सम्वर्त्तश्चैकवीरश्च कृतान्तो जननाशनः मृत्युरूणाव र
१०२ कालो महाक्रोधश्च दुर्ग्गेयः नीलोत्पलदलाभाति तथा वै भुवनानि तु एकैकस्य परिवाराः कोटिद्वासहस्रक क्रोधं धाष्टकम्
द्विस्थितं तेतौ अष्टकं महत् बलाध्यक्षो गणाध्यक्षस्त्रिदशास्त्रिपुरान्तकः सर्वरूपश्च शाणाश्च निमिषोन्मेषमेव च सहस्रैः पञ्चदश
भिः परिवारो विधीयते अनिरुद्धस्मृतास्यैते तेजसा कृष्णवर्णकाः कुम्भाकाराणि चित्राणि तेषां वै भुवनानि तु अतः ऊर्द्ध्वं समाख्या
तं योगाष्टकमनुक्रमं अहतत्त्व कृतश्चैव भैरवं डाल्यमेव च वैत्नवं त्वथ कौमारं सौमं श्रीकण्ठमेव च योगिमोख्यामभेतस्तु
सर्वबन्धविवर्जितः क्रीडन्ते योगिनस्तत्र भुवनैः स्फटिकप्रभं ततस्साक्षाद्भगवती जगन्माता व्यवस्थिता उमा उमेया विश्वस्य
विश्वयोनिः स्वयंभुवः तप्तजाम्बूनदनिभा उदयार्कसमप्रभा महापीठमणिमये सिंहासनकस्तम्भे शुभे शतयोजनविस्तीर्णे
दिव्यस्रग्दाममालिने दिव्यकुण्डलिनी देवी महाकारविभूषिता विजयोग्रमहाभागा श्रीमनोहररूपिणी जपावर्णसवर्णो
भा सर्वालंकारभूषिता। नन्दावस्थपत्राक्षी हारकेयुरभूषिता सर्वाभरणचित्राङ्गी सुनम्रा च मनोहरा परिवार्य्यं तापतीता

र्य्यैः सर्वतः समुपस्थिता विंशत्कोटिसहस्राणि विंशत्कोटिशतानि च दिव्यात्मा मानसी नार्य्यः पर्युपासन्ति सर्वदा विमानकोटि
रेकाय रूपाणां भूरितेजसां उमाशक्तिसमाख्याता वामनाः शिनान्यथा पर्युपासन्ति तां देवीं नानारूपसमप्रभां स्वामवती यया
राज्ञमध्ये तु मायामार्ईश्वराननं अनुग्रहार्थं लोकानां पार्वती नाम नामतः कल्पे पूर्वे जगन्माता जगत्यांगदितीयके तृतीये चाम्बिका
नाम चतुर्थे विश्वरूपिणी पञ्चमे नन्दिनी नाम षष्ठे चैव गणान्तिका विभूतिश्चाष्टमे कल्पे सुभूतिश्चाष्टमे तथा आनन्दा नवमे क
ल्पे दशमे वामलोचना एकादशे वरारोहे द्वादशे तु सुनन्दना कल्पे त्रयोदशे चैव महानरूपदाहृता कल्पे चतुर्दशे चैव अनन्ता
नाम कीर्त्तिता भूतनामा पञ्चदशे षोडशे चोत्तमा स्मृता सहस्रधारा सप्तदशी सती वा अष्टादशे पुनः वसुपस्य मनोः कल्पे दक्षस्य दुहि
ता शुभा अपमानात् दक्षस्य सा तनुमजहत् पुनः उमा कन्यात् चवठस्य पुनरापूर्व्यं संस्थिता पुनर्हिमवतो राध्यदुहिभूतात्मने
कृता त्वं देवि सर्वदुरतस्मात् तपः परमदुश्चरत् त्वं मां भर्त्ता पुनः प्राप्य नाना त्वं गरुत्मप्रिये कैलासनिलयश्चाहं त्वया सार्द्धं वरान
ने त्वमनुर्व्वाणभागस्य समस्तेन युज्यते दक्षाध्वरपुनर्गीता भद्रकालीति नामतः एकांशेनापरा मूर्त्तिर्मूर्त्ति कौशिकी सता

स्व.तं.भे. इदं चतुर्युगं प्राप्य द्वापरं विष्णुना सह महिषस्य वधार्थाय उत्पन्ना कृष्णपिङ्गला कात्यायनीति दुर्गेति विविधैर्नामपर्ययैः मातु
१०३ यात्रोत्सवकामानां वरदा भक्तिवत्सला अवतीर्णा पूर्वमेव विन्ध्यपर्वतमूर्धनि अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि भुवनं वरवर्णिनि सप्तारुद्रमिति वि
ख्यातः सहस्रादित्यसंनिभः कैलासशिखराकारशुद्धस्फटिकसप्रभं महाविमानकोटीभिरावृतं चक्रवर्तिनः तस्मिन्भुवने दिव्ये सू
र्यकोटिसमप्रभः सहस्रवक्त्रचरणः सहस्रवरलोचनः उमापतिर्जगन्नाथः सर्वानुग्रहकारकः भोगस्थानसमासीनस्तस्य वाम
भागतः शतयोजनसाहस्रे नानारत्नविचित्रिते दिव्याभरणसद्वस्त्रे आदित्यशतसंनिभे आसने परमे दिव्ये रत्नपद्मविचित्रिते
उपविष्टा महातेजा ब्रह्मभैरवभिर्वृते हेमचीराम्बरधरा हारकेयूरभूषिता धारयानप्रदीप्तेन स्फटिकमरकतसन्निभे स्फुरन्मयू तंच
खसंघातैः कुण्डलैरश्मिसंकुलैः धारयानोधृतं मूर्ध्नि दिव्यरत्नविचित्रिते देदीप्यमानमतुलं कैलासशिखरोपमं प्रसन्नवक्त्र १०३
हाहारः प्रभावारश्मिसंकुलं गंगाहिमवतः शृङ्गात्पतितामिव निर्झरः त्रिंशत्कोटिसहस्रैस्तु त्रिंशत्कोटिशतैस्तथा शतिभिर्न
टिभिर्यक्षैर्दिव्याभरणभूषितः नानारूपधरै रुद्रैर्वृतो भूतगणैस्तथा दिव्याभिर्मानसाभिश्च नारीभिः परिवारितः विमान

शतकोटीभिरावृतस्तस्सर्वस्य तु मातरस्सप्तरूपिण्यो नानालंकारभूषिताः परिवार्य महात्मानं समन्तात्पर्यवस्थिता ब्राह्मीक
मलपत्राभा दिव्याभरणभूषिताः आग्नेय्यां दिशि देवेशि स्थिता वैष्णवी वायए शंखगोक्षीरसंकाशा ईशान्यां तु वरानने माहेश्व
री महातेजा तिष्ठते सुरपूजिता कौमारी पद्मगर्भाभा हारकेयूरभूषिता दिक्पूर्वायां देवेशि कामिकी पर्युपासते स्निग्धानी
लोत्पलनिभा हारकुण्डलमण्डिता दक्षिणां दिशि सा देवी पर्युपासन्ति तं विभुं वैष्णवीति च विख्याता शिवेन परमात्मना नीलजी
मूतसंकाशा सर्वाभरणभूषिता वारुण्यां दिशि देवेशि वाराही पर्युपासते शंखकुन्देन्दुधवला हारकुण्डलमण्डिता इन्द्राया
दिशि सा देवि इन्द्राणी पर्युपासते करालवदना दीप्ता सर्वाभरणभूषिता नैर्ऋत्यां दिशि चामुण्डा उपास्ते परमेश्वरं नानादे
वेनजाततिसर्वभावसमन्विता अंशेन मातृषु लोकेषु स्मरणा चावधारिता असुराणां वधार्थाय मानुषाणां हिताय च तप
स्या महाघोरं ब्रह्मणा लोककर्तृणा रुद्रेश्च वधार्थाय मयापि अवतारिता स्वच्छन्दाश्च पुराश्चान्यो यरे चान्निय्यवस्थिता
स्वच्छन्दं पर्युपासन्ति परं वरागतः उमा वै सप्तधा भूत्वा नामरूपविपर्ययैः एवं स भगवान्देवो मातृभिः परिवारितः आ

स्व.लं.भै लिपरमयालक्ष्यातत्रस्थोयोनत्यक्तोयत अस्माथारितथावाशेमूर्तयलस्यथीमत सर्वीभवश्चभगवान् रुद्रपशुपतिस्तथा ई
१०४ शानश्चैवभीमश्च महादेवोग्रएवच एभिस्तुमूर्त्तिभिः सर्वोलोकस्थितिंचक्रुर्वते भूमिरापानलोवायुराकाशंसूर्य्यमेवच य
जमानश्चसोमश्चतेशैस्तिरियंस्मृता सर्वात्मनातुतस्मिंस्ताकाशिनात्रसंशयः एवमस्मिञ्चिनोत्र सर्वलोकोपरिस्थिता अ
श्चमूर्त्तिरीशानोयोगाष्टकमथोच्यते श्रीकण्ठइतिनाम्नाचकैलाशनिलयस्तथा सर्वाद्यशेचतन्तु [illegible] तेनगत अ
माहेश्वरंयोगंसगुणांपर्युपासते भक्त्याचब्रह्मचर्येणसत्येनचदमेनच इच्छादेहस्यभीशानंतत्रयान्तिमनीषिणः
एडलंतस्यभक्त्याचयरयासदा मुक्तादेनायथात्मानंतत्रयान्तिमनीषिणः तेषांचैवोपरिस्थानुसुशिवाबादशास्थिता वामांभीमतः
ग्रश्चभवस्सर्वस्तथैवच विद्यानामधिपश्चैवएकवीरप्रचण्डकृत् ईशानोथडमाभर्ताअजेशानंतुएवच तथाएकशिवश्चैक
शिवाबादशास्मृताः सर्वेकुंकुमसंकाशाः सूर्य्यकोटिसमप्रभाः भुवनेषुविचित्रेषुशरवाकारेषुसंस्थिताः अतऊर्द्ध्वंशरभेण्डोमण्डला
धिपतिःप्रभुः तल्लाभोजमनुप्राप्यनेनैवसन्मोदते अतऊर्द्ध्वंमहादेविमहादेवाष्टकाःशिवाः महादेवोमहातेजोवामदेवभवो

द्भवो एकपिंगेक्षणेशानभुवनेशःपुरस्सरः अंगुष्ठमात्रसहितामहादेवाष्टकाःशिवाः मायाञ्जनविनिर्मुक्ताःपरमेशानसम्म
ताः ऊर्ध्वतत्वेसमासेनभुवनाकथितामया अतऊर्ध्वंगुणतत्वंतुतस्मिंश्चैवव्यवस्थितं गुणपंक्तित्रयंदिव्यंगुणैरूपरितंस्थितं
प्रथमापंक्तितमससत्परिस्थाव्यवस्थिताः तेषांनामानिकथ्यन्तेयथावदनुपूर्वशः शिवप्रभुर्वामदेवश्चरुद्रश्चैवप्रतापनः ब्रह्म
दश्चैवतमोभीमःकरालपिंगलस्तथा महेन्द्रोदिनकश्चैववतोदोदक्षएवच वलेवश्चविख्यातस्तथाचैवकटंकटः अमृतश्चैव
नागीशःशिपिताऋग्वेदएवच यजुर्वेदस्सामवेदोअथर्वःसुविवस्तथा विरूपाक्षश्चअक्षश्चविश्वोनारायणस्तथा कुणोदरोयम
पालोगहनेशश्चपीडनः प्रथमायांकिरुद्दिष्टारुद्राद्वात्रिंशतिक्रमात् रजसाश्चोपरिस्थान्तुद्वितीयापंक्तिरुच्यते शुक्लोरामसुदा
मश्चनोवाक्षस्त्रचएवच सुहोत्रएकपादश्चगरुडश्चैवसुरेश्वरः गौतमश्चैवयोगीचदधिवाहस्तथापरः कवयश्चैवगोकर्णोदे
वश्चैवगुहेश्वरः गुहेशानशिखण्डीचजटीमालीतथोग्रकः भृगुःशिखीतथाशूलीसुगतिश्चसुपालनः अट्टहासोदारुकश्चना
कुलिश्चत्रिदशोपिच भावनश्चतथाभाव्यःलकुलीशस्तथापरः त्रिंशद्रुद्राःसमुद्दिष्टाद्वितीयापंक्तिसुव्रते सत्वस्यचोपरिस्थान्तु

स्व·न·भै
१०५

तीयापंक्तिरुच्यते वेदधारो दीर्घबाहु रतिमूर्तिश्च स्थाणुकः सद्योजातस्तथा ऽरणीरवणु रवश्चतुराननः वक्रपाणिश्च कुम्भीरयोभ
ईजारीशामेव च सम्वर्त्तकश्च मस्मीशकामनाशनमेव च कपालीभ्रभुर्वश्चैव स्थलेशो जलवाहकः वषट्कारस्तथागणाराक्षसः
परिकीर्त्तितः एकविंशति रुद्रैस्तु पंक्तिस्तेषां तृतीयकाः ज्ञानयोगबलोपेत श्रीडनेदेशिकोत्तमाः संसारपाशनिर्मुक्तास्
विवर्जिताः त्रिनेत्रा गुरवः सर्वे शुद्धस्फटिकनिर्म्मलाः सर्वज्ञस्सर्वगश्चैव लोकानुग्रहकारकाः गन्नाकारारिणि
भुवनानि च बुद्धेः प्रकृतिपर्य्यन्ते ये रुद्रास्तेनिबोध मे ज्ञानद्वयमष्टाधिकं भुवनानां वरानने अनन्तेशस्तथावा
वरानने गुणानामुपरिष्टात्तु प्रधानं परिकीर्त्तितं तत्र ये संस्थिता रुद्राः कथयामि समासतः क्रोधीश्वरस्तु सम्वर्त्तं ज्योतिय
लन्दूरकृत् पञ्चान्तकैकवीरश्च सुखेदशाहितेसुराः तत्वेतु प्राकृते रुद्रा महावीर्य्याः प्रकीर्त्तिताः गुणानां परारकाशानस्मा
रामिहोच्यते अतः पुरुषतत्वेतु भुवनानि निबोध मे अंभाड्डो योशानिनाव धृतिस्तुष्टिश्च एव च सुपारा च सुनेत्रा च सुमारीच स
तःपरं उत्तमांभसि चैवाथ तुष्टयः परिकीर्त्तिताः तारा चैव सुतारा च तारयन्ति प्रबोदिका प्रमुदिता मोदमाना रम्यका च तथापरा

सदा प्रमुदिता चैव सिद्धाष्टकमुदाहृतं अणिमा लघिमा महिमा प्राप्तिश्चैव प्रकीर्त्तिताः प्राकाम्यञ्च तथेशित्वं वशित्वं यत्र
हृतं यत्र कामवशायित्वं अणिमाद्यष्टकं स्मृतं अतोर्द्ध्वं गुरुशिष्ययोः पंक्तित्रयमतः शृणु मस्करी पुरगाः कृतः कपिलः का
मभेव च सनत्कुमारो गौतमश्च शिषोष्ठांशकस्तथा काश्यपो नाचिकेतश्च गालवो भौतिकस्तथा शाकल्यश्च समाख्याता दुर्वासा
परमोऽऋषिः वाल्मीकश्च कुलभेदः पाराशरसगालवः पिप्पलादश्च सम्वर्त्तो वायुपुत्रो रसान्तकः मत्स्यात्यादि रुद्राणां नाम हराट
स्वस्यवादिनः जहुश्च तृणबिन्दुश्च मुनिस्सस्यश्च एव च वानभयोथ दीर्घश्च होताकागरश्च व अगस्तिवसुर्भागउपाध्याय
श्च कीर्त्तितः शुक्रो भृग्वङ्गिरो रामजमदग्निसुतो हि गाः स्थूलशिरो वालखिल्यो मनुश्चेति कीर्त्तिताः यज्ञाग्रयो विद्धश्च शि
वश्च चारुमन्त्रकः गम्भादिशाद्रुपर्य्यन्ता द्वितीया पंक्तिरुच्यते हरकृष्णी सुदारश्च अमरेशसवाष्टकः कृष्णपिंगेशरुद्रश्च रुद्र
जितकृदकः शिवः पमदृ रस्याविख्यातो गंगाधर उमापतिः भूतेश्वरः कपाली च शंकरश्च तथैव च अर्द्धनारीश्वरश्चैव तु पिंगल
श्चतं थाविरुः महाकालश्च संवर्त्तमरणी एकवीरकः तथा चान्यश्च विख्यातो भारभूतेश्वरं ध्रुवं उ- द्विजात्यपर्य्यन्ता ऽऽव .

स्व॰नै
१०६

य पञ्चविंशति हरादि कवानाञ्च गुरवो विंशतिस्मृताः पंक्तित्रयमसमाख्यातं ज्ञायते गुरुशिष्ययोः नानाविधाश्च द्द
यामि भत परं इज्ज्वचन्द्रिणी गौरी शान्ति शान्तिकरी तथा मालाच मालिनी चैव स्वाहा चैव स्वधा तथा अतो यः स्थि
ग्राह्यकमुच्यते कार्यञ्च करणाञ्चैव सुखदुःखं तथा परं ज्ञानमाध्यञ्च विख्यातं साधनं करणं तथा देहपाशसमा
दशधा प्रिये अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यमकल्कता अक्रोधो गुरुशुश्रूषा शौचं सन्तोषमार्जवं
धर्मं वन्त्र विकारं षोडशं वक्ष्ये परभावेन संस्थिताः गन्धो रसश्च रूपश्च स्पर्शः शब्दस्तथैव च तन्मात्रं पञ्च
याणि निबोध मे वाक्पाणि पादपायुश्च उपस्थः कर्मसंज्ञकः श्रोत्रत्वक्चक्षुषी जिह्वा नासिका पञ्चमी स्मृता बुद्धीन्द्रि
वेति मनः षोडशमः स्मृताः देहपाशसमाख्याता अतो बुद्धिगुणान्विताः धर्मज्ञानञ्च वैराग्यमैश्वर्य्यञ्च तथा परं अधर्मं
तथाज्ञानमवैराग्यमनैश्वरं अहंकारश्च त्रिविधं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः वैकारिकं तैजसञ्च भूतादिः परिकीर्त्तितं दीक्षाकालेषु
था शुद्धिस्तथा चैव निबोध मे तमो रजस्तथा सत्वः शोधयेदनुपूर्वशः शब्दस्पर्शं तथा रूपं रसो गन्धश्च पञ्चमः विषयाश्च स

माख्याताः शोधनीयाः प्रयत्नतः कामक्रोधश्च लोभश्च मोहस्यैश्वर्य्यमेव च जन्ममृत्युजराव्याधि क्षुत्तृष्णा तथैव च विषादश्च
भयं चैव मत्सर्ष्यीर्णामेव च रागशोषश्च चित्तं वैकुण्ठिमान तद्रोहता मायामात्सर्य्यधर्मञ्च अधर्मश्चाव्रतन्तथा आगन्तुका
श्च वाह्यकाणामन्यांश्चान्निबोध मे देवीनन्दी महाकाले गणेशो वृषभस्तथा भृङ्गी च रण्डेश्वरश्चैव कार्त्तिकेयोऽष्टमः स्मृतः अनन्तश्चि
तु तुः सूक्ष्मः श्रीकण्ठश्च शिवोत्तमः शिखण्डीस्वेकनेत्रश्च एकरुद्रस्तथापरः विधेश्वराणां वाचाया दीक्षाकाले तु शोधयेत्
उक्तानुक्ताश्च ये त्वन्ये भुवनं चोक्त लक्षणा पौरुषेनानि चोद्धानि अतो मुच्यति पुद्गलः अतो ऊर्ध्वं नियतिर्ज्ञेया ज्ञानरूपा निबोध मे
वामदेवस्तथा सर्वस्तथा चैव भवोद्भवाः वज्रदेहः प्रभुश्चैव धाता रक्रमविक्रमः स्वभेदश्चेति द्वादशो नियन्त्या कंठस्मृताः ये
न हृदिस्थितं यस्मामात्मानं च व्यवस्थितः नियतिदले रहंकारकेवारे बुद्धिकर्णिके कालतत्वेशिवो ज्ञेयः कथयामि समासतः
गुह्यगुह्यं प्रवुध्यश्च प्रशान्तः परमोक्षरः शिवश्च सुशिवश्चैव ध्रुवमक्षरशाम्भुरेव दशैते तु शिवा ज्ञेया कालतत्वे वरानने हेमा
भा शंकराः प्रोक्ता शिवाः स्फटिकसन्निभाः एकैकस्य विनिर्द्दिष्टः परिवारो यशस्विनि कोटिरेका समाख्याता सहस्राणि च षोडश

स्व.त.भै कूर्म्मकपालि सर्वे यां प्रोक्तानि भुवनानि तु अतोर्द्ध हरिहरश्चैव रागतत्वे वरानने सुरुष्टं सुप्रहृष्टं वसुरूपो रूपवर्द्धनः म[illegible]
१०७ न्मनो महावीरो वीरेशः परिकीर्त्तिता रागतत्वे प्रवक्ष्यामि ये रुद्रास्संव्यवस्थिताः कल्याणपिंगलो बभ्रुवीरश्च प्रभवस्त[illegible]
थानिधि छेदकश्च दाहकः शास्त्रकारिणः पञ्चशिष्यास्तथाचार्य्याद्दशैते परिकीर्त्तिता विद्यातत्वस्वतश्चोर्द्ध तस्मि[illegible]
णु वामो ज्येष्ठश्च रुद्रश्च कालो कलणस्तथा बलविकरणश्चैव बलप्रमथनस्तथा सर्वभूतदमनश्च तथा[illegible]
नत्वे महादेवि महादेवत्रयं स्मृतं महादेवो महातेजो महाज्योतिप्रतापवान् कालतत्वं समाख्यातं समासेन व[illegible]
रुद्र विज्ञिनेचाष्टकद्यो स्वरः रुद्रकोटिसहस्रैस्तु समन्तात्परिवारिताः शुद्धस्फटिकसंकाशा योगैश्वर्य्यसमन्विताः रा[illegible]
रिज्ञेया ज्ञानयोगबलोत्कटा छत्राकारस्तु तेषां वै भुवनास्तु विचित्रिता उपरिष्टा भवेन्माया कथयामि समासतः व्यापयित्वा[illegible]
थोध्वा न विश्वरूपेण संस्थिता तत्र रुद्रा महाभागाः द्वादशैव महाबलाः गहनश्च सुसाध्यश्च तथा हरिहरप्रभुः दशेशानश्च र[illegible]
वेशितः कलो गोपतिस्तथा अधोपुटेति विज्ञेया मायातत्वे वरानने क्षेमीशो ब्रह्मणः स्वामी विघ्नेशो नरस्तथैव च विश्वेशश्च शिव

श्चैव अनन्तः पर उच्यते ऊर्द्ध्वमायापुटस्थास्तु एते रुद्राः प्रकीर्त्तिताः तेषां मध्ये स भगवाननन्तो योगगत्पतिः उद्भवो भाव
यित्वा तु कुरुते स्वेच्छया प्रभुः सर्वज्ञः सर्वकर्त्ता च निग्रहानुग्रहे रतः प्रथमेन तु भेदेन रुद्राः षोडशकीर्त्तिताः अस्मिंस्तु ये यथा रु
द्रमायातत्वे व्यवस्थिता तथाहं कथयिष्यामि भेदद्वयविभागतः गोपतिश्च तथा देवि ग्रन्थसाधका व्यवस्थितः ग्रन्थोर्द्ध संस्थि
तं विश्वं तु कलमीशमेव च त्रुलणोपि पतिश्चैव शिवश्चैति सप्तमः अतऊर्द्धमनन्तश्चैव पाशाश्चैव तु संस्थिताः पूर्वं वै कथिता
देवि अतोऽपि दुर्लभं भवेत् येनि वागेश्वरी देवी यज्ञातो न जायते ॐकारसाध्यधातारो दमनो वामनस्तथापरं ध्यानं भस्मे समेव
हः प्रमाणानि सतार्द्धतः पश्चार्थ गुह्यमेव तु रुद्रांकुशमतः परं रुद्रं यंमक्षणं चैव मूढमाकर्षणं तथा आकर्षणं तथैव
हृअरुमं परिकीर्त्तितं एते परिहता देवि रुद्रकोटिसहस्रशः नानावर्णविचित्राश्च नानाभरणभूषिताः नानास्त्रीणां सह
स्रैस्तु क्रीडन्ते परयोगिच्छ्य त्रिनेत्राः शूलिनस्सर्वे जटाचन्द्रकिरीटिनः अलुप्तसामर्थ्य भवा मायातत्वाधिकारिणः भुवनेषु
विचित्रेषु चक्राकारेषु संस्थिताः अतः परं भवेन्माया सर्वजन्तुविमोहनी निर्वैरपरिपहिन्यो मायाश्वमितबुध्यः इदंत

स्वच्छं
१०८ त्वमिदं त्वेनिविवदन्तीह्वादिनः सत्यंत्वंतु यदित्यज्य तत्त्वं नयते ध्रुवं गुरुदेवाग्निशास्त्रस्य येन भक्ता नराधमाः असमुचि
विचारा रक्षुष्कृत ज्ञा वलम्बिनः भ्रामयेत्येवसामायाअमोक्षेमोक्षलिप्सवः शिवदीक्षासिनाछित्त्वा न पुनर्हेतमा पुनः ओ
रिमहाविद्यासर्वविद्याप्रबोधका जगतः प्रलयोत्पत्तिर्विभूतिनिमित्तरव्ययः सा एव परमा देविविद्या गेशीति निगद्यते
विभिन्नातु विद्यासामातृकासुवै भुवनातत्र वक्ष्यामि यथावदनुपूर्वशः वामाज्येष्ठा च रौद्री च काली कलविकरणी
करणी चैव बलप्रमथनी तथा दमनी सर्वभूतानां तथा चैव मनोन्मनी तत्र वामा करनिभा पञ्चवक्त्रा त्रिलोचना
सर्वज्ञा सर्वतः सर्वदा स्थिता सर्वस्यानुमता सर्वा सर्वाभरणभूषिता सर्वलक्षणसंपूर्णा सर्वैश्वर्यसमन्विता प्रधाना तत्र
प्रधाकोद्यमन्त्रायेतु व्यवस्थिताः एकैकस्य परीवारो लक्षायुतसहस्रशः पद्माकारेषु दिव्येषु क्रीडन्ते भुवनेषु ते तस्य वामस्य १०८
भुवनं दिव्यं तत्रस्थं भुवनाश्रयं अष्टविधैश्वर्ययुक्तो वीतमायातिरञ्जनः स्थितं संहारकर्त्तारं मोक्षैश्वर्य प्रदायकं तस्यासन
नवविस्तीर्णं सहस्रदलसम्मितं तिस्रकोट्यर्द्धकोटीच मन्त्रास्तस्यासनेस्थिताः तत्रस्थमीश्वरं देवं वरदं सर्वतोमुखं पञ्चवक्त्रं

सुनेत्रस्थं दशबाहुं त्रिलोचनं गोक्षीरधवलं सौम्यं नागयज्ञोपवीतिनं दिव्याम्बरधरं दिव्यं दिव्यगन्धानुलेपनं सर्वलक्षणसंपू
र्णं सर्वाभरणभूषितं त्रिशूलपाणिं सुसूक्ष्मजटामुकुटमण्डितं प्रसन्नवदनं कान्तं योगैश्वर्यप्रदायकं वरदाभयहस्तं ध्या
यितमीशं योगिभिः तस्याङ्कगता दिव्या सर्वदिव्या समावृताः सर्वलक्षणसंपूर्णा सर्वाभरणभूषिताः दिव्यवस्त्रपरीधा
ना दिव्यगन्धानुलेपना दिव्यस्रग्दाममालाभिर्मुक्ताहारैर्विभूषिताः मुक्ताफलप्रतीकाशा पञ्चवक्त्रा त्रिलोचना याधारि
ता विमाने न्वेदार्थ्ये यतिज्ञानिनां योगेशाय परं मोक्षं सा प्रयत्नात्प्रयच्छति इह सन्निमिवाभाति ईशस्य वदनं क्षणा विधे
श्वरा मतो वक्ष्ये पूर्वादीशान्तमन्तगा अनन्तश्चैव सूक्ष्मश्च तथा चैव शिवोत्तमः एकनेत्रैकरुद्रश्च त्रिमूर्तिः परिकीर्तिता श्रीक
ण्ठश्च शिखण्डी च यावित्येश्वराः क्रमात् अतो रूपमवस्थानं तत्र रुद्रानि बोधमे धर्मज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यं च चतुर्थकं सुस्मा
दराणमतोर्द्ध तत्र शक्तित्रयं विदुः वामाज्येष्ठा च रौद्री च शक्तयः समुदाहृताः परिवारास्तु तेषां वै कोटिनैकैरसंख्यया सर्वे
सर्वगता मन्त्राः सर्वज्ञाः सर्वकामदा शुद्धस्फटिकसंकाशा त्रिनेत्राः शूलपाणयः सर्वलक्षणसंपूर्णाः सर्वाभरणभूषिताः सर्वे

स्व·लभै ...र्ण्यसुसंपूर्णा नानावर्णकशोभिता शतयत्राह्नमाकारैः शुभ्रलैस्तु रागिणैः नानारत्नोज्ज्वलैश्चित्रैः प्राकारतोरणाकुलैः ईश्वराणुमता
१०५ रसर्वक्रीडन्ते भुवनेषु ते तमाराध्य चैवं देवं स्तुवन्ते सर्वकर्मसु व्रतं पाशुपतं दिव्यं यचरन्ति जितेन्द्रिया भस्मनिष्ठा जपध्यानात
ब्रजन्तीश्वरं पदं तत्रेश्वरस्तु भगवान्देवदेवो निरञ्जनः अधिकारं प्रकुरुते शिवेच्छासंप्रचोदितः दशपञ्चविख्याता भुवनाः शास्त्रे ई
श्वरः नानुक्तं तु विजानीयाद्दीक्षाकाले समासतः शुद्धावरणतोर्ध्वं तु तस्मिंशक्तित्रयं स्थितं ज्ञानक्रिया च विख्याता इच्छा च ...
भावसंज्ञा भावाच्च तत्र शक्तिद्वयं स्मृतं तेजीशश्च ध्रुवीशश्च प्रमाणोऽन्यस्तथापरम्पदं प्रमाणावरणश्चोर्ध्वं कथयामि समासतः शुल...
यदाद्यश्च अनन्तश्च चतुर्थकः समुद्भवरणाच्चोर्ध्वं तत्र रुद्रत्रयं स्थितं एकाक्षपिङ्गलो हंसः कथितस्तु समासतः एकान्दशा ... तत्र
कथयामि समासतः शिवावरणतोर्ध्वं हि तत्रैव ध्रुवसंज्ञकं संस्थिते रुद्रराजानं मोक्षावरणतोर्ध्वतः ... दितिर्मुक्तिः सो १०५
यश्च तथैव च जन्ममृत्युजराश्चैव प्रणीतस्सुखदुःखितः विजृम्भितस्समाख्यातः नास्त्यूर्ध्वं तु व्यवस्थितः पुनार्ध्वं तु ध्रुवं ज्ञेयं निरञ्ज
नपदं शुभं ईशाशक्तित्रयं मूर्ध्ने कथिता मनुपूर्वशः इच्छाशक्त्याभिधानाय अन्तर्भूता प्रकीर्तिता प्रबुद्धावरणतोर्ध्वं तु कथयामि

समासतः प्रीतिप्रमुदितश्चैव प्रमादश्च प्रलम्बितः विष्णुमण्डलमेवाथ गृहणाः प्रतितस्तथा रुद्राएकसमाख्याता विज्ञेयं शाम्भ
तः क्रमात् समयावरणश्चोर्ध्वं कथयामि समासतः प्रभवः समयः क्षुद्रो विमलः शिवपञ्चकं अनाथेनस्समाख्यातो निरञ्जनमतः प
रं रुद्रोङ्कारे तु पञ्चैते तान्यार्ध्वं तु विजानतः एकोनषष्टि भुवनानां ज्ञानशतपादिक्रमात् रुद्रोङ्कारं तु विज्ञेया दीक्षाकाले विशोधयेत् स
केकस्य परीवाराः कोट्यनेकसहस्रशः त्रिनेत्रावरदास्सर्वे शुद्धसामर्थ्यविग्रहाः शुद्धस्फटिकसंकाशा दशबाहुशोभिताः पिनाके
पाणयस्सर्वे जटामकुटमण्डिताः सर्वे सर्वगुणोपेतास्सर्वज्ञास्सर्वदर्शिनः सर्वलक्षणसंपूर्णास्सर्वाभरणभूषिताः रुद्रकन्यैस्स
मन्वितो दिव्यरूपैर्मनोहरैः क्रीडन्ते पुनरप्येते शिवेच्छाविधिचोदिताः ईश्वरस्य तु चोर्ध्वं तु अधस्तात्तु सदाशिवः सदाशिवावरणश्चो
र्ध्वं तस्मिन् ज्ञेयं सदाशिवं त्रिपञ्चनयनं देवं चन्द्रार्धकृतशेखरं पञ्चवक्त्रकसंयुक्तं दशबाहुं महाबलं शुद्धस्फटिकसंकाशं स्फुरन्तं
धन्ततेजसं सिंहासनोपविष्टं तु श्वेतपद्मोपरिस्थितं पञ्चब्रह्माङ्गसहितं सकलाद्यैः समन्वितं शिवदशकसंयुक्तं रुद्राशादशा
कान्वितं सकलं निष्कलं शून्यं सकलाद्यं स्वमलंकृतं क्षयणाक्षयमध्यस्थं कस्थैस्संचारसंस्थितं भुवो मध्ये तु विज्ञेयं देवदेव

स्व॰ल॰भै सदाशिवं सकलाख्यं तं देवमुकारैरनुक्रमात् ॐकारस्स शिवो दीप्तकारणो गो दशात्मकः सुशिवश्चैव कालीशस्सूक्ष्मरूपश्च
११० तेजसाः सर्वश्च दमसः प्रोक्तः प्रादितस्संव्यवस्थितः रुद्राणां दशवारेतु नेयान्नामानि निम्भ्रणु विजयश्चथ निश्वासः स्वयंभुश्चाग्नि
वीरराट् रौरवो मकुटो वीरभद्रः विमलश्च दीप्तवान् ललितस्सिद्धरुद्रश्च सन्तानः सर्वगस्तथा परस्वकिरणोश्चैव पारमेश्वरमेव च
सादाख्येतु समाख्यातं सकलं मन्त्रविग्रहं सर्वकारणमध्यक्षं सृष्टिसंहारकारणं भुक्तिमुक्तिप्रदातारं साधकानां क्रियावतां कोटय
स्सप्तमन्त्राणामासनेतस्य संस्थिताः आसनं तं लक्षपत्राख्यं चन्द्रकोट्ययुतप्रभं वामाद्यैर्विश्रुतैश्चैव पञ्चवक्त्रैस्त्रिलोचनैः ताराद्यै
श्शक्तिभिश्चैव पञ्चदितः परिवारितः ज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिर्वामदक्षिणतः स्थिते इच्छाशक्तिपरादेवि मया सर्वमधिष्ठितं उ तंत्र
त्पत्तिस्थितिसंहारं तिरोभावमनुग्रहं यया करोति देवेशः सर्वदा सर्वमध्वनि तस्योर्ध्वं तु नामानुनिन्मध्येवात्मवर्तिनि साशक्ता ११०
देवदेवस्य शिवस्य परमात्मनः समवायरूपेण पञ्चमन्त्रमहातनुः इच्छारूपधरो देवो देवदेवस्सदाशिवः शक्त्योयस्य याश्रो
क्तं तथा वै मन्त्रनायकाः एकैकपरितो देवि पञ्चाशद्रुद्रकोटिभिः तथा वर्गैस्तिरवर्णैश्च प्रतिरूपैर्महाबलैः विद्याभिश्च सुरूपाभि

र्धर्मयगुणान्वितैः सर्वलक्षणसंपूर्णैः सर्वाभरणभूषितैः लास्यलास्यविलासैश्च भूक्षेपात्पातविभ्रमैः चन्द्रकोटिसमप्रख्यैः प्रस
वद्भिरिवामृतं नाभिस्सार्द्धं सदा रुद्राः क्रीडन्ते प्रभुरिच्छया सुखवैस्सर्वतो मध्ये चन्द्रकोटिसमप्रभैः मायाधर्मविनिर्मुक्ता विमला
विगतज्वराः अधिकारांस्तु कुर्वन्ते सर्वज्ञाऽमोघशक्तयः अधिकारक्षयेवा ना भवन्ते सर्वगाः शिवाः यत्प्रयान्तु नभूयाना भवन्ति
शिवंगताः शिवावरणमाख्यातं मन्त्रगर्भं वरानने सिद्धावरणमतश्चोर्ध्वं सूर्यकोटिसमप्रभं तत्रपद्मं महादीप्तं दशकोटिसमन्वितं
तत्र पद्मे स्थितं देवं शान्त्यातीतं महाद्युति पञ्चवक्त्रं विशालाक्षं दशबाहुं त्रिलोचनं तडित्सहस्रपुञ्जाभं स्फुरन्माणिक्यसंप्रभं
निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्याशान्तिस्तथैव च परिवारं समन्ततस्तु शान्त्यातीतस्तु संवृते तस्य वामदिशाभागे शान्त्यातीता व्यवस्थिता
पञ्चवक्त्रास्तु तास्सर्वा दशबाहुविभूषिताः विन्दुतत्वं समाख्यातं पुरकोटिप्रबृंहितं अर्द्धचन्द्रस्ततश्चोर्ध्वं तस्योर्ध्वं तु निरोधिका स्मृतौ
ध्यानमहास्थानोपञ्चपञ्चकलान्विते ज्योत्स्ना ज्योत्स्नावती कान्तिः सुप्रभा विमला शिवा अर्द्धचन्द्रस्थिता ह्येते निरोध्याश्शृणु सुव्रते रु
न्धनीरोधनीरोद्धज्ञानबोधा तमापहा अर्धमात्रं स्मृतं देवि रक्तरूपं चतुष्कलं तस्याप्यूर्ध्वं मर्द्धचन्द्रं अष्टमन्तु निरोधिका निरोध

स्वलभैं यतिंदेवास्तुब्रह्माद्यास्तुवरानने निरोधीतिनवृस्यातातांभित्वातुवरानने साक्षात्संपरभावेनपद्मसत्त्वमस्ततु: तस्योर्द्धतुसमृतंना
११९ दिकश्चान्दरसमन्विभं महद्भिःपुरुषैर्याप्तंसत्यंकोघोयुतप्रभं तेषाम्वेनायकंवक्ष्येभुवनायस्त्वसंख्यया ईन्धकादीपिकावैवरोचिका
मोचिकातथा ऊर्द्धगातुसमाख्यातावनाख्येताचपञ्चमी तस्मिन्मध्येसुधीनीर्णीतस्थमूर्द्धगामिनं चन्द्रार्द्धदप्रतीकाशंपञ्चवक्त्रंत्रि
नेत्रकं चन्द्रार्द्धशेखरंशान्तंदशबाहुंमहत्ततुं शंखिकायेहितंदेवंशूलपाणिंजटाधरं ऊर्द्धगामीकलातस्यनित्यमूर्द्धगामिनी
अतःसुषुम्नाभगवान्सुषुम्नातत्रसंस्थिता सुषुम्नेसंस्थितंतत्रचन्द्रकोटियुतप्रभं दशबाहुंत्रिनेत्रंचपञ्चवक्त्रंपद्मोपरिस्थितं
शशांकशेखरंशीमान्पञ्चवक्त्रोमहातनुः इडाचपिंगलाचैववामदक्षिणतःस्थितेः सुषुम्नातुवरारोहेतुषारकणभूसरा श्वेत तंत्र
पद्मकरादेवीपद्ममालेविभूषितः पञ्चवक्त्रस्तुशोभाद्यात्रिनेत्राशूलधारिणी तस्योर्द्धनानित्यंध्यातव्यासाधकादिभिः गु ११९
ह्नितस्तुतयासर्वंअध्यानस्तुअधोर्द्धतः नाड्याधारस्तुनास्तीवैभित्वासर्वमिदंजगत् अतःशक्त्याविनिर्गत्वायावच्छक्त्यानुमूर्द्धतः
नाड्याब्रह्मविलीनेनअव्यक्तध्वनिरक्षरः नादान्तेसर्वभूतेषुशिवशक्त्योरधिष्ठितः एवंज्ञात्वावरारोहेयोधयेवंविधाध्वरे

अतोब्रह्मविलंज्ञेयंरुद्रकोटिसुदान्वितं तत्रब्रह्मायरोशीर्येशशांककुन्दसमप्रभः दशबाहुंत्रिनेत्रंचपञ्चवक्त्रस्तुशेखरः त्रिशूल
पाणिर्महाकायोमकुटमण्डितः ब्रह्माणीतुपराशक्तिर्यासामोक्षपथेस्थिता मोक्षमार्गप्रदाताचकुम्भमुख्यकृसंस्थिता द्वारं
यन्मोक्षमार्गस्यरोधयित्वाव्यवस्थितः तांभित्वातुवरारोहेगन्तव्यंमूर्द्धतःप्रिये अतोर्द्धंतुस्थिताशक्तिःप्रसुप्तभुजगाकृति आधारं
भुवनानान्तुतान्प्रवक्ष्यामिसुव्रते सूक्ष्माचैवसुसूक्ष्माचतथाचैवामृतामृता व्यापिनीमध्यतोज्ञेयाशिवापूर्वोदितःक्रमात् पञ्चवक्त्रा
त्रिनेत्राचसुतेजस्कामहाबला शक्तितत्त्वंसमाख्यातंशिवतत्त्वंस्तरपूर्द्धतः पुरवरैश्चैरनेकैस्तुसमन्तात्परिवारितं हेमप्राकाररवि
तेरत्नमाणिक्यमण्डितं अशेषभोगसम्पन्नंसर्वकामगुणोदयं भुवनानिप्रवक्ष्यामितत्रवैसंस्थितानितु व्यापिनंव्योमरूपन्तु
अनन्तानाथनामृता: कारणांपञ्चकंदेविशिवत्वंसंव्यवस्थितं तत्रयन्मंसुवीक्षीर्णमनन्तानन्तसंस्थितं तस्ययन्मस्यमध्यस्थंदेव
वेवअनाहतं पञ्चवक्त्रधरंशान्तंसर्वज्ञंपरमेश्वरं दशबाहुंमहादीप्तंसृष्टिसंहारकारकं सर्वानुग्रहकर्तारंशरणार्तिविनाशनं
भुक्तिमुक्तिप्रदातारंसूर्यकोटिसमप्रभं स्फुरन्मकुटमाणिक्यैस्समन्तादुपशोभितं दिव्याम्बरधरंदेवंदिव्यगन्धानुलेपनं पद्मा

सनोत्रनोरगवद्धाशाङ्कः कृतशेखरं फणिपर्यङ्कमाविद्धंवामरोक्षेपवीजिनं रुद्रकोटयर्बुदानेकैस्समन्तादुपशोभितं यायिनीयोमव
पावअनन्तानाथनामृता पञ्चवक्त्रमहावीर्यादशबाहुन्दुशेखरे त्रिनेत्राधवलहस्तावकारणोश्च समन्विता पूर्वोत्तरपर्यन्तास्ताश्च
वयवस्थिताः अनास्त्रमध्यतोदेविसंस्थितं प्रभुरव्यय अनामृतामरादेवितस्योद्धे समास्थिता स्वंवैशिवतत्वतत्कथितंतवसु
व्रते शोधयित्वातनधोर्ध्वशक्तिंचैवयरास्मृता समनानामसाज्ञेयामनश्चोर्ध्वे न मायते परिपाश्चस्थितास्सर्वे पृथिव्यादिशिवान्तका
सर्वेयांकारणानांतुकर्तृभूताव्यवस्थिताः विभक्तिरश्चान्यनेकानिशिवेनस्समधिष्ठिताः तत्रारूढस्तु भगवान्शिवः परमकारणः
सृष्टिस्थितिश्चसंहारस्थिरोभावमनुग्रहे हेतुकर्तामहेशानस्सर्वकारणकारणः समनानामयाशक्तिस्तानस्यकारणास्मृता तया
न्यभिरुध्येद्देवोअधोकारणपञ्चकं अनामृतस्यदेवस्यकरणंयामनासृताः सर्वैः प्रेरयतेभूयः अमायात्वमननाशः अनन्ताना
समाशक्तिरनन्तोव्योमरूपिणः व्योमरूपीमहादेवोव्यापिनंबोधयेत्प्रभुं व्यापिनीकारणान्तस्यकर्तावैव्यापिनप्रभुः कर्मरूपस्थि
तामायायदधोशक्तिकुण्डली नादविन्द्वादिकंकार्यमित्यादिरुगसंभवं यत्सदाशिवपर्यन्तंपार्थिवंतेचसंग्रहं तामर्थपाकृतं

जेयंविताशोत्पत्तिसंयुतं पञ्चाशक्तिंपरायोक्तासमन्तात्वथमूर्द्धनि स्फुरत्सूर्यसहस्राभांकिरणानन्तवर्चसां ध्यात्वाचैवसमारास्य
ध्यायपेत्विधानवित् उपचारंततः कृत्वाशिवस्यावाहनंतथा स्थापनंपूजनञ्चैवपशोर्योगंतथैवच गर्भाधारित्यजननमधिका
रतथैवच योगभोगल्पयंचैवनिष्कृतिनन्दनन्तरं भुवनाधिपान्तथासेमंभुवनानान्निवासिनां भुवनानांयथान्यायंहोमंद्रव्यावरान्ते
त्रितत्वंशोधयेत्पश्चादवयवांश्चयथाक्रमं विश्लेषपाशेछेदान्तुततःपूर्णाप्रदापयेत् प्रायश्चित्तंहनित्वातुकर्तारीमभिमन्त्र्योत
शिरांछित्वासमर्प्यित्वाशिवंस्नाप्यगुरुस्तथा आवस्यप्रयतोभूत्वाशकलीकरणादिकं शूपाग्नितुशिवंकृत्वाकृत्वास्नानमनन्त
रं शकलीकरणंकृत्वाआचार्यणावरानने शिक्षारपिविधिंकृत्वाशिवकुम्भसमर्चयेत् भैरवंमध्यदेशस्थंभैरवाग्निंसमर्चये
त पूर्णापृथ्यंततोदेविधामततंसमुच्चरेत् पूर्वोक्तलक्षणंचैवउच्चरन्नोप्रयत्नतः हेयोध्याशोषतःकृत्वारेवकेनवरानने यावत
न्समनाशक्तितत्तोर्ध्वेसुन्मनास्मृता नमनःक्रमतेतत्रतेनमाउन्मनास्मृता नात्रकालंकलावांतनतत्वान्चदेवता सुनिर्वाणंय
रंगुरुंगुरुवक्त्रस्सउच्यते तस्यातीतंवरारोहे परतत्वंनिरामयं गुरुवक्त्रप्रयोगेनतस्मिन्योज्यतवाभ्यते निष्कम्पेकारणातीतेवि

स्व.भै रुनेनिर्म्मलेशुभे सर्वज्ञेपरमेतत्वे व्योमातीतेह्यतीन्द्रिये इत्याध्यानमितिप्रोक्तःसमासेनमयानघे ज्ञात्वैवमहादेविप्रयातिप
११२ रमम्पदं देहेदेवेवशिष्ये चकलशेश्चगितिमध्यतः एवंज्ञात्वावरारोहेमुच्यतेमोचयेत्तिव इतिस्वछन्दलल्लितभैर
वेमहातन्त्रेमन्त्रपीठभुवनध्यानामदशमःपटलः देव्युवाच अध्यानंतुमयाज्ञातंत्वत्प्रसादात्सुराधिप जगत्सृष्टिस्तथादे
वसुचितानतुवर्णिता अधस्सृष्टिर्म्मसद्देवकथयस्वप्रसादतः भैरवउवाच यत्तत्सूक्ष्मपरंदेवंकारणंसर्वगंशिवं निमित्तकार
णंसोहिकथितंतवसुव्रते अकामात्सृजतेसर्वजगत्स्थावरजंगमं स्वतेजसावरारोहेव्योमसंक्षोभ्यलीलया उपादानतुयत्प्रो
क्तंसंक्षुब्धंसमवायतः तस्मान्नादंसमुत्पन्नंपूर्वैवकथितंमया अष्टधासतुदेवेशिव्यक्ताशब्दप्रभेदतः घोषोरावःस्वनःशब्दः तंत्र
स्फोटाख्योनिरेवच ॐकारोधंकृतत्स्थैवअष्टौशब्दाःप्रकीर्तिताः नवमस्तुमहाशब्दस्सर्वेषांव्यापकःस्मृतः नदन्तेशयदाय ११२
स्मात्सर्वभूतेषुसंस्थितः तस्मात्सदाशिवोदेवोज्ञेयोवैदिक्क्रियात्मनः नादाद्विन्दुस्समुत्पन्नःसूर्यकोटिसमप्रभः सचैवदशधा
ज्ञेयोदशतत्वंफलप्रदः दशधावर्णरूपेणदशदैवतसंयुतः विन्दोःसदाशिवोत्पन्नअष्टभेदाङ्गसंयुतः पञ्चब्रह्मकलाभिश्च

विद्याङ्गैस्सप्तभिर्युतः पञ्चभिश्चमहापाशैस्सुर्याभिश्चसमन्वितैः सस्थायरूपेणपरमात्माशिवोव्ययः द्विधावस्थस्सवि
ज्ञेयःसोह्युच्चारवर्जितः सुदामन्त्रस्वरूपेणसस्थवपुनर्द्विधा क्रियाज्ञानस्वरूपेणश्चारूपस्वरूपतः शब्दबोधश्चरूपे
णावस्तुरूपस्वभावतः स्थूलसूक्ष्मपरश्चैवपराततोनिराश्रयः व्योमरूपस्वरूपेणसमनोन्मनएवच उन्मनातीतदेवेशिशि
वोज्ञेयशिवागमे उन्मनासमनाख्यातंशिवतत्वावधिस्थये पञ्चकारणरूपेणतदधोपुनरेवसः कारणंपञ्चकंदेविअधस्तात्स
मधिष्ठ्ये व्यापिनंशक्तिमूर्द्धस्थविस्तारमनाश्रितं अनन्तञ्चसुषुम्नेशमनाथंमूर्द्धगामिनं व्योमरूपंमहादेविविस्पष्टंप
रिकीर्तितं अनाश्रितेस्वयंब्रह्मसमधिस्थाव्यवस्थितः अनाथाविष्णुम्नियुक्तोअनन्तोरुद्रमेवच व्योमरूपेश्वरःप्रोक्तोव्यापि
नस्सुसदाशिव व्यापिनस्तुपुनर्द्विविस्तरकःपरमेश्वरः विद्यामन्त्रमरीच्युक्तःसमपातालनायकः व्यापिनश्चैवकुमारकःस्थि
तोवैनरनायकः अनन्तश्चैवदेवेशिरुद्रःकालाग्निविग्रहः अनाथोनन्तरूपेणस्थितोअध्यानधारकः अनाश्रितोमहादेविस्थि
तोवैनरनायकः अनन्तश्चैवदेवेशिस्थितोवैहरुकप्रभुः स्वशक्त्याभिन्नोभगवांस्तेनगीतोमनाश्रितः तस्याश्रितंजगत्सर्वसु

स्व.लभै ष्मनानंवराननेसंस्थितंअम्भसास्वर्द्वशकाधारस्तुरुरुकः तदधोआपतत्वन्तुआग्नेयंतदनन्तरं वायव्यानाम्भसावैवतन्मात्रा
११४ णीन्द्रियाणिच विषयाश्चमनश्चैवअहंकारमनुक्रमात् बौद्धंगौणञ्चदेवेशिप्राकृतंपुरुषंततः नियतिःकालरागश्चविद्यावै
वकलातथा मायातत्वंततोविद्याईश्वरस्तुसदाशिवः बिन्दुर्महेन्दुनिरोधीनादन्नादीमतःपरं तदधोवुस्रविलंदेविशक्तितत्वम
तःपरं पञ्चकारणसंयुक्ताव्यापिनीतुअतःपरं समनाउन्मनाचैवषक्रियाएदेयुताप्रिये एवंवैषक्रियाणान्तुअधोर्द्धंवरवर्णि
नि एवंविधाह्यधोर्द्धेनिवुर्द्धोर्ध्वञ्चसमन्ततः यथात्माअनघोदेविअसंख्यातास्यवस्थिताः एवंवैप्रक्रियाण्यानिअसंख्येयानि
कोटिश एकेणवर्णितानेवसर्वाश्चावर्णितोभवेत् यथाहिकृतथासर्वेषक्रियाणोऽस्थितानिवै सर्वेषांप्रक्रियाणांनास्वस्वरूपेणासुव तव
ने व्यापस्तुशिवःसूक्ष्मःसबाह्याभ्यन्तरेस्थितः सर्वातिशयनिर्मुक्तस्सर्वकारणवर्जितः सृष्टिसंहारनिर्मुक्तःप्रपञ्चातीतगोचरः निर्म ११४
लोविमलःशान्तअधोर्द्ध्वञ्चव्यवस्थितः आकाशस्ययथानोर्द्धनमध्यंनाप्यधःक्वचित् एवंसर्वगतोदेविशिवःपरमकारणः व्यापयि
त्वाजगत्सर्वंस्थितायामेप्रुष्योमवत् एवंज्ञात्वावरारोहेनभूयोजन्मतांव्रजेत् कारणानांपुनर्व्याप्तिःकथयामियथास्थिता तत्वेतु

पार्थिवेब्रह्माअधिष्ठातास्यवस्थिताः आपतत्वेतथाविष्णुरुद्रस्तेजेव्यवस्थितः ईश्वरोवायुतत्वेतुआकाशेतुसदाशिवः आदित्य
स्तुस्मृतोब्रह्मासोमोविष्णुश्चसुव्रते यजमानमधिपतीरुद्रोनक्षत्रेभ्योतथेश्वरः यजमानस्तुदेवेशिस्वयंदेवस्सदाशिवः सद्योजा
तस्तुवैब्रह्मावामेविष्णुप्रकीर्तितः अघोरारुद्रमित्याहुस्तथातत्पुरुषेश्वरः ईशानस्तुवरारोहेस्वयंदेवःसदाशिवः सद्योजा
तस्तुऋग्वेदोवामदेवोयजुःस्मृताः अघोरःसामवेदस्तुपुरुषोऽथर्वउच्यते ईशानश्चसुश्रोणस्सर्वविद्यात्मकःस्मृतः
णोक्तंज्ञानंदेवेशिसद्योजातादिनिसृतं वैदिकंवामदेवस्य अघोराध्यात्मनिर्गतं पुरुषात्तुतिमार्गन्तुविनिष्क्रान्तंवरानने
मन्त्रन्तुमहाज्ञानमीशानाद्विनिर्गतं तथातत्वविभागेनएतन्मश्रृणुसुव्रते चतुर्विंशानितत्वानिब्रह्माव्याप्यव्यवस्थितः
प्रधानमन्नयावद्धिपारुषंतुजनार्दनः नियत्याद्याचमायान्तंरुद्रोव्याप्यव्यवस्थितः विद्याचेश्वरतत्वंतुव्यापितंचेश्वरेणतु
उर्द्धनदाशिवोदव्यस्सर्वव्याप्यव्यवस्थितः तत्वत्रयविभागंमपुनर्वक्ष्यामिसुन्दरि आत्मतत्वेतुवैब्रह्मामायान्तेपावस्संस्थि
तः विद्यातत्वेयथाविष्णुर्यावत्सादाख्यगोचरं शिवतत्वेतथारुद्रोज्ञातव्यस्तुवरानने सादाख्याद्रुर्ध्वंमध्वान्तंसर्वव्याप्यव्यव

स्व॰तं॰भे स्थित रौद्यामधिष्ठितात्मा वै स रुद्रस्तु प्रजापते वामया विष्णुं मवाहः ज्येष्टया तु पितामहः ज्ञानशक्तिस्मृता ब्रह्मा क्रियाशक्ति
११५ र्जनार्दनः इच्छाशक्तिपरा रुद्रः सशिवः परिगीयते विष्णुः सदाशिवो देवो ब्रह्मा चैवेश्वरस्तथा स च सदाशिवादेवि उत्पन्नाः पश्च
रीश्वरः तस्माद्विद्यातत्त्वे मायाविद्या च पुनरीश्वरः ज्ञानशक्तिकराग्रेण सदृष्टा परमेश्वरः सप्तकोट्यस्तु मन्त्राणां स्वगतेज्ञान
क्रियात्मका तेनैव मायाख्य पर्यन्ते पार्थिवान्ते च सुव्रते अनुग्रहचक्रवर्तिनि देहिनां भुवने स्थिताः शिवशक्तिसमाविष्टास्त्रिनेत्रा च
न्द्रमौलयः रुद्रमूर्त्तिभिरेकोसौ शिवः परमकारणं जगद्व्याप्य स्थिता मायाशूलपाणिरनेकधा ज्ञानशक्तिपुनर्भेदस्समाख्या
च्च वरानने इच्छाशक्तिसमाविष्टः क्रियाशक्त्या च सुव्रते मायातत्त्वे जगद्वीर्यं नित्यं च विभुरव्ययः तत्त्वं तत्त्वा स्वमार्गेश्च युगप तंत्र
त्तोभयेष्यत्तः हेलादप्याहतो देवि वरदे वफलयथा तिर्यगूर्द्धमधस्ताच्च तिर्यग्गच्छति समन्ततः मुक्तेस्तु भाजनायेतु अनुग्रहात्मा ११५
शिवेनतु ऊर्द्धं गच्छन्ति ते सर्वे शिवम्परमनिर्म्मलं विद्यापाभागिनोतिर्यक् मनुरूपा भवन्ति वै संसारभाजनायेतु मलकर्म्म
कलान्विताः ते व्रजन्ति अधस्ताश्च घोरे चैवातिदारुणे तस्मात्कलासमुत्पन्ना विद्यारागस्तथा पुनः कालो नियति तत्त्वं च पुनस्तं प्र

कृतिस्तथा सत्त्वं रजस्तमश्चैव प्रकृतेश्च गुणात्रयं सत्त्वं प्रकाशजननं प्रवृत्तिर्जनको रजः तमोयस्तम्भकः प्रोक्तो विज्ञेयं हि गुण
त्रयं मनब्रह्मरजो विष्णुस्तमे रुद्रः प्रकीर्त्तितः ब्रह्मत्वे सृजते लोकान्विष्णुत्वे स्थितिकारकः रुद्रत्वे संहरेत्सर्वं जगदेतच्चराच
रं नागत्वप्रसुप्तप्रवर्त्ततिस्तोवस्थामहेश्वरात् गुणेभ्योधिष्ठगांज्ञानाभावभेदैस्समन्विताः ब्रह्मतत्त्वाधिपत्येन बुद्धितत्त्वे पव
स्थिताः सर्वशास्त्रस्य चैवाहुर्बोधानां परमं पदं गुणत्वोपार्हतानां च प्रधानेवेदवादिनां पौरुषं चैव संख्यानां सुरदृष्टविवर्त्ति
तं षड्विंशकं च देवेशि योगशास्त्रे परस्पदं व्रतपाशुपते प्रोक्तं ईश्वरे परमं पदं मोचके रकारुके चैव मायातत्त्वं प्रकीर्त्तितं क्षेमी
शात्रासयोः स्वामि तेषां तत्परमंपदं तेजोमयं मनानालुप्रमाणे वध्रुवम्परं दीक्षाज्ञानविशुद्धात्मानादेशागंपाश पर्य्यया कृपा
न्वृतमास्थाय स्वस्वगच्छन्ति ते पदं सर्वाध्वानविनिर्मुक्तः वानाच्चपरपदं बुद्धितत्त्वादहङ्कारः पुनर्ज्ञात स्त्रिधाप्रिये सा
त्त्विकोराजसश्चैव तामसश्च प्रकीर्त्तिता मृतादिकैः कृतश्चैव तैजसस्त्रिधास्थितः भूतादेश्चैव तन्मात्रा तेभ्यो भूतानि जानतः
शब्दस्पर्शश्च रूपं च रसो गन्धश्च पञ्चमः एते पञ्च समाख्यातास्तन्मात्रास्तु क्रमेण तु शब्दाद्व्योम समुत्पन्नः स्पर्शाद्वायुस्तथा

स्वनं॰ पुनः रूपात्तेजस्समुद्भूतो रसादापः प्रजायन्ते गन्धात्तु पृथिवी जाता समासात्कथिता नव पञ्चकर्मेन्द्रियाणि देवि ज्ञातव्यकानि
११८ स्यात्तु वाक्पाणिपादपायूपस्थश्चेति पञ्चमः बुद्धीन्द्रियाणि पञ्चैतानि तेजसात्तु भवन्ति च श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा नासि
काचेति पञ्चमी मनोभयात्मकः प्रोक्तो व्यापकस्सर्वमिन्द्रियैः आत्मोपकारस्यैते कथयामि यथार्हतः आत्मा चैवान्तरात्मा
च भूतात्मा चैव सुव्रते जीवात्मा परमात्मा च कथयामि मनुक्रमात् अशुद्धश्च शुद्धश्चैव बुध्यमानस्तथैव च प्रबुद्धस्सुप्र
बुद्धश्च पुनश्च कथयामि ते प्रधानस्यास्य मास्य सुखदुःखविवर्जितः यदा तस्मिन्स्थितो देवि तदात्मा तु स उच्यते पुर्यष्टक
समायोगात्पठ्यते सर्वयोनिषु अनन्तरात्मा सविज्ञेयो निबद्धस्तु शुभाशुभैः बुद्धिकर्मेन्द्रियैर्युक्तस्स्थूलभूतैः समाहतः तंत्र
वा भूतात्मा तु ततो देवि विषयान्भुञ्जते ति च भूतभावविनिर्मुक्तस्तत्वधर्मैकनोज्झितः मलकर्मैकयुक्तात्मा मायाधर्मानि ११८
रस्कृतः जीवात्मा तु ततो ज्ञेयः परमात्मा कथयामि ते मलकर्मकलाद्यैश्च विनिर्मुक्तः पराप्रिये सर्वाध्वानमतीतस्य मायायाः
महाङ्कितस्य च निर्मलत्वं यदा याति पदं परममव्ययं परमात्मा तथा देवि प्रोच्यते प्रभुरव्ययः अशुद्धश्च पुनर्देवि कथ

यामि समासतः तत्वभूतात्मसंसारे कलाक्षिप्तान्तमोऽचरे मायासाम्यनिवार्यैः सुखदुःखादिभोगस्य आत्मा दुर्गत्वकर्मसु स्थूल
त्रिशाविश्वयात्मा रुद्धश्चैनस्त्वहंकृतियां न विजानाति शब्दादीन्नयात्मा मंवरान्नृते कारणं न विजानाति नवस्थानं तत्वकं प्रिये स
र्वमेनश्च ज्ञानपतिर्यतोऽनुभावपात्मकः अशुद्धात्मैतैर्यथावदा पामहस्तु तं अप्रबुद्धस्समाख्यातं शुद्धश्चैव निबोधमे क
रिपाकश्चतेकर्म...रता करोत्यतः प्रकाशनन्यतं यद्वत्तत्र गृह्णाति भास्करः करणेन तु गृह्णाति विषयान्भ्रान्तेवमात्मनं म
...नितं चैतन्यविद्यादर्शितगोचरः रागात्परञ्जकत्वेन विषयानन्दलक्षणः कालो वै कलनेनित्यं तु घादिप्रलयावधिः
नियतिर्निश्चितं नित्ययोजयत्स्वशुभाशुभैः परमाणुसहस्रांशोर्नदप्याति नवाधिकं पुंभावत्वमनुप्राप्य तत्वैवपुरुषाह्वय
परं प्रधानमित्युक्तं प्रपश्चात्तत्कर्माश्रितं तस्तु पूरपंचयस्मात्तस्मादेहपुरुषः स्मृतः तत्र श्रीकण्ठभगवान्नियत्या कर्मणा वृतः
उद्यानपाशजालेन तेष्टवेदशमंज्ञशः बुद्ध्यस्त्रिगुणात्वे न तु भावैकरणेन तु तन्मात्रेन्द्रियवृन्देन इष्टभूते भवेष्टितै
वद्धःस्वर्गं ... जन्ममायागत्वनिगोचरं संसारे प्रोच्यते तस्मात्संसर्पेत पुनः पुनः विषयाः शब्दाद्यो उपस्यावि... विषयीत

स्व त भे दा विषयाः प्रधानमित्युक्त्वा नाभेदैर्विसर्पिताः नामकर्म्मविपाकैरनुभुंक्ते तत्राव भावितः स्वयं भुनक्ति वै यस्मात्तस्मात्तत्कात्संस्तूय
११७ ते तस्मिन्नज्ञाव रागे ऽक्षेत्रे वै कर्म्मको यथा मायाभिन्नाख्यमालीक्य प्रक्षिप्य तेनो भुक्तान्ने वाययेन्मोहभावेन मनोवाचादिकायिका
धर्म्मसंबीजं प्रविकीर्य्य समन्ततः तस्माद्वै अंकुरोत्पत्तिः सुखदुःखफलोद्भवात् वर्द्धते काम क्रोधेन संसिक्तो रागमम्बुना यस्मिन्
शोचपाद्वे चवयसा सद्वीनच दुःखाशुभाशुभकर्म्मतस्मिन्कालेन्नाभेत्फलं भुंक्ते विविधाकारं पूर्वकर्म्मवशानुगः यस्माद्देवं विमा
नातितस्मात्क्षेत्रमुच्यते विषयान्बुध्यते यस्मात्तस्माद्बुधः प्रकीर्तितः तदेवानिषेवयेत्तायदाभावयतेऽन्तूणां प्रबुद्धमानश्च यस्य
धुनाकथयामिते यस्तु जुगुप्सयेद्भोगं शुभानि स्वशुभानि च क्रत्तिमात्मेव मन्यते मन्यते स्वमात्मानं मायापर्व्वत पर्यन्त वस्तुना
नैव बुध्यति पुत्रमित्रकलत्राणि सुहृन्मुजन बान्धवान् तस्मान्मशुभात्मेते नैव रिपवो नर्थकारिणः आत्मीयमपि यद्देहं नित्य तंत्र
मेव जुगुप्सयेत् शुक्रशोणितसंभूतं विकसं रोगदूषितं नानाव्याधिसमाकीर्णं जरामृत्युभयाकुलं योहमस्मिन्समाकीर्णेक ११७
थमत्र रमाम्यहं नित्यमुद्विग्नचित्तस्तु चिन्त्यमानः पुनःपुनः कथं मुक्तिर्भवेत्तस्मात्संसारोदुरतिक्रमात् स्वयं प्रबुद्धमात्मस्तु

र्गाधनमुच्यते प्रबुद्धमानमाख्यातः प्रबुद्धः कथयामिते गुरुप्रसादादेवेशि धाम्न दीक्षा शिवाध्वरे यदा बोधयते देवि शैवज्ञान
स्मतोदयं करणे मनश्चात्मर्वमध्वगतस्वरूपतः शिवाद्यवनिपर्यन्तं दृश्यते ज्ञानचक्षुषा हेयं कृत्वा समस्तं तु उपादेयं शिवं त्वय
स्तत्वगा यदा सर्वारंभविनिर्मुक्तः प्रबुद्धः सोच्यते सदा प्रबुद्ध समाख्यातस्तु बुद्धश्च मे शृणु दीक्षाज्ञानेन योगेन वर्य्यपयाथस्तु
शेते यदा प्राप्य परं स्थानं भावातीतं निरञ्जनं विरजं विमलं शान्तं प्रपञ्चातीतगोचरम् निष्कम्पं कारणातीतं सर्वज्ञं सर्वतोमुख
मृत्तिरणादिमं बुद्धस्वतन्त्रं नित्यमेव हि अनुपमासमर्थं विभवं सुप्रबुद्धं सनातनं तस्मिन्युक्तस्तु आत्मा वै तत्तुल्योऽथ सम
न्वितः सुप्रबुद्धः स्मृतः सर्वाभिर्वस्यवंवायथा अधुनाकथयिष्यामि भावभेदावरणं ते दशान्यश्च करणाः कार्यं च दशधा प्रिये
स्वरूपं त्रिविध प्रोक्तं स्तु वै त्रिधा बुद्धिर्वा रथधा चैव पञ्चधा विपर्ययः नामान्येषां विभागेन कथयामि यथाक्रमं पृथि
व्यप्तेजो वायुराकाशं मेव च गन्धतन्मात्ररसंरूपतन्मात्रमेव च स्पर्शतन्मात्रं वा शब्दतन्मात्रा पञ्च कीर्तिता स्तनेद्रा
प कर्म्यना ममं वायु कीर्तिता वाक्पाणिपादपायूपस्थाश्च तथाविदुः श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा नासिका चेति कीर्तिता बहि

स्व॰तं॰ श्रवणं गांर्द्धविदशधासत्यवस्थितं मनोहंकारबुद्धिश्चत्रिधान्तःकरणमतं मूकताकुणिपङ्गुत्वंतथाचमनुस्मरण [illegible]
११८ वधिरत्वञ्चमेवाङ् शीर्णताचैवगात्रञ्चतथावान्धत्वमेवच अनास्वादमगन्धञ्च अनवस्थामतस्यव एतद्दियवधाख्याताः [illegible]
नुक्रमात् तेजसोवैकृतश्चैवभूतादिश्चतृतीयकः अहंकारस्त्रिधाप्रोक्तोमयातेवरवर्णिनि तमोहामहामोहस्तामिस्रान्धतामिस्रपर्याय
अन्धतामिस्रमेवाकुरेतेपञ्चविपर्ययाः धर्मज्ञानञ्चवैराग्यमैश्वर्यञ्चचतुर्थकं अधर्मञ्चतथाज्ञानमवैराग्यमनैश्वर अष्टावेतसमा
ख्याताबुद्धेधर्म्मोदयागुणाः भावभेदास्समाख्याताःपञ्चाशत्तेयथाक्रमं पुनश्चाष्टौचयेबुद्धेर्भेदाधर्म्मोदयस्थिता तेषांभेदाश्च
भिन्नातथा कथयामिते सप्तधाबन्धनेमातुपुंसांसंसारवर्त्तिनि मोक्षयेज्ञानभावेनसांख्याज्ञानातानराः ज्ञानञ्चसात्विकंप्रोक्तंत्रयो तंत्र
न्मेशागमास्स्मृताः तामसाश्चअधर्म्माद्याचत्वारोवंनसंशयः धर्मश्चदशधाप्रोक्तोज्ञानमेकअष्टधास्मृतं वैराग्यनवधाचैवऐश्वर्य ११८
अष्टधाविदुः एतएवविपर्यस्ताअधर्म्माद्याःप्रकीर्त्तिताः अक्रोधोगुरुशुश्रूषाशौचसन्तोषमार्जवं अहिंसासत्यमस्तेयब्रह्मचर्य
मकल्कता एवंदशविधोधर्म्मः कथितंतुवरानने तारंसुतारंतारयन्तंप्रमोदकं प्रमोदकंरम्यकञ्चसदाप्रमुदितंतथा एत

त्ज्ञानेसमादिष्टंअष्टधापरमेश्वरि अम्भासलिलओघावसृष्टिसंज्ञातथापरं सुतारावसुपारावसुनेत्रंपरमंस्मृतं अष्टमातुसुमा
रीतु उक्तमाम्भसिकाकाधावैराग्यंनवधाचैवकथितंतुमयातव अणिमालघिमाचैवमहिमाप्राप्तिरेवच प्राकाम्यञ्चईशित्वञ्चवशित्व
ञ्चतथापरं सर्वकामावशायित्वमष्टमञ्चप्रकीर्त्तितं ऐश्वर्यमष्टधाचैवकथितन्तुमयातव क्रोधोअगुरुशुश्रूषाअशौचञ्चतथा
पुनः असन्तोषमनार्जवंहिंसासत्यमेवच स्तेयमब्रह्मचर्यञ्चतथाचैवसकल्कता एवमधर्म्ममाख्यातान्दशधातवसुव्रते
अतारमसुतारञ्चअतारयन्तंतथाप्रिये अतारयन्तंदेवेशिचतुर्थंपरिकीर्त्तितं अप्रमोदाप्रमुदितमरम्यञ्चतथाविदुः असदा
प्रमुदितञ्चअज्ञानमष्टधा अनम्भश्चअसलिलमनोघंअवृष्टिस्तथा असुतारमसुपारमसुनेत्रमतःपरं असुमारिश्चवि
ज्ञेयातुनाम्भसिकास्तथा अवैराग्यञ्चएवंतेनवभेदाःप्रकीर्त्तिताः अनणिमामलघिमाममहिमाचतथाविदुः अप्राप्तिमप्रा
म्यञ्चअनीशित्वन्तथैवच अवशित्वंतथाचैवअसर्वकामित्वता अनैश्वर्यञ्चएवंहिअष्टधापरिकीर्त्तितं अनैश्वर्यादयोपि
नवैश्वर्यादिरधिष्ठितं यथाक्रमंतान्वाह्यवसंस्थिताकथयामिते अनैश्वर्यत्रयेयावंअवैराग्यञ्चराक्षसे यक्षेचैवतुअज्ञानं

स्व·लं·भे गन्धर्वैः धर्म्ममेवच धर्म्मश्चैव तथैन्द्रं तु ज्ञानं सौम्यं प्रतिष्ठितं प्राजापत्ये तु वैराग्यं ब्राह्मे ऐश्वर्यं प्रकीर्तितं सत्त्वं याम्ये गुण[illegible]
११९ ब्राह्मे प्रकीर्तितं षट्पञ्चाशद्गुणैर्युक्तं प्राजापत्ये व्यवस्थितं षट्चत्वारिंशद्गुणाश्च सौम्ये वै परिकीर्तितं चत्वारिंशद्गुणाश्चैव मैन्द्रे
र्थ्यमुच्यते द्वात्रिंशतितथा देवि गान्धर्वैश्वर्यमुच्यते चतुर्विंशद्गुणा यक्षे षोडशा राक्षसंस्थितं ऐश्वर्यमष्टगुणं पैतृके शाचं परि
कीर्तितं एवं स्थितं तु ऐश्वर्यं देवयोनिषु सुव्रते अत्र सत्वरजस्तमोरूपेण संस्थितं देवयोनिषु एते एव त्रयः संकीर्णा मानुषे प्रव्यवस्थि
ता प्रधान गुणभेदेन स्थावराणां स्थिता प्रिये गुणत्रयस्य यत्प्रविवेकयुक्ताभिय्यथा स्थितः सत्वेनाधिष्ठिता देवा ब्रह्माद्या अमरवासि
का गन्धर्वा यक्षदनुजादैत्याश्चैव तु राक्षसाः यातुधानाः पिशाचाश्च तामसाः परिकीर्तिताः रजस्तमोत्कटा ज्ञेया नरश्चैव संमिश्रगुणाः तंत्र
असंख्याभिर्भवन्ति च पृथिव्यां संव्यवस्थिताः अत्यन्ततमसाविष्टाः स्थावराश्च सरीसृपाः पादपाणिविहीनाश्च तामसाश्च वराणने ११९
शरीरसृपा याविज्ञेयाः पशवश्चापि कीर्तिताः एषां चान्तर्भूता वै अनन्ताश्चैव योनयः मानुषेष्वेव नानाभेदानव्यवस्थिता ग
शक्त्याकथितं तं वै कर्म्मानन्तप्रभेदतः गुणास्तु मानुषे लोके धर्माद्याः इव संस्थिताः धर्माद्ये पुनर्विज्ञानि यथा ज्ञानानि सुव्रते अथ

म्मादेषु यानि सुस्थानि तं कथयाम्यहं हेतुशास्त्रं त्रयं चोक्तं नित्यानित्यविडंबकं वादजल्पवितंडाभ्यां विवदन्ति मनीषिणः हेतुनि
ष्ठानि वाक्यानि वस्तुशून्यानि सुव्रते ज्ञानयोगविहीनानि देवतारहितानि तु धर्मार्थकाममोक्षैस्तु निष्फलं न जायते अज्ञानेन
निबद्धं कं अधर्म्मे गानि मिलिता क्रियालोप्रयत्नीयेत त्राभिरताः नराः अवैराग्यमनैश्वर्यं भुंजन्ति निरयेरताः चार्वाकेनैव रौर
द्रं पश्यन्तं सदा मोहकाम्रहं जनं तायतं स्तनामसा वृताः धर्मं लोकेन देवेशि नित्यं ज्ञानं लौकिकं धर्मज्ञानं निबद्धं च पश्च
रात्रं च वैदिकं बौद्धमार्गेण कथ्यं वैराग्यकं तं सुव्रते ज्ञानवैराग्यसंबद्धं सांख्यज्ञानं च सुव्रते ज्ञानवैराग्यमैश्वर्यं योगज्ञानं प्र
तिष्ठितं अतीन्द्रियबुद्धिभावानामतिमार्गं प्रकीर्तितं लौकिकातीततो ज्ञानमतिमार्गमिति उच्यते लौकिकाद्याश्च पाशाः स्रष्टिसंस्था
रवर्त्मनि तयान्वितास्तु ते ज्ञेयाः अतिमार्गे व्यवस्थिता कापालव्रतिनो ये च तथा पाशुपताश्च ये सृष्टिं भ्रमायते तेषामीश्वरस्य भूर्वगता
न स्मार्त्तासङ्गमिष्यन्ति अपुनर्भवकारणं लौकिकानां पुनःसृष्टिः पुनः संहारमेव च संसारचक्रमारूढा अमनोघट्यन्त्रवत्
धर्म्मादि रक्तं धमसारं च क्रमसुव्रत ऊर्ध्वाधिष्ठितं देवैर्नित्यपदमाहृतं मलकर्म्म मनाविष्टं भ्रमन्ते कालवेगतः लौकिका

स्वलभै येषु ज्ञानेषु येतेषु भिरताः प्रिये हेतुशास्त्रपरायेचयेचान्येपापकर्म्मिणः ते सर्वे अस्यचक्रस्य नाभ्यंप्रपन्ति मोहिताः [illegible]
१२० षु येसाध्या अति मार्गाणा गोचरे लीलया साधये तत्सर्वं शैवज्ञानमहोदये नसर्वे साप्यतेतस्मि यतोतीव सुनिर्म्मलं यत [illegible]
ते देवि अभावे परमे पदे अभावंभावनातीतं प्रपञ्चातीतगोचरं मतसुखादिनिर्म्मुक्तं हेतुवादविवर्जितं प्रत्यक्षादिप्रमाणाश्च
तीतं प्रभुरव्ययं सर्वतर्कागमातीतं पाशमध्यविवर्जितं सर्वज्ञं सर्वगं शान्तं निर्म्मलं निरञ्जनं सर्वव्यात्यात्मकं चैकं सततं ध्यान
नगामिनं सर्वातिशायनिर्म्मुक्तमनादिभववर्जितं सर्वज्ञानपदातीतं शैवज्ञानं वरं स्मृतं स्वं स्वरूपनितत्वान्तिज्ञानातीतं वरानन
ने तत्वैरेतैर्न्नगत्सर्वं विमध्यस्य चराचरं भुवनानि विचित्राणि शतसोथसहस्रशः तत्राभ्यन्तरसंस्थानि शास्त्राणि विविधानि च तंत्र
विज्ञानं कुहकं शिल्पं सिद्धसम्बोधलक्षणं सर्वतत्वेषु संदर्शनात्र कार्य्याविचारणात् यतिक्रियाशिवो दीक्षातत्वैरेतैर्न्नलभ्यते १२०
नास्ति दीक्षासमो मोक्षो न विद्यामातृकापरा प्रक्रियातत्परो ज्ञानं नास्ति योगमलक्षकः तन्मयं कथितं देवि शैवज्ञानमहोदधेः एवं
सृष्टिः समाख्याता स्थितिसंहार उच्यते मानुषाक्षिनिमेषस्य चतुर्थांशाक्षराः स्मृतः क्षणाद्वयं तु विज्ञेयं त्रुटिद्वयं लवः स्मृतः लव

द्वयं निमेषश्च ज्ञातव्यं गणितं क्रमात् दशपञ्चनिमेषाश्च काष्ठाश्चैव प्रकीर्तिताः त्रिंशत्काष्ठाकला ज्ञेया मुहूर्तं तेस्तु त्रिंशतिः मुहू
र्त्तास्तु पुनस्त्रिंशदहोरात्रस्तु मानुषं अहोरात्रशतैश्चैव त्रिभिः षष्ट्याधिकैः प्रिये संवत्सरं तु विज्ञेयं मानुषं कमलेक्षणे सम्वत्स
र शतं पूर्णं आयुर्ज्ञेया तु मानुषाम् दशपञ्च अहोरात्रैः पक्षस्तु परिकीर्तितः पक्षद्वयेन मासस्तु मासद्विगुणो ऋतुः कृष्णपक्षो
ऽहश्चैव शुक्लस्तु रजनी भवेत् पितृणाञ्च अहोरात्रं अनेनैव तु पूर्ववत् ऋतुद्वयेन कालस्तु त्रिऋतुरयणं भवेत् अयने द्वे
गंगांभवञ्च परिकीर्त्तितं दक्षिणं तु भवेद्रात्रिरुत्तरमयनं दिनं एतद्देवमहोरात्रमनेनाब्दं यथापुरा षट्दशाब्दसहस्राणि
विज्ञेयन्तु चतुर्युगं चतुर्भिस्तु कृतं देवि सहस्रैस्तु यथाक्रमं त्रेतायुगं त्रिभिश्चैव द्वापरं द्वाभ्यामिभिः स्मृतं सहस्रेण तु वर्षाणां विज्ञे
यन्तु कलौ युगं सन्धिसन्ध्यांसमानन्तु कथयामि युगे युगे शतं चत्वारि मानेन आदिमनीकृते युगे त्रेतेशानत्रयं ज्ञेयं द्वापरे
द्विशतं स्मृतं कलौ च शतं ज्ञेयं सन्ध्यामानमितिस्मृतं लौकिकेन तु मानेन पुरश्च कथयामि ते त्रिचत्वारिंशल्लक्षाणि सहस्रा
विंशसंख्यया लौकिकेन तु मानेन स्यसंख्या चतुर्युगे एकैकस्य पुनर्देवि युगस्य कथयामि ते लक्षाः सप्तदशश्चैव सहस्रा

ख.तभै विंशमयव क्रुतस्यतन्त्रवत्मानंत्रेतस्यकथयामितं यत्रवतिसहस्राणि(लक्षा)दशमेवच त्रेतायुगस्यमानेनद्वापरस्यति
१२१ तुःषष्टिसहस्राणिलक्षाशैवप्रसंख्यया द्वापरस्यकृतंमानंकलौचकथयामिते द्वात्रिंशच्चसहस्राणिलक्षाचत्वारिमेवच
मानंकलौप्रोक्तंममासानवसुव्रते वर्षैस्तुमानवैर्देविमानमेतद्युगंयुगे चतुर्दशैकसप्तत्यामर्वन्मन्वन्तरंसुनं सध्यासान्तरि
तस्तुयुगेम्मानंप्रकीर्तितं वर्षमानैःपुनश्चैवलोकिकं.कथयामिते सप्तषष्टिश्चलक्षाणित्रिंशत्कोट्यावरानने सहस्राविंशति
ज्ञेयामानमन्वन्तरंप्रिये अधुनादिव्यमानेनकथयामिवरानने द्वयष्टाशासहस्राणितथाअष्टौचसंख्यया दिव्येनवतुमा
नेनमानमन्वन्तरंप्रिये चतुर्दशोस्तुदेवेशिकल्पमन्वन्तरेभवेत मन्वन्तरेव्यतिक्रान्तेपुनश्चान्येसमागते पञ्चवर्षसहस्राणि तंत्र
सध्याकालःप्रकीर्तितः आदौसहस्रसर्वेषामन्तेचापितथापुनः कल्पंब्रह्मदिनंप्रोक्तंचतुर्युगसहस्रकं वर्षमानेनदिव्येनपु १२१
नश्चकथयामिते कोटिमेकञ्चवर्षाणांविंशलक्षाणिकीर्तिताः दिव्येनैवतुमानेनब्रह्मणस्यदिनंस्मृतं षष्ठिवर्षसहस्राणिसं
ध्याकालःप्रकीर्तिताः लौकिकेनतुमानेनअधुनाकथयामिते वर्षहस्तानिचत्वारिअर्बुदद्वयमेवच कोटिद्वयञ्चदेवेशिदिन

मेतत्पितामहे संध्याकोटिद्वयन्देविलक्षाःपञ्चदशैवतु चत्वारिंशत्तथालक्षासहस्राण्यष्टिकीर्तिताः पश्चिमासम्यमेवहिपू
र्वसंध्यातुतत्समा सप्तलोकसपातालंनरकैस्सहसुव्रते स्थितिरेषासमाख्यातासंहारंकथयामिते ब्रह्मणस्यदिनान्तेवैकल्प
संहारसुच्यते दिनमेकेनब्रह्मस्यइन्द्राश्चैवचतुर्दश राज्यंकृत्वाक्रमायातिमन्वन्तरमवस्थया ततःसंहरतेविश्वंसप्तलोकान्त
गोचरं सुश्रेयितामहेदेविकालाग्निरूद्रेनिरीक्षयत तस्यवेदक्षिणांवक्त्रंमहाज्वालाविवर्धये तस्माद्वक्त्रात्तुसाज्वालालक्षयोजन
विस्तृताः दुर्द्धर्षयातिसादीप्तातीव्रवेगासुदुःसहालोकेषुसंस्थितान्लोकायेचयातालवासिनः सुरवडुस्वाभयेषीरोमेहभूमि
स्तमागमे सत्त्वामानसुनेमर्देतिष्ठन्त्रब्रह्मविष्टये सादलोदयनंभूयःसुरवडुपरादिकर्म्मयोः तावत्तिष्ठन्तिमूढात्मायावद्ब्रह्म
नवुद्धृत रूद्रलोकाधिपायेचपातालाधिपतिश्चये हातकुष्माण्डरूद्राख्यतिष्ठन्तिमनिनिर्मलाः निव्यापारश्चतेतावद्याव
न्नस्थःपुनर्भवेत भूयभूतपुनर्लोकंपज्वलाद्दहतिरूद्रिणी दहतेनरकांदेविपातालंतिसमन्ततः दहतेचत्रयोलोकाभूर्भुवःस्वा
न्निर्कंपेय भीमेनवन्तयेलोकाविनश्यन्तिवरानने महर्जनस्तपश्चैवसत्यलोकेतिसुव्रते तिष्ठन्तिमोहितात्मानोनिद्रयाचम

स्वच्छंदभै तोयमा एवं दग्धाजगत्सर्वं ज्वालावह्निविशेत्पुनः ततो वायुमहावाताद्ब्रह्मनिश्वाससंभवाः नाशयन्ति [illegible]
१२२ ये ब्रह्मप्रस्वेदजो वारि तज्जलं प्लावयेत्पुनः तेनैव वारिणा देवि जगदेकार्णवं भवेत् निशिक्षये [illegible]
ये सर्वलोकस्य वै ब्रह्मा तिष्ठे लोकपितामहः शून्योभूतं समालोक्य भगवान्प्रभुरिच्छया पश्यं [illegible]
या प्रथमं भुवं हेतु सृजते च तमोत्कटं नरकाविविधाकारास्थावराण्यशबानिकाः तमोरजससमाविष्टान् [illegible]
रजःसत्वसमाविष्टः सृजते मुनिरीश्वरात् गतिनिशाधवमात्मा सत्वाविष्टं जनयेत्यतिः सर्गे देवान्सलोकांश्च पूर्वं [illegible]
या ततो रुद्रं सु आदित्यान्नक्षत्राश्च ग्रहेश्वराः अधिकारप्रकुर्वीनात्स्वेस्वे विषयगोचरे दिनेदिने सृजत्येवं संहरेच्च दिनक्षये [illegible] तन
नमानन्तु यस्योक्तं रात्रिसंख्या च तावती अहोरात्रेणचानेन भवद्वै पूर्ववत्स्मृतं अब्दानां च शते पूर्णे महाकल्पस्स उच्यते प्रा १२.
त्येवर्षशतं दिव्यं लौकिकाब्दानि मे शृणु एकानविंशतिकोट्यस्तु विंशल्लक्षाधिकाप्रिये तथा सप्तैव खर्वाणि निर्वर्बाण्येकमेव च
त्येवर्षशतं चैव ज्ञातव्यं कालवेदिनां वैदिकेन तु मानेन मानमेतत्प्रकीर्तितं लौकिकेन तु मानेन पुनश्चैव निबोध मे शाक्तिशाभ

दके गणश्च तथा हस्ताष्टकं प्रिये खर्वद्वयं तथा चैव निखर्वपद्मं एव च शंकुत्रयं च एकं सागरत्रयमेव च पुराणेषु समाख्यातं
ज्ञातव्यं तु मुमुक्षुभिः एतल्लौकिकमानेन वाच्यं वाक्शतं स्मृतं एकं तु दशधा प्रोक्तं मयुतं परिकीर्तितं दशायुतानि लक्षं च
दशानि नियुतं स्मृतं नियुतानि दश कोटिं दशकोटिस्तु अर्बुदं अर्बुदाद्दश खर्वं तु वृन्दं तु तद्दशाम्नतं दश खर्वं निखर्वं तु दश
तेषां कुरुष्व ते शंकुं दशाभिः पद्मं दशाय प्राप्तु सागरः समुद्रा दश मध्यं तु अन्तर्मध्यमाद्दश अकाद्दशाद्वतं कल्पाय
गणं तत्प्रकीर्तितं एवमष्टादशैतानि स्थितानि गुणितानि तु महाकल्पस्य पर्यन्ते ब्रह्मा याति परं लयं विष्णोश्च तद्दिनं
चाक रात्रिश्च तन्मयास्मृता एतेन परिमाणेन तस्यायुस्तु विधीयते वर्षाणां तु शतेपूर्णे सोऽपि याति परं लयं विष्णोरायुष
मेवांकं रुद्रस्य कथितं लय दिनेदिने सृजत्येवं ब्रह्मा विष्णुर्जगत्पतिः ब्रह्माद्यैर्देवैश्च अधिकारे परे सतां यमधिकाय
न्यायमाते तत्संज्ञा संप्रवर्तते तदाधिकाकृते उत्पाय रमात्मतः ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्राश्च विद्येशामीश्वरस्तथा लोकपाला
स्मन्मर्मीनामूर्त्याधिपगणेश्वराः लोकपालाश्च देवाश्च तथा च भुवनाधिपाः ग्रहादिरुद्रमातावयासानक्षत्रराक्षसाः इति

स्व.तं.भै
१२३

सप्ताश्चांतर्रे भवन्तितदधिष्ठिता: तत्पराक्रमवीर्यास्तेरवकोयंशुपदेस्थिता: वाक्याधिष्ठि [illegible]
रेवदिनान्तंरात्रिर्ब्रह्मतावतीभवेत् अनेनदिनरात्रेणतस्यसम्वत्सरोभवेत् वत्सराणां [illegible]
यापिपरंस्थानंतद्भूत्वानिष्कलोभवेत् तस्मिंस्थानेपुनश्चान्येतत्समश्च प्रभुर्भवेत् रौद्रीशक्तिसमा [illegible]
का: शतरुद्रापिदेवेशिवत्सराणांशतंयुता: तेपियान्तिपरेतत्वेनतश्चाप्यग्निनपतिं सर्वभूतगणाधारंसर्वता [illegible]
लयं सपर्वतवरोद्यानंद्वीपसागरमण्डितं विमानमालोकलिलंग्रहनक्षत्रमण्डितं देवदानवगन्धर्वा:सिद्धविद्याधरो
रगा: ऋषयोमानुषायाश्च सप्तलोकनिवासिनां नरकाश्चैवपातालानानाभुवनसंस्थिता: अधोर्ध्वभुवनाधारा [illegible] मप्सु
प्रलीयंते तत:कालाग्निरुद्रोवैकालतत्वेलयंव्रजेत आद्यतत्वात्समारभ्ययावन्मायान्तगोचरं तत्सर्वंसंहरेत्कालःस्वयं १२३
मेवचराचरं तदूर्ध्वंशुद्धमध्वानंयावद्ध्यानगोचरं तत्सर्वंसंहरेद्घोरअघोरोघोरनाशनः त्रिभिरेवस्थितोरुद्र:कालरूपो
महेश्वर: तत:संहरतेआद्यअमरेशांशतान्यजेत् स्वयंभूताप्यवराणांयतीनांचशतांत्यजेत् संहरन्तिवदेवेशिसृजन्तिच

परस्परं आपस्तेजप्रलीयन्तेतत्तेजमनिलेपुन: तथानिलाम्बरंप्राप्यसहतेनैवलीयते तन्मात्रेषुचलीयन्तेयथोत्पन्नक्रमे
णतु तन्मात्रादप्यहंकारेइन्द्रियाणियथाक्रमं सर्वबुद्धिजालगहनंगुणाख्यांमप्रलीयते गुणाख्यामेवनिर्देश्यअप्रतर्क्यम
नौपमं तस्मिन्कालादशेषन्तुप्रसुप्तमिवतिष्ठति परमाणुप्रमाणेनप्रलीनंतिष्ठतेजगत् षड्विंशकस्यरुद्रस्यरुतदह
निसंस्मृतं तत:प्रजानांपतय:पितरोमानवै:सह सांख्यज्ञानेनयेसिद्धावेदवेदंत्वादिन: ॐकारछन्दसामानिबुद्धि
श्चसहदेवता: अन्तिस्थन्तिसर्वेपरमेशस्यधीमत: अहस्यानेप्रलीयन्तेरात्र्यन्तेविश्वसंभव: षड्विंशस्तुसहस्राणिप्रल
याप्रलयोभवेत् अव्यक्ततोदिनंप्रोक्तंरुद्राणांतन्निवासिनां दिनस्यान्तेप्रलयेसकलाकारउच्यते तस्मिन्संहरतेसर्वंप्रधान
मीदिनक्षयं ग्रन्थेनस्मृतेनभूय.श्रीकंठोविश्वनायक: तस्याप्यनेनमानेनपरिमाणस्थितिर्भवेत् यस्मिन्प्रलयकोटिषुच्य
ते।नाशुमहस्वरा: ततोनियतिकालश्चरागविद्याकलास्तथा परंपरंलयंयान्तिक्रमात्सर्वंसुमारतो कलाख्यंनियत्यंन्त
ग्रहणायदिनक्षय नानाभुवनविन्यासंरचनाभिविभूषितं सगुणाधारपर्यन्तरुद्रक्षेत्रज्ञसंकुलं ग्रहणेसुप्रलीयन्ते

स्व.तं. मूलप्रकृतिकारणं राज्यन[illegible]मिदंयोक्तप्राकृतंयम
१२८ भूतानांपरमेश्वरि प्रधानिकपरार्द्धंतद्गतथागुणितेनच मायासंहरतेसर्वपुनश्चमनुतं
तथागुणितस्यच ईश्वरःकुरुतेसृष्टिंसंहारंचपुनस्त्सृजेत् ततःसदाशिवादेवस्तन्मानमवसं[illegible]
त्मीयंचमहर्मुखं महाप्रलयस्यैवोक्तस्सादाख्यस्यदिनक्षये विसृजत्पुनर्यातियश्चमन्वमहातनु विन्दुश्चवाकंचकुतुमि
त्वाचैवनिरोधिकानदत्तेलयंयान्तिगृहीत्वासचराचरं नादःसुषुम्नमार्गेणामित्वाबुलविलंपिये शक्तितत्वेलयंयान्तिशक्ति
तत्वेदिनक्षये परार्द्धंसतुविज्ञेयःकालत्तुवलवर्णिनि ततस्सृजतेश्चयोव्यापीशंभुमहर्मुखे शक्तिकालपरार्द्धस्यकोटिधागु
णितस्यच अगासृतस्यदेवस्यदिनंमतत्त्वकीर्तितं अनेनपरिमाणेनपरार्द्धंद्विगुणानतु सोपियान्तिपरस्थानंकारणात्म
संयुतं सकालस्साम्यसंज्ञोवैजन्ममृत्युभयावह अस्याप्यूर्ध्वमयस्तुकालश्चसमनाभवेत नित्यानिर्मोदितेदेविअकल्प
श्चनकल्पयेत् तदध्वकलनंश्वातंव्यापिव्याधधरावधिः तुट्यादिभिःकलैर्देविकलितंसचराचरं समस्याद्र्ध्वंतादेवितत्रकालान

विवर्तं नकल्प्य कलंतंकथि[illegible]कल्पवर्जितं अतीतंचैवमुन्मयायापकंनित्यमव्ययं आदौतुयादृशंरूपंकल्पनेनापितादृशं भ
स्यंतयनिर्मुक्तंअनादिमवर्जितं सर्वज्ञसर्वकर्तारमनादिगुणवर्जितं सम्बापरतयेतउन्मन्यामूर्द्धिसंस्थितं देवदेवोजगन्नाथ
परमात्माशिवाव्यय पूर्वंतुकथयोगेन अकामात्वजनेज्ञात् अकामस्यक्रियानास्तितिकामःसकोतकथं स्तत्प्रभपरंगुरुं
कथयस्वप्रसादत. भैरवउवाच आदित्यस्यमार्गार्थ्येजायिनकामित्वंतद्देवस्यवेष्टितं आदित्यवह्निविज्ञेयः
शक्तिर्मरीचिरवस्थिता ऋतुकालमनुप्राप्यकालस्तत्रनियोजक. शिवशक्तिसमावेशात्तद्देवजगोद्भवः इ
तिस्वच्छन्दतन्त्रेभैरवेसंग्रहेमहातन्त्रेसृष्टिस्थितिरेकादशमःपटलः भैरवउवाच सृष्टिस्थितिश्चसंहारत
त्वानांकथितंत्वया जगत्सम्भवहेतुश्चतत्प्रमादाच्छ्रुतंमया तत्वविज्ञानमात्रस्य[illegible]सिद्धिश्चैवकथंभवेत भैरवउवा
च पृथिव्यादिशिवान्तश्चप्रवक्ष्यामिसमासतः पूर्वंसकथितंदेवि[illegible]दंतयथास्थिताः मांसंचतथास्थिरोमात्वग्नलोमन
खंपृथ मज्जान्तपुर्वाजयापृथ्वीपञ्चगुणात्मका कफस्सृज्मूत्रमास्रपुरीषादिवसासुच शुक्रंचसंग्रहेचवस्थिताआपच

स्वल्पभं तुर्गुणाः पर्वतंदहनंचैव उष्मांतजंमिवैपुनः तेजस्तत्वंसमाख्याताविज्ञेयास्त्रिलक्षणा वायुरुच्छासनिश्वासस्पर्शनंचतथापु
१२५ तः मुत्रोच्चारविसर्गंचअन्नपानप्रवेशनं वायुरेभिःस्थितोदेहेविज्ञेयस्तुद्विलक्षणः स्फलक्षणमाकाशंकथयामियथास्थि
तं मुशिरात्मकस्तुविज्ञेयंनवधाच्छिद्रलक्षणं शब्दात्मकंगुणाख्येकंकथितस्तवसुव्रते वागेन्द्रियंवदेद्वाणीसाचवाणीचतुर्वि
धाः संस्कृताप्राकृताश्चैवअपभ्रंसानुनामिका छेदनंभेदनंदानंवधनंशिल्पकारितं ग्रहणंविजयंश्चैवसर्वहस्तेन्द्रियंस्मृ
तं समर्तिम्नोन्नताहीनकराटकानास्थालुका कर्दमोजलदुर्गाणिरथ्याग्रामकपर्वताः पादेन्द्रियगुणाप्युक्ताईशान्तरसमाग
मं उत्सर्गेच्छईतेचैवपायुर्वेष्टितसर्वदा गम्यागम्यप्रवर्त्ततउपस्थानंदकारकं कर्म्माणिपुरुषवर्त्तन्तेनतुकर्म्मेन्द्रियःस्मृताः तत्व
बुद्धिन्द्रियाणिदेविशिवर्त्तन्तेबुद्धियोगतः षड्जश्चऋषभश्चैवगान्धारोमध्यमस्तथा पञ्चमंधैवतंषष्ठंतिशादचैवसप्तमं १२५
सप्तस्वरात्रयोग्रामाएकविंशतिमूर्च्छना तानाएकोनपञ्चाशइत्येतत्स्वरमण्डलं श्रोत्रशब्दास्मृतात्येतेसर्वजन्तुषुसंस्थिता
स्थूलाश्चैवप्रवक्ष्यामियथावत्तन्निबोधमे भेरीशंखमृदङ्गञ्चपटहप्रणवंतथा मर्दगोदर्दुरीवेणुगोमुखंतालमेवच तन्त्री

वाद्यानिविचित्राणिकस्वाद्यानियानिच मुखवाद्यानिरम्याणिकस्वाद्यानियानिच संयोगश्चवियोगश्चकाष्ठश्चकाष्ठनेकधा संस्कृ
तप्राकृतंचैवअपभ्रंसानुनामिका सप्तस्वरप्रतिष्ठानियकाव्यक्तानियानिच उक्तानुक्तानिगृह्येतश्रवणेन्द्रियंयोगतः शास्त्रस्पर्श
यंपांचपर्यंतदुष्यतिपुद्गलः मृदुचकठिनंश्चैवरुक्षंपंशीतलंतथा उष्णञ्चपिच्छलंलोष्टकर्दमंवात्रुकांतथा शस्त्रोत्तासिपात
निताडनंछेदनंतथा स्तम्भातिविज्ञानीतःस्पर्शनंत्वगेन्द्रियं स्पर्शस्यविषयाह्येषयेनतुष्यतिपुद्गलः चक्षुरिन्द्रियकर्म्मा
णिकथ्यमानानिमेश्रणु सितरक्तञ्चपीतञ्चकृष्णंहरिन्मारितं कपिलंपिङ्गलंकृष्णुअन्यान्यपिविशेषतः नरनारीपुरुषमृगा
ण्यानिस्थावरजङ्गमं रूपाकृतिविभक्तानिचक्षुःपश्यतिसर्वदा रूपस्यविषयाह्येषःयेनात्माप्रतितुष्यति मधुराम्लरसश्चै
वलवणंकटुतिक्तकान् कषायमिश्रंवाद्रुव्यंजिह्वाक्षेदयतेरसं रसस्यविषयाह्येषयेनतुष्यतिपुद्गलः सुरभिर्द्रव्यगन्धा
निदुर्गन्धाश्चाप्यशोभनं घ्राणेजिघ्रतितान्सर्वान्विषयाणाम्भसंज्ञकः येनासौतुष्यतेरुच्चीअहंकारेणमोहितः संकल्पेचवि
कल्पेचदक्षवर्षञ्चपुधावति अनिवारितसंमोहाःअजयःसर्वकर्म्मसु मनश्चकथितोह्येषधर्म्माधर्म्मनिबन्धकः स्वरूपश्च

खन्त भं म्मैवस्यामितन्मात्राणांयथार्थत. गन्धस्तुगन्धतन्मात्रंनासिकाग्राह्मिति जिह्वायारसतन्मात्रंरसंगृह्णातिसंस्थितं वस्तुपात्रप
१२६ तन्मात्रंरूपंग्राह्यंयागतं गृह्णातेस्पर्शतन्मात्रंत्वकस्पर्शसमुपाहृतं श्रोत्रस्तुशब्दतन्मात्रंगृह्णतेश्रवणानतु सुक्ष्मतन्मात्रध
र्म्मायंभूतानांप्रभृतिःक्रमात् वेतारिकंततस्सूर्ष्वंबुध्यंतयेनपुंगलः अहंकिवान्महंभोगीअहंजातोमहत्कुले अहंदाताव
भोक्तावंतजस्वीबलवानहं अहंयोधावसंग्रामेशत्रवश्चमयाजिताः धर्मशीलश्चगुणवानभयंकुत्राप्यहंपर अहंपापीऽ
गयारोमुर्खश्चायंतिष्ठाकृतिः नटजंतमयाभुक्तंमत्समोनास्तिदुष्कृतः इत्यहंकारचितानांममत्वमनुवर्तिनां अहंकारनिवर्त्तिनि
ससारदृढवन्धने त्रिविधस्यायंधर्मअहंकारस्यमुक्तवान् बुद्धिधर्मंमतावक्ष्येधर्मादितवमुच्यते धर्मज्ञानञ्चवैराग्यमै तंत्र
श्वर्य्यञ्चचतुष्टयं अधर्मञ्चतथाज्ञानमवैराग्यमनैश्वरं वर्त्तितसप्तधासातुज्ञानभावेनमोचयेत् बुद्धिश्चाध्यवसायेनकरोति १२६
विकरोतिय धर्मादीनांचअष्टानांलक्षणानिनिबोधमे उपवासंजयंमौनमक्रोधस्तेयवर्जनं सत्यंशौचञ्चदानञ्चदया
क्षान्तिश्चसर्वदा विद्याभ्यासञ्चलज्जाचइंद्रियानाञ्चनिग्रहं इज्यापूर्तञ्चतीर्थानिपित्रुणाञ्चैवतर्पणं अभयंसर्वसत्वेभ्यो

गोहितस्वचरक्षणं धीगुणाप्रथमस्यैवेयधर्मइत्यभिशब्दितः धर्मकर्मनिवध्नानांसंसारमनुवर्तिनां पुनःस्वर्गपुनर्मर्त्यं
तिर्यक्त्वञ्चपुनःपुनः धर्मभावसमाख्यातोज्ञानभावाञ्चिबोधमे पिशारस्यचतुर्विंशकरोत्रियसंवृतः प्राकृतःसतुविज्ञे
याधस्त्रीधर्म्मप्रवर्त्तकः भक्त्यानिर्गुणाश्चाहंनमेसुखदुःखानिप्राकृतः प्रकृत्याकारितंसर्वमेवासनादेवमुच्यते सांख्यज्ञानमया
प्युक्तःप्रकृत्यायनमुच्यते मुक्तप्रकृतिवन्धात्तुपुनर्वध्नातिचेश्वरः वद्धस्संसरतेभूयोयावद्देवन्नविन्दति ईश्वरंसृष्टिकर्तारंस
र्वगतंनिरञ्जनं वैराग्यात्सम्यक्संपुत्रात्दाराचिरन्तनसंमतान् हस्त्यश्वरथयानादिसुखभोगधनानिच उपवासंजयंतीर्थंच
वाग्निजपसाधनं तपस्वीव्रतधारणादिकंसंत्यजंतिक्षणात् गिरितोयजलाग्निभ्योप्रहाराद्वन्द्वनाशकेः वैराग्यंतमसास्त्
न्यद्रूपनमाहमात्वायि ऐश्वर्यंभावमापन्नोद्वैरघृणिनगच्छति नदानैश्चधनैर्भोगैःपरिवारादुसाधकैः तपोव्रतादिभवाद्य
ऐश्वर्यार्थंतुमाधयेत पुंस्यृतंतथामायावीरिकाद्वर्त्तहिंसकान् अन्यान्यपिचयुक्तानिविश्वभ्रमछलयातकं ऐश्वर्यभाव
मापन्नोकरोतिनविकल्पति प्राणिहिंसारतोनित्यंवीरिकामृतदम्भकं यावत्कादुःखपताचभावश्चाधर्मचेष्टितः नास्तिधर्मोन

ख·ल·भे चाधर्म्मः स्वर्गमोक्षश्च कीर्तितः अज्ञानभावमापन्नः सर्व्वमिथ्येव भावयेत् नित्यं ऽपवायरोप्य मार्त्यानम्बहन्यपि कृद्गुनीर्थ
१२७ वसततं अवैराग्येन विद्यते राज्यं कृत्वा तु सामन्तः सामन्तागामिको भवेत् यामाश्च स्थूलस्थे न वर्त्तते तु न मीश्वरः नमोवति
तवोह्निन पूर्वराज्ये च क्रीडते अनैश्वर्यस्य भावाय मेव नैस समुदाहृतं अव्यक्तं त्रिगुणं वक्ष्ये संसारस्य प्रवर्त्तकं यतः सर्व्वजगा
त्यत्तिः प्रकृतिस्तेन सोच्यते तस्य धर्म्मं प्रवक्ष्यामि ज्ञास्त्वत मोत्कटं प्रकाशभावसत्वश्च धर्म्मसत्वसमन्वितं सम्विभागी च स
ततनित्यं सत्वोपकारकं क्षमादयास मायुक्तो ज्ञानविज्ञानधारणः प्रीतिदानं धृतिर्म्मेधा तप शौचं दमस्तथा ऋजुत्वाससमदृष्टिं
बुद्धिर्व्युद्धिप्रबोधकः यस्यैतानि तु धर्म्माणि भवन्ति पुरुषोत्तम सात्विकस्तु विज्ञेयो रजधर्म्माणि मे शृणु निर्स्त्रिंशश्चातिलो तंव
भी च विद्वेषी क्रोधिनस्तथा कामी हर्षसमाविष्टो ऽप्यवार्त्तमदस्तेसदा मानी दंभसमायुक्तो ह्यहंकारे व्यवस्थितः नित्यं युद्धरतः १२७
शूरराजसंगुणलक्षणं कामक्रोधाभिभूतश्च लोभेन च समन्वितः ईर्ष्यावैर्यविशादश्च मदनुन्मादमेव च निद्रालस्यमकर्म्मि
त्वं दौर्म्मेध्याज्ञानतास्तथा अधर्म्मता बुद्धिमतानानि काश्चलचित्तता तामसस्तानि चिह्नानि दृश्यन्ते यत्र मानवे तामसस्तु सविज्ञे

यापुरुषः कलुषात्मकः एतत्त्रिगुणमव्यक्तं त्रिगुणं समुदाहृतं विदित्वा प्राकृतैर्द्वन्द्वैर्युक्ते तेन बध्यते गुणधर्म्मेन चैवाहंभा
रकश्च गुणान्नहि करोतीन्द्रियहीनत्वाद्भूततन्मात्रवर्जितः अकर्त्ता निर्गुणश्चाहंविम्बानः पुरुषस्ततः मानसं वाचिकं चैव शारीरक
र्म्मयत्कृतं प्रकृत्या कारितं मन्ये भर्त्ता पुरुषः स्मृतः एवं संन्यस्य कर्म्माणि प्रवर्त्तितयत्र नित्यशः नाहं कर्त्ता न मे बन्धो मोक्षे दं वध्यतिवि
नरः प्रकृत्य सविसृज्यंत यावन्न सृजतेश्वरं सांख्यज्ञानेन संमूढो मुक्तिरित्यभिमन्यते नहि मुक्तिर्भवेत्तस्य किं चित्कालं विदेह
वान् तिष्ठन्नी प्रकृतिर्मुक्तः सृष्टिसहारवर्जितः यावत्करोत्यसौ सृष्टिमीश्वरः परमेश्वरः तावत्प्रकृतिबन्धेन संसारे क्लिश्यते पु
न क्षिप्रं संसर्गतभय संसारघोरसागरं धर्म्माधर्म्मनिबद्धास्तु सांख्यज्ञानेन मोहिताः अहंकर्त्ता च भोक्ता च ईश्वरो बलवा
नरः समत्वेनैव संसृत्य भ्राम्यते घटियन्त्रवत् सांख्यज्ञानमयाघोरं कृष्णध्यानादि देवतं पृथ्वीकथितरूपेण चतुस्सागरमे
खला सपर्वतवनाकीर्णा मृगपक्षिसमाकुलाः स्थितावर्यातवर्णा भाडवीजेन समन्विताः ध्यायतः सिद्धिमन्येति विख्यता
नितर्डायत अचाम्यसर्व्वभूतानां यथैव वसुधा भवेत् जलापूरितसर्व्वाङ्गो जलध्यानेन पूरयेत् एवमम्भः समानस्तु विष

स्व.म.भं. सन्धानिनाशयेत् कल्पादाघविनिर्मुक्तः सर्वदतिविवर्जितः जगदापूरयेत्सिद्धिः पूर्ववीजविचिन्तकः स्वशरीरोत्थितो वह्नि
१२८ र्ज्वलनात्सर्वदाहकः कुरुकर्मसहस्राणि अवीजं तत्तु वीजितः कल्परेषाकुलो वायुर्धयो वीजेन संयुतः पूरयत्येव जगदिदं सिद्धि
श्चाश्चर्यकारकः सुषिरात्मकं स्वदेहत्तु जगच्च सुषिरात्मकः ध्यायेत्प्रकृति वीजेन चित्रकर्माणि कारयेत् रागेन्द्रियेन तथाव
हि घ्राना वाक्सिद्धिदायकः इन्द्रियाणि रभिध्यातः अगयो वाहुशालिनः पादप्रचारं यत्त्वाद्ध्यातो विघ्नप्रदायकः पायामि
न्द्रसितं ध्यायेत्पायूर्घ्याधिविनाशकः शिश्नप्रजायते श्रान्यो ध्याये युक्तेन चेतसा जिह्वेन्द्रियश्च भवति रुद्ध्या रमते यान्ते श्रो
त्रेन्द्रिये दिशाश्चित्रा ध्याये धीरेन संयुतं सकृदुज्वलगुरानिति दिग्गजं चैव सिध्यति मरुतेह्मस्तरुपेण ध्यायेत्तत्वकसंस्थितं स तंत्र
त्वदस्पृ दिभेदं स्यामत्वं च जायते यथा आदित्यं चक्षुषि ध्यायेज्जिह्वायां वरुणं तथा नासायां पृथिवीं पीतां मनसि स्तुत्वं तथैव च पी १२८
तकं गन्धतन्मात्रं रसतन्मात्रकं शितं रक्तं तु रूपतन्मात्रं शुक्लं स्यात्स्पर्शसंज्ञितं अरूपं शब्दतन्मात्रं ध्यातव्यं विन्दुरूपिणं वि
ज्ञानं च पिंतमसिद्धिज्ञानानि चाविचिन्तितं वैकारिके तथा रुद्रो ध्यातव्यं सिद्धिमिच्छता ध्यानात्सिद्धिमवाप्नोति मुक्तो हंकारवन्धनात्

बुध्यानां बुद्धिसंस्थन्तु ध्यायं युक्तेन चेतसा स्मरन्धे पूर्ववीजेन ज्ञानौघं संप्रवर्त्तते दिव्या च जायते बुद्धिः संशयच्छेदकारिका भू
तभव्यं भविष्यञ्च प्रत्यक्षं तस्य जायते प्रकृतिः कृष्णवर्णा च शुक्ला रक्ता विराजते रक्तं च हृदयं तस्या कृष्णा भुजानना ध्यात्वा
तत्ववीजेन यद्दिव्यं सिद्धिमाप्नुतः सिद्धश्चैव च तत्वस्य दिव्यदृष्टिः प्रजायते यत्नामासाध्यानयोगेन दिव्यदृष्टिः प्रजायते त्रैलोक्ये
य प्रवर्त्तते प्रत्यक्षं तस्य जायते स्पृतेप्राकृतोयोगयुक्तो मोक्षकरः परः अतः परन्तु पुरुषं मध्ये पञ्चसंस्थितं चित्रिरूप
पिण्डेऽघुदं हमापद्मसंस्थितं सर्वाज्जइतिविख्यातो येन जीवति तत्पुरं निर्गतेन मृतो येन अचेता शीर्य्यते पुरं वध्यते मुच्यते
मोहिसुरवदुःखाभिकांक्षयमो नतस्य वर्णरूपं वा प्रमाणं दृश्यते क्वचित् न शक्यकथितं वापि सूक्ष्मवानन्नविग्रहं वालाग्रश
तभागस्य शतधा कल्पितस्य च तस्य सूक्ष्मान्तरो जीवस्य चानन्त्याय कल्पते आदित्यवर्णं ज्योहं आयविन्देव पुष्करे तारकेव
हि पञ्च्यन्ति योगिनो दिव्यचक्षुषा रागविषाकलापेतं कालवंकाहिरूपवान् तपोमोयर्णा नविज्ञ्याशितो जीवस्यदेवता दक्षिणेन
सिताङ्गानुवांक्ष्मामितरुपिणोः [illegible] णाप्रगुरुतातिविज्ञेयते कर्मवन्धेन वध्यातिसुखदुःखं प्रयच्छति निय

स्व-भै तिंनविज्ञानायादनिवार्यासुरासुरैः पूर्ववीजसहध्यात्वा द्विरूपेरासमन्विताः ध्यानात्सिद्धिमवाप्नोतिनियत्वाचैवमुच्यते त्रिने
१२९ त्रशृचतुर्वक्त्रंचतुर्मुखंचतुर्भुजं संहरन्तं उराधर्यमनन्तंकालमीश्वरं स्ववीजध्यानहृयजोनकालःकलयिष्यति चक्रवर्त्यपि
वर्ततेकालध्यानविवर्जितः स्ववंकालसदाध्यायेयेनसिद्धिश्चजायते रागरक्तवर्णानदियाश्यामासुलोचना सितवर्णाक
लाध्यायेन्त्र तन्याकीम्लनीतुसा कृष्णवर्णावरक्ताक्षादीर्घदंष्ट्रासुलोमसा कुचोर्ध्वपिंगकेशीचस्थूलकायामहोदरी यायानयति
भूतानिवत्साद्यानिपुनःपुनः निर्वैरत्यारम्भिन्यामायाग्रन्थिउरत्यया सांख्यभेदपुराणाज्ञा अन्यशास्त्रविदाश्चये नतालंघ
यितुंशक्तायेचात्ममोक्षवादिनः क्लिश्यंतिमाययाभ्रान्ताअमोक्षमोक्षनिश्चिता स्ववीजध्यानयोगेनपूर्वध्यानैःस्वरूपकैः पी
क्षामिन्यतुतच्छित्वाशङ्कुनिशिवमव्ययं चतुर्वर्गाभिवंद्याअवर्णाव्यापिनीपरा सितरक्तपीतकृष्णाध्यातव्यासुसिरात्मका आ तंत्र
काशावायुमारूढारूपयौवनशालिनी स्ववीजेनतुसाध्येयानत्सिद्धिश्चैवजायते विद्यासिद्धिरमोघासुसिद्धविद्याश्चजायते १२९
देवलोकान्ततःसर्वाः कामरूपाश्चजायते कुङ्कुमाभांमहानारीशंखिनेचखड्गजटाधरं पूर्वांतनमभिध्यातावायुभक्षस्ययत्फलं तत्फ

लयफलमाप्नोति अश्वमेधायुतस्यच जगद्वशमायातिकर्माणिसिध्यंतिनिव वह्निस्वामिन्द्रसंदेहोदक्षिणाञ्चतथैवहि नीलाम्बुद
प्रतीकाशापिङ्गऊर्ध्वभुजोत्तमा ऊर्ध्वीकरालवक्त्रकपालीसर्पभूषितं बहुरूपजटाधारंदक्षिणांतस्यचिन्तयेत् सर्वदुःख
विनाशयइतिज्वरविनाशने विषग्रहादिसर्वेषुध्यानान्नाशयतेक्षणात् अग्निवज्ज्वलंतंयावीजरामृत्युविवर्जितः क्रमेणसर्वलोका
निसिद्धचक्रमताखुशत सितंत्रिनयनंदेवं अक्षसूत्रकमण्डलं पश्चिमेवदनंध्यायेद्दिव्यसिद्धिप्रदायकं हत्वापापानिसहस्राणिप
रदारशतानिच अलंयंकाविशुद्धात्मासिद्धिंप्राप्यशिवोभवेत हिनेत्रमुत्तरंवक्त्रंरक्तोत्पलसमद्युतिं ध्यानानस्यजगत्सर्वंवशंमेति
नसंशय एतेनवर्णतेचवमंमंजेतंमरत्याच ईप्सितंलभतेसिद्धियोवामकस्तुचिन्तयेत् सितमूर्ध्निसदाध्यायेच्छूलहस्तजटाधरं
व्याघ्रचर्माम्बरंध्यानं अक्षसूत्रकमण्डलुं वीराडुमरहस्तचनागयज्ञोपवीतिनं चन्द्रसूर्याग्निलिङ्गस्तुध्यायेन्त्रितयमहेश्वरं अने
नैवतुध्यानेनसर्वज्ञःकामरूपवान घरमादस्यध्यानान्सिद्धिःषण्मासिकाभवेत् इप्सितंमर्त्यलोकेषुसिद्धिस्तस्यप्रजायते जि
गध्यानद्वयंपश्यध्यायमूर्ध्वंशिनतत्संयुतं मांसंतेकनंयवयेतमहर्मान्तेपरि शुद्धस्फटिकसंकाशंतंदृष्टानुविमुच्यति सिद्धि

स्तु मानुषो लोके व रानांमन प्रजायते त्रैलोक्यदर्शने बुद्धिः प्रत्यक्षं तस्य जायते कर्मतेसर्वलोकानि ईश्वरेण समो भवेत् सोमादित्यं भव
वैत्र चक्रे वैवीरपस्यव तन्मात्राणि मयातस्य मनमस्कारथि चोदितः अहंकारो भवेद्यावा गुणाचास्य महाधनुः इन्द्रियाणि गणास्तस्य मृ
गो धर्म्मप्रवर्त्तितः यथैवं क्रीडते योगी परमात्मा हृदि स्थितः सुखपापैः प्रवर्त्तनो उद्ध्या परमेश्वरः नाहं कर्त्ता नमव द्वा मर्हे स्वभ
रकारिते मत्वा चेश्वरविज्ञाने सर्व्वकर्म्माणि संन्यसेत् धर्म्माधर्म्मस्य कर्त्तृत्वे प्रेरको हृदि संस्थितः त्वमेव शरणायं ज्ञानमेव हि लिक
र्तृतः सदाशिवाय भेदमपूर्ववीजसमन्वितः ध्यात्वा पूर्वोक्तरूपेणानिर्मिद्धफलमिच्छता नारम्भं ध्यायकं ध्यायेद्रहोरात्रायते पुव
दक्षिणोत्तरसंक्रान्त्याविषुवत्तस्य मोक्षदः वंशाध्वनि समपुत्रं शान्तनादस्तु सस्मृतः सदाशिवस्स विज्ञेयो ध्यानयोगबलं शृणु मा तंत्र
समात्रिणाने जत्वी वागीशस्तु द्वितीयकः तृतीयप इयंतसिमान्दिव्यसृष्टिश्चतुर्थके सिद्धिस्तु मानुषे लोके वलराईन संशयः दिव्य १२०
मिद्धिस्तदाद्वनमा यो स्यन्तु द्वितीयकं यशमुरवं करणं कृत्वा ध्यायेद्देवं सदाशिवं दशाधावर्णरूपेणा इप्यते च सदाशिवं सितत्त्वरकृपा
तस्वकृस्नं हरितपिङ्गलं नीलचित्रकवर्णानु स्फटिकाभं मनोरमं इच्छानुमर्वरूपाभं त्यञ्जनानि विचक्षणः स्वयमेवतु गृह्य यांठका

यगुवारूपर्णा चकुमाराल संकाशं विद्युत्पुञ्जनिभं क्षणं नालकाचलिता कालं विन्दुं देवं मुलक्षयेत् निहतिश्च प्रतिष्ठा च विद्याशा
निरन्तेवच कलाचतुष्टयं पतं ध्यानयो विन्दुमीश्वरं विन्दुध्यानं समास्यातं शक्तिलक्षनिबोध मे विद्युदीपनिभौ लाभो भास्करो
दयसन्निभं पद्मांतव मध्यांतर्ग शक्तिं पंक्तिन भासते पातारकमतथा हस्तारस्फटिकाभा मनोरमा इच्छया परमा शक्तिं तां दृष्ट्वा शिवतां व्रजेत्
ध्यायिनी वततस्थां द्वं पञ्चरूपाम्विचिन्तयेत् कारणान्थसंमीपतं ध्यात्वा रवछन्दतां व्रजेत् समनाउन्मना ऊर्द्ध्वध्याये युक्तेन चेतसा ध्याना
न्निर्दि स्मकांति याव कदम्बुरव्यय तत्रस्था द्वं शिवं शान्तं पूर्ववत्कथितं मया वक्षुवीयच्च दयं प्रतवा यथाय च गोचरं मनश्चिन्तयते
वापिवृद्धिस्थं न द्विकल्पितं अनंहतानि यान्येव यद्रूपेण संस्थितं यत्र नास्ति मतं नैव अहं स्वयं सन्देहतः यत्र तत्र स्थितो देवो यत्र
नचन्द्रमरतः सुस्कम्बं नियतात्मा तस्य कार्य्य न मम माषितः खछन्दस्तु मनुस्मृत्य अभावं भावयेत्सदा भावनास्य ततः स्यत्ततन्मनश्चैव
जायते ये धर्म्मांतमयमध्यात्मप्रवाणं स्वरवर्णानि तेन्तु धर्म्मसमायुक्तां योगिनो भवते प्रिये स्वरूपं रूपकं ध्यानं तत्वानां कथितं मया
स्वछन्दाच्च ध्यानाच्च सिध्यं तत्तु सत्य इति ललितभैरवं मन्त्रपीठ महातन्त्रे द्वादशमः पटलः भैरवउवाच

स्व.त.भै मारंयदस्यतन्त्रस्ययोगनुपरमेश्वर तमाख्याहिसमासेनसाधकानांहितायवै भैरवउवाच मूलबीजाक्षरंमन्त्रंनाय
१३१ रमेश्वरं प्राणासनमारूढंअंकुवंक्तैस्समन्वितं पूर्वोक्तैर्द्रव्यसंघातैःपूजयेत्परमेश्वरं तदेवहोमविन्यासंदीक्षादेवप्रकीर्ति
ताः दशलक्षंजपेयस्तुएकचित्तसमाहितः सरित्समुद्रतीरेचमहायपरिवर्जितः होमयेन्नरमांसस्यलक्षमेकंवरानने गुग्गुलो
त्म्यदेवेशिव्रह्मचर्येव्यवस्थितः असाध्यंसाधयेद्देविनात्रकार्याविचारणात् यानिकानिचकर्म्माणिचतुःपीठव्यवस्थिताः अ
धमासध्यमादिवि ज्ञतमाश्चवरानने तानिसिध्यन्तिदेवेशिभैरवस्यवचोयथाः अथातःसंप्रवक्ष्यामिकालिकाकोशमुत्तमं यंज्ञात्वा
देवदेवेशिविचरन्तीहसाधकाः अभिमुखखड्गनिपातितशूलेशिरः सोचितंसमादाय रक्तार्ककलिखितंसाध्यमन्त्रमभिध्यातं
प्रेतानलेपुतापितयस्माभिमुखातिशीघ्रपश्यतेनरः असुरेश्चचक्रवर्तिदेवगुरुस्मानवमानयतिवेगात् प्रेतार्ककलिखितंपे तंत्र
त्शिरंप्रेतवह्निसंतप्तं यमलोकादपिअचिरादानयतिवलात्प्रयोगेन नारीमृतपांशुलिकावामांगसमुद्भवेसमादाय रुधिररक्त १३१
कंरचनसाध्यनामसंयुक्तं खदिरानलेपुतापितरात्रौच्छिन्नमुखोजपशतेन आनयतिसचेहेल्यांवायुजवादिनश्यशतभागात्

ऊर्द्ध्वमृतश्वानामांगपांशुलीसमानीयात् प्रेतरक्तकलेखतस्वधिरयुक्तेनतन्त्रलिखित्वा प्रेतानलेपुतापितशतजपश्वनिशिस
मंयंत्र आनयतियक्षकिन्नरअसुरासुरपन्नगीविस्मियमानात् रोचनककलिखितंवामकरेसाध्यनामनमभिध्यानात् मन्त्रविद
र्भितमेतत्श्मशानयुक्तंसुतापितंरात्रौ खदिरानलेनिर्द्धूमेसुरगुरुमथानयत्यतिवेगात् साध्यमभिधानलिखितंभूमितलेगैरिके
नरक्तेन गोधार्ज्जितदन्तधाममयुतवीजसंयुक्तं आक्रम्यभूमिलिखितंसाध्यसुखाअर्द्धरात्रेच पृथिवीवासमपिसामन्त्रंआनय
तिचलात्क्रिमेक्षणतभायात् नृकपालमध्यलिखितंरोचनरक्तान्वितंसाध्यतंतु नामनासयलल्लाटेमन्त्रेणविदर्भितंतलेत्यं गत्धोद
केत्नलिखितनृकपालेद्वितीयमादाय कृत्वाकपालसंपुटनमृतस्नेहेरणवेष्टयेत्सम्यक् खदिरांगारैस्तापितसिन्दूरेलिखितंनृज
पशतंरात्रौ यावन्निन्द्वकंमवकपालनलगंनविनीयतेतावत् सुरलोकादपिमानयतिशचीपतिनिमेषात् भित्तेगैरिकलिखि
तंमन्त्राक्षरदीवदर्भितंतद्विधानात् साध्यमिमुखोरात्रौवामेकराकाम्नजपशतंक्रूरः कौबाराक्षुद्रराजाआनयतिसुरासुरान्नि
मेषात रणाग्नेत्रपातयतिमंत्रपिशितं त्रिमधुसंयुतंहोमे विपरीतचक्रमुद्रांचद्रुमाध्यनुनिक्षिपेत्मध्ये संपीडितकर

स्व.ल.भै. संपूटविफलवक्त्रात्तेनिहितं तदभिधानात् आनयतिमहापुरुषं पृथ्वीशमपिवशवातभागात् हतशस्त्रपतनभेदितध्वज
१३२ स्तवंसंगृह्यलक्षणसमेतं पूर्वोक्तरूपगदितंनामंसंलिख्यपूजयेद्यस्तु तस्यहीयवनवृक्षणाधमस्यमहद्दसिद्दगन्धर्व
विविधविचित्रायकंत्रिरूपकंधमेनाराधयेत्सम्यक् जायतेत्रिविधासिद्धिर्गिरिराजयतिप्रियं रक्तचन्दनधूलिंतुणिकालवनं
तथा पादधूलिंतुसाध्यस्यएकीकृत्वानुधूपयेत् स्वछन्दजपमानस्तुनिर्मथ्यचकरद्वयं चिताग्नौहोमयेच्चूर्णंवरणासागेनोतथा
पिवासाध्यस्याभिमुखीभूत्वाप्रयोगमिदमारभेत् शतमेकंजपेद्यावत्तावदाकर्षयेच्चयं वशमायातिभूतार्थं आत्मनेनधनेन
च सिद्दिमेतत्प्रयोगस्तुनान्यथातुवराम्यहं तामेवधूलिंसंगृह्यलोहचूर्णविमिश्रितं स्मशानचीरकेबद्ध्वाशतजप्तंचतुःपथे नि तंत्र
खनेत्त्र्यंगुलभूमौरिपोर्नामसमन्वितं निरवनेघस्यताम्बातुतमाशुरंभितोभवेत् तामेवधूलिंसंगृह्यचोन्मत्तकसंपुटं वघ्नता १३२
त्तनवस्त्रेणारिपोर्नामसमन्वितं शतजप्तातुतांकृत्वास्मशानेनिखनेद्धनं भवत्युन्मत्तकोसाध्यमृघृतेचैवमोक्षणं उद्धृतंवस्त्रसंपृ
ष्टंसोचधीरगायत्नतः प्रत्यानयतिमेतद्धिसिद्धिमेवननसंशयः अथवाअश्वमारस्यरक्तानिकुसुमानिच शतमष्टोत्तरंगृह्यश

तजप्तंतुकारयेत् मकरन्दसन्तपुष्पसलिलंमूर्ध्निताडयेत् एवंदिनेदिनेकुर्यादध्यानंसुसमाहितः ततश्चैकादशदिने गृह्यतांकु
सुमानतः मकरन्दंततोगलत्स्वकेकंतुप्रवाहयेत् अतपूर्वेणतान्सर्वान्सकृज्जप्त्वातुमन्त्रवित् यत्रैवपश्चिमंपुष्पंप्रतिभोक्तप्र
यासिहि तत्कुसुंपदकसन्निभंदत्तरपूष्यतंपिबेत् ततोश्वमारकुसुमंरक्तंशताभिमन्त्रितं तर्जन्यंगुष्ठतंकृत्वाअंगुष्ठेनाक्केमेसुधा
भ्रानयेत्तत्र्यत्तपुष्पंयस्यनामातुमन्त्रवित् स्वछन्दंजपमानस्यनमाकर्षयतेध्रुवं अवसथधमयेत्पश्चात्पुनस्तस्यविसर्जने
इतिस्वछन्दललितभैरवेमहातन्त्रेमन्त्रपीठेत्रयोदशमःपटलः भैरवउवाच मुद्रांसांलक्ष्यतांवदेयथास्मिन्तंत्र
यास्थितं इत्यनमात्रंविकसारकपालंपरिकीर्तितं तिर्यक्कृत्वाकरंवामं ...... अंगुष्ठेनाक्केभेदविकर्तुंकत्वाप्रदेशि
नी यत्स्मृरदक्षंकृत्वाकरदंदंशच्छिंवेशयेत् खट्वांगकीर्तितेयेतत्तदंगुलानिबोधमे अंगुष्ठेनाकोमेदविकनिष्ठस्वअनामिका
मध्यमाताअंगुलन्यस्तवक्रमुद्राप्रकीर्तिता मुष्टिबध्वाकनिष्ठाश्वप्रसार्यनिस्वरानने आमनःसंमुखंकृत्वाहस्तंकथितोमया मुष्टिं
वध्वातुदंवक्षिततर्जन्यान्यकुञ्चयेत् अंकुशंकथितंस्यपाशमुद्रानिबोधमे तर्जनीवर्तुलंकृत्वामूलांगुष्ठस्यविन्यसेत् पाश

स्व.भै. स्तुकथितोह्येष वज्रस्तु जालनिबन्धकः मुष्टिं बध्वा वरारोहे संप्रसार्य प्रदेशिनी नानावस्तु समाख्यातः समासात्त्व भैरवि मु…
१२३ प्रसार्येत तर्जन्यंगुष्ठतः प्रिये अंगुं किंचित्कुंचयेत् या विज्ञाता यमि कीर्तितः अंगुं प्रसारितं हस्तं भिरस्थानं वरानने पराङ्मुखं
रं कृत्वा अभयः परिकीर्तितः दक्षभुजं प्रसारित्वा जानोपरि निवेशयेत् प्रसन्नदर्शये देवि वरः सर्वार्थसाधकः घटाकारं वामकृत्वा
करं चैव अधोमुखः दक्षहस्तस्य तर्जन्यां पृष्ठे घण्टाप्रकीर्तितः कनिष्ठेना क्रमेद्देवि अंगुष्ठेन समाहितः प्रसारयेत्त्रयांगुल्यः त्रि
शूलं परिकीर्तितं गदा वै मुष्टिबन्धेन वज्रमुद्रां निबोध मे वामहस्तमधः कृत्वा उत्तानं सुसमाहितः दक्षे मधोमुखं कृत्वा अंगुष्ठं
तु कनिष्ठिका उभयोरपि देवेशि ग्रन्थिर्वज्रप्रकीर्तितं डमरुकं मुष्टिबन्धेन दक्षहस्तस्य सुव्रते सुषिरं शासमायुक्तं कर्तव्यं तु तंत्र
वरानने मुद्गरं तु प्रवक्ष्यामि हस्तौ तौ संप्रसारयेत् मुष्टिं बध्वा वरारोहे मध्यमां तु प्रसारयेत् मुद्गरः कथितो ह्येष वज्रकीचनि १२३
बोध मे हस्तौ प्रसारयेद्देवि उत्तानौ सुसमाहितः अनामि कुञ्चयित्वा तु वीणामुद्रा प्रकीर्तिता भ्रामयेत्तर्जिकां चैव चक्रमुद्रा निकृन्त
नं अंगुष्ठदक्षिणं गृह्य वामांगुष्ठे वरानने दक्षांगुल्यान्यसंकुच्य वंशमुद्रा प्रकीर्तिता एवं मुद्रा महादेवि भैरवस्य प्रदर्शयेत् आ

वाहनं तु पूजयान्तोऽत्तर्थे वसन्ते कपालं च वरदं चांगं भगुके पुप्रदर्शयेत् कपालं धवलं ज्ञेयं खट्वांगं च तथैव हि त्रिशूलं चैव बाणं च
खड्गं नीलोत्पलप्रभं हर रक्तं पिनाकं च हलं च परिकीर्तितं घण्टा हेमप्रभा ज्ञेया अंकुशं वरदप्रभं पाशाभि… स्फटिका
भाभयं स्मृतं दुर्वाश्यामप्रभं देव ध्यातव्यं वरवर्णिनि डमरुं हेमसंकाशं वै वावेत… गदा… पीतं विचिन्तयेत्
…मुद्रा… तथा प्रसारित्वा… मध्यमा अंगुष्ठेनाक्रमेद्देवि परस्तं समुद्धृतं मुद्राणी
ठं सामान्यातं च… प्राणा वामन… ॐकाराद्या वरानने स्वनामकृतविन्यासं नमस्काराव सानिध्यं साधयेत्ति
… त्रिविधा… प्रकरणं ख्यातं मुद्राणां लक्षणं प्रिये वेदितव्यं प्रयत्नेन साधकेन महात्मना इ
ति स्वच्छन्दललिततंत्रे भैरवे महातंत्रे मंत्रपीठे मुद्राधिकारश्चतुर्दशमः पटलः भैरव उवाच अथ ध्यानमभियुक्तस्य बीज
त… प्रवक्ष्यामि साधकस्य वरानने भैरवं तु स्मृतं देवं सर्वदं गुरवं स्मृतं साधकं गिरिविज्ञेयं पुत्रकं विमलं स्मृतं
समयं… भगिनीं भरदर्शिता मशोन्तु… मुदिता च सुरा स्मृता मत्या जलवराज्ञेया… जलवर्द्धनं. मातं

स्व॰ल॰भै पुरुषमित्याहुर्मूर्त्तंचैवपरामृतं रक्तामृतंतुविज्ञेयंपञ्चालंतुसत्त्वयं शुक्लाश्वचन्द्रमाख्यातंमुत्रंवायुःप्रकीर्तितं धर्म... महां
१२४ यंराक्षसंतुभयंकरं पिशाचरोगजननंरूक्षज्ञेयारजस्वला रात्रिर्विख्यादिताज्ञेयाप्रकाशंतुदिनंभवेत् नयनौचचन्द्रौ...
ह्रासगाहिकाविदुः करौधनकरौज्ञेयौपादौसहचरौविदुः लिंगंसन्तोषजननंभगंशीतिविवर्द्धनं अस्त्रंविभागजननंकर्त्तकाकों
यज्ञोध्वनी द्रुतीसंवाहिकाज्ञेयाध्रूमोत्पादनमुच्यते गन्धंसन्तोषजननंराजानंधारकंस्मृतं पशुंविशोधनंज्ञेयंअश्वसाधारणंस्मृ
तं तथाप्यैश्वरारोहेचसामराडलमिहोच्यते दिशामुखोतुभवरोत्वचासंवेदनीतथा धारांसुस्थितमित्युक्तंसुखन्तुप्रविचार
कं वायुप्रचरणविज्ञेयंमात्राधात्रीविनिर्दिशेत् पितरंसृष्टिकर्त्तारंधातावेतारकंविदुः भगिनीशुभकरीज्ञेयासखीसर्वार्थसाध तंत्र
की मित्रंवैतुष्टिजननंगुणानाशंरिपुंविदुः स्थिरेचोप्रकीर्तितोदेविसृष्टिप्रज्ञाप्रकीर्तिता दशानारणकाज्ञेयाउदराधारमुच्य १२९
ते हृदयंगुह्यमित्युक्तंकथिनास्थिविजानतः मेदंवशविजानीयान्मज्जंपुष्टिकरंतथा मेलकंचैव...तुवमुद्योतकंतथा उ
हितामूषिताज्ञेयाकुक्षंवैचलितंतथा मूषकंजारमित्युक्तंपीतंवन्दितमुच्यते भक्षितंप्राप्तमित्याहुश्छर्दितंविहतीकृतं तुषितं

हर्षेविज्ञेयंसन्मतंसमयंविदुः महन्नकंरक्षकंज्ञेयंछगलंतुकनीयसं विनयंदेवकर्मस्तुसाधकंतुअयंस्मृतं होमितंसिद्धिजन
नंविभागंरोचकंतथा कदम्बमुद्रमित्याहुर्बिमलंशिष्यउच्यते देवतादर्शनाकिञ्चिन्मुखंशास्त्रहृतंविदुः मार्जारंत्वविडारवन
रिवनंचविदारिका आनीतंशारितंज्ञेयंरक्षितंपथितंतथा शिरवान्दर्शयेत्मातुःशक्तिविनिर्दिशेत् शिरःप्रदर्शयेद्यातुसातुवि
दुर्विनिर्दिशेत् प्रतिवचासमारख्याताकर्मसंपातनीप्रिये ललाटंदर्शयेद्यातुईश्वरंतंविजानतः तालकंदर्शयेद्देविरुद्रंत
नुप्रकीर्तितं जिह्वांप्रदर्शयेद्यातुविषासातुविज्ञानतः सप्तकोटयस्तुमन्त्राणांतस्मिंज्ञेयास्तुसुव्रते घरिकान्दर्शयेद्यातुन
स्पातनंतुदेवतं कराठंतुसंस्पृशेद्यातुनियतिंतंविजानतः तस्याधःदर्शयेद्यातुनियतितंविजानत हृत्पद्मंदर्शयेद्यातुब्रह्मं
तत्प्रकीर्तितं नाभिंप्रदर्शयेद्यातुप्रकीर्तितंविजानतः तस्याधस्तात्कुक्षितलंयदिस्याद्दर्शयेत्प्रिये यदातुसंस्पृशेज्जंघेअहंकाराधिदे
वतं कटिंसंदर्शयेद्यातुयमंतत्राधिदेवतं ऊर्द्ध्वंसंदर्शयेद्देविपवनासौविजानत जानुनौसंस्पृशेद्यातुतेजःसंप्रकीर्तितं जंघोप्र
दर्शयेद्यातुतस्याधःवरुणंविजानत पादौप्रदर्शयेद्यातुपृथ्वीमातुविजानत शरीरंदर्शयेद्देविसर्वदेवमयंप्रिये पूजाविजप

स्व॰भै
१३५

एतत्स्य ध्यानयुक्तस्य मन्त्रिणः समयाचारयुक्तस्य कालांशकृद्दिवसस्य क्रियोपेतस्य देवेशि योगिन्यस्तु वरप्रदा दर्शयन्ति मलध्यानं
कलाभोगसमन्वितं गिरिराजस्य देवेशि यत्र गत्वा फलस्तुते भैरवेन समाख्याता शक्त्यस्तु वरानने अभ्यासं सिद्धयश्चिरा अथ
मासस्थमेतमा अभ्यतत्वसमुच्छायामाश्वयन्ति न संशयः स्वसंक्षेपतः प्रोक्तमेतत्स्तु वरानने सततोभ्यासयोगेन वदन्ति वक्त्र
कंखकं यत्प्रसंघासनार्द्देविवीरेलासद्वशो भवेत् तस्माद्ध्यानार्चने लेभं जपश्च वरवर्णिनि कर्म्मणां भाविता मे नततः सिध्यन्ति
मन्त्रिणा इति स्वच्छन्दललितभैरवे महातन्त्रे महापीठे छोम्मकाधिकारो नाम पञ्चदशः पटलः समाप्तः ०

तंत्र
१३५